

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน: อิทธิพลของชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์
ที่มีต่อชุดป๊อไรต์และนิทานทองอิน

นางสาวอังคณา สุขวิเศษ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0305-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DETECTIVE NOVEL : THE INFLUENCE OF SHERLOCK HOLMES ON
THE *POIROT* SERIES AND NITHAN THONG IN

Miss Aungkana Sukwises

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

อังคณา สุขวิเศษ : นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน : อิทธิพลของชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ที่มีต่อชุด บัวโรต์ และ นิทานทองอิน (THE DETECTIVE NOVEL : THE INFLUENCE OF SHERLOCK HOLMES ON THE POIROT SERIES AND NITHAN THONG IN) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.ภาววรรณ หมอกญา, 136หน้า. ISBN 974-17-0305-8.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก โดยวิเคราะห์จากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ นวนิยายชุดบัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ศึกษาอิทธิพลของนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ที่มีต่อนวนิยายชุดบัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน รวมทั้งศึกษาลักษณะเฉพาะตนของนวนิยายชุดบัวโรต์และนวนิยายชุดนิทานทองอิน

จากการศึกษาวิเคราะห์นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ นวนิยายชุดบัวโรต์ และ นวนิยายชุดนิทานทองอิน สรุปได้ว่า นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกต้องประกอบไปด้วยเรื่องราวสองเรื่อง เรื่องแรกคือเรื่องของคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ส่วนเรื่องที่สองคือการสืบสวนคดีของนักสืบ เพื่อคลี่คลายปมปริศนา และเปิดเผยตัวคนร้าย พร้อมทั้งอธิบายถึงสาเหตุในการก่อคดีของคนร้ายในตอนจบ

ผลการวิจัยเปรียบเทียบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั้งสามชุดพบว่า นวนิยายชุดบัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ อกาธา คริสตี นำลักษณะโครงเรื่อง ตัวละคร และ กลวิธีในการเล่าเรื่อง จากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ มาเป็นแนวทางในการประพันธ์นวนิยายชุดบัวโรต์ ส่วนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับอิทธิพลทั้งด้านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และกลวิธีการเล่าเรื่อง ในการพระราชนิพนธ์นวนิยายชุดนิทานทองอิน

ถึงแม้ว่าอกาธา คริสตี และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะได้รับอิทธิพลในการแต่งนวนิยายชุดบัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน มาจากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ แต่นวนิยายชุดบัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ก็เป็นนวนิยายที่มีลักษณะเฉพาะตนสูง เพราะ อกาธา คริสตี และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นำอิทธิพลที่ได้รับมาผสมผสานเข้ากับประสบการณ์รวมทั้งความรู้ในด้านต่างๆ และ ภูมิหลังทางสังคม และวัฒนธรรมในยุคของตนเข้าไปได้อย่างเหมาะสม

ภาควิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2544.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C802189 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORD : DETECTIVE NOVEL / CLASSICAL DETECTIVE NOVEL

AUNGKANA SUKWISES : THE DETECTIVE NOVEL : THE INFLUENCE OF *SHERLOCK HOLMES* ON THE *POIROT* SERIES AND *NITHAN THONG IN*.

THESIS ADVISOR : ASST.PROF.TRISILPA BOONKHACHORN. Ph.D.,

THESIS CO-ADVISOR : MS. PAWAN MOGYA, 136 pp. ISBN 974-17-0305-8.

This thesis is an attempt to explore the characteristics of the classical detective novel in *Sherlock Holmes*, the *Poirot* series, and *Nithan Thong In*. Study the influence of *Sherlock Holmes* on the *Poirot* series, and *Nithan Thong In*. In addition, it studies the unique characteristics of the latter two works.

The analytical study of *Sherlock Holmes*, the *Poirot* series, and *Nithan Thong In* shows that the classical detective novel consists of two main stories: the crime and the investigation in which the detective has to find out the truth and the culprit by solving the mystery.

It was found that the *Poirot* series and *Nithan Thong In* were influenced by *Sherlock Holmes*. However, Agatha Christie adopted some elements of plot, characterization, and narration from *Sherlock Holmes* in writing her *Poirot* series. Likewise, *Nithan Thong In* was influenced by *Sherlock Holmes* in terms of plot, character, setting, and narration.

Despite these influences, the *Poirot* series and *Nithan Thong In* still have their own unique characteristics because Agatha Christie and King Rama VI combined these influences with their experiences, knowledge, social backgrounds and traditions so that their *Poirot* series and *Nithan Thong In* became very interesting works of fiction in themselves.

Department/Program ..Comparative Literature.. Student's signature.....
Field of study....Comparative Literature..... Advisor's signature.....
Academic year ....2001..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ภาววรรณ หมอกยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กอังกาญจน์ ตะเวทีกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. วรุณี อุดมศิลป์ กรรมการ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนการวิจัย รวมทั้งคอยติดตาม เป็นกำลังใจและแรงผลักดันให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จออกมา

ผู้วิจัยใคร่กราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้เสมอมา ขอขอบคุณ พี่สุณิสา ศรีเจริญ เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบที่คอยติดตามและให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่าน และเจ้าหน้าที่ของภาควิชาภาษาต่างประเทศ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้กำลังใจ รวมทั้งความช่วยเหลือและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอบคุณน้องสาวและผู้ใกล้ชิดที่ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน รวมไปถึงเพื่อน ๆ และพี่ ๆ ที่ส่งแรงใจมาให้ผู้วิจัย จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 แนวเหตุผล ทฤษฎีสำคัญ หรือสมมติฐาน.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2. ลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก.....	4
2.1 นิยามของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน.....	4
2.2 พัฒนาการของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน.....	7
2.2.1 นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก.....	9
2.2.2 นวนิยายมีด.....	10
2.2.3 นวนิยายระทึกขวัญ.....	11
2.2.3.1 นวนิยายนักสืบเสี่ยงภัย.....	12
2.2.3.2 นวนิยายจำเลย-นักสืบ.....	12
2.3 ลักษณะและองค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน แบบคลาสสิก.....	14
2.3.1 ลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิก.....	14
2.3.2 องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิก.....	17
2.3.2.1 โครงเรื่อง.....	18
2.3.2.2 ตัวละคร.....	18
2.3.2.3 ฉากและสถานที่.....	21
2.3.2.4 กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	22

สารบัญ (ต่อ)

3. ลักษณะเด่นของนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์	
นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน.....	24
3.1 องค์ประกอบของนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์.....	24
3.1.1 โครงเรื่อง.....	24
3.1.1.1 คติชาดกรรม.....	26
3.1.1.2 คติที่ไม่มีการตายเกิดขึ้น.....	27
3.1.2 ตัวละคร.....	29
3.1.3 กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	30
3.1.4 สถานที่.....	32
3.1.5 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์.....	32
3.2 องค์ประกอบของนวนิยายชุดปัวโรต์.....	34
3.2.1 โครงเรื่อง.....	36
3.2.2 ตัวละคร.....	39
3.2.3 กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	39
3.2.4 สถานที่.....	40
3.2.5 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายชุดปัวโรต์.....	41
3.3 องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนชุดนิทานทองอิน.....	43
3.3.1 โครงเรื่อง.....	45
3.3.2 ตัวละคร.....	47
3.3.3 กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	47
3.3.4 สถานที่.....	48
3.3.5 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายชุดนิทานทองอิน.....	48
4. จากเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ถึง ปัวโรต์และนิทานทองอิน.....	52
4.1 อิทธิพลที่ได้รับจากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์.....	53
4.1.1 โครงเรื่อง.....	53
4.1.1.1 การเปิดเรื่อง.....	64
4.1.1.2 วิธีการสืบสวน.....	67
4.1.1.3 การจบเรื่อง.....	74

สารบัญ (ต่อ)

4.1.2 ตัวละคร.....	75
4.1.2.1 นักสืบ.....	76
4.1.2.2 ผู้ช่วยนักสืบ.....	87
4.1.2.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	99
4.1.2.4 คนร้าย	100
4.1.2.5 ผู้ต้องสงสัย.....	101
4.1.3 สถานที่.....	102
4.2 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายชุดป๊าวโรต์.....	110
4.2.1 ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร.....	111
4.2.2 การสืบสวนหาตัวคนร้ายโดยใช้หลักจิตวิทยา.....	112
4.2.3 สถานที่.....	117
4.3 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายชุดนิทานทองอิน.....	118
4.3.1 การแสดงสภาพสังคม และวัฒนธรรม.....	118
4.3.2 การตั้งชื่อเรื่อง.....	122
5. บทสรุป.....	124
บรรณานุกรม.....	127
ภาคผนวก.....	130
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	136

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และความเป็นมาของปัญหา

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนมีจุดเริ่มต้นมาจากเรื่องสั้นชื่อ “เดอะ เมอร์เดอร์ อิน เดอะ รูมอร์ก” (“The murder in the Rue Morgue”) ของ เอ็ดการ์ อลัน โป (Edgar Allan Poe) ในปี ค.ศ. 1841 (เรื่องเทศ จันทรคติ 2544ก:9) แต่ก็ไม่ค่อยมีชื่อเสียงโด่งดังเท่ากับนวนิยายชุด *เชอร์ล็อกโฮล์มส์* (Sherlock Holmes) ของเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ (Sir Arthur Conan Doyle) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1887 (Loren D. Estleman คำนำใน Doyle 1986a : viii) ซึ่งเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่เกิดขึ้นในภายหลังเป็นเวลาถึง 46 ปีและเป็นต้นแบบหนึ่งของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก (Classical Detective Story) ซึ่งได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน (เรื่องเทศ จันทรคติ 2543ข : 10)

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด *ปัวโรต์* (Poirot) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1920 (Keating 1997: 99) ของอากาธา คริสตี (Agatha Christie) ผู้ซึ่งได้รับฉายาว่าเป็นราชินีแห่งเรื่องราวการฆาตกรรม มีลักษณะบางประการคล้ายกับนวนิยายชุด *เชอร์ล็อกโฮล์มส์* ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายชุด *เชอร์ล็อก โฮล์มส์* ของเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ กับนวนิยายชุด *ปัวโรต์* ของอากาธา คริสตี เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด *เชอร์ล็อก โฮล์มส์* ที่มีต่อนวนิยายชุด *ปัวโรต์*

ส่วนนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของไทยในยุคแรก ล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากนวนิยายตะวันตกทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากการแปลนวนิยายแนวดังกล่าวอย่างแพร่หลายในปลายรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นวนิยายชุด *เชอร์ล็อกโฮล์มส์* ก็เป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่ได้รับความนิยมจากนักแปลเป็นอย่างมาก ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์นวนิยายแนวสืบสวนชุด *นิทานทองอิน* ขึ้นในปี พ.ศ. 2447 (ค.ศ. 1904) โดยใช้ชื่อนามปากกา “นายแก้ว-นายขวัญ” (สุพรรณิ วราทร 2519: 190) เมื่อศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายชุด *นิทานทองอิน* กับนวนิยายชุด *เชอร์ล็อก โฮล์มส์* แล้ว ทำให้เห็นอิทธิพลของนวนิยายชุด *เชอร์ล็อก โฮล์มส์* ที่มีต่อนวนิยายชุด *นิทานทองอิน* เช่นกัน

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของตะวันตกและของไทย ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเปรียบเทียบ นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์ นวนิยายชุดบัวโร้ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ซึ่งเป็นนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกแบบหนึ่งที่มีเพื่อนคู่หูของนักสืบเป็นผู้เล่าเรื่อง ในขณะที่นวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกเรื่องอื่นๆเช่น “Bleak House” ของชาร์ลส์ ดิคкенส์ (Charles Dickens) พิมพ์ในปี ค.ศ.1853 และเรื่อง “The Moon Stone” ของวิลกี คอลลินส์ (Wilkie Collins) พิมพ์ในปี ค.ศ. 1868 ใช้นักสืบเป็นผู้เล่าเรื่อง (เรื่องเดช จันทรศิริ 2544ข : 34) และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์ ในฐานะเป็นต้นแบบของนวนิยายชุดบัวโร้ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์ที่มีต่อนวนิยายชุดบัวโร้และนวนิยายชุดนิทานทองอิน
- 1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์ นวนิยายชุดบัวโร้และนวนิยายชุดนิทานทองอินซึ่งเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก

1.3 แนวเหตุผล ทฤษฎีสำคัญหรือสมมติฐาน

- 1.3.1 นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกประกอบด้วยเนื้อเรื่องสองเรื่อง หนึ่งคือเรื่อง การเกิดคดีอาชญากรรมโดยมีการทิ้งร่องรอยหรือหลักฐานไว้ สองคือเรื่องของการสืบสวน ตัวละครเอกคือนักสืบจะแสดงความสามารถ ใช้เหตุผลหาข้อพิสูจน์ในการสืบสวนเพื่อเปิดเผยตัวคนร้าย โดยมีเพื่อนนักสืบเป็นผู้เล่าเรื่อง
- 1.3.2 นวนิยายชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์ เป็นต้นแบบหนึ่งของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกซึ่งมีอิทธิพลต่อบัวโร้และชุดนิทานทองอิน

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

- 1.4.1 ในงานวิจัยฉบับนี้ ได้คัดเลือกวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนของตะวันตก ชุด *เชอร์ล็อก โฮล์มส์* ประพันธ์โดย เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 56 เรื่อง และเรื่องยาวจำนวน 4 เรื่อง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ในฐานะต้นแบบที่มีอิทธิพลต่อนวนิยายชุด*ป๊อโรต์* ประพันธ์โดย อกาธา คริสตี้ ซึ่งได้คัดเลือกเฉพาะเรื่องยาว จำนวน 7 เรื่อง และเรื่องสั้นจำนวน 23 เรื่อง ที่มีเพื่อนนักสืบทำหน้าที่เล่าเรื่องเท่านั้น และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 11 เรื่อง
- 1.4.2 ศึกษาลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1.5.1 สัมภาษณ์หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก
- หอสมุดแห่งชาติ
  - สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
  - สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  - สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์ นครปฐม
  - ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.5.2 วิเคราะห์นวนิยายชุด*เชอร์ล็อกโฮล์มส์* นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน*ในฐานะนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก
- 1.5.3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบอิทธิพลของนวนิยายชุด*เชอร์ล็อก โฮล์มส์* ที่มีต่อนวนิยายชุด*ป๊อโรต์*และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน*
- 1.5.4 สรุปผล และรายงานผลการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1.6.1 เป็นแนวทางในการศึกษานวนิยายประเภทสืบสวนสอบสวนแนวอื่นต่อไป
- 1.6.2 เป็นแนวทางในการศึกษาอิทธิพลของวรรณกรรมตะวันตกที่มีต่อวรรณกรรมไทย

บทที่ 2

ลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีผู้สนใจและนิยมอ่านมานาน นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนถือกำเนิดมาจากเรื่องสั้นเรื่อง “The Murder in the Rue Morgue” ของเอ็ดการ์ อลัน โป ซึ่งเขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1841 (เรื่องเด่น จันทรศิริ 2544ก : 9) นับมาจนถึงปัจจุบันนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนมีอายุได้ 161 ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นักเขียนนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนได้สร้างตัวละครนักสืบที่น่าประทับใจหลายคนที่ยังคงได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาจนถึงปัจจุบัน เช่น โอกุสต์ ดูแปง (Auguste Dupin) จากเรื่อง “The Murder in the Rue Morgue” (ค.ศ. 1841) “The Mystery of Marie Roget” (ค.ศ. 1842) และ “The Purloined Letter” (ค.ศ. 1844) เรื่องสั้นทั้งสามเรื่องนี้เป็นผลงานของเอ็ดการ์ อลัน โป (เรื่องเด่น จันทรศิริ 2544ข : 20) นอกจากนี้ยังมีนักสืบเชอร์ล็อก โฮล์มส์ (Sherlock Holmes) จากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ของเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ และแอร์คูล บัวโรต์ (Hercule Poirot) ของอากาธา คริสตี้ จากนวนิยายชุดบัวโรต์ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันนักเขียนก็ได้พยายามนำเสนอวิธีการใหม่ๆ เพื่อเชิญชวนให้ผู้อ่านติดตามเรื่องจนจบ ทำให้วรรณกรรมประเภทนี้มีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนในบทนี้มุ่งเน้นการศึกษาเรื่องนิยาม ความเป็นมา ของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนและองค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก

2.1 นิยามของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน

ซี. ฮิวจ์ ฮอลแมน (C. Hugh Holman) และ วิลเลียม ฮาร์มอน (William Harmon) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ *A Handbook to Literature* ว่านวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน เป็นวรรณกรรมหลักหนี (Escape Literature) ประเภทหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนาน เพราะเป็นเรื่องราวที่มีความลึกลับ น่าตื่นเต้น ในการสืบสวนคดี ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ หลุดจากโลกแห่งความเป็นจริง

...Escape Literature is the writing whose clear intention is to amuse and beguile by offering readers a strong world, exciting adventures, or puzzling mysterious. It aims at no higher purpose than amusement. Adventure stories, DETECTIVE STORIES, tales of FANTASY, and many humorous stories are frankly escape literature, and they exist for no other purpose than to translate readers for a

time from the care ridden actual world to an entrancing world of the imagination...(1992 : 179)

ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้อ่านมิได้ประสบเรื่องราวที่ลึกลับ น่าตื่นตื้นดังกล่าวด้วยตนเองในชีวิตประจำวันจริง ๆ ทำให้เรื่องราวเหล่านั้นเป็นเรื่องสนุกและเป็นทีพอใจของผู้อ่าน ความปรารถนาในสิ่งที่คนเรามีได้มีอยู่ หรือความปรารถนาที่จะหาทางให้พ้นไปจากความจำเจในชีวิตประจำวัน ทำให้วรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนได้รับความนิยมาจนถึงปัจจุบัน

จากคำนิยามนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนในความหมายของ สุพรรณณี วราทร ที่กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทยตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึงพ.ศ. 2475 พบว่าเป็นการรวมรูปแบบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนหลายประเภทเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ การหาหลักฐานประกอบการใช้ความสังเกตแบบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประเภทคลาสสิก และการสร้างความตื่นตื้นด้วยการต่อสู้ เสี่ยงชีวิตแบบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประเภทระทึกขวัญ เป็นที่น่าสังเกตว่านวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของไทยในยุคแรก ไม่มีการแบ่งประเภทที่ชัดเจนเหมือนอย่างนวนิยายตะวันตก ทั้งๆที่ได้รับอิทธิพลในการสร้างเรื่องราวประเภทนี้มา เพราะนักเขียนไทยได้นำรูปแบบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนตะวันตกเข้ามาใช้พร้อมกันหลายประเภท ซึ่งจะเห็นได้จากตัวนักสืบและรูปแบบของการสืบสวน เช่น นายทองอิน ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำแบบอย่างมาจากนักสืบเชอร์ล็อกโฮล์มส์ หรือนักสืบในรูปแบบของหลวงสารานุกรมที่พึ่งพิงที่ต้องตามจับตัวผู้ร้ายที่มีลักษณะเป็น “ไอ้โม่ง” คือเป็นบุคคลลึกลับ ปกปิดร่างกายด้วยเครื่องแต่งกายที่มิดชิดตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าในขณะที่ออกทำการ ทำให้นักสืบต้องออกติดตามและผจญภัยกับเหตุการณ์ที่ตื่นตื้น เสี่ยงภัย ลักษณะดังกล่าวเป็นอิทธิพลที่ได้มาจากภาพยนตร์ตะวันตกที่แพร่เข้ามาในสมัยนั้น (สุพรรณณี วราทร 2519 : 211) ทำให้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนคดีต่าง ๆ รวมมีความหมายว่าอาชญากรรม ซึ่งหมายถึงนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนนั่นเอง

...นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน หรืออาชญากรรม หมายถึงนวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนคดีต่างๆที่ต้องมีการพิสูจน์ และหาหลักฐานประกอบการใช้ความสังเกต และไหวพริบ นวนิยายประเภทนี้สร้างความตื่นตื้นแก่ผู้อ่านด้วยการต่อสู้ การเสี่ยงชีวิต และความลึกลับต่างๆ ในที่สุดฝ่ายนักสืบซึ่งเป็นตัวเอกก็สามารถจับตัวคนร้าย และคลี่คลายความลึกลับได้... (2519 : 196)

ซี.อีวส์ ฮอลแมน และวิลเลียม ฮาร์มอนได้กล่าวถึงลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนไว้ในหนังสือ *A Handbook to Literature* ว่า นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอาชญากรรม โดยมากมักจะเป็นการฆาตกรรมซึ่งไม่รู้ตัวผู้กระทำผิด จากนั้นเรื่องราวจะคลี่คลายโดยนักสืบจะเป็นผู้พิจารณาและตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามหลักเหตุผลและหลักฐาน

... Detective Story is a story in which a crime, usually a murder -the identity of the perpetrator unknown- is solved by a detective through a logical assembling and interpretation of palpable evidence, know as clues. ... (1992 : 132-133)

เครก ไรซ์ (Craig Rice) กล่าวไว้ในบทความ "It's a Mystery to Me" ว่า นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนมีลักษณะเหมือนกับนวนิยายประเภทอื่นซึ่งจะต้องประกอบด้วยปมปัญหาและการคลี่คลายปมปัญหานั้น ในวรรณกรรมที่มีรูปแบบเฉพาะเช่นนี้ ปมปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะเกิดจากคดีอาชญากรรม โดยเฉพาะการฆาตกรรม และการคลี่คลายปมปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะกระทำโดยนักสืบซึ่งอาจจะเป็นนักสืบอาชีพ หรือผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่นักสืบด้วยความบังเอิญ และจะต้องเป็นผู้ที่เปิดเผยปมปริศนาทั้งหมดในตอนท้ายของเรื่องได้

... A detective novel, like any other work of fiction, consist of (a) a problem, (b) its solution. In this particular form of fiction the problem usually consists of a crime, preferably murder, and the finding of the criminal by someone (an amateur, professional, or accidental detective) who eventually reaches the last chapter with all the loose ends tied up in pretty little pink knots. ... (1945 : 89)

ซเวทาน โตโดรอฟ (Tzvetan Todorov) กล่าวไว้ในบทความเรื่อง "The Typology of Detective Fiction" ถึงลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกว่า ประกอบไปด้วยเนื้อเรื่องสองเรื่อง เรื่องแรกที่เกิดขึ้นคือเรื่องของอาชญากรรม โดยส่วนมากจะเป็นการฆาตกรรม เรื่องราวในส่วนนี้จะถูกปิดเป็นความลับรอให้นักสืบมาเปิดเผยในตอนจบ เรื่องที่สองคือเรื่องของการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดซึ่งจะเริ่มต้นก็ต่อเมื่อเรื่องแรกได้เกิดขึ้นไปแล้ว ดังนั้นเหตุการณ์ซับซ้อน และความตายที่เกิดขึ้น จึงถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีการคลี่คลาย นักสืบจะต้องศึกษาจากข้อมูลต่างๆและใช้การสังเกตเพื่อพิจารณาหาคำตอบ โดยไม่ต้องออกไปเสี่ยงภัยหาตัวคนร้าย จึงไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรงใดๆเกิดขึ้นกับนักสืบได้ ในที่สุดความลึกลับ ซ่อนเงื่อน ที่เกิดขึ้นตลอดเรื่องก็จะยุติหลังจากเรื่องราวต่างๆเปิดเผยโดย

ตัวนักสืบ โดยส่วนมากเพื่อนนักสืบจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึกเรื่องราวเหล่านี้และมีบทบาทเป็นผู้เล่าเรื่องหลักในนวนิยาย

... This novel contains not one but two stories: the story of the crime and the story of the investigation. In their purest form, these two stories have no point in common. ...The first story, that of the crime, ends before the second begins. But what happens in the second? Not much. The characters of this second story, the story of investigation, do not act, they learn. Nothing can happen to them. It is no accident that it is often told by a friend of the detective. ... (1977 : 44)

สรุปได้ว่านวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก คือนวนิยายที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับอาชญากรรม โดยเฉพาะการฆาตกรรม เหตุการณ์ในส่วนนี้เกิดขึ้นก่อน จากนั้นตัวละครเอก คือนักสืบก็จะเข้ามาทำหน้าที่สืบสวนหาตัวฆาตกร โดยการใช้เหตุผลและหลักฐานประกอบวิธีคิดพิจารณา จนกระทั่งสามารถคลี่คลายปัญหา ความลึกลับทั้งหมด และพบตัวฆาตกรในที่สุด โดยส่วนมากมักให้เพื่อนของนักสืบทำหน้าที่เล่าเรื่อง

2.2 พัฒนาการของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน

ถึงแม้ว่านวนิยายแนวสืบสวนจะเริ่มปรากฏรูปแบบที่ชัดเจนในปี ค.ศ. 1841 จากเรื่องสั้นเรื่อง "The Murder in the Rue Morgue" ของเอ็ดการ์ อลัน โป แต่จากการศึกษาพบว่านวนิยายแนวลึกลับ (Mystery Story) และนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน มีจุดกำเนิดขึ้นมาพร้อมกันเพราะนวนิยายแนวลึกลับจะต้องมีกิจกรรมในการสืบค้น หากความลึกลับที่ถูกซ่อนเร้นอยู่ในขณะเดียวกันนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนก็จะมีลักษณะของความลึกลับ ซ่อนเงื่อนแตรกอยู่ตลอดเรื่อง (เรื่องเดช จันทศิริ 2544 :14) โดโรธี แอล. เซเยอร์ (Dorothy L. Sayer) ให้ความเห็นว่าจุดกำเนิดของเรื่องราวทั้งสองประเภทนี้มีมาตั้งแต่สมัยโบราณจากวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ เช่นนิทานพื้นเมืองที่อ้างอิงความเชื่อเกี่ยวกับภูติผีปีศาจ และความพยายามของมนุษย์ที่จะพิสูจน์สิ่งที่เหนือธรรมชาติเหล่านั้น ในสมัยนั้นรูปแบบของนวนิยายแนวลึกลับดูมีความชัดเจนมากกว่านวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเพราะรูปแบบวิธีการสืบสวนค้นหาความจริงในวรรณกรรมมุขปาฐะนั้นจะปรากฏเป็นช่วงๆ แต่ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและมักจะปรากฏแทรกอยู่ในวรรณกรรมประเภทต่างๆ ตัวอย่างเช่น ในนิทานอีสป เรื่อง "สุนัขจิ้งจอกกับราชสีห์" ในขณะที่ราชสีห์พยายามหลอกล่อให้สุนัขจิ้งจอกเข้าไปในถ้ำเพื่อจะจับกินเป็นอาหาร สุนัขจิ้งจอกได้สังเกตเห็นรอยเท้าของสัตว์หลายชนิดเดินเข้าไปในถ้ำ แต่ไม่มีรอยเท้าที่แสดงให้เห็นว่าสัตว์

เหล่านั้นได้เดินกลับออกมา สุนัขจึงจอกจิ้งจอกคาเดาได้ว่าสัตว์เหล่านั้นกลายเป็นอาหารของราชสีห์ไปแล้ว ทำให้สุนัขจอกไม่หลงกลราชสีห์ วิธีการสังเกตรอยเท้านี้เป็นวิธีหนึ่งที่ปรากฏในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด*เชอร์ล็อก โฮลมส์* ในเรื่องสั้นเรื่อง “Adventure of the Priory School” ผู้ร้ายใส่เกือกวัวให้ม้าแทนเกือกม้าเพื่อสร้างรอยเท้าปลอม ลวงให้นักสืบเข้าใจผิด

เทพนิยายของกริมมส์ (Grimms’ Fairy Tales) เรื่องหนึ่ง แสดงให้เห็นวิธีการพิสูจน์ความจริงเมื่อหญิงสาว 12 คนได้ปลอมตัวเป็นผู้ชายและถูกกำหนดให้เดินไปบนพื้นที่ซึ่งมีเมล็ดถั่วโปรยหว่านอยู่ทั่ว โดยผู้ทดสอบคาดว่าหญิงสาวเหล่านั้นจะแสดงท่าทางการเดินแบบกระย่อกระแย้งแบบผู้หญิง แต่หญิงสาวเหล่านั้นรู้ล่วงหน้าก่อนว่าพวกตนกำลังถูกทดสอบจึงก้าวเดินไปอย่างมั่นคง

นอกจากนี้ ในนิทานพื้นบ้านของอินเดียเรื่องหนึ่ง ใช้อุบายในลักษณะที่คล้ายกันนี้เพื่อพิสูจน์หาความจริง เมื่อชายผู้หนึ่งปลอมตัวเป็นหญิง และถูกทดสอบโดยเจ้าหญิงผู้ชาญฉลาดโดยวิธีการโยนผลมะนาวไปให้ผู้หญิงแต่ละคน ในขณะที่หญิงสาวทั้งหมดแสดงอาการอย่างเดียวกันคือ แยกเข่าออกและใช้กระโปรงรับผลมะนาวนั้น แต่ชายที่ปลอมตัวมากลับใช้หัวเข่าหนีบผลมะนาวนั้นตามสัญชาตญาณของผู้ชาย จึงทำให้เจ้าหญิงพิสูจน์ได้ว่าหญิงผู้นี้คือผู้ชายที่ปลอมตัวมา

วิธีพิสูจน์ความจริงอีกอย่างหนึ่งปรากฏอยู่ในวรรณกรรมตะวันตกเรื่อง *Tristan and Iseult* เมื่อ ทริสตอง (Tristan) ปลอมตัวเข้ามาอยู่กับอิเซอท์ (Iseult) พระราชาจึงต้องการพิสูจน์ความจริงโดยการให้ทหารนำผงแป้งไปโรยไว้ที่ระหว่งเตียงของทริสตองและอิเซอท์ เพื่อที่จะได้เห็นรอยเท้าของทริสตองหากเดินไปที่เตียงของอิเซอท์ในเวลากลางคืน แต่ทริสตองได้หาวิธีการเอาชนะอุบายนี้โดยการกระโดดข้ามไปยังเตียงของอิเซอท์ วิธีการสืบสวนเหล่านี้จะปรากฏแทรกอยู่ในวรรณกรรมประเภทต่างๆ เรื่อยมาจนปรากฏรูปแบบที่ชัดเจนในต้นศตวรรษที่ 19 (Sayer 1945 : 5-6)

ในยุคแรก วรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนเป็นที่นิยมในหมู่ชาวอังกฤษ เนื่องจากชาวอังกฤษให้ความสำคัญกับตำรวจมากกว่าชนชาติอื่น จากการวิเคราะห์ผลการสำรวจของแฮร์ ลีโอน ฟอยชท์วังก์เกอร์ (Herr Lion Feuchtwanger) ชาวเยอรมันที่ได้ทำการสำรวจลักษณะนิสัยของชาว อังกฤษ ชาวฝรั่งเศส และชาวเยอรมัน ในปี ค.ศ. 1927 พบว่าชาวอังกฤษให้ความสนใจในรายละเอียดภายนอกของทั้งคนและสิ่งของ จึงเห็นได้ว่านวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับหลักฐาน เช่น รอยเท้า รอยเลือด วัน เวลา และสถานที่ เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้จะปรากฏเป็นหลักฐานสำคัญในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของชาวอังกฤษ และเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในอังกฤษมากกว่าในประเทศฝรั่งเศสและเยอรมนี (Sayer 1945 : 7) เช่นนวนิยายเรื่อง “Bleak House”

ของดิคเคนส์ และเรื่อง “The Moonstone” ของคอลลินส์ เป็นนวนิยายแนวสืบสวนของอังกฤษที่ได้รับความนิยมเพราะนำเสนอเรื่องราวผ่านบันทึกความทรงจำของตำรวจซึ่งเป็นนักสืบ และแสดงขั้นตอนการสืบสวนคดีของตำรวจ (เรื่องเดช จันทรศิริ 2544ข : 34) จากกำเนิดของวิธีการสืบสวนที่แทรกอยู่ในวรรณกรรมมุขปาฐะ รูปแบบของการสืบสวนสอบสวนมีการพัฒนาเรื่อยมา จนกระทั่งในศตวรรษที่ 19 ได้เกิดเรื่องราวแนวสืบสวนสอบสวนที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน เช่นเรื่องสั้นเรื่อง “The Murder in the Rue Morgue” ซึ่งถือเป็นต้นแบบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบหนึ่ง ส่วนลักษณะของตัวละครเอก คือนักสืบมีการพัฒนาไปหลายรูปแบบ เช่น นักสืบแบบเลี้ยงภัย นักสืบสายลับ นักสืบตำรวจ นักสืบหญิง นักสืบเกย์ นักสืบพิการ หรือแม้กระทั่งคนธรรมดาที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมโดยไม่รู้ตัว(ธรรณินทร์ มีเพียร 2541 : 91)

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนในยุคแรกเริ่มเฟื่องฟูมาก ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 (เรื่องเดช จันทรศิริ 2544: 52) รูปแบบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่ปรากฏในยุคแรกนี้จะมีชื่อเรียกว่า “นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก” นักเขียนนวนิยายประเภทนี้ที่มีชื่อเสียงมาก และทำให้นักสืบของพวกเขาเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกได้แก่ เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ (ค.ศ. 1887) อากาธา คริสตี (ค.ศ. 1920) และโดโรธี แอล. เซเยอร์(ค.ศ. 1923) เป็นต้น ผู้เขียนจะกำหนดให้เรื่องของอาชญากรรมเกิดขึ้นก่อน และเรื่องของการสืบสวนจึงเกิดตามมา สิ่งที่ตัวละครสำคัญคือนักสืบจะทำได้ก็คือ การเรียนรู้ เก็บข้อมูลที่จะช่วยคลี่คลายปมปัญหาไปที่ละน้อย และคิดใคร่ครวญเหตุการณ์จนสามารถหาข้อสรุปได้ในตอนจบ

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่มีการพัฒนามาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 19 สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันมีอยู่หลายรูปแบบ เนื่องจากนักเขียนได้พยายามนำเสนอสิ่งแปลกใหม่ และมีวิธีการนำเสนอรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้อ่านติดตาม ในทัศนะของโตโรดอฟแบ่งประเภทนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (Todorov 1977 : 44-52)

2.2.1 นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก (Classical Detective Story) หรือเรียกว่า “Whodunit” หรือ “Who-done-it” (Elliot Paul in Burack,ed.,1945 : 169) เป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนยุคแรกที่เฟื่องฟูมากในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ลักษณะสำคัญของนวนิยายในกลุ่มนี้คือ เรื่องของอาชญากรรมที่จบลงไปแล้ว เรื่องของการสืบสวนจึงเกิดขึ้นตามมาภายหลัง ดังนั้น ลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกจึงประกอบด้วยเรื่อง 2 เรื่อง เรื่องที่ 1 เป็นเรื่องของอาชญากรรมซึ่งไม่ปรากฏให้เห็นในดับทเพราะเกิดขึ้น

และจบลงแล้ว ผู้อ่านจะไม่สามารถพบรายละเอียดของเรื่องในส่วนนี้ทั้งหมด และผู้เขียนก็ไม่พรรณนาเหตุการณ์ของเรื่องในส่วนนี้โดยตรง เพราะจะเท่ากับเป็นการเฉลยปริศนาของเรื่อง

เรื่องที่ 2 คือเรื่องของการสืบสวนเพื่อเปิดเผยว่าใครเป็นผู้ที่สร้างความลึกลับทั้งหมดขึ้น เรื่องราวในส่วนนี้จะปรากฏอย่างชัดเจนในตัวบท และประกอบด้วย “เรื่องเล่า” ย่อยๆ ในรูปของคำให้การหรือการให้ปากคำของตัวละครพยานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์อาชญากรรม นักสืบจะรวบรวมข้อมูลจากการเล่าของพยาน ซึ่งแสดงมุมมองที่แตกต่างกันไปต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้น เรื่องที่ 2 จึงมีเรื่องราวเอกเทศของตนเอง และในเวลาเดียวกันก็แสดงความเป็นมาของอาชญากรรมซึ่งเป็นเรื่องที่ 1 และไม่ปรากฏโดยตรงในตัวบท

ในนวนิยายสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก ตัวละครเพื่อนักสืบมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้ติดตามตัวละครนักสืบไปในระหว่างการสืบสวนและคลี่คลายคดีของนักสืบ และนำรายละเอียดทั้งหมดมาถ่ายทอดในรูปของบันทึกความทรงจำหรือเรื่องเล่าย้อนหลัง ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าตัวละครเพื่อนักสืบทำหน้าที่เป็นผู้เล่าหลักของเรื่อง ลักษณะเช่นนี้พบได้ในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ชุดป๊าวโรต์ และชุดนิทานทองอิน ตัวละครดอกเตอร์วัตสัน (Dr. Watson) เฮสติงส์ (Hastings) และนายวัต เป็นเพื่อนของนักสืบและเป็นผู้เล่าความเป็นมาและขั้นตอนการสืบสวนของเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ป๊าวโรต์ และนายทองอินตามลำดับ

2.2.2 นวนิยายมิด* (Thriller) เป็นนวนิยายที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของการสืบสวน เช่นเดียวกับนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิก แต่ไม่มีเรื่องราวของอาชญากรรมปรากฏขึ้นและจบลงในตอนต้นเรื่องเหมือนอย่างในนวนิยายสืบสวนแบบคลาสสิก คดีอาชญากรรมจะเกิดขึ้นไปพร้อมกับเหตุการณ์ในเรื่อง และไม่มีจุดสุดท้ายที่ผู้เล่าจะย้อนกลับมาสรุปเหตุการณ์ในอดีต ผู้อ่านจะเกิดความอยากรู้อยากเห็นเมื่อพบร่องรอย หรือศพ จึงต้องการที่จะหาสาเหตุ นอกจากนั้น ผู้อ่านจะเกิดความระทึกใจเมื่อได้พบเหตุการณ์หรือการกระทำที่เป็นความลับ ผู้อ่านจะถูกดึงดูดให้ติดตามเรื่องราวว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป ตัวเอกของนวนิยายแนวสืบสวนประเภทนี้จะต้องเสี่ยงภัยอยู่ตลอดเวลา ต้องเผชิญกับ

---

* มาจากคำว่า “Serie Noire” ซึ่งเป็นชื่อหนังสือชุดหนึ่งของฝรั่งเศส มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดพิมพ์นวนิยายแนวสืบสวน โดยเฉพาะ ลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนที่ลงพิมพ์ในหนังสือชุดนี้ คือเน้นการสืบสวน ผจญภัยของนักสืบ และที่สำคัญจะเต็มไปด้วยความดุเดือดรุนแรง ไตโดรอฟ เรียกนวนิยายในกลุ่มนี้ว่า “Roman Noir” ถึงแม้ว่าจะมีการใช้คำว่า “Roman Noir” เรียกนวนิยายโศก ซึ่งนิยมเล่าเรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติ และเรื่องของภูตผี ปีศาจ ในวงวรรณกรรมฝรั่งเศสมาก่อนก็ตาม (ธรณินทร์ มีเพียร 2542 : 95)

อาชญากรรมหรืออาชัฟ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกตื่นเต้น เพราะไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นกับนักสืบบ้าง ลักษณะเช่นนี้จะแตกต่างจากนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกที่นักสืบจะปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา ส่วนกลวิธีในการเล่าเรื่องมักจะเป็นการนำเสนอผ่านมุมมองของตัวละคร นักสืบซึ่งเป็นผู้เข้าไปเผชิญเหตุการณ์ทุกตอนด้วยตนเอง ทำให้นักสืบไม่สามารถบอกกับผู้อ่านได้ว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นต่อไป การที่นักสืบต้องเสี่ยงภัยอันตรายโดยที่ไม่สามารถคาดเดาชะตากรรมของตนเองได้ ถือเป็นวิธีการจำกัดมุมมองของเรื่องที่เล่าเพื่อรักษาความลับของเรื่องไว้ให้นานที่สุดและทำให้เกิดความสมจริง แก่นเรื่องสำคัญที่ทำให้นวนิยายแนวสืบสวนประเภทนี้ต่างจากนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกก็คือ การบรรยายความรุนแรง โหดร้าย ทารุณ อย่างชัดเจน มีการพรรณนาถึงการก่ออาชญากรรมอย่างสยดสยอง (ธรรณินทร์ มีเพียร 2542 : 96)

2.2.3 นวนิยายระทึกขวัญ (Suspense Novel) นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประเภทนี้เป็น การผสมผสานลักษณะสำคัญของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกและนวนิยายมีด ลักษณะสำคัญของนวนิยายสืบสวนแบบคลาสสิกที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายระทึกขวัญก็คือ ยังคงมีปมปริศนา ลึกลับที่ต้องรอให้ตัวละครเอกคือ นักสืบ เข้ามาค้นหา นอกจากนี้ยังมีโครงสร้างในการดำเนินเรื่องแบบ เดียวกันคือ ต้องมีเรื่องของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและจบลงแล้ว จากนั้นจึงเข้าสู่เรื่องของกรสืบสวน แต่ ในส่วนของการสืบสวนจะนำลักษณะของนวนิยายมีดมาใช้ นั่นคือนักสืบจะต้องเสี่ยงภัยออกไปตาม สถานที่ต่าง ๆ เพื่อทำการสืบสวน และการสืบสวนไม่ได้เป็นเพียงการหาข้อมูลเพื่อเปิดเผยปมปริศนา เท่านั้น แต่เรื่องของกรสืบสวนจะเป็นหัวใจสำคัญทำให้อ่านอยากรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว และกำลังจะ เกิดขึ้นต่อไป ส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอเรื่องราวผ่านมุมมองของตัวละครนักสืบที่เข้าไปสัมผัสกับ เหตุการณ์ด้วยตนเอง นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประเภทนี้จึงรวมเอาความอยากรู้ตามแบบนวนิยาย สืบสวนแบบคลาสสิกและความตื่นเต้นระทึกใจแบบนวนิยายมีดเอาไว้ด้วยกันในเรื่องเดียว นวนิยายระทึก ขวัญสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้อีกสองประเภทคือ

สถานวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.3.1 **นวนิยายนักสืบเสียงภัย** (Hard-boiled Detective Story) ตัวละครเอกส่วนใหญ่จะเป็นนักสืบเอกชน ทำหน้าที่สำคัญในการแก้ไขปริศนาของคดีอาชญากรรม แต่แทนที่นักสืบจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์เหมือนในนวนิยายแบบคลาสสิก นักสืบจะต้องเข้าไปสัมผัสกับเหล่าอาชญากร โดยเฉพาะในแวดวงอาชญากรมืออาชีพด้วยตนเอง นักสืบจะต้องถูกทำร้าย เสี่ยงชีวิต และเผชิญอันตรายทุกรูปแบบ โดยผู้อ่านจะไม่สามารถคาดเดาได้เลยว่าจะมีเหตุการณ์ร้ายแรงเพียงใด เกิดขึ้นกับตัวนักสืบ และนักสืบจะปลอดภัยหรือไม่

2.2.3.2 **นวนิยายจำเลย-นักสืบ** (Suspect-as-Detective) นวนิยายประเภทนี้ไม่มีการเกี่ยวข้องกับอาชญากรมืออาชีพ คดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีที่มีอาชญากรเพียงคนเดียวเหมือนนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิก โดยยังเน้นลักษณะเด่นในการเล่าเรื่องของการสืบสวนมากกว่าเรื่องของอาชญากรรม นวนิยายแนวสืบสวนประเภทนี้จะเกิดเรื่องของอาชญากรรมตั้งแต่เริ่มเรื่อง และผู้ต้องสงสัยในคดีนี้ก็คือตัวละครเอกของเรื่องซึ่งต้องทำหน้าที่ตามหาตัวผู้กระทำผิดตัวจริงเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ ตัวละครเอกของนวนิยายแนวสืบสวนประเภทนี้จึงเป็นทั้งนักสืบ ผู้ต้องหา จำเลย และเหยื่อของคนร้ายตัวจริงในคนเดียว

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทุกประเภทดังกล่าวล้วนมีจุดประสงค์หลักร่วมกันคือเน้นการสืบสวนเพื่อหาตัวคนร้าย แต่มีความแตกต่างในส่วนองวิธีการนำเสนอ รูปแบบวิธีการสืบสวน รวมทั้งกลวิธีในการเล่าเรื่อง ชื่อที่ใช้เรียกการจัดแบ่งประเภทของนวนิยายแต่ละชนิดแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับทัศนะของนักวิจารณ์แต่ละคน เมื่อเปรียบเทียบการแบ่งประเภทของนวนิยายแนวสืบสวนตามแบบของโตโดรอฟ กับคาร์ล ดี. มัลล์มเกรน (Carl D. Malmgren) ที่แบ่งประเภทของนวนิยายแนวสืบสวนไว้ในบทความชื่อ “Anatomy of Murder: Mystery, Detective, and Crime Fiction” พบว่านวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกในความหมายของโตโดรอฟคือนวนิยายแนวสืบสวนแบบลึกลับ (Mystery fiction) ในความหมายของมัลล์มเกรน และนวนิยายระทึกขวัญแบบนักสืบเสียงภัยคือนวนิยายนักสืบ (Detective fiction) จากข้อความที่ว่า

...There is the “whodunit” school, what George Grella calls the “formal detective novel,” which we term mystery fiction (e.g., the novels of Christie). And there is the “mean streets” school, what Grella calls the “hardboiled detective novel,” which we term detective fiction. ... (Malmgren 1997 : 25)

ตารางเปรียบเทียบลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน

	นวนิยายแบบ คลาสสิก	นวนิยายมืด	นวนิยายระทึกขวัญ	
			นวนิยายระทึกขวัญ แบบนักสืบเดี่ยวภัย	นวนิยายระทึกขวัญ แบบจำเลย-นักสืบ
ผู้เล่าเรื่อง	-ตัวละครเพื่อนนักสืบ -ตัวละครนักสืบ -ตัวละครอื่นในเรื่อง	-ตัวละครนักสืบ -ผู้เล่านิรนาม	-ตัวละครนักสืบ -ผู้เล่านิรนาม	-ตัวละครนักสืบ -ผู้เล่านิรนาม
การเล่าเรื่อง	เล่าเรื่องย้อนหลัง	มีเหตุการณ์ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้น ไปพร้อมกับ การดำเนินเรื่อง	เล่าเรื่องย้อนหลัง	เล่าเรื่องย้อนหลัง
พฤติกรรมของ นักสืบ	-ใช้ความคิดในการ เปิดเผยตัวคนร้าย -อธิบายเหตุการณ์ ทั้งหมดในตอนจบ	-ต่อสู้กับอาชญากร มีอาชีพเพื่อค้นหา ความจริง	-ต่อสู้กับอาชญากร มีอาชีพเพื่อค้นหา ความจริง	-ตกเป็นผู้ต้องสงสัย -หลบหนีตำรวจ -ออกติดตามหาตัว คนร้ายด้วยตนเอง -ใช้ความคิดในการ เปิดเผยตัวคนร้าย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในงานวิจัยฉบับนี้จะศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ นวนิยายชุดบัวโร้และนวนิยายชุดนิทานทองอิน นวนิยายทั้งสามชุดนี้เป็นนวนิยายแนวสืบสวนที่จัดอยู่ในประเภทนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก โดยศึกษาตามลักษณะการจำแนกประเภทของนวนิยายแนวสืบสวนแบบโตโดรอฟ กล่าวคือนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกจะประกอบด้วยเรื่อง 2 เรื่อง เรื่องที่ 1 คือเรื่องของอาชญากรรมที่ไม่ปรากฏให้เห็นในตัวบท แต่เกิดขึ้นจริงและมีความสำคัญในตัวเอง เรื่องที่ 2 คือเรื่องของการสืบสวนที่มีปรากฏอยู่ในตัวบท เป็นการเล่าเหตุการณ์ย้อนหลัง ผ่านมุมมองที่แตกต่างกันไปของตัวละครผู้ทำหน้าที่เป็นพยานแต่ละคนต่อเรื่องของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ข้อมูลที่นักสืบได้มาจากพยานแต่ละคนจึงมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้เล่าเหตุการณ์ เป็นจุดประสงค์ในการจำกัดมุมมองในเรื่องเล่าเพื่อรักษาความลับไว้ให้นานที่สุด โดยส่วนใหญ่จะมีเพื่อนของนักสืบทำหน้าที่เป็นผู้จุดบันทึกเล่าเหตุการณ์ทั้งหมดและทำหน้าที่เป็นผู้เล่าหลัก

2.3 ลักษณะและองค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก

2.3.1 ลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกประกอบไปด้วยเรื่องราว 2 เรื่อง เรื่องแรกคือเรื่องของอาชญากรรมที่บอกให้ผู้อ่านรู้ว่าเกิดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แต่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจบลงแล้ว ก่อนที่เรื่องที่ 2 คือเรื่องของการสืบสวนจะเริ่มต้น เพื่อทำให้ผู้อ่านรู้ถึงสาเหตุของการเกิดเรื่องแรก ดังนั้นเรื่องราวทั้ง 2 เรื่องจึงต้องมีความสัมพันธ์กันถึงแม้ว่าเรื่องแรกจะไม่ปรากฏให้ผู้อ่านได้เห็น แต่มีความสำคัญนำไปสู่เรื่องที่ 2 คือเรื่องของการสืบสวน เรื่องที่ 2 เป็นการนำเสนอกระบวนการสืบสวนรวมทั้งหลักฐานผ่านมุมมองของตัวละครเพื่อนนักสืบที่อยู่ในเหตุการณ์ การเล่าเรื่องจึงเป็นลักษณะเด่นทำให้นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกมีความแตกต่างจากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประเภทอื่น เพราะนิยมใช้ตัวละครสำคัญในเรื่อง คือเพื่อนนักสืบ ซึ่งมักจะมีความสามารถด้อยกว่านักสืบ ทำหน้าที่เป็นผู้เล่า โดยเพื่อนนักสืบมักจะชี้แจงให้ผู้อ่านรู้ว่ากำลังบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นอยู่ ลักษณะเด่นของเพื่อนนักสืบ คือการไม่สามารถเข้าใจความคิดและการกระทำของนักสืบทั้งหมดได้ จึงมักนำเสนอมุมมองที่คลาดเคลื่อนและชักนำให้ผู้อ่านหลงทาง ลักษณะนี้เป็นกลวิธีที่ผู้เขียนใช้ในการสร้างความลึกลับให้เกิดขึ้นในการดำเนินเรื่อง

เรื่องราว 2 เรื่องที่เกิดขึ้นในนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกจึงเป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง คือเรื่องของคดีอาชญากรรม กับวิธีการนำเสนอต่อผู้อ่าน ผู้เขียนจะนำเสนอเรื่องที่ 2 คือเรื่องของการสืบสวนไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านมองย้อนกลับไปพิจารณาเหตุการณ์ในเรื่องแรก คือคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้น แล้วพบว่ามีความสอดคล้องกันพอดี ลักษณะเช่นนี้เป็นการแสดงให้เห็นความสำคัญในการใช้เหตุผลในการสืบสวนที่เชื่อมโยงเรื่องราว 2 เรื่องเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิก คาร์ล ดี. มัลล์มเกรน ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เหตุผลในนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกว่าจะต้องใช้เหตุและผลในกระบวนการสืบสวน เพื่อหาตัวคนร้าย มิฉะนั้นจะไม่สามารถคลี่คลายความลับได้

... you have to make believe there's cause and effect at work or you'll never solve a whodunit. ... (1997 : 119.)

เมื่อพิจารณาจากหนังสือ *Dictionary of World Literary and Critical Terms* (Lee Myoung Sub, ed., 1996 : 468) ประกอบกับบทความเรื่อง "Twenty Rules for Writing Detective Stories" ของ เอส. เอส. แวน ไดน์ (S.S. Van Dine in Burack, ed., 1945 : 196-201) ซึ่งเป็นบทความที่แสดงให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ยุคแรก ทำให้นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่น จากหนังสือและบทความดังกล่าว ทำให้สรุปลักษณะเฉพาะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะนิสัยของตัวละครนักสืบจะผิดไปจากคนธรรมดา บางคนจะเป็นผู้ที่บุคคลอื่นในสังคมยกย่องว่ามีความสามารถมาก หรือบางคนอาจมีลักษณะแปลกประหลาด ทำใ้บุคคลอื่นมองว่าเขามีลักษณะผิดปกติและแปลกแยกจากสังคม บางคนอาจจะต้องสืบหาความจริงทั้ง ๆ ที่ไม่ได้มีอาชีพเป็นนักสืบ

2. ตัวละครนักสืบผู้ทำการสืบสวนจะต้องไม่กลายเป็นผู้ร้ายในตอนท้ายเรื่อง เพราะถือเป็นการหลอกลวงผู้อ่าน

3. ตัวละครเอกที่เป็นนักสืบจะมีเพื่อนสนิทหรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งไม่มีความสามารถเท่ากับนักสืบที่เป็นตัวละครเอก แต่ก็สามารถให้ความช่วยเหลือได้พอสมควร เช่น เมื่อนักสืบคิดไขปริศนาไม่ได้ในตอนต้น เพื่อนนักสืบก็อาจจะมีคำถามหรือพูดบางสิ่งบางอย่างซึ่งมีผลช่วยกระตุ้นความคิดของนักสืบได้
4. คนร้ายหรือผู้กระทำความผิดที่แท้จริง จะมั่นใจว่าตนเองสามารถกระทำการได้สำเร็จ โดยไม่มีผู้ใดสงสัยหรือรู้เห็นว่าตนเองเป็นผู้กระทำความผิด ส่วนคนอื่น ๆ ก็จะไม่เข้าใจว่าบุคคลอีกคนหนึ่งหรือผู้ต้องสงสัยเป็นผู้กระทำการนั้น
5. คนร้ายจะต้องเป็นตัวละครที่มีบทบาทในเรื่อง ไม่ว่าจะบทบาทนั้นจะมากหรือน้อยก็ตามแต่ตัวละครนั้นจะต้องเป็นตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง
6. คนร้ายสามารถใช้กลลวง ล่อหลอกให้นักสืบหลงทาง
7. นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนจะต้องมีเหยื่อในการก่อคดีอาชญากรรมของคนร้าย และเหยื่อส่วนใหญ่จะเป็นผู้เสียชีวิต คดีส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจึงเป็นคดีฆาตกรรม
8. ความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจดีกว่าตัวละครเอกซึ่งเป็นนักสืบ ในตอนแรกตำรวจมักจะดูถูกนักสืบ และคิดว่าไม่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีที่ตนรับผิดชอบ
9. มีการอธิบายเงื่อนไขในการฆาตกรรมให้ปรากฏอย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นรายละเอียดพร้อมกันกับนักสืบเพื่อที่จะให้ผู้อ่านมีโอกาสเท่าเทียมกับนักสืบในการดำเนินการสืบสวนและสงสัยตัวละคร เมื่อได้ฟังคำอธิบายการคลี่คลายคดีจากนักสืบแล้ว ผู้อ่านจะสามารถย้อนกลับไปดูเงื่อนไขต่างๆ และพบว่าจากหลักฐานที่พบเป็นพฤติกรรมของคนร้ายจริง ๆ
10. เรื่องราวจะมีการพลิกผัน ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในตอนแรก กลับเป็นผู้บริสุทธิ์ในที่สุด หลังจากนักสืบได้เปิดเผยความจริงแล้ว
11. นวนิยายแนวสืบสวนไม่ควรมีการบรรยายรายละเอียดมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้อ่านไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวละครต่าง ๆ ได้

12. ลักษณะของฉากที่เกิดเหตุส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นแบบปิด (Locked room) เป็นสถานที่ไม่น่าจะมีผู้ใดเข้า ออกได้

13. ในตอนจบ นักสืบจะอธิบายให้ตัวละครในเรื่อง รวมทั้งผู้อ่านเข้าใจถึงเหตุการณ์ทั้งหมดว่าใครถูก ใครผิด โดยใช้หลักฐานอธิบายที่มาที่ไปและแสดงบทพิสูจน์ต่างๆเพื่อความกระจ่าง

ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะที่จะพบได้ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกแต่อาจจะไม่ครบทุกส่วน ขึ้นอยู่กับการสร้างสรรค์ของผู้เขียนโดยยึดองค์ประกอบดังกล่าวเป็นหลัก เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ที่มีต่อนวนิยายชุดป๊อโรต์และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกในภาพรวม รวมทั้งวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ นวนิยายชุดป๊อโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน เพื่อให้เห็นองค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประเภทดังกล่าว และแสดงให้เห็นว่านวนิยายทั้งสามชุดนี้เป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกอย่างแท้จริง

2.3.2 องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก

จากนิยามของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่ว่า **นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอาชญากรรม โดยเฉพาะการฆาตกรรม มีนักสืบทำหน้าที่สืบสวน หาตัวฆาตกรโดยใช้เหตุผล และหลักฐานในการคลี่คลายปมปัญหา และความลึกลับทั้งหมดจนพบตัวผู้กระทำความผิด** (Holman and Harmon 1922 : 132-133; Rice 1945 : 44; สุพรรณิ วราทร 2519 : 196) สามารถอธิบายลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกได้ชัดเจนมากที่สุด เนื่องจากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกเป็นนวนิยายแนวสืบสวนประเภทแรกที่เกิดขึ้นและมีการพัฒนาไปสู่รูปแบบอื่น ๆ ต่อไป องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกที่มีลักษณะเด่นเป็นที่น่าสังเกตประกอบด้วยโครงเรื่อง ตัวละคร สถานที่ และโดยเฉพาะกลวิธีในการเล่าเรื่อง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว เช่นการให้ตัวละครหนึ่งในเรื่องทำหน้าที่นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการรวบรวมข้อมูลและคำบอกเล่าจากผู้เล่าชั้น 2 ซึ่งอาจจะเป็นพยานผู้เห็นเหตุการณ์หลาย ๆ คน ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายในการเล่าเรื่อง เป็นต้น

2.3.2.1 โครงเรื่อง

โครงเรื่องของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกจะเกิดจากคดีอาชญากรรมที่จะนำไปสู่ปริศนาลึกลับ เป็นการเปิดเรื่องโดยการให้ข้อมูล คือเรื่องอาชญากรรม คดีอาชญากรรมส่วนใหญ่จะเป็นคดีการฆาตกรรมซึ่งจะเกิดขึ้นในตอนต้นของการดำเนินเรื่อง ผู้อ่านจะรู้จักตัวละครที่เป็นเหยื่อในการฆาตกรรมเพียงผิวเผินจากการบรรยายลักษณะของตัวละครและภูมิหลังอันจะนำไปสู่การฆาตกรรม การฆาตกรรมจะต้องเกิดขึ้นเนื่องจากคนร้ายมีเจตนาของต่อตัวเหยื่อ จะต้องไม่เกิดขึ้นด้วยความบังเอิญ การดำเนินเรื่องในส่วนของการสืบสวนจะเริ่มขึ้นหลังจากการให้ข้อมูลในเรื่องอาชญากรรม เมื่อมีการฆาตกรรมเกิดขึ้นจะมีร่องรอยหรือหลักฐานในที่เกิดเหตุที่เป็นจุดสังเกตให้นักสืบรู้ตัวผู้ต้องสงสัย ร่องรอยหรือหลักฐานที่เกิดขึ้นบางส่วนอาจเป็นกลลวงของตัวคนร้ายที่ชักนำให้นักสืบหลงกลและดำเนินการสืบสวนไปผิดทาง อย่างไรก็ตาม ในที่สุดนักสืบจะสามารถคลี่คลายปมปัญหาและพบสาเหตุที่ทำให้คนร้ายลงมือก่อคดีอาชญากรรม หลังจากที่นักสืบได้ค้นพบตัวคนร้ายแล้ว หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งจะถือเป็นการปิดเรื่องก็คือนักสืบจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้อธิบายความลึกลับทั้งหมด วิธีการสืบสวน รวมทั้งเหตุผลต่าง ๆ ที่นักสืบได้ดำเนินการมาตลอดเรื่อง การจบเรื่องถือเป็นจุดสูงสุด และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก เพราะเป็นการคลี่คลายปมปริศนาทั้งหมดของเรื่อง เนื่องจากตลอดทั้งเรื่องผู้อ่านจะได้พบกับปริศนาต่าง ๆ รวมทั้งร่องรอยในที่เกิดเหตุที่ไม่สามารถหาข้อสรุปได้ เมื่อถึงตอนจบเรื่อง ความสับสนวุ่นวายทั้งหมดจะถูกเปิดเผยอย่างมีเหตุมีผล คำอธิบายเหตุการณ์นี้มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง เพราะเป็นการคลี่คลายปัญหาทั้งหมดให้ผู้อ่านได้เข้าใจ เมื่อเรื่องราวดำเนินมาถึงตอนท้าย ผู้อ่านจะได้รับคำตอบต่อคำถามที่เกิดขึ้นมาตลอดเรื่อง เพราะคำอธิบายของนักสืบเป็นการตอบคำถามและความสงสัยของผู้อ่านได้ทั้งหมด ความตื่นเต้นและความสงสัยที่อยู่ในใจของผู้อ่าน รวมทั้งตัวละครในเรื่องได้รับการคลี่คลาย ปมปัญหาต่างๆถูกเปิดเผย คนร้ายถูกลงโทษ

2.3.2.2 ตัวละคร

- นักสืบ

ตัวละครนักสืบเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดของเรื่อง เป็นตัวเอกของเรื่องในการที่จะทำให้อธิบายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในเรื่องได้คลี่คลายและจับตัวคนร้ายได้สำเร็จ ลักษณะโดยทั่วไปของตัวละครนักสืบในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกไม่จำเป็นจะต้องเป็นตำรวจ แต่จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่จะเป็นนักสืบเอกชน เช่นนักสืบที่รับปรึกษาคดีแบบเซอร์ลอค โฮล์มส์ หรืออดีตตำรวจแบบบัวโรต์ ซึ่งมีความรู้ด้านกฎหมายและวิธีการสืบสวนมาก่อน เป็น

นักสืบที่ทำงานอย่างอิสระ นักสืบจะเป็นผู้ที่ฉลาดหลักแหลม มองการณ์ไกล มีอุปนิสัยส่วนตัวแปลก ๆ มีการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการหาเหตุผล และมีความสามารถทางด้านจิตวิเคราะห์ คุณสมบัติทั้งหมดเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ สามารถนำมาใช้ในการสืบสวนหาความจริงจากคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยคุณสมบัติพิเศษในตัวนักสืบนี้ทำให้นักสืบสามารถสืบสวนคดีคล้ายปมปริศนาต่างๆที่เกิดขึ้นตลอดทั้งเรื่องได้โดยที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง จนกระทั่งสามารถเปิดเผยตัวคนร้ายในตอนท้ายของเรื่องได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้อ่านจะทราบว่านักสืบในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกจะไม่มีวันได้รับอันตราย แต่นักสืบก็คือคนธรรมดาคนหนึ่งที่สามารถได้รับบาดเจ็บเหมือนคนทั่วไป ในบางสถานการณ์นักสืบอาจจะต้องเข้าไปสัมผัสกับอันตรายและความลึกลับเหมือนกับตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง ลักษณะเช่นนี้ทำให้นักสืบมีความเป็นธรรมชาติและสมจริงมากขึ้น นักสืบในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกมักจะทำงานร่วมกับเพื่อนคู่หู เช่นเชอร์ล็อก โฮล์มส์ คู่กับวัตสัน และปัวโรต์คู่กับเฮสติงส์ เป็นต้น

- คนร้าย

ตัวละครซึ่งเป็นคนร้ายในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน มักจะมีจุดประสงค์หรือเหตุจูงใจในการก่อคดีอาชญากรรม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้เขียนจะไม่ชี้ให้ผู้อ่านเห็นรายละเอียดทางความคิดหรืออุปนิสัยของตัวคนร้ายมากเท่ากับตัวนักสืบหรือตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นการเปิดเผยให้ผู้อ่านได้เข้าใจการกระทำของคนร้าย ทำให้ไม่เป็นปริศนา ดังนั้นพฤติกรรมและความคิดของคนร้ายจึงต้องมีลักษณะซับซ้อน แต่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล ซึ่งพิจารณาจากแรงจูงใจหรือภูมิหลังของตัวละคร อาจกล่าวได้ว่าคนร้ายมีความเฉลียวฉลาดและมีความสามารถเกือบจะเท่าเทียมกับนักสืบ สามารถติดตามความคิดของนักสืบได้ทัน จึงสามารถสร้างสถานการณ์และหลักฐานเพื่อล่อลวงนักสืบได้ แต่ไม่ว่าคนร้ายจะมีความสามารถมากเพียงใด ก็ไม่สามารถตบต่านักสืบที่มีความสามารถมากกว่าได้ คนร้ายในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนมักจะเป็นตัวละครที่ผู้อ่านรู้จัก ปรากฏตัวอยู่ในการดำเนินเรื่อง แต่ผู้อ่านอาจไม่คาดคิดว่าตัวละครตัวนี้จะเป็นคนร้าย เพราะในบางเรื่องคนร้ายจะมีบทบาทไม่มากนัก เนื่องจากผู้เขียนไม่ได้ให้ความสำคัญในแง่รายละเอียดของพฤติกรรมและความคิดดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ในบางครั้งตัวผู้ร้ายที่นักสืบใช้ความพยายามตลอดทั้งเรื่องในการค้นหาอาจจะเป็นสัตว์ แต่ลักษณะเช่นนี้มีปรากฏไม่บ่อยนัก เนื่องจากอยู่เหนือการคาดเดาของผู้อ่านและตัวละครอื่น ๆ

- เพื่อนนักสืบ

ตัวละครตัวนี้ถือว่ามึบเทาเทามาก นอกจากจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยของนักสืบแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องหลักด้วย โดยทั่วไปนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกจะนิยมให้ตัวละครที่เป็นเพื่อนนักสืบอยู่ในเหตุการณ์เกือบจะทุกตอนกับนักสืบ เป็นทำหน้าที่เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อนนักสืบจะเป็นผู้เขียนบันทึกเล่าเรื่องราวที่ตนเองและนักสืบได้เผชิญมาแล้ว ในบางครั้งตัวละครที่เป็นเพื่อนนักสืบจะทำหน้าที่แทนผู้อ่านในการแสดงความสงสัยต่อความคิดและการกระทำของนักสืบซึ่งคนทั่วไปคาดไม่ถึง จึงทำให้นักสืบต้องอธิบายถึงการกระทำเหล่านั้นให้เพื่อนฟัง ผู้อ่านจึงจะเข้าใจไปพร้อม ๆ กัน ในบางครั้งความคิดของตัวละครเพื่อนนักสืบอาจชี้ให้เห็นความคิดของผู้อ่านไขว่ไขวไปจากความคิดของนักสืบได้ เนื่องจากบ่อยครั้งที่ตัวละครตัวนี้ไม่สามารถติดตามความคิดและการกระทำของนักสืบได้ทัน เพราะนักสืบมักจะกระทำหรือแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่คนทั่วไปคาดไม่ถึง ตัวละครเพื่อนนักสืบจะได้เบาะแสของอาชญากรรมจากการติดตามการทำงานของนักสืบ แต่เป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากยังคงมีเงื่อนงำแฝงอยู่ แม้ว่าตัวละครซึ่งเป็นเพื่อนนักสืบจะมองว่าตัวนักสืบมีพฤติกรรมที่แปลก แตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่เพื่อนนักสืบก็มักจะยกย่องในความคิด และการกระทำของนักสืบเสมอ

- เหยื่อ

เหยื่อเป็นตัวละครที่ได้รับผลจากการกระทำของคนร้ายมากที่สุด สำหรับในคดีที่เป็นการฆาตกรรม เหยื่อที่ถูกฆาตกรรมจะปรากฏตัวให้ผู้อ่านได้รู้จักน้อยมาก เนื่องจากในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกนั้น การฆาตกรรมมักจะปรากฏอยู่ในตอนต้นของเรื่อง ดังนั้นตัวละครที่ถูกฆาตกรรมจึงมีบทบาทน้อย ผู้เขียนอาจแนะนำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวละครตัวนี้กับตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภูมิหลังของตัวละคร รวมทั้งสาเหตุและความน่าจะเป็นที่ก่อให้เกิดคดีอาชญากรรมขึ้น ในนวนิยายแนวสืบสวนบางเรื่องผู้อ่านอาจจะไม่ได้พบกับตัวละครที่เป็นเหยื่อของการฆาตกรรมในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่เลย เพราะเมื่อเปิดเรื่อง ผู้อ่านจะพบว่าตัวละครที่เป็นเหยื่อนั้นเสียชีวิตไปแล้ว แต่ผู้อ่านจะรู้จักเหยื่อผ่านการบอกเล่าของตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง ทำให้รู้ข้อมูลของเหยื่อบางส่วน

รายละเอียดเกี่ยวกับเหยื่อจะมีไม่มากนัก เพราะหากมีรายละเอียดมากเกินไปจะทำให้ผู้อ่านลดความสนใจในเรื่องของการสืบสวน แต่จะหันไปแสดงความรู้สึกต่อเหยื่อมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน เพราะการตายของเหยื่อจะต้องไม่กระทบกระเทือนใจผู้อ่านจนทำให้เกิดความรู้สึกสงสารเห็นใจ เนื่องจากเป็นการเบี่ยงเบนประเด็นความสนใจไปจากการสืบสวน ในขณะที่เดียวกันรายละเอียดจะต้องไม่น้อยเกินไป เพราะจะทำให้ตัวละครขาดความน่าสนใจและลดความสนใจของผู้อ่านในการติดตาม รวมทั้งทำให้ผู้อ่านไม่รู้ภูมิหลังของตัวละครซึ่งนำไปสู่การสืบสวน

หาแรงจูงใจของคนร้าย ถึงแม้ว่าตัวละครที่ตกเป็นเหยื่อของคนร้ายจะปรากฏตัวให้ผู้อ่านเห็นเพียงผิวเผินหรือไม่ปรากฏตัวให้ผู้อ่านได้พบเลย แต่ตัวละครตัวนี้ก็ยังคงเป็นตัวละครที่มีความสำคัญ แม้ว่าจะเป็นตัวละครที่ไม่สามารถแสดงบทบาทให้ผู้อ่านได้เห็นมากนัก แต่จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้อ่านให้ความสนใจกับตัวละคร นอกจากนั้นตัวละครตัวนี้ก็ป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดความลึกลับขึ้น

ผู้ต้องสงสัย

ตัวละครตัวนี้มักจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเหยื่อ หากพิจารณาจากข้อมูล และร่องรอยต่างๆ ในที่เกิดเหตุอย่างผิวเผินจะเห็นว่า หลักฐานต่าง ๆ ในที่เกิดเหตุสามารถมัดตัวและมุ่งประเด็นไปที่ตัวละครตัวนี้ได้อย่างแน่นอน รวมทั้งความคิดของตัวละครอื่นๆ ในเรื่องที่มีต่อตัวละครผู้ต้องสงสัยก็สามารถชี้แนะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถลงความเห็นได้ว่า ตัวละครตัวนี้คือคนร้าย หากรูปการณ์เป็นไปในลักษณะเช่นนี้เรื่องก็จะจบลงได้โดยง่าย ไม่มีปมปริศนาที่จะต้องให้นักสืบผู้มีความสามารถเข้ามาคลี่คลาย ในบางสถานการณ์ตัวละครผู้ต้องสงสัยอาจมีเหตุผลที่ไม่สามารถแก้ตัวกับเจ้าหน้าที่ หรือเอ่ยปากบอกผู้ใกล้ชิดได้ เนื่องจากได้รับรู้ความลับบางอย่าง แต่ไม่ต้องการเปิดเผยความลับนั้น รวมทั้งในกรณีที่มีหลักฐานมัดตัวอย่างแน่นหนาทำให้ต้องจำยอมเป็นผู้ที่ถูกกล่าวหา ตัวละครตัวนี้จะถูกสร้างให้เป็นตัวละครที่ถูกกดดันและมีความหวาดกลัวมากกว่าตัวละครตัวอื่น ๆ ในเรื่อง เพราะตกเป็นผู้ต้องสงสัย ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้กระทำความผิด และไม่สามารถปรึกษากับผู้อื่นได้ จากนั้นนักสืบจะเป็นผู้ที่เข้ามาช่วยปลดเปลื้องความหวาดกลัวของตัวผู้ต้องสงสัย และทำให้พ้นผิดโดยระบุตัวคนร้ายตัวจริงซึ่งอยู่เหนือความคาดคิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้อ่าน

2.3.2.3 ฉากและสถานที่ (Setting)

เนื่องจากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนมักจะเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม ความตาย และความลึกลับ ฉากในนวนิยายประเภทนี้จึงมักจะมีลักษณะลึกลับ แฝงไว้ด้วยปริศนา รูปแบบของฉากที่ใช้ในนวนิยายประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 สถานที่ใหญ่ ๆ คือ ห้องทำงาน หรืออีกนัยหนึ่งคือที่พักของนักสืบ และสถานที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุมักจะอยู่นอกเมือง มีบรรยากาศที่เงียบสงบ บ้านหรือคฤหาสน์ที่เกิดเหตุมักจะปลูกอยู่โดดเดี่ยวแยกตัวออกมาจากสังคมของหมู่บ้าน ฉากบนเกาะ บนเครื่องบิน รถไฟ หรือในเรือก็สามารถใช้เป็นสถานที่เกิดเหตุได้ เพราะฉากในลักษณะเหล่านี้มีส่วนเอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรมได้ถ้าหากมีลักษณะเป็นพื้นที่ปิดซึ่งเรียกว่า “Locked room” โดยไม่จำเป็นต้องเกิดเหตุเฉพาะในห้องที่ปิดมิดชิด มีทางเข้า-ออก เพียงทางเดียวเท่านั้น สถานที่ที่ไม่น่าจะมีผู้เข้า-ออกได้ เช่นบนเกาะส่วนตัว หรือบนรถไฟที่กำลังวิ่ง ก็จัดเป็นพื้นที่ปิดได้เช่นกัน จึงเกิดข้อคิดที่เป็นปริศนาว่าคนร้ายเข้ามาในที่เกิดเหตุ และออกไปได้อย่างไร ทำให้นักสืบสรุปว่าคนร้ายจะต้องเป็นหนึ่งใน

จำนวนคนที่อยู่ในที่เกิดเหตุ นักสืบจึงเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เฉลยปริศนานี้ สถานที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมที่ปรากฏในนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกอีกรูปแบบหนึ่งจะเป็นที่ชุมนุม หรือที่ที่มีผู้มารวมตัวกันมากๆ เช่น ในงานเลี้ยง ในคลับ (Club) หรือในสมาคม เนื่องจากเป็นที่ที่มีคนมากทำให้หาตัวผู้ต้องสงสัยได้ยาก และเป็นสถานที่ที่ไม่น่าจะมีเหตุร้ายแรงเกิดขึ้น

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนส่วนใหญ่จะเปิดฉากที่ห้องทำงานของนักสืบ แม้ว่าสถานที่พักของนักสืบจะอยู่ในเมืองหลวงที่มีแต่ความสับสนวุ่นวาย ทว่าฉากห้องทำงานของนักสืบจะเป็นโลกส่วนตัวที่แสดงให้เห็นความมีระเบียบทั้งในด้านความคิดและการกระทำของนักสืบ เป็นห้องที่อบอุ่น ตกแต่งอย่างมีรสนิยม เรียบสงบ ตรงกันข้ามกับความสับสนวุ่นวายของโลกภายนอก ลักษณะเช่นนี้ชี้ให้เห็นการใช้ความคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอนและการใช้เหตุผลในการพิสูจน์ความจริง ส่วนในตอนที่มีผู้เข้ามาหานักสืบและขอความช่วยเหลือแสดงให้เห็นว่ามีผู้นำความวุ่นวายจากโลกภายนอกเข้ามาสู่ตัวนักสืบก่อนที่จะนำไปสู่ฉากที่เกิดเหตุ จะเห็นได้ว่าฉากในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนมีลักษณะเด่นคือการแยกตัวออกจากสังคม สถานที่เกิดเหตุมักเป็นบ้านที่ปลูกโดดเดี่ยวอยู่ในชนบท ห่างไกลจากความวุ่นวายของเมืองหลวง เป็นที่ที่น่าจะมีแต่ความสงบและสันติสุข ในทางตรงกันข้ามกลับเกิดเหตุการณ์วุ่นวาย สับสน หรือแม้กระทั่งในงานเลี้ยงที่น่าจะมีแต่ความสนุกสนาน กลับเกิดเหตุฆาตกรรมสะเทือนขวัญ น่ากลัว และแฝงไว้ด้วยปมปริศนา

ลักษณะของฉาก จึงแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นระเบียบ และความสับสน เนื่องจากนักสืบสามารถจัดระเบียบด้านความคิดเพื่อใช้ในการพิจารณาหาเหตุผล จนกระทั่งสามารถคลี่คลายปมปัญหาที่สับสนอันเกิดจากคดีอาชญากรรมที่เต็มไปด้วยความลึกลับซับซ้อนได้

2.3.2.4 กลวิธีการเล่าเรื่อง

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกมักจะนำเสนอเรื่องราวผ่านมุมมองของตัวเอง ละครหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมเหตุการณ์ โดยมากตัวละครที่มีบทบาทในการเล่าเรื่องคือเพื่อนคู่หูของนักสืบที่สามารถติดตามการกระทำของนักสืบได้อย่างใกล้ชิด แม้ว่าเพื่อนนักสืบจะสามารถเล่าการกระทำของนักสืบได้แทบจะทุกขั้นตอน แต่เพื่อนนักสืบจะไม่เข้าใจวิธีการเหล่านั้นเพราะเพื่อนนักสืบมักจะถูกสร้างขึ้นมาให้มีความคิดและความสามารถด้อยกว่านักสืบ ผู้อ่านจึงเห็นทัศนคติของเพื่อนนักสืบที่มักแสดงความชื่นชมในความสามารถของนักสืบ แต่เพื่อนนักสืบมักจะถูกตำหนิเสมอ ปริศนาลึกลับที่นักสืบรู้คำตอบจึงถูกซ่อนไว้จนถึงช่วงท้ายของเรื่อง เพราะเป็นความประสงค์ของผู้เขียนที่ไม่ต้องการให้เพื่อนนักสืบรับรู้เรื่องราวทั้งหมดอย่างนักสืบ เป็นการจำกัดมุมมองของผู้เล่าและผู้อ่านเพื่อมิให้ปริศนาถูก

ค้นพบเร็วเกินไป ข้อมูลที่เพื่อนนักสืบนำเสนอจึงมักจะเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ตามที่เพื่อนนักสืบได้เห็นและเข้าใจ หรือเป็นความคิดเห็นของเพื่อนนักสืบที่มักจะชักนำให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์ผิดและสงสัยตัวละครในเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่องเช่นนี้จึงเป็นการขมวดปมปริศนาไว้จนถึงช่วงท้ายของเรื่อง ลุงใจให้ผู้อ่านเกิดความสุข ซึ่งนำไปสู่การจบเรื่องในแบบที่ผู้อ่านไม่คาดคิด (Surprise ending)

จากนิยามของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก ที่แสดงให้เห็นว่ามีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น 2 เหตุการณ์ คือเรื่องของคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นก่อน และเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนคดีเหล่านั้น ต้องมีการพิสูจน์ความจริง และหาหลักฐาน โดยนักสืบจะเป็นผู้พิจารณาใช้เหตุผลในการเปิดเผยตัวคนร้าย และคลี่คลายความลึกลับ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ นวนิยายชุดบัวโร้ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน เพื่อให้เห็นองค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกอย่างชัดเจน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ นวนิยายชุดปัวโรต์และนวนิยายชุดนิทานทองอิน

3.1 องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ เป็นนวนิยายชุดที่มีชื่อเสียงที่สุดของ เซอร์ อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ เซอร์ล็อก โฮล์มส์ เริ่มมีบทบาทเป็นครั้งแรกในนวนิยายเรื่อง “A Study in Scarlet” ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1887 แต่ยังไม่ได้รับความนิยมจากผู้่านมากนัก ส่วนนวนิยายเรื่องที่สองคือเรื่อง “The Sign of Four” ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1890 ก็ยังไม่เป็นที่นิยม เมื่อเรื่องที่สามคือเรื่องสั้นเรื่อง “A Scandal in Bohemia” ได้รับการตีพิมพ์ ในปี ค.ศ 1891 ในนิตยสาร *Strand* ซึ่งเป็นนิตยสารที่ได้รับความนิยมจากผู้่านในขณะนั้น ทำให้เชอร์ล็อก โฮล์มส์เป็นที่รู้จักของนักอ่านทั่วไป และได้รับความนิยมสูงขึ้นเรื่อยมา (เรื่องเดช จันทรศิริ,บรรณารักษาร 2543ช : 7) เมื่อเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ ตั้งใจจะจบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดนี้ โดยสร้างสถานการณ์ให้โฮล์มส์ เสียชีวิตลงในเรื่องสั้นตอน “The Final Problem” ซึ่งอยู่ในรวมเรื่องสั้นชุด *The Memoirs of Sherlock Holmes* ปราบกฏว่าผู้่านกลับเรียกร้องให้ ดอยล์ชุบชีวิตโฮล์มส์ให้ฟื้นขึ้นมา โฮล์มส์จึงกลับมามีชีวิตอีกครั้งในรวมเรื่องสั้นชุด *The Return of Sherlock Holmes* ตอน “The Empty House” (เรื่องเดช จันทรศิริ,บรรณารักษาร 2543ช : 9) นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ แบ่งเป็นตอนๆ แต่ละตอนจบสมบูรณ์ในตัวเอง มีนวนิยายทั้งหมดรวม 4 เรื่อง และเรื่องสั้น 5 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยเรื่องสั้นย่อย ๆ รวมทั้งหมด 56 ตอน

3.1.1 โครงเรื่อง

ถึงแม้ว่านวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ จะประกอบด้วยเรื่องสั้นหลายตอน และแต่ละตอนจบสมบูรณ์ในตัวเอง แต่โครงเรื่องของเรื่องสั้นเหล่านั้นมีลักษณะเช่นเดียวกันกับเรื่องยาว กล่าวคือตัวละครเอกจะต้องเข้าไปทำการสืบสวนคดีอาชญากรรมเมื่อมีผู้เข้ามาขอความช่วยเหลือ นักสืบจะแสดงความสามารถในการใช้ความคิด พิจารณาเหตุผล และรวบรวมหลักฐานในการเปิดเผยความจริง จนกระทั่งพบตัวคนร้าย จากนั้นจึงมีการอธิบายสรุปให้ทราบถึงสาเหตุ และแรงจูงใจในการก่อคดีของคนร้ายและวิธีการสืบสวนของนักสืบ

วิธีการสืบสวนของโฮล์มส์ขึ้นอยู่กับสภาพของคดีแต่ละคดีว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด และกลลวงของคนร้ายที่ได้วางเอาไว้ วิธีการสืบสวนในลักษณะทั่ว ๆ ไปของโฮล์มส์ก็คือการใช้วิธีอนุมานตีความสถานการณ์ สังเกตอุปนิสัยและรูปร่างหน้าตาของคนจากสิ่งของที่ใช้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพิจารณาหลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ ในเรื่องสั้นตอน “The Golden Pince-Nez” เป็นการแสดงความสามารถในการตีความจดหมายปริศนา เรื่องสั้นตอน “The ‘Gloria Scott’” เป็นการตีความปริศนาลายแทง ส่วนเรื่องสั้นตอน “The Musgrave Ritual” เป็นการคาดเดาอายุของคนร้ายจากจกลายมือในจดหมาย เรื่องสั้นตอน “The Reigate Squires” เป็นการพิจารณาเก้าอี้หรือเพื่อหาตัวคนร้าย เรื่องสั้นตอน “The Crooked Man” และ “The Resident Patient” เป็นการใช่วิธีปลอมตัวเพื่อลวงคนร้ายให้คิดว่าโฮล์มส์เสียชีวิตไปแล้ว ในเรื่องสั้นตอน “The Empty House” คนร้ายสามารถใช้วิธีการอันแยบยลในการติดตามโฮล์มส์ ในเรื่องสั้นตอน “The Priory School” คนร้ายให้ม้าไล่เกือกเหล็กที่ใช้กับวัวเอาไว้ข้างใต้เกือกม้าเพื่อลวงให้ผู้ติดตามเข้าใจว่าคนร้ายใช้วัวเป็นพาหนะในการหลบหนี โฮล์มส์จึงคาดเดาสถานการณ์ไปผิดทาง

การจบเรื่องจะเกิดขึ้นหลังจากโฮล์มส์ได้ดำเนินการสืบสวน จนกระทั่งสามารถคลี่คลายปมปัญหาต่าง ๆ และพบตัวคนร้ายแล้ว จากนั้นจะเข้าสู่ขั้นตอนของการอธิบายถึงสาเหตุและแรงจูงใจของคนร้ายในการก่อคดีอาชญากรรม รวมทั้งมีการอธิบายวิธีการสืบสวนที่แปลกประหลาดของโฮล์มส์ในสายตาของวัตสันและตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง ผู้ที่มีบทบาทในการเปิดเผยเรื่องราวทั้งหมดในตอนท้ายของการดำเนินเรื่อง คือเซอร์ลอค โฮล์มส์ โฮล์มส์จะเป็นผู้อธิบายความลึกลับ และขั้นตอนในการสืบสวนทั้งหมด แต่ในบางเรื่อง ผู้ที่มีบทบาทนี้ก็เป็นตัวละครอื่น เช่น ในเรื่องสั้นตอน “The Solitary Cyclist” ตัวละครซึ่งเป็นผู้ต้องสงสัยและรู้เรื่องราวทั้งหมดของคนร้ายเป็นผู้ทำหน้าที่อธิบายเรื่องราวลึกลับที่เกิดขึ้นตลอดเรื่อง และในเรื่องสั้นตอน “Black Peter” ตัวคนร้ายเป็นผู้เล่าถึงเหตุจูงใจในการลงมือก่อคดีอาชญากรรมและปมปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดทั้งเรื่อง โฮล์มส์จะทำหน้าที่เพียงขยายความในส่วนของการสืบสวนเท่านั้น วัตสันซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้เล่าหลัก จะเป็นผู้สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องทั้งหมดแล้วนำเสนอผ่านมุมมองของตนเองในตอนจบ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องสั้นตอน “The ‘Gloria Scott’” และ “The Musgrave Ritual” วัตสันยังคงเป็นผู้ทำหน้าที่อธิบายเรื่องราวทั้งหมด ในตอนจบเช่นเดียวกับทุกเรื่อง แต่มีลักษณะที่ต่างออกไป คือวัตสันไม่ได้เข้าร่วมเหตุการณ์กับโฮล์มส์ แต่โฮล์มส์ได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดตามลำดับเหตุการณ์ให้วัตสันฟัง ทำให้วัตสันเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นทุกขั้นตอน โดยไม่จำเป็นต้องนำเหตุการณ์หลาย ๆ ส่วนมาปะติดปะต่อกันเพื่อหาข้อสรุปเหมือนอย่างทุกครั้งที่วัตสันอยู่ร่วมเหตุการณ์สืบสวนคดีกับโฮล์มส์ ดังนั้นในเรื่องสั้น 2 เรื่องนี้วัตสันจึงทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องโดยใช้มุมมองของโฮล์มส์ ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการเล่าเรื่องของวัตสันในรูปแบบที่รู้เรื่องราวทั้งหมด กับรูปแบบที่รู้เรื่องราวเพียงบางส่วน ซึ่งมีผลต่อความลึกลับในการดำเนินเรื่อง

ลักษณะของคดีอาชญากรรม ที่โฮล์มส์และวัตสันได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง และดำเนินการสืบสวน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทหลักคือ

3.1.1.1 คดีฆาตกรรม จากคำนิยามของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่ว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมที่เน้นการฆาตกรรม ดังนั้น ทั้งโฮล์มส์และวัตสันจะต้องเข้าไปสัมผัสกับการฆาตกรรมหลายรูปแบบ แม้ว่าคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละตอนไม่ใช่คดีฆาตกรรมทั้งหมด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคดีในลักษณะอื่นๆแล้ว คดีการฆาตกรรมจะมีมากที่สุดถึงร้อยละ 80 (เรื่องเดช จันทรศิริ 2543 : 10) รูปแบบของการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นมีหลายลักษณะดังนี้

- การฆาตกรรมที่เกิดจากความแค้นของคนร้าย

คนร้ายได้ลงมือก่อคดีอาชญากรรมเนื่องจากมีความแค้นเป็นการส่วนตัวกับเหยื่อ ในนวนิยายเรื่องแรกคือ “A Study in Scarlet” ซึ่งเป็นเรื่องที่โฮล์มส์ปรากฏตัวให้ผู้อ่านได้รู้จัก คนร้ายตามฆ่าเหยื่อเพราะเกิดความแค้นเนื่องจากเหยื่อได้ฆ่าคนรักของคนร้ายที่กำลังจะแต่งงานกัน คดีการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นเพราะความแค้นนี้จะเกิดตามหลังเรื่องราวต้นเหตุเป็นเวลานานเพื่อแสดงให้เห็นว่าคนร้ายมีความแค้นต่อเหยื่อ แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนานสักเพียงใด คนร้ายก็จะติดตามแก้แค้นเหยื่อจนสำเร็จ

- การฆาตกรรมที่เกิดจากการลวงรู้ความลับของเหยื่อ

คนร้ายฆ่าปิดปากเหยื่อเพราะเหยื่อลวงรู้ความลับของคนร้าย ในเรื่องสั้นตอน “The Reigate Squires” ในชุด *The Memoirs of Sherlock Holmes* คนขับรถได้รู้ความลับของเจ้านาย 2 พ่อลูกที่ตั้งใจจะไปขโมยเอกสารกรรมสิทธิ์ที่ดินที่กำลังมีความอยู่กับคู่อริ คนร้ายจึงวางแผนฆ่าปิดปากแล้วโยนความผิดไปให้กับคนอื่น

- การฆาตกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากคนร้ายมีจุดประสงค์บางประการต่อเหยื่อ

คนร้ายมีเป้าหมายบางประการต่อตัวเหยื่อ เมื่อไม่ได้ตามความตั้งใจจึงฆ่าเหยื่อ เรื่องสั้นตอน “The Greek Interpreter” ในชุด *The Memoirs of Sherlock Holmes* คนร้ายจับตัวเหยื่อชาวกรีกมากักขัง และบังคับให้เซ็นชื่อยินยอมมอบสมบัติให้คนร้าย แต่เหยื่อไม่ยอม คนร้ายจึงฆ่าเหยื่อด้วยวิธีรมยาพิษ

- การฆาตกรรมที่เกิดจากรัก 3 เล้า

เป็นการฆาตกรรมที่เกิดจากความหึงหวงของ 1 หญิง 2 ชาย หรือ 1 ชาย 2 หญิง เช่นในเรื่องสั้นตอน “The Dancing Men” ในชุด *The Return of Sherlock Holmes* คนร้ายมาติดตามหาคนรักซึ่งปัจจุบันเป็นภรรยาของเหยื่อ โดยการส่งรหัสลับเป็นรูปตุ๊กตาเต๋นรำ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์เฉพาะกลุ่มเป็นการให้สัญญาณ ด้วยความซื่อสัตย์ต่อสามีทำให้ภรรยาของเหยื่อไม่ยอมติดตามคนรักเก่ากลับไป คนร้ายเกิดความแค้นจึงฆ่าเหยื่อ

3.1.1.2 คดีที่ไม่มีการตายเกิดขึ้น นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์

มีคดีอาชญากรรมที่ไม่ร้ายแรงถึงแก่ชีวิตหลายตอน คดีเหล่านี้เป็นการขู่เชิญของคนร้ายเพื่อหวังผลประโยชน์ หรือเป็นการหลอกลวงเหยื่อเพื่อผลประโยชน์ของคนร้าย รวมทั้งคดีการโจรกรรมซึ่งเป็นคดีที่ไม่ร้ายแรง คดีเหล่านี้มีความสำคัญปรากฏอยู่ในการบันทึกของวัตสัน เนื่องจากมีลักษณะสำคัญเป็นที่น่าสนใจ เทียบเท่ากับคดีฆาตกรรม สามารถแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

ก. คดีหลอกลวง (Deceit)

เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงและปกปิดความจริงซึ่งปรากฏอยู่ในบันทึกของวัตสัน สามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทย่อย ๆ คือ

1. คดีหลอกลวงแบบปกปิดความลับ

คดีในลักษณะเช่นนี้ไม่ร้ายแรงถึงขนาดระบุตัวคนร้ายหรือเหยื่อ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวความลับของครอบครัว ในเรื่องสั้นตอน “The Yellow Face” ชุด *The Memoirs of Sherlock Holmes* สามีเกิดความสงสัยภรรยา จึงมาขอให้โฮล์มส์ช่วยสืบ เรื่องราวเปิดเผยว่าภรรยาปกปิดความลับเรื่องลูกที่เกิดจากสามีเก่า

2. คดีหลอกลวงที่คนร้ายพยายามกันเหยื่อออกไปให้พ้นทาง

คดีเช่นนี้มีลักษณะซับซ้อน เพราะคนร้ายรู้ว่าสามารถได้ประโยชน์จากเหยื่อ คนร้ายจึงพยายามล่อลวงเหยื่อออกไปให้พ้นทางโดยใช้สิ่งดึงดูดใจเหยื่อ ในตอน “The Red Headed League” ชุด *The Adventures of Sherlock Holmes* เจ้าของโรงรับจำนำถูกล่อลวงให้ออกจากร้าน ในเวลาเดียวกันนั้นคนร้ายซึ่งได้ปลอมตัวมาเป็นลูกจ้างในโรงรับจำนำ ได้ใช้เวลาในขณะที่เหยื่อไม่อยู่ขุดอุโมงค์ใต้ดินเพื่อเข้าไปปล้นธนาคารที่อยู่ใต้อาคารใกล้เคียง ๆ กัน

3. คดีหลอกวงแบบสร้างสถานการณ์

คดีหลอกวงลักษณะนี้เกิดขึ้นเนื่องจากคนร้ายมีจุดประสงค์ให้เหยื่อถูกเข้าใจผิด ในตอน “The Norwood Builder” ชุด *The Return of Sherlock Holmes* คนร้ายเกิดความแค้นจึงสร้างสถานการณ์ลวงเหยื่อมาในที่เกิดเหตุและสร้างหลักฐานว่าเหยื่อทำการฆาตกรรมตนเพื่อหวังสมบัติ

ข. คดีขู่เชิญบังคับ (Blackmail)

คดีอาชญากรรมในลักษณะนี้เกิดขึ้นเพราะคนร้ายรู้ความลับจากเหยื่อ จึงขู่เชิญเหยื่อให้มอบสิ่งที่คุณร้ายต้องการ ในตอน “Charles Augustus Milverton” ชุด *The Return of Sherlock Holmes* สามารถจัดอยู่ในรูปแบบของคดีฆาตกรรมที่เหยื่อลวงรู้ความลับของคนร้าย คนร้ายจึงตามฆ่าปิดปากเหยื่อ แต่มีลักษณะเด่นตรงที่เหยื่อมีอาชีพที่สืบสาวความลับผู้อื่นและข่มขู่ว่าจะเปิดเผยความลับนั้น ลักษณะการขู่เชิญบังคับเช่นนี้เป็นเพียงเหตุจูงใจให้คนร้ายลงมือกระทำการ ในอีกกรณีหนึ่งคือตอน “A Scandal in Bohemia” ชุด *The Adventures of Sherlock Holmes* เชื้อพระวงศ์ชาวโบฮีเมีย ถูกหญิงสาวขู่ว่าจะนำภาพถ่ายมาเปิดเผยเพื่อทำลายพิธีสมรส

ค. คดีลักพาตัว

เป็นคดีที่มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับคดีฆาตกรรมที่คนร้ายมีจุดประสงค์ต่อเหยื่อ แต่แตกต่างกันที่ในคดีนี้ คนร้ายมิได้มุ่งหมายที่จะเอาชีวิตเหยื่อ เพียงแต่ต้องการตัวเหยื่อเพื่อจุดประสงค์บางประการจึงได้นำตัวเหยื่อไป ในเรื่องสั้นตอน “The Solitary Cyclist” ในชุด *The Return of Sherlock Holmes* หญิงสาวถูกลักพาตัวเพื่อบังคับให้เข้าพิธีแต่งงาน ในเรื่องสั้นตอน “The Priory School” ซึ่งอยู่ในชุดเดียวกัน เกิดคดีลักพาตัวเมื่อพี่ชายต่างมารดาว่าจ้างคนร้ายให้มาลักพาตัวน้องชายเพื่อข่มขู่ให้พ่อของตนยกทรัพย์สินสมบัติให้

ง. คดีโจรกรรม

ลักษณะเด่นของคดีนี้คือคนร้ายมีเป้าหมายต่อวัตถุสิ่งของที่มีความสำคัญ ในตอน “The Three Students” ชุด *The Return of Sherlock Holmes* อาจารย์ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบพบร่องรอยว่ามีผู้เข้ามาคัดลอกข้อสอบ ในเรื่องสั้นตอน “The Naval Treaty” ชุด *The Memoirs of Sherlock Holmes* คนร้ายได้ขโมยเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เหยื่อได้รับมอบหมายให้คัดลอกไป

3.1.2 ตัวละคร

ตัวละครหลักในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดนี้ได้แก่

เชอร์ล็อก โฮล์มส์

นักสืบ

ดร.จอห์น เอช. วัตสัน

เพื่อนนักสืบ และผู้เล่าเรื่อง

ตัวละครทั้งสองมีบทบาทปรากฏอยู่ในการดำเนินเรื่องทุกตอน ส่วนตัวละครอื่นๆคือ เหยื่อผู้ร้าย ผู้ต้องสงสัย และเจ้าหน้าที่ตำรวจจะแตกต่างกันไปตามเนื้อเรื่องในแต่ละตอน ตัวละครซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมีบทบาทในฐานะคู่แข่งของเชอร์ล็อก โฮล์มส์ หรือเป็นผู้ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือจากโฮล์มส์ ชักนำโฮล์มส์ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีนั้น ๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเคยแสดงบทบาทมาแล้วในตอนหนึ่งอาจจะเข้ามามีบทบาทในอีกตอนหนึ่งได้เช่น สารวัตรเลสเตรด (Lestrade) เป็นนักสืบของทางราชการหรือสก๊อตแลนด์ยาร์ด (Scotland Yard) มีบทบาทอยู่ในนวนิยายเรื่อง "A Study in Scarlet" และในเรื่องสั้นชุด *The Return of Sherlock Holmes* ตอน "The Adventure of Norwood Builder" ตอน "Charles Augustus Milverton" และตอน "The Six Napoleons" เป็นต้น ส่วนสารวัตรสแตนเลย์ ฮอปกินส์ (Stanley Hopskins) มีบทบาทอยู่ในเรื่องสั้นชุดเดียวกัน ตอน "The Adventure of Black Peter" ตอน "The Adventure of Golden Pince-Nez" และ ตอน "The Adventure of Missing Three Quarter" ตัวละครผู้ต้องสงสัยในนวนิยายแนวสืบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ มักเป็นตัวละครที่มีหลักฐานชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าน่าจะเป็นผู้ก่อคดี ซึ่งอาจแสดงให้เห็นผ่านมุมมองของวัตสันที่เดาความคิดของเชอร์ล็อก โฮล์มส์แบบผิด ๆ หรืออาจมีพยานยืนยันตัวผู้ต้องสงสัย แต่พยานเหล่านั้นก็มักจะไม่ใช่ผู้เห็นเหตุการณ์ทั้งหมดด้วยตนเอง เพียงแค่รู้เรื่องราวบางส่วนแล้วนำเรื่องราวมาปะติดปะต่อ จากนั้นจึงสรุปเรื่องโดยที่ตัวผู้ต้องสงสัยไม่สามารถปฏิเสธได้เนื่องจากหลักฐานที่มัดตัวอย่างแน่นหนา เช่นในตอน "The Boscombe Valley Mystery" ผู้ต้องสงสัยในคดีนี้คือบุตรชายของผู้ตายเอง โดยมีพยานให้การยืนยันเป็นหลักฐานว่าก่อนผู้ตายจะเสียชีวิตได้มีเหตุบาดหมางใจกันกับลูกชายก่อน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่พยานเข้าใจผิด พยาน 2 คนให้การว่า เจมส์ (James) ถีบป็นดินตามบิดาของตนไปที่หนองน้ำ "Boscombe Pool" ในขณะที่เดียวกันก็มีพยานอีกผู้หนึ่งได้ยินเสียงสองพ่อลูกทะเลาะกันอย่างรุนแรงก่อนที่ลูกชายจะวิ่งเข้ามาขอความช่วยเหลือ และบอกให้รู้ว่าพ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวเจมส์ในฐานะ ผู้ต้องสงสัยทันที

3.1.3 กลวิธีการเล่าเรื่อง

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮลมส์ เปิดเรื่องโดยการให้ตัวละครสำคัญของเรื่อง เขียนบันทึกเรื่องราวที่โฮลมส์และตัวเขาได้ประสบมา ตัวละครนั้นก็คือ ดร.จอห์น เอช. วัตสัน ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทและผู้ช่วยของโฮลมส์ วัตสันได้เขียนบันทึกเรื่องราวที่ตัวเขาและโฮลมส์ได้ร่วมกันสืบสวนคดี รวมทั้งเขียนเล่าเรื่องราวจากคำบอกเล่าและบันทึกของโฮลมส์ การเล่าเรื่องจึงเป็นการเล่าย้อนหลัง มุมมองที่น่าเสนอเป็นมุมมองของตัวละครซึ่งเป็นผู้เล่าเรื่องโดยใช้คำแทนตัวเองว่า “ข้าพเจ้า” หลายครั้งก่อนที่หมอวัตสันจะลงมือเขียนเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น เขามักจะระบุวัน เดือน ปี ที่เกิดเรื่องราวขึ้นเพื่อแสดงความสมจริง และมีการทำความย้อนหลังกลับไปในจุดที่เหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น เช่นใน ตอน “The Adventure of the Golden Pince-Nez”

...When I look at the three massive manuscript volumes which contain our work for the year 1884 , I confess that it is very difficult for me out of such a weath of materal , to select the case which are most interesting themselves... (Doyle 1986a :841)

และในตอน “The Adventure of the Solitary Cyclist” วัตสันกล่าวถึงคดีที่โฮลมส์ได้เข้าไปมีส่วนในการสืบสวนหลายร้อยคดี

...From the years 1894 to 1901 inclusive, Mr. Sherlock Holmes was a very busy man. It is safe to say that there was no public case of any difficulty in which he was not consulted during those eight years, and there were hundreds of private cases,... (Doyle 1986a :726)

ข้อความเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าในช่วงปีที่วัตสันทำงานร่วมกับโฮล์มส์นั้น มีคดีต่าง ๆ ที่ตัวเขาและโฮล์มส์ได้เข้าไปดำเนินการสืบสวน และบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรอยู่หลายคดี แต่วัตสันได้เลือกนำเอาคดีที่เด่น ๆ มาเปิดเผยให้สาธารณชนได้รับรู้ ลักษณะเด่นดังกล่าวอยู่ที่รูปแบบในการวางกลวงหรือความลึกถึ้งของเหตุการณ์ที่นักสืบต้องใช้ไหวพริบและความสามารถเป็นอย่างมากในการสืบสวน เช่นจะเห็นได้จากตอน “The Adventure of the Solitary Cyclist” เมื่อคนร้ายรู้ว่าเหยื่อจะได้รับมรดกมหาศาลจึงพยายามหาทางจับตัวเหยื่อเพื่อบังคับให้แต่งงาน เพื่อนของคนร้ายไม่เห็นด้วยจึงพยายามขัดขวาง โดยการลอบขี้อักรยานตามเหยื่อในที่เปลี่ยวทุกวัน ทำให้เหยื่อเข้าใจว่าเขาเป็นคนร้าย จึงมาขอให้โฮล์มส์ช่วยสืบหาความจริง

การแสดงให้เห็นถึงความสมจริง เป็นสิ่งสำคัญในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ เปิดฉากให้เซอร์ลอคโฮล์มส์ และวัตสันมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งที่ห้อง 221 บี ถนนเบเกอร์ (Baker) ซึ่งเป็นห้องเช่าที่ไม่มีอยู่จริง แต่ตั้งอยู่บนถนนที่มีอยู่จริง เป็นกลวิธีการทำเรื่องเล่าให้เสมือนเป็นเรื่องจริง

นอกจากนี้การสังเกตรายละเอียดเช่น เล็บมือ แขนเสื้อ รองเท้า หรือกางเกงที่คนสวมใส่ ทำให้รู้ภูมิหลังและอาชีพของคนเหล่านั้นได้ วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีที่เกิดขึ้นได้จริงแต่ต้องอาศัยการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ

... Let him, on meeting a fellow mortal, learn a glance to distinguish the history of the man, and the trait or profession to which he belongs. Puerile as such an exercise may seem, it sharpens the faculties of observation and teaches on where to look and what to look for. By a man's finger nails, by his coat sleeve, by his boot, by his trouser knees, by the callosities of his forefinger and thumb, by his shirt cuffs, by each of these things a man's calling is plainly revealed. ... (Doyle 1986a : 23)

วิธีการคิดที่เซอร์ลอค โฮล์มส์อธิบายให้วัตสันฟังนี้แสดงให้เห็นว่า เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ได้สอดแทรกความสมจริงในรูปแบบของการแสดงความช่างสังเกต รวมทั้งวิธีการคิดอย่างมีเหตุมีผลไว้ในเรื่องเล่าได้อย่างกลมกลืน

3.1.4 สถานที่

สถานที่เกิดเหตุในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิด มีประตูทางเข้า ออก ทางเดียว ในขณะที่เกิดเหตุประตูได้ลงกลอนจากข้างใน หน้าต่างทุกบาน ปิดสนิท ซึ่งเรียกว่า “Locked room” ลักษณะของสถานที่เกิดเหตุเช่นนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้น ตอน “The Resident Patient” และตอน “The Dancing Men” เป็นต้น คดีทั้งสองเรื่องนี้เป็นคดีฆาตกรรม ส่วนในคดีที่ไม่ใช่คดีฆาตกรรมก็เกิดในสถานที่เกิดเหตุที่มีทางเข้า ออกเพียงทางเดียวเช่นกัน แต่คนร้ายสามารถหลบหนีออกไปได้ เช่นในตอน “The Naval Treaty” และตอน “The Three Students” เป็นต้น ฉากในลักษณะเช่นนี้มีส่วนช่วยเพิ่มปริศนาให้กับเรื่อง ทำให้นักสืบต้องสืบสวนให้ได้ว่าคนร้ายสามารถเข้ามาในที่เกิดเหตุได้โดยวิธีใด หรืออีกนัยหนึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักสืบรู้ว่าคนร้ายจะต้องเป็นบุคคลหนึ่งที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุนั้น

3.1.5 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์

1. นักสืบมีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ มีความรู้และความสามารถหลายด้าน มีบุคลิกสุขุมเยือกเย็น แต่งกายประณีต
2. เพื่อนนักสืบทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยนักสืบและผู้เล่าเรื่อง มักจะตามความคิดของนักสืบไม่ทัน
3. คนร้ายมีความเฉลียวฉลาดเท่าทันนักสืบ สามารถสร้างสถานการณ์หลอกหลอนนักสืบได้
4. คนร้ายก่อคดีด้วยความตั้งใจและเป็นเหตุผลส่วนตัว คดีอาชญากรรมจะเกิดในตอนต้นของเรื่อง คดีอาชญากรรมที่กล่าวถึงนี้อาจเป็นคดีอาชญากรรมที่มีการตาย หรือไม่มีการตายเกิดขึ้น มูลเหตุจูงใจของอาชญากรมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละตอน แบ่งออกได้เป็นสาเหตุสำคัญสามประการหลัก คือ ชู้สาว แก้วแค้น และหวังในทรัพย์สมบัติ เช่นในตอน “The Dancing Men” ในชุด *The Return of Sherlock Holmes* คนร้ายได้ตามมาหาคนรักซึ่งเป็นภรรยาของเหยื่อ และเกิดการต่อสู้กัน คนร้ายยิงเหยื่อเสียชีวิต

5. คดีที่คนร้ายก่อขึ้นเป็นคดีที่ลึกลับกว่าคดีทั่วไป โดยพิจารณาจากการวางกลวงและความซับซ้อนของคดี หลังจากนี้นักสืบพิจารณาหลักฐานต่าง ๆ และทำการสืบสวนแล้ว นักสืบจะสามารถคลี่คลายปมปริศนาทั้งหมด และเปิดเผยความจริงให้ทุกคนได้รู้ ทำให้เห็นว่าคดีที่คนร้ายก่อขึ้นมีความซับซ้อนมากกว่าคดีทั่วไป เช่นในตอน “The Hound of the Baskervilles” โฮล์มส์แสดงให้เห็นว่าตำนานหมาป่าศาจที่ออกมาอาละวาดฆ่าคนในตระกูลบาสเกอร์วิลล์ ไม่มีอยู่จริง แต่ที่จริงแล้วหมาป่าศาจที่คนส่วนใหญ่เห็น คือหมาตัวใหญ่ที่ทาสสารเรืองแสง ทำให้แลดูน่ากลัวในเวลากลางคืน และคนร้ายตัวจริงก็คือ นายสเตเปิลตัน (Stapleton) ซึ่งเป็นผู้สร้างสถานการณ์ที่น่ากลัวทั้งหมดขึ้น

6. เหลือจะปรากฏตัวให้นักสืบได้พบเพียงผิวเผิน จากนั้นจะถูกฆาตกรรม

7. ผู้ต้องสงสัยมีหลักฐานมัดตัวแน่นหนา ในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ จะมีตัวละครหนึ่งตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นคนร้าย โดยมีหลักฐานในที่เกิดเหตุชี้ให้เห็นว่าตัวละครผู้ต้องสงสัยนี้ เป็นผู้ลงมือก่อคดีอาชญากรรม อาจมีเหตุผลบางประการที่ทำให้ตัวละครผู้ต้องสงสัยไม่สามารถป้องกันตนเองจากข้อกล่าวหาได้ แต่โฮล์มส์จะรู้ว่าผู้ต้องสงสัยไม่ใช่ตัวคนร้ายที่แท้จริง เช่นในตอน “The Norwood Builder” คนร้ายหลอกให้เหยื่อมาหา และสร้างสถานการณ์ให้ตำรวจเห็นว่าเหยื่อเป็นผู้ฆ่าคนร้าย จากนั้นคนร้ายจึงไปหลบซ่อนตัว ทำให้เหยื่อตกเป็นผู้ต้องสงสัย

8. เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาขอความช่วยเหลือจากนักสืบ เชอร์ล็อก โฮล์มส์จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีเมื่อมีผู้เข้ามาขอความช่วยเหลือ ผู้ที่มีส่วนชักนำให้นักสืบเข้าไปสืบสวนคดีอาจเป็นตัวผู้เสียหายเอง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาขอความช่วยเหลือ เพื่อนนักสืบที่นำประเด็นสำคัญของคดีมาเล่าให้ฟัง หรือแม้กระทั่งตอนที่ตัวนักสืบอยู่ในที่เกิดเหตุ เช่นในตอน “The Missing Three-Quarter” สารวัตรสแตนเลย์ ฮอปกินส์ (Stanley Hopkins) มาขอให้โฮล์มส์ช่วยหาตัวคนร้าย

9. การฆาตกรรมมักจะเกิดในสถานที่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิด

10. นักสืบเน้นการพิจารณาจากหลักฐาน และกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลในการหาตัวคนร้าย เชอร์ล็อก โฮล์มส์จะทำการตรวจสอบหลักฐานในที่เกิดเหตุเป็นครั้งแรก ซึ่งจะเห็นได้จากตอน “A Study in Scarlet” โฮล์มส์เข้าไปตรวจสอบในที่เกิดเหตุพบหลักฐานสำคัญเช่น รอยรถม้า ถ้ำบูห์รี แหวน และตัวหนังสือบนกำแพงที่เขียนด้วยเลือด เป็นต้น จากนั้นจึงรวบรวมหลักฐานที่ได้มาและใช้ความคิดพิจารณาเพื่อหาข้อสรุป

11. หลังจากที่เรื่องราวทั้งหมดจบลง ปริศนาต่าง ๆ ได้รับการคลี่คลาย คนร้ายตัวจริงได้รับการลงโทษแล้วจึงเป็นหน้าที่ของโฮล์มส์ที่จะต้องอธิบายถึงเหตุและผลของวิธีการสืบสวนทั้งหมด เนื่องจากในระหว่างการสืบสวน โฮล์มส์จะมีข้อสังเกต และแสดงพฤติกรรมที่แปลกประหลาดในสายตาของตัวละครอื่น แต่ไม่สามารถอธิบายให้ผู้ใดฟังในขณะนั้นได้ เมื่อเรื่องราวต่าง ๆ ยุติลง จึงมีโอกาที่จะอธิบายให้ฟังได้ แม้ว่าจะมีตอนที่โฮล์มส์ไม่สามารถปรากฏตัวในตอนจบได้ เช่นในตอน “The Final Problem” เพราะโฮล์มส์ ตกหน้าผาตายไปพร้อมกับคนร้าย คือศาสตราจารย์มอริอาตี (Moriarty) ทำให้ไม่มีการอธิบายเรื่องราวในตอนจบ เมื่อโฮล์มส์รอดชีวิตกลับมาในตอน “The Empty House” โฮล์มส์ก็ได้เล่าถึงวิธีการสืบสวน และเหตุการณ์ทั้งหมดให้วัตสันได้ฟังเหมือนทุกครั้ง

3.2 องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดปัวโรต์

อกาธา คริสตีเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงรู้จักกันดีในกลุ่มนักอ่านนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน ชื่อของนักสืบแอร์คูล ปัวโรต์ที่เธอสร้างขึ้นก็มีชื่อเสียงสามารถเทียบเท่ากับนักสืบเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ของเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ สามารถพิจารณาจากตัวเลขการจัดเรียงลำดับผลงานที่ได้รับการแปลมากที่สุดจากองค์การวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และการศึกษาแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) พบว่า อกาธา คริสตี เป็นนักเขียนเพียงคนเดียวที่มีผลงานที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาต่าง ๆ มากที่สุดในโลก นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของคริสตีมีการแปลมากกว่า 100 ภาษา และมีผลการจำหน่ายไปแล้วไม่ต่ำกว่าสองพันล้านเล่ม (दारंग प्लेयनศรีस्वर्ण ใน เรื่องเดช จันทรคีรี, บรรณานิการ 2543ก : 196) จึงทำให้แอร์คูล ปัวโรต์ ซึ่งเป็นนักสืบฝีมือหนึ่ง ตัวละครเอกของอกาธา คริสตี มีชื่อเสียง ได้รับความนิยมไปทั่วโลก

งานเขียนของอกาธา คริสตีได้รับอิทธิพลมาจากนักเขียนหลายคนเช่น วิลเลียม เชกสเปียร์ (William Shakespeare) คริสตีได้นำเอานิสัยของตัวละคร ไออาโก ซึ่งเป็นตัวละครในเรื่อง *โอเทลโล* (*Othello*) มาใช้กับตัวฆาตกรในนวนิยายชุด *ปัวโรต์* ตอน “Curtain: Poirot’s Last Case” นอกจากนี้ตัวละครเอกในนวนิยายชุด *ปัวโรต์* ตอน “Halloween’s Party” ก็ยังมีลักษณะนิสัยเหมือนกับเลดี้ แมคเบธ (Lady Macbeth) จากบทละครเรื่อง *แมคเบธ* (*Macbeth*)

นอกจากนั้นคริสตีได้นำอิทธิพลที่เธอได้รับมาจากวรรณคดีและโคลงกลอนต่าง ๆ มาใช้ในงานเขียนของเธอ ซึ่งเห็นได้จากการนำโครงเรื่องจากบทกวีของอัลเฟรด เทนนี่สัน(Alfred Tennyson) ที่มีชื่อว่า "The Mirror Crack'd from Side to Side" เป็นการนำเสนอความรู้สึกของตัวละครเอกที่จิตใจแตกสลายเหมือนกระจกที่แตกเป็นเสี่ยง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการฆาตกรรม

คริสตีนำอิทธิพลจากประสบการณ์ในชีวิตจริงที่ได้พบมาสร้างเป็นตัวละคร และใช้สถานที่จริงที่ได้เคยไปเยือนมาใส่เป็นฉากในนวนิยาย เช่นในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเรื่องแรกของชุด*ป๊อโรต์* คือ "The Mysterious Affair at Styles" ฉากที่เกิดเหตุก็คือบ้านสไตล์ส ซึ่งมียู่จริง เป็นสถานที่ที่ตัวละคร*ป๊อโรต์*ได้พบกับผู้อ่านเป็นครั้งแรก และครั้งสุดท้าย นอกจากนั้น คริสตียังได้นำความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาพิษ ในระหว่างที่เธอทำงานเป็นพยาบาลในช่วงสงครามโลกครั้งที่1 มาใช้ในการสร้างโครงเรื่องการฆาตกรรมปริศนา (ซูลีพร พงศ์สุพัฒน์ ใน เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณาธิการ 2543ก : 185)

คริสตีมีความสามารถในการนำอิทธิพลจากเทพปกรณัมกรีก(Mythology) มาใช้ในงานเขียนของเธอเช่น การเปรียบเทียบการสืบสวนของ*ป๊อโรต์*กับภารกิจของเฮอรัคูลีส ในรวมเรื่องสั้นชุด "The Labours of Hercules" เมื่อ*ป๊อโรต์*ต้องหาวิธีทำลายข้าวลื้อซึ่งเปรียบเทียบกับสัตว์ประหลาดเก้าหัวที่มีชื่อว่าไฮดร้า ถ้าหัวหนึ่งถูกตัด จะมีหัวใหม่งอกขึ้นมาแทนสองหัว การกำจัดข้าวลื้อของ*ป๊อโรต์* เทียบได้กับการปราบไฮดร้าของเฮอรัคูลีส

นวนิยายแนวสืบสวนชุด*ป๊อโรต์* เป็นนวนิยายชุดที่มีชื่อเสียงที่สุดของ อกาธา คริสตี (ดำรงเปลี่ยนศรีธรรม ใน เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณาธิการ 2543ก : 195) แอร์คูล *ป๊อโรต์* เป็นนักสืบชาวเบลเยียมที่ปรากฏตัวเป็นครั้งแรกในนวนิยายเรื่อง "The Mysterious Affair at Styles" ซึ่งเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนเรื่องแรกของอกาธา คริสตี คริสตีเขียนนวนิยายเรื่องนี้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ. 1920 เนื่องจากสำนักพิมพ์ 6 แห่งได้ปฏิเสธที่จะรับต้นฉบับของนวนิยายเรื่องนี้ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1919 ทางสำนักพิมพ์ได้ติดต่อกลับมาให้คริสตีเปลี่ยนแปลงฉากของนวนิยายเรื่องนี้ ทำให้นักสืบ*ป๊อโรต์*ได้เริ่มต้นบทบาทของการเป็นนักสืบ ในนวนิยายเรื่องแรกนี้ ผู้ที่ทำหน้าที่บันทึกคดีก็คือ ร้อยเอกเฮสติงส์ซึ่งเป็นเพื่อนคู่หูของ*ป๊อโรต์* นับตั้งแต่การปรากฏตัวเป็นครั้งแรก ตัวละคร*ป๊อโรต์*ได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านตลอดมา เรื่องราวของนักสืบ*ป๊อโรต์*โด่งดังมาก ได้รับความนิยมจากผู้อ่านจนได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศมากที่สุด ถึงขนาดเมื่อคริสตีปิดฉากสุดท้ายของ*ป๊อโรต์*ในนวนิยายเรื่อง "Curtain" ในปี ค.ศ. 1975 หลังจากที่ปล่อยตัวนักสืบผู้นี้ออกมาทำหน้าที่ถึง 55 ปี หนังสือพิมพ์ นิวยอร์กไทม์ (New York Time) ของสหรัฐอเมริกาได้ลงข่าวไว้อาลัยต่อบทบาทของ*ป๊อโรต์*บนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ซึ่งก่อนหน้านั้น และจนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังไม่เคยปรากฏว่ามีตัวละครในนวนิยายเรื่องใดที่ได้รับการ

การเชิดชูเกียรติถึงระดับนี้ (ดำรง เปลี่ยนศรีธรรม ใน เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณานุกรม 2543 ก : 196) นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด*บัวโรตี* ประกอบด้วยนวนิยายและเรื่องสั้น แต่ในที่นี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวเคราะห์เฉพาะนวนิยายและเรื่องสั้นที่มีตัวละครเพื่อนนักสืบ คือเฮสติงส์ ทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเหตุการณ์รวมเรื่องยาวทั้งหมด 7 เรื่องและเรื่องสั้น 23 เรื่องเท่านั้น

อากาธา คริสตี ได้รับอิทธิพลมาจากการอ่านนวนิยายแนวสืบสวนชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* เนื่องจากในงานเขียนนวนิยายแนวสืบสวนในช่วงแรก คริสตีได้สร้างให้นักสืบบัวโรตีทำงานร่วมกับเพื่อนคู่หูคือ เฮสติงส์ ตามรูปแบบของเชอร์ลอค โฮล์มส์ และวัตสัน รวมทั้งมอบบทบาทการเล่าเรื่องราวการสืบสวนคดีของบัวโรตี ให้เฮสติงส์เป็นผู้เล่า เช่นเดียวกับที่ดอยล์ให้วัตสันทำหน้าที่เล่าเรื่องของเชอร์ลอค โฮล์มส์ นอกจากนั้นบัวโรตีและเฮสติงส์ยังเข้าห้องอยู่ร่วมกัน โดยมีแม่บ้านเป็นผู้ดูแล หลังจากนั้นเฮสติงส์ได้แต่งงานไปและได้กลับมาช่วยบัวโรตีในการสืบสวนคดีอีกหลายครั้ง ลักษณะเหล่านี้ล้วนนำมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ทั้งสิ้น ลักษณะของตัวละคร วิธีการก่อคดีของคนร้าย รวมทั้งวิธีการสืบสวนโดยการคิดพิจารณาเหตุผล ล้วนเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ที่มีต่อนวนิยายชุด*บัวโรตี*

3.2.1 โครงเรื่อง

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของอากาธา คริสตี ทั้งหมด สามารถแบ่งได้หลายประเภทสำหรับนวนิยายแนวสืบสวนชุด*บัวโรตี*นี้ จัดอยู่ในประเภทนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกที่มีจำนวนมากที่สุด เนื้อเรื่องเป็นการฆาตกรรมลึกลับและการสืบสวนสอบสวน ประกอบด้วยการฆาตกรรมเหยื่อผู้ถูกฆ่า ผู้ต้องสงสัย และนักสืบที่จะต้องทำหน้าที่สืบให้พบว่าใครเป็นฆาตกร ในโครงเรื่องใหญ่จะมีเรื่องราวความขัดแย้งระหว่างตัวละครต่าง ๆ ทำให้รูปคดีซับซ้อนมากขึ้น มีการให้เงื่อนงำ และเบาะแสแก่นักสืบเพื่อหาตัวฆาตกร ตามด้วยการเปิดเผยตัวฆาตกรและเหตุจูงใจในการก่อคดี นวนิยายในแต่ละตอนเป็นเรื่องราวการสืบสวนคดีอาชญากรรมของนักสืบชาวเบลเยียม คือ บัวโรตี ทั้งที่มีผู้เข้ามาขอความช่วยเหลือและเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีโดยความบังเอิญ นักสืบจะสืบสวนโดยเน้นการพิจารณาแรงจูงใจในการก่อคดีของคนร้าย รวมทั้งวิเคราะห์โดยใช้หลักจิตวิทยาอย่างมีเหตุผล และใช้หลักฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสืบสวน ก่อนที่จะเปิดเผยตัวคนร้าย และอธิบายวิธีการสืบสวนให้ตัวละครอื่นๆ ได้เข้าใจในที่สุด

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการวางโครงเรื่องคือ บทสนทนา อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่ตัวคนร้ายได้ เพราะผู้กระทำความผิดมักจะโกหก จนทำให้นักสืบสังเกตเห็นข้อพิรุณได้ เช่นในเรื่อง “The ABC Murders” ปัวโรต์อธิบายให้เฮสติงส์ฟังถึงความสำคัญในการพุดคุย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการค้นหาคนร้าย ปัวโรต์คิดว่าคนที่ทำความผิดมักจะโกหก ดังนั้นสิ่งที่อันตรายที่สุดสำหรับผู้ที่มีเรื่องปิดบังคือการพุดคุย เพราะคนเรามักจะเปิดเผยตัวเอง หรือแสดงนิสัยให้รู้ได้จากคำพุดคุยด้วยกันในแต่ละครั้งทำให้เปิดเผยเรื่องของตัวเองมากขึ้น หากจะจับโกหกคนร้าย วิธีเดียวที่ทำได้ก็คือการพุดคุยให้รู้ลักษณะนิสัย ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการใช้หลักจิตวิทยาในการหาตัวคนร้าย เพราะปัวโรต์จะนำสิ่งที่ได้จากการพุดคุยไปวิเคราะห์หาแรงจูงใจของคนร้าย เมื่อพิจารณาจากคดีในแต่ละเรื่องพบว่าตัวละครทุกตัวสามารถทำการฆาตกรรมได้ด้วยเหตุจูงใจที่แตกต่างกัน แต่ไม่ใช่ตัวละครทุกตัวที่สามารถลงมือกระทำการฆาตกรรมได้ เพราะคนส่วนใหญ่มักจะคิด แต่ไม่กล้าลงมือทำ ดังนั้นการใช้หลักจิตวิทยาในการพิจารณาถึงนิสัยใจคอของตัวละครผู้ต้องสงสัยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการค้นหาคนร้าย

นวนิยายชุดปัวโรต์ มีโครงเรื่องหลัก คือการเกิดคดีอาชญากรรมที่มีลักษณะซับซ้อนเป็นปริศนา รอให้นักสืบเป็นผู้เข้ามาเปิดเผย ความลึกลับที่เกิดขึ้นมีส่วนสัมพันธ์กับความขัดแย้งของตัวละครที่มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ความแค้น และความโลภ เป็นต้น ความขัดแย้งเหล่านี้มีอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจของคนร้าย ดังนั้นทั้งโครงเรื่องหลัก โครงเรื่องย่อย รวมทั้งเหตุจูงใจของคนร้ายจึงมีความเชื่อมโยงกัน เนื่องจากอากาธา คริสตี เป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงในการสร้างโครงเรื่องในการฆาตกรรมที่ซับซ้อน จึงทำให้มีรายละเอียดในการสร้างโครงเรื่องมาก (ซูลีพร พงศ์สุพัฒน์ ใน เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณาธิการ 2543ก : 190) รวมทั้งการให้รายละเอียดของตัวละครที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวละครในหลายรูปแบบ แรงจูงใจของคนร้ายจึงมีความหลากหลาย สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. คดีที่เกิดจากความสัมพันธ์สามเฒ่า ระหว่าง 1 หญิง 2 ชาย หรือ 1 ชาย 2 หญิง เช่นใน ตอน “Lord Edgware Dies” ภรรยาร่วมมือกับชู้ วางแผนฆาตกรรมสามีโดยการวางยาพิษ เพราะต้องการไปใช้ชีวิตกับชู้ แม้ว่าสามียินยอมที่จะหย่าให้ แต่ข้อบังคับทางศาสนาที่กำหนดให้ฝ่ายภรรยาห้ามแต่งงานใหม่หากสามียังมีชีวิตอยู่ ทำให้ภรรยาต้องฆ่าสามี

2. คดีที่เกิดจากการขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ เช่นในตอน “The Adventure of the Clapham Cook” คนร้ายวางแผนฆาตกรรมเพื่อนร่วมงานเพราะเพื่อนไม่แบ่งเงินที่ร่วมกันขโมยให้ คนร้ายจึงลวงให้คนครัวออกเดินทางจากบ้าน และสับเปลี่ยนกระเป๋าเดินทาง โดยนำกระเป๋าเดินทางของคนครัวไปใส่ศพ

3. คดีที่เกิดจากความโลภ และอิทธิพลของเงิน เช่นในตอน “The Plymouth Express” คนร้ายปลอมตัวเป็นสาวใช้ติดตามลูกสาวของเศรษฐีเดินทางไปรถไฟ เมื่อสบโอกาสจึงฆ่าชิงทรัพย์ ในตอน “The Lemesurier Inheritance” คนร้ายเป็นลูกชายคนรอง แต่อยากได้รับมรดกจึงสร้างเรื่องคำสาปของตระกูลว่าลูกชายคนโตที่ได้รับมรดกจะต้องตายและลงมือฆาตกรรมพี่ชายของตนเอง รวมทั้งวางแผนฆ่าลูกชายคนโตของตนเองเพื่อให้เป็นไปตามคำสาปที่ตนเองได้สร้างขึ้น

4. คดีที่เกิดจากความอาฆาตพยาบาท เช่นในตอน “The Under dog” เลขานุการเกิดความคับแค้นใจที่ถูกเจ้านายกดขี่และระบายอารมณ์ใส่เรื่อยมา จึงวางแผนฆ่าเจ้านายในช่วงที่เจ้านายมีความขัดแย้งกับคนรอบข้าง

5. คดีที่เกิดจากความกลัวว่าความลับจะถูกเปิดเผย เช่นในตอน “The King of Clubs” เขี่ยชู้ว่าจะเปิดเผยภูมิหลังเรื่องครอบครัวของนักแสดงผู้มีชื่อเสียงที่กำลังจะเข้าพิธีแต่งงานกับเจ้าชายน้องชายของนักแสดงผู้นั้นจึงต้องฆ่าปิดปากเขี่ยเพื่อไม่ให้เปิดเผยความลับ และในตอน “The Affair at the Victory Ball” เขี่ยถูกฆ่าเพราะรู้ความลับของคนร้ายเรื่องชายยาเสพติด เป็นต้น

คดีที่เกิดขึ้นในนวนิยายชุด*บ๊วโรต์* มีหลายประเภท ในแต่ละคดีอาจจะมีการใช้เหตุจูงใจที่ซ้ำกัน แต่วิธีการฆาตกรรมและการคลี่คลายจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยต้องพิจารณาจากองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะท่าทางรวมทั้งอุปนิสัยใจคอของฆาตกร เพื่อพิจารณาถึงวิธีการฆ่าของคนร้ายที่แตกต่างกันไปในแต่ละตอน ส่วนนี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างปมปริศนา เนื่องจากต้องหาวิธีการฆาตกรรมให้แนบเนียนที่สุดเพื่อไม่ให้นักสืบ รวมทั้งตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องจับได้ เรื่องที่มีโครงเรื่องซับซ้อนจึงจำเป็นต้องใช้รายละเอียด และความรู้เฉพาะด้านมาก เช่น การวางยาพิษ เป็นต้น หลังจากเกิดการฆาตกรรมแล้วจำเป็นจะต้องมีเงื่อนงำ หรือเบาะแสเพื่อให้นักสืบสามารถเข้าทำการคลี่คลายคดี เบาะแสส่วนใหญ่จะเกิดจากความวิตกกังวลในการก่อคดีของฆาตกร ซึ่งโดยทั่วไปมักจะกระทำการบางอย่างเพื่อปิดบังความผิด เช่นการโกหก การสร้างสถานการณ์ การพยายามโยนความผิดให้ตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง ฆ่าปิดปากผู้ล่วงรู้ความลับ หรือหลอกล่อนักสืบให้หลงกล พฤติกรรมเหล่านี้ให้นักสืบเกิดข้อสงสัยและใช้เป็นช่องทางในการจับตัวฆาตกรและทำการคลี่คลายคดีได้

3.2.2 ตัวละคร

ตัวละครหลักของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดบิวโรต์คือ

แอร์คูล บิวโรต์

นักสืบ

ร้อยเอกอาเธอร์ เฮสติงส์

เพื่อนนักสืบและผู้เล่าเรื่อง

ส่วนตัวละครอื่น ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนไม่ว่าจะเป็นเหยื่อ ผู้ต้องสงสัย คนร้าย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะแตกต่างกันไปในแต่ละตอน สำหรับตัวละครร้อยเอกอาเธอร์ เฮสติงส์ ซึ่งเป็นเพื่อนของนักสืบนั้นจะมีบทบาทสำคัญ คือเป็นทั้งเพื่อนของนักสืบและเป็นผู้เล่าเรื่องหลัก นอกจากคริสตีจะสร้างให้นักสืบบิวโรต์มีเพื่อน คือเฮสติงส์แล้ว คริสตีก็ได้สร้างตัวละครอื่นๆให้เข้ามาเป็นเพื่อนของนักสืบเพื่อช่วยในการสืบสวนคดีเช่น สารวัตรแจปปี ซึ่งเป็นตำรวจ หรือเอเรียด โอลิเวอร์ (Ariadne Oliver) ซึ่งเป็นนักเขียนนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน จึงสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิวโรต์ต่อเรื่องของการสืบสวนได้ ตัวละครจะปรากฏตัวอย่างต่อเนื่องในนวนิยายชุด**บิวโรต์** เรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในนวนิยายแต่ละตอนจึงมีการลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง มีการท้าวความถึงเหตุการณ์และตัวละครที่เคยปรากฏตัวในคดีที่เกิดขึ้นมาก่อน ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกรู้ว่าได้อ่านเรื่องราวที่ต่อเนื่อง

3.2.3 กลวิธีการเล่าเรื่อง

กลวิธีการเล่าเรื่องของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด**บิวโรต์** เป็นการเล่าเรื่องโดยเพื่อนของนักสืบ คือเฮสติงส์ ตามแบบวัดสันของเซอร์ลอค โอลด์มส์ โดยใช้สรรพนาม “I” เพื่อนของนักสืบที่ทำหน้าที่เล่าเรื่องนี้ คือผู้เล่าหลัก นอกจากนั้นมีการเล่าเรื่องโดยตัวละครพยานหรือผู้เห็นเหตุการณ์การเกิดคดีอาชญากรรมในเรื่อง อาจเรียกผู้เล่าในกลุ่มนี้ว่าเป็นผู้เล่าชั้นที่ 2 มุมมองในการเล่าเรื่องจะทำให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลที่แตกต่างกัน การเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองของเฮสติงส์ทำให้ผู้อ่านได้พบเงื่อนงำต่างๆที่อกาธา คริสตี ต้องการนำเสนอ แต่เป็นข้อมูลที่อาจจะถูกหรือผิดก็ได้ ผู้อ่านต้องนำข้อมูลเหล่านั้นไปคิดต่อ เพราะคริสตีได้สร้างข้อจำกัดในการรับรู้ข้อมูลของเฮสติงส์ ในฐานะที่เฮสติงส์เป็นผู้เล่าเรื่อง เขาจึงไม่สามารถรู้เรื่องทั้งหมด มิฉะนั้นหากเขารู้ เขาก็จะเล่าทั้งหมด ทำให้การดำเนินเรื่องไม่มีความลึกลับชวนให้ติดตาม ในบทที่ 33 ของเรื่อง “The ABC Murders” เป็นตอนที่บิวโรต์ได้พูดคุยกับผู้ต้องสงสัย จากนั้นจึงนำเรื่องราวมาเล่าให้กับเฮสติงส์ฟัง เฮสติงส์ได้นำเรื่องราวเหล่านั้นมาเล่าต่อ โดยได้ระบุว่า “ผมจึงเขียนเล่าเรื่องด้วยความมั่นใจเหมือนกับที่ผมได้ไปด้วย” (อกาธา คริสตี 2542ก : 218) ลักษณะนี้เป็น

การแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างการรับรู้ข้อมูลเพียงบางส่วนแล้วต้องนำมาเรียบเรียงเพื่อหาข้อสรุปกับการรับรู้ข้อมูลจากนักสืบทั้งหมดแล้วนำมาเล่าต่อ ซึ่งมีผลต่อการสร้างความลึกซึ้งในการดำเนินเรื่อง

3.2.4 สถานที่

สถานที่เกิดเหตุมักจะอยู่ในพื้นที่จำกัดเพื่อให้ตัวละครมารวมตัวหรือทำกิจกรรมร่วมกัน อาจเป็นสถานที่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิด หรือในชุมชนที่มีคนจำนวนหนึ่งมารวมตัวกัน ทำให้นักสืบสามารถรู้ว่าคุณร้ายจะต้องเป็นหนึ่งคนในกลุ่มนี้ จึงสามารถจำกัดกลุ่มผู้ต้องสงสัยเพื่อสะดวกในการพิจารณาแรงจูงใจ สถานที่เกิดเหตุจะเป็นในคุกหาสน์ โรงแรม บนรถไฟ ในเรือ บนเครื่องบิน ในงานเลี้ยง ในห้องสมุด และบนเกาะ เป็นต้น

นวนิยายแนวสืบสวนของอากาธา คริสตี เป็นนวนิยายประเภทไขปริศนาซึ่งถือว่าเป็นนวนิยายแนวชนบท (traditional mystery) ของอังกฤษ หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า “whodunit” (เรื่องเดธ จันทรคีรี 2544: 46) ซึ่งมีลักษณะ “cozy” หมายถึงนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่มีท่วงทำนองในการ สืบสวนแบบสบาย ๆ นักสืบจะนั่งคิดพิจารณาหาเหตุผลอยู่บนเก้าอี้ในในห้องที่อบอุ่น โดยไม่ต้องออกไปตามหาตัวคนร้ายแบบตำรวจ การไขปริศนาเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของเรื่อง ไม่มีสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นความรุนแรงอย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีเรื่องราวเกี่ยวกับความตาย อันเป็นปริศนา แต่จะไม่เสนอภาพความรุนแรงในขณะที่คนร้ายลงมือกระทำ มีแต่เพียงผลของการกระทำนั้นๆ บุคคลที่อยู่ในแวดล้อมในขณะนั้นล้วนตกเป็นผู้ต้องสงสัย และผู้ต้องสงสัย แต่ละคนต่างมีโอกาสและแรงจูงใจที่สามารถลงมือก่อคดีอาชญากรรมได้ จากนั้นนักสืบจะเข้ามาคลี่คลายปริศนา โดยหาข้อสรุปและวิเคราะห์จากข้อเท็จจริงทั้งหมดที่ได้พบอย่างเป็นขั้นตอน (เรื่องเดธ จันทรคีรี 2543ก : 9)

นวนิยายแนวสืบสวนชุด*ป๊อโรต์* ซึ่งมีลักษณะเป็นนวนิยายแบบ “cozy” จึงมักจะมีสถานที่เกิดเหตุอยู่ในชนบทที่สงบเงียบ หรือในชุมชนที่แยกตัวออกมาจากสังคมใหญ่ซึ่งจะต้องมีคนจำนวนหนึ่งมารวมตัวกัน เช่นบ้านพักตากอากาศที่มีผู้คนมาพักผ่อนร่วมกัน และในงานเลี้ยงของคนกลุ่มหนึ่ง เป็นต้น ดังนั้นหลังจากมีการฆาตกรรมเกิดขึ้น ผู้คนที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุจึงตกเป็นผู้ต้องสงสัย นักสืบจึงมีโอกาสตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและสอบสวนผู้ร่วมเหตุการณ์ทั้งหมดอย่างละเอียด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาเข้าสู่กระบวนการใช้ความคิดเพื่อหาข้อเท็จจริงต่อไป ลักษณะเช่นนี้แตกต่างจากนวนิยายแนวสืบสวนแบบเสี่ยงภัย ซึ่งสถานที่เกิดเหตุการฆาตกรรมอย่างรุนแรงนั้นมักจะเป็นแหล่งเสื่อมโทรม ซอยแคบ ๆ หรือย่านมึนเมา หลังจากมีการฆาตกรรมเกิดขึ้น คนร้ายจะหลบหนีไปจากสถานที่เกิดเหตุ ไม่มีผู้คนมารวมตัวกันเพื่อให้นักสืบสอบสวน สถานที่เกิดเหตุดังกล่าวทำให้มีขอบเขตใน

การสืบสวนที่กว้างกว่านวนิยายแบบคลาสสิก เพราะไม่สามารถจำกัดกลุ่มบุคคลผู้ต้องสงสัย การใช้ความคิดเพียงอย่างเดียวจึงทำให้ไม่สามารถหาตัวคนร้ายได้ นักสืบจึงต้องออกไปเสาะงักยเพื่อติดตามหาตัวคนร้าย ทำให้เกิดภาพการต่อสู้อย่างรุนแรงและรู้สึกได้ถึงความโหดเหี้ยมในการก่อคดีของอาชญากร ในนวนิยายแนวสืบสวนลักษณะนี้คนร้ายจึงมักเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประกอบอาชญากรรม แตกต่างจากนวนิยายประเภท cozy ที่คนร้ายจะไม่ใช่ออาชญากรมืออาชีพ

3.2.5 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดปัวโรต์

1. นักสืบเป็นผู้มีความสามารถ มีไหวพริบ มีความละเอียดรอบคอบ มีนิสัยประณีตพิถีพิถัน ทั้ง ๆ ที่มีบุคลิกแลดูน่าขบขัน แต่ก็เป็นผู้หยิ่งทะนงในความสามารถของตนเอง
2. เพื่อนนักสืบทำหน้าที่เล่าเรื่องและเป็นผู้ช่วยนักสืบ แต่มักจะตามความคิดของนักสืบไม่ทัน รวมทั้งเป็นผู้รวบรวมข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ นำเสนอต่อผู้อ่านผ่านความคิดของตนเอง
3. คนร้ายมีความสามารถทัดเทียมกับนักสืบ สามารถหลอกให้นักสืบหลงทางได้
4. คนร้ายตั้งใจก่อคดีโดยมีเหตุผลส่วนตัว สืบเนื่องมาจากเหตุจูงใจ เช่นในตอน “Peril at End House” คนร้ายฆ่าเหยื่อเพราะต้องการได้สมบัติที่เหยื่อได้รับจากพินัยกรรม
5. คดีที่คนร้ายก่อขึ้นมีลักษณะซับซ้อนกว่าคดีทั่วไป เช่นในตอน “The Lemesurier Inheritance” ปัวโรต์สามารถเปิดเผยให้ทุกคนรู้ว่าคนร้ายคือผู้ที่สร้างเรื่องคำสาปขึ้น จากนั้นจึงสร้างสถานการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับคำสาป โดยวางแผนฆ่าพี่ชายคนโต และลูกชายคนโตของตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าลูกชายคนโตของครอบครัวจะไม่มีทางได้รับมรดก
6. คนร้ายจะถูกจับและได้รับการลงโทษในตอนจบ
7. ผู้อ่านจะได้รับทราบข้อมูลของเหยื่อเพียงผิวเผินจากตัวละครในเรื่อง
8. ตัวละครที่อยู่ร่วมเหตุการณ์ล้วนตกเป็นผู้ต้องสงสัยถึงแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานมัดตัว เพราะปัวโรต์ให้ความสำคัญกับการพิจารณาเหตุจูงใจของคนร้ายในการก่อคดีอาชญากรรม ดังนั้น ในตอนแรก

ป๊อโรต์จึงต้องสงสัยตัวละครทุกตัวที่อยู่ร่วมเหตุการณ์ จากนั้นจึงค่อย ๆ คัดเลือกตัวละครที่มีเหตุจูงใจน้อยที่สุดออกไป

9. เจ้าหน้าที่ตำรวจมาขอความช่วยเหลือจากนักสืบ เช่นในตอน “The Affair at the Victory Ball” สารวัตรแจปป์ที่เคยร่วมงานกับป๊อโรต์มาก่อน มาขอให้ป๊อโรต์ช่วยคลี่คลายคดี

10. สถานที่เกิดเหตุในเรื่องจะเกิดในที่ชุมชน เช่นในหมู่บ้าน ในเมืองเล็ก ๆ ในมหาวิทยาลัย ในคฤหาสน์ที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยวแต่มีงานเลี้ยง ทำให้มีผู้คนมารวมตัวกัน รวมทั้งในรถไฟ บนเครื่องบิน หรือบนเกาะเป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในครัวเรือนและเป็นพื้นที่ปิด

11. นักสืบพิจารณาหาตัวคนร้ายโดยเน้นที่เหตุจูงใจของคนร้ายเป็นสำคัญ รวมทั้งพิจารณาภูมิหลังของตัวละครและเปิดเผยวิธีการสืบสวนโดยเน้นการวิเคราะห์ตามหลักจิตวิทยา เช่นในตอน “Curtain: Poirot's Last Case” ป๊อโรต์ได้ใช้วิธีการทางจิตวิเคราะห์หาตัวคนร้ายที่มีปัญหาทางจิต

12. นักสืบใช้หลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้เป็นส่วนหนึ่งในการสืบสวน เช่นตอน “The Market Basing Mystery” ป๊อโรต์ได้เข้าไปตรวจหลักฐานในที่เกิดเหตุ พบผ้าเช็ดหน้าตกอยู่ข้างศพ ทำให้ป๊อโรต์สามารถจำกัดกลุ่มผู้ต้องสงสัยได้

13. ไม่มีการแสดงภาพความรุนแรง ไม่สะท้อนปัญหาสังคม ฆาตกรมักจะใช้วัตถุอื่นเป็นอาวุธ เช่น ที่ทับกระดาษ เข็มเทียน เหล็กเย็บถ่าน เป็นต้น ไม่มีภาพความทรมานทรมานของเหยื่อก่อนเสียชีวิต ถ้ามีการใช้ยาพิษ ก็จะเป็นยาพิษที่มีความรุนแรงทำให้เหยื่อเสียชีวิตในทันที

3.3 องค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดนิทานทองอิน

นิทานทองอินจัดเป็นวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนอีกเรื่องหนึ่ง เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 พระองค์ทรงใช้นามปากกา “นายแก้ว-นายขวัญ” มีทั้งหมด 2 ชุด รวม 11 เรื่อง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้นำบทพระราชนิพนธ์ชุดนี้ลงตีพิมพ์เผยแพร่เป็นตอนๆ เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2447 ในวารสารรายเดือนชื่อ **ทวีปัญญา** (สุชาติ สวัสดิ์ศรี ใน เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณาธิการ 2543 : 185) เพื่อทรงใช้เป็นสื่อให้ความรู้และความบันเทิง พระองค์ได้ทรงสอดแทรกความรู้ ความคิด รวมทั้งคำสอนไว้ด้วย

ช่วงเวลาดังกล่าวตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะของวรรณกรรมในสมัยนี้เป็นวรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก เนื่องจากในช่วงสมัยนี้มีการติดต่อและรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมและความรู้ต่าง ๆ มาจากโลกตะวันตกมากมาย รวมทั้งยังมีการส่งคนไทยไปศึกษาต่อในประเทศตะวันตก อิทธิพลของโลกตะวันตกในด้านต่าง ๆ จึงเผยแพร่เข้ามาในสังคมไทย ในแวดวงวรรณกรรมมีการแปลนวนิยายตะวันตกอย่างแพร่หลาย นวนิยายแนวสืบสวนที่ได้รับความนิยมจากนักแปลมากที่สุดคือนวนิยายชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์ (สุพรรณิ วราทร 2519 : 92) ผู้ที่นำบทประพันธ์ของเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ มาแปลเป็นครั้งแรกคือ หลวงนัยวิจารณ์ ใช้นามปากกา “ศรีสุวรรณ” ตอนแรกที่นำมาแปลคือตอน “นักสืบรอยที่สอง” ซึ่งแปลจากตอน “The Adventure of the Second Stain” เป็นตอนหนึ่งที่อยู่ในชุด *The Adventure of Sherlock Holmes* ตีพิมพ์ลงในวารสาร *ผดุงวิทยา* ในปีพ.ศ. 2455 (ค.ศ. 1912) ต่อมาหลวงสารานุกรมประพันธ์ ใช้นามปากกา “แม่สอดาด” แปลนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ตอน “ความลับในทุ่งร้าง” ซึ่งแปลจากนวนิยายเรื่อง “The Hound of the Baskervilles” ตีพิมพ์ลงในวารสาร *ไทยเอื้อ* ในปีพ.ศ. 2458 (ค.ศ. 1915) จากนั้นจึงแปลเรื่องสั้นในชุด *The Adventure of Sherlock Holmes* ตอน “บริษัทผมแดง” แปลจากตอน “The Red-Headed League” ในชุด *The Memoirs of Sherlock Holmes* ตอน “ปัจฉิมกิจแห่งเชอร์ล็อก โฮล์มส์” แปลจากตอน “The Final Problem” ส่วนในชุด *The Return of Sherlock Holmes* มีการแปลตอน “บ้านร้าง” จากตอน “The Empty House” และตอน “แว่นตาทอง” แปลจากตอน “The Golden Pince-Nez” นอกจากนี้ยังมีการแปลเรื่องยาวอีกตอนหนึ่งคือ “หุบผาแห่งภัย” ซึ่งแปลจากนวนิยายเรื่อง “The Valley of Fear” โดยมีหลวงนัยวิจารณ์เป็นผู้ตรวจสำนวน (สุพรรณิ วราทร 2519 : 93) สำหรับตอนอื่นที่มีการแปลแต่ไม่ปรากฏนามผู้แปลได้แก่ นวนิยายเรื่อง “นักสืบสำคัญ” แปลจากเรื่อง “A Study in Scarlet” และนวนิยายเรื่อง “จิตวาลักษณ์” แปลจากเรื่อง “The Sign of Four” รวมทั้งเรื่องสั้นชุดสุดท้ายคือชุด *His Last Bow* มีทั้งหมด 8 เรื่อง มีผู้แปลลงในวารสาร *ศรีกรุง* และ *สมุทรสาคร* อยู่ในชุด “เกร็ดประวัติเชอร์ล็อก โฮล์มส์” (สุพรรณิ วราทร 2519 : 94) นอกจากการแปลนวนิยายตะวันตกอย่างแพร่หลายในช่วงแรก อิทธิพลจากวรรณกรรมตะวันตกอีกประการหนึ่งคือการดัดแปลงให้มีลักษณะเป็นแบบไทยเช่นในนวนิยายแนวสืบสวนชุด *นิทานทองอิน* ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากวรรณกรรมแนวสืบสวนของตะวันตกชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมของไทยหลายประการตั้งแต่เริ่มแรกที่เข้ามาในประเทศไทยในฐานะนวนิยายแปล ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยรับอารยธรรมตะวันตกเข้ามา พร้อมกับรูปแบบวรรณกรรมประเภทนวนิยาย จึงทำให้นวนิยายของไทยในสมัยแรกๆ ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายและเรื่องสั้นของตะวันตก โดยเฉพาะที่แปลออกมาเป็นภาษาไทย นอกจากนั้นนวนิยายชุดเชอร์ล็อก

ไฮล์มส์ ยังเป็นต้นแบบให้กับนักเขียนนวนิยายแนวสืบสวนของไทยในการสร้างตัวละครนักสืบที่มีความสามารถมากกว่าคนทั่วไป (สุพรรณณี วราทร 2519 : 149)

จากการที่มีผู้แปลนวนิยายชุด*เชอร์ล็อก ไฮล์มส์* อย่างแพร่หลายนั้น ทำให้กล่าวได้ว่านวนิยายชุด*เชอร์ล็อก ไฮล์มส์* เป็นแบบฉบับหนึ่งของนวนิยายแนวสืบสวนของไทยรุ่นแรก ในสมัยนั้น นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบสวนคดีต่าง ๆ จะถูกเรียกว่า “อาชญาวิทยา” และถือว่าเป็นประเภทของนวนิยายที่มีผู้อ่านให้ความสนใจมากที่สุดชนิดหนึ่ง (สุพรรณณี วราทร 2519 : 91) อาชญาวิทยาที่จัดว่าเป็นรุ่นบุกเบิกและมีผู้ให้ความสนใจมากที่สุดคือ อาชญาวิทยาเรื่อง *นิทานทองอิน* (สุพรรณณี วราทร 2519 : 94)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า วรรณกรรมประเภทนวนิยายเริ่มเข้ามาสู่ประเทศไทยพร้อมกับอารยธรรมตะวันตกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ทำให้การประพันธ์นวนิยายของไทยในสมัยเริ่มแรกได้รับอิทธิพลจากนวนิยายและเรื่องสั้นของตะวันตก โดยเริ่มจากนวนิยายแปล วรรณกรรมที่ได้รับความนิยมในการนำมาแปลมากที่สุดคือ วรรณกรรมอังกฤษ เนื่องจากนักแปลในสมัยแรกส่วนใหญ่ได้รับการศึกษามาจากประเทศอังกฤษ จึงมีความคุ้นเคยกับวรรณกรรมอังกฤษมากกว่าชาติอื่น (สุพรรณณี วราทร 2519 : 80) และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงศึกษาจากประเทศอังกฤษ ดังนั้นพระองค์จึงทรงเป็นนักประพันธ์อีกพระองค์หนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ดังจะเห็นได้จากการที่พระองค์ทรงแปลเรื่อง “คดีลึกลับแห่งมหานคร” โดยแปลจากนวนิยายของ วิลเลียม เลอเคอ (William LeQuex) โดยทรงใช้นามปากกาว่า รามจิตติ และเรื่อง “แมลงป่องทอง” ของ แซก โรเมอร์ (Sax Rohmer) ถือเป็นต้นแบบของงานเขียนประเภทบุรุษลึกลับแบบอินทรีแดงของไทย ซึ่งในสมัยนั้นใช้คำว่าบุรุษคลุมโปง (สุพรรณณี วราทร 2519 : 97) จะเห็นได้ว่า นวนิยายทั้งสองเรื่องที่พระองค์ทรงแปลนี้จัดได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนคดีคล้ายความลึกลับ หรืออาชญาวิทยา ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้อ่านในขณะนั้นเนื่องจากเป็นรูปแบบใหม่ของนวนิยายที่ไม่เคยปรากฏในงานเขียนของไทย นอกจากนั้นพระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของไทยเรื่องแรกคือเรื่อง *นิทานทองอิน* จึงทำให้กล่าวได้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักประพันธ์ในยุคแรกของไทยที่ทรงรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากโลกตะวันตก และประยุกต์ให้อยู่ในรูปแบบของไทย โดยเฉพาะงานเขียนประเภทสืบสวนสอบสวนที่พระองค์ทรงบุกเบิกในรูปแบบของการได้รับอิทธิพลแล้วนำมาดัดแปลง ในฐานะที่พระองค์ทรงมีงานเขียนและงานแปลนวนิยายในรูปแบบสืบสวนสอบสวนมากกว่านักเขียนผู้ใดในรุ่นเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในนามปากกา “นายแก้ว-นายขวัญ” จึงได้รับการยกย่องให้เป็นเสมือนบิดาแห่งนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนของไทย (เรื่องเดช จันทศิริ 2543 ค : 191)

3.3.1 โครงเรื่อง

นิทานทองอิน เปิดเรื่องโดยการเกิดปมปัญหาขึ้นก่อน คือมีคดีอาชญากรรมเกิดในตอนต้นของแต่ละตอน จากนั้นนายทองอินจึงเริ่มทำการสืบสวนโดยเน้นการตรวจสอบหลักฐานในที่เกิดเหตุ และใช้วิธีคิดอนุมานหาเหตุผล ตั้งข้อสันนิษฐานของตนเอง รวมทั้งใช้ความช่างสังเกตและไหวพริบ ที่มีอยู่ในตัวของนายทองอิน เพื่อพิสูจน์ข้อสันนิษฐานนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นข้อสันนิษฐานที่ถูกต้อง จนกระทั่งสามารถพบตัวคนร้าย จากนั้นจึงเปิดเผยความลึกลับทั้งหมดและอธิบายวิธีการสืบสวน

คดีอาชญากรรมที่นายทองอินและนายวัดได้ร่วมมือกันทำการสืบสวนมีทั้งคดีฆาตกรรม คดีโจรกรรม และคดีสร้างสถานการณเพื่อหลอกลวง คดีที่เกี่ยวข้องกับการตายเป็นคดีที่มีจำนวนน้อยที่สุดในนวนิยายแนวสืบสวนชุดนิทานทองอิน ทั้งที่นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม คดีที่เกี่ยวข้องกับการตายที่ปรากฏในนวนิยายแนวสืบสวนชุด นิทานทองอินมีจำนวนทั้งสิ้น 4 คดี แบ่งเป็นคดีการฆาตกรรม 3 คดีคือในตอน “นายจรรยาเศรษฐี” ตอน “เข็มร้อยดอกไม้” และตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนทีบางขุนพรหม” ซึ่งเป็นคดีฆาตกรรมที่คนร้ายเป็น ลิงออร์ง-อุตัง คดีที่เหลือเป็นคดีการฆ่าตัวตายในตอน “นายสวัสดิ์-ปิตุฆาฏ”

การที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงเน้นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการตาย อาจเป็นเพราะในสังคมไทยสมัยนั้นไม่ค่อยมีคดีที่เกี่ยวข้องกับการตายหรือการฆาตกรรมที่น่าสยดสยองให้เห็นมากเช่นในปัจจุบัน เพราะคนในสมัยก่อนยึดถือความเชื่อในศาสนาพุทธ ทำให้คนเกรงกลัวต่อการทำบาป ความเชื่อในเรื่องของศาสนาพุทธแสดงให้เห็นในตอน “ความลับแผ่นดิน” แต่รัชกาลที่ 6 มิได้ทรงกล่าวถึงโดยตรง พระองค์ทรงกำหนดให้คนร้ายที่ขโมยเอกสารสำคัญของทางราชการเพื่อนำไปขายคือ นายเปลี่ยน เป็นพวก “เข้ารีต” (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 346) หมายถึงคนที่เปลี่ยนศาสนา ทำให้คนอย่างนายเปลี่ยนกล้าลงมือทำในสิ่งที่ผิดต่อบ้านเมืองเพื่อแลกกับเงินเพียงจำนวนหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงหลักศีลธรรมตามแบบศาสนาพุทธ เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้สังคมไทยในสมัยก่อนมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อย อาจเป็นเพราะคนร้ายเกรงกลัวบทลงโทษทางกฎหมายจึงไม่กล้าลงมือก่อคดีอุจฉกรรจ์ เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเชื่อในเรื่องศาสนา และอยู่กันอย่างสงบสุขมานาน แตกต่างจากการดำเนินชีวิตในสังคมตะวันตกที่มีศึกสงครามเกิดขึ้นบ่อย โดยเฉพาะในช่วงที่นวนิยายแนวสืบสวนได้รับความนิยมสูงสุดคือในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2 (เรื่องเดช จันทศิริ 2544ข : 47) การดำเนินชีวิตของคนตะวันตกจึงต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอด ทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคม มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากมาย สะท้อนให้เห็นผ่านแรงจูงใจของคนร้ายในนวนิยายแนวสืบสวน แต่คดีอาชญากรรมที่ปรากฏในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ไม่สะท้อนให้เห็น

ความรุนแรงมากเท่ากับนวนิยายแนวสืบสวนของตะวันตก ส่วนใหญ่จะเป็นคดีโจรกรรม และหลอกลวง ส่วนคดีฆาตกรรมมีจำนวนน้อยที่สุด

เหตุจูงใจของคนร้ายขึ้นอยู่กับลักษณะของคดีสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. คดีที่เกิดจากความแค้น เช่นในตอนที่ “เซ็มร้อยดอกไม้” ภรรยาเกิดความแค้นที่ถูกสามีกดขี่ข่มเหงมาโดยตลอด จึงวางแผนฆ่าสามีโดยการใส่เซ็มร้อยดอกไม้ชุบยาพิษ

2. คดีที่เกิดจากความกลัวว่าความจริงจะถูกเปิดเผย เช่นในตอนที่ “นายสวัสดิ์-ปิตุฆาฏ” นายเปรมกินยาฆ่าตัวตายเพื่อหลบหนีความผิดจากการทำเงินปลอม นายชายผู้เป็นหลานซึ่งร่วมมือกับนายเปรม กลัวว่านายสวัสดิ์ผู้เป็นลูกจะเปิดเผยความจริง จึงกล่าวหาว่านายสวัสดิ์เป็นผู้ฆ่าพ่อตนเอง

3. คดีที่เกิดจากความโลภและอำนาจเงิน เช่นในตอนที่ “นายสุวรรณถูกขโมย” นายสุวรรณวางแผนขโมยของในร้านตนเองเพราะต้องการเงินไปใช้หนี้การพนัน และโยนความผิดให้เสมียนในร้าน ส่วนตอนที่ “ยาม้าบังกะโล” เจ้าของม้าต้องการเงินพนันจึงวางยาฆ่าตัวเก็ง และวางเงินเดิมพันที่ม้าตัวรอง ทำให้ได้เงินเดิมพันจากม้าตัวรองเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

ในจำนวนเหตุจูงใจของคนร้ายทั้งหมด มีคดีที่เกิดจากความโลภและอำนาจเงินเป็นจำนวนมากที่สุดถึง 8 คดี จากคดีทั้งหมด 11 คดี

3.3.2 ตัวละคร

ตัวละครหลักของเรื่องได้แก่

นายทองอิน

นายวัด หรือพ่อวัด

นักสืบ

เพื่อนของนักสืบ และผู้เล่าเรื่อง

นายทองอินเป็นพลตระเวนลับของทางราชการ แต่ทำงานอย่างอิสระเหมือนนักสืบเอกชนในปัจจุบัน ส่วนตัวนายวัดทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องและผู้ช่วยของนายทองอิน ซึ่งร่วมการสืบสวนคดีกับนายทองอินทุกคดี อาชีพของนายวัดคือทนายความ จึงทำให้นายวัดมีบทบาทในการชักนำให้นายทองอินเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี เช่นในคดีตอนที่ “นายสุวรรณถูกขโมย” ตอนที่ “นายสวัสดิ์-ปิตุฆาฏ” และ

ตอน “นายจรรยาเศรษฐี” เนื่องจากนายวัดเป็นทนายให้กับผู้ต้องสงสัย จึงได้มาขอความช่วยเหลือจาก นายทองอิน ตัวละครเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีส่วนชักนำให้นายทองอินเข้าไปดำเนินการ สืบสวนคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีบทบาทปรากฏในนวนิยายชุดนิทานทองอิน คือสารวัตรบุญเชิด แต่มี บทบาทปรากฏอยู่เพียงบางตอนเท่านั้น ตัวละครอื่น ๆ คือ เขยื่อ คนร้าย และผู้ต้องสงสัยจะ แตกต่างกันไปตามลักษณะของคดี

3.3.3 กลวิธีการเล่าเรื่อง

นายวัด ซึ่งเป็นเพื่อนของนายทองอิน จะได้รู้เห็นเหตุการณ์ทั้งหมดพร้อมกับนายทองอินได้รู้ ดังนั้นนายวัดจึงมีโอกาที่จะเป็นผู้ตั้งข้อสันนิษฐาน และนำข้อมูลที่รับรู้มาพร้อมกับนายทองอินมาใช้ในการประมวลผลความคิด และไตร่ตรองไปพร้อม ๆ กับนายทองอิน บางครั้งนายวัดสามารถเข้าใจ สถานการณ์ได้ถูกต้อง เช่นเดียวกับนายทองอิน แต่ส่วนใหญ่จะเข้าใจผิดเพราะความสามารถในด้านการ ใช้ความคิดของนายวัดจะเหมือนกับเพื่อนนักสืบทั่ว ๆ ไปคือด้อยกว่านักสืบ นายวัดจึงมักจะไม่เข้าใจ ความคิดของนายทองอิน และเนื่องจากนายวัดมีบทบาทเป็นผู้เล่าเรื่องหลัก เรื่องราวต่าง ๆ จึงนำเสนอต่อ ผู้อ่านผ่านสายตาของนายวัดทั้งสิ้น นายวัดจึงมีโอกาชักนำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดเช่นกัน ข้อจำกัดในด้าน ความคิดของเพื่อนนักสืบก็คือการจำกัดขอบเขตในการรับรู้ข้อมูลของผู้อ่าน ลักษณะเช่นนี้เป็นกลวิธี ในการซ่อนปมปริศนาทำให้เรื่องราวที่ลึกลับดำเนินไปสู่การคลี่คลายในตอนท้ายเรื่องได้อย่างน่าติดตาม

3.3.4 สถานที่

ลักษณะของสถานที่เกิดเหตุในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดนิทานทองอิน มีลักษณะเป็น พื้นที่ปิด เช่นเดียวกับนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ กล่าวคือมีทางเข้า-ออก เพียง ทางเดียวเป็นส่วนใหญ่ เช่นในตอน “นายสุวรรณถูกขโมย” และในตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุน พรหม” เป็นต้น สถานที่เกิดเหตุในอีกลักษณะหนึ่ง คือสถานที่ในชนบท ห่างไกลชุมชน เช่นในตอน “กำนันคงบ้านโยคี” ที่นายทองอิน และนายวัดออกไปติดตามหาตัวอ้ายมัน มือเหล็กที่หัวเมือง

3.3.5 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายแนวสืบสวนชุดนิทานทองอิน

1. นายทองอินเป็นนักสืบผู้ที่มีความสามารถ ฉลาด มีไหวพริบ มีความละเอียดรอบคอบ แต่งกายประณีต มีบุคลิกสุ่ม มีความสามารถในการปลอมตัว นายทองอินเป็นผู้ที่มีลักษณะแปลกไป จากบุคคลธรรมดาทั่วไป คือมีความสามารถในการสังเกตและการใช้ความคิดสูงกว่าคนทั่วไป และมี

ความรู้รอบด้านมาก ผู้ที่รู้จักหรือเคยเห็นความสามารถของนายทองอินก็จะนิยมยกย่อง และนับถือว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษเหนือคนอื่น แม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีหน้าที่สืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดก็ยังคงต้องพึ่งพาความสามารถของนายทองอินหลายครั้ง ในคดี “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” สารวัตรบุญเชิดต้องมาขอคำปรึกษาจากนายทองอิน หรือในคดี “เข็มร้อยดอกไม้” เจ้าหน้าที่ตำรวจต่างพากันชื่นชมนายทองอินที่ช่วยหาตัวคนร้ายที่แท้จริงได้พบ ดังที่ปลัดกรมได้ชมเชยว่า “ผมนับว่าคุณเป็นคนประหลาดคนหนึ่งที่เดียว ถ้าคุณมารับราชการในกองตระเวนจะต้องมีชื่อเสียงใหญ่เป็นแน่” (นายแก้ว-นายขวัญ 2509: 428)

2. นายวัด คือเพื่อนนักสืบทำหน้าที่เล่าเรื่องและเป็นผู้ช่วยของนักสืบ นายวัด หรือพ่อวัดเป็นเพื่อนสนิทและเพื่อนร่วมงานของนายทองอิน เป็นผู้ที่มีรู้เรื่องราวการสืบสวนสอบสวนของนายทองอินทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการรับรู้จากการบอกเล่า รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วย สืบสวนหาตัวคนร้ายด้วย แต่อาชีพที่แท้จริงของนายวัดก็คือหมอลำหรือทนายความ ทำให้สรุปได้ว่านายวัดคือผู้ช่วยพระเอก แม้ว่านายวัดจะไม่ได้มีคุณลักษณะโดดเด่น แต่นายวัดก็เป็นผู้ที่มีความสำคัญมากในการบอกเล่าเรื่องราว นายวัดมักจะไม่สามารถตามแผนการและความคิดที่อยู่ในใจของนายทองอินได้ทัน แต่ก็เข้าไปเป็นผู้ช่วยอยู่เสมอทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ในคดี “นากพระโขงที่สอง” เมื่อนายทองอินชวนนายวัดไปสืบเรื่องของแม่ท้าวที่อาละวาดอยู่ที่บ้านของพันโชติด้วยความอยากรู้ ในขณะที่นั่งสนทนากับพันโชตินั้น นายทองอินออกอุบายสร้างเรื่องให้นายวัดกลายเป็นหมอมืดที่มีความชำนาญในการปราบผีเพื่อที่จะได้อยู่ที่บ้านของพันโชติเพื่อสืบเรื่องราวต่อไป ดังที่นายวัดกล่าวว่า “ข้าพเจ้าไม่ทันรู้ตัวเมื่อถูกขัดว่าเป็นหมอมืดๆเช่นนั้นก็ตั้งท่าจะเถียง แต่แลเห็นหน้านายทองอินจึงเข้าใจว่าเขาอยากให้ข้าพเจ้ารับเอาตามเขาว่า” (นายแก้ว-นายขวัญ 2510: 223) ทั้งที่เขาก็ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของนายทองอินในตอนแรก แต่เขาก็มีส่วนช่วยในการสืบสวนเรื่องราวต่าง ๆ จนนายทองอินหาทางคลี่คลายปัญหาได้อยู่เสมอ

3. คนร้ายตั้งใจก่อคดีโดยมีเหตุผลส่วนตัวอันเกิดจากแรงจูงใจ เช่นตอน “เข็มร้อยดอกไม้” ภรรยาวางแผนฆ่าสามีเพราะแค้นที่ถูกสามีข่มเหงมาโดยตลอด และตอน “ระเด่นลันได” สามีจำเป็นต้องหลอกภรรยาเพราะอายุที่ต้องปลอมตัวไปร้องเพลงเพื่อขอทาน

4. คดีที่คนร้ายก่อขึ้นเป็นคดีที่มีลักษณะแปลกกว่าคดีทั่วไป เช่นตอน “นายสุวรรณถูกขโมย” เป็นเรื่องของนายสุวรรณที่วางแผนขโมยเพชรและทองในร้านของตนเอง แล้วโยนความผิดให้นายกรผู้เป็นเสมียน และตอน “ยาม่าบังกะไล” เจ้าของม้าวางยาม่าตัวเก่งเพราะหวังเงินเดิมพันจากม้าตัวรอง เป็นต้น

5. คนร้ายตัวจริงจะถูกจับและได้รับการลงโทษในตอนจบ มีการพลิกผันของเรื่องราวปรากฏอย่างชัดเจนในหลายคดี เช่นในตอน “นายสุวรรณถูกขโมย” ในกรณีนี้เสมือนร้านทองของนายสุวรรณเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นขโมย แต่เรื่องราวมีการพลิกผัน ปรากฏว่าขโมยที่แท้จริงคือตัวนายสุวรรณเจ้าของร้านเอง

6. นักสืบจะได้พบกับเหยื่อเพียงผิวเผิน หรือจากคำบอกเล่าของตัวละครอื่น เช่นตอน “นายจรรยาเศรษฐี” นายทองอินรู้รายละเอียดของนายจรรยา ซึ่งเป็นผู้ตาย จากคำบอกเล่าของนายเจริญผู้เป็นน้องชายเท่านั้น

7. ผู้ต้องสงสัยจะมีหลักฐานมัดตัวแน่นหนา เช่นในคดีตอน “นายสุวรรณถูกขโมย” ตอนที่นายสุวรรณลงมือกระทำการ เขามั่นใจว่าไม่มีใครรู้หรือคิดว่าเขาจะขโมยของตัวเอง จึงเป็นผู้ไป แจ้งความให้ตำรวจจับขโมยด้วยตนเองเพื่อไม่ให้มีผู้ใดรู้ว่าตนเองกระทำผิด ในขณะที่เดียวกันคนอื่นก็เชื่อว่าเสมือนของร้าน คือนายกรเป็นผู้กระทำ เนื่องจากเป็นผู้ถือกุญแจร้านอีกเพียงคนเดียวนอกเหนือจากนายสุวรรณ จึงทำให้เป็นผู้ต้องสงสัยมากที่สุด

8. เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะเข้ามาขอความช่วยเหลือจากนักสืบ เพราะนายทองอินเป็นบุคคลที่มีความสามารถมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ คดีที่เห็นได้ชัดเจน คือตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” นายทองอินเป็นผู้คลี่คลายปมปัญหา และค้นพบตัวคนร้ายที่แท้จริงได้ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองยังไม่สามารถหาตัวคนร้ายได้ ดังที่ในตอนจบของเรื่องกล่าวว่า “ฝ่ายกองตระเวนก็เลยยังจับตัวผู้ร้ายฆ่า นายรอดไม่ได้จนทุกวันนี้” (นายแก้ว-นายขวัญ 2509: 212)

9. สถานที่เกิดเหตุมีลักษณะเป็นพื้นที่ปิด โดยเฉพาะในห้องที่มีทางเข้า-ออก เพียงทางเดียว หรือในที่ที่ไม่น่าจะมีผู้ใดเข้า-ออก ได้ เช่นตอน “นายสุวรรณถูกขโมย” ในวันที่เกิดเหตุนายสุวรรณปิดร้าน และได้ใส่กลอนประตูอย่างแน่นหนา และตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” สถานที่เกิดเหตุคือห้องนอนของนายรอด ซึ่งใส่กลอนด้านในไว้ และหน้าต่างก็อยู่สูงจากพื้นดินมาก จึงทำให้เกิดข้อสงสัยว่าคนร้ายเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างไร

10. นักสืบเน้นการพิจารณาคดีคนร้ายจากหลักฐาน นายทองอินให้ความสำคัญกับหลักฐานในที่เกิดเหตุมากที่สุด จะเห็นได้จากตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” เมื่อนายทองอินไปถึงที่เกิดเหตุ ก่อนที่จะเข้าไปตรวจสอบในห้องที่เกิดเหตุ นายทองอินจะเดินสำรวจรอบบ้านที่เกิดเหตุเพื่อหารอยเท้าที่คนร้ายทิ้งไว้ ทำให้นายทองอินพบรอยเท้าของลึงอยู่รอบบริเวณบ้าน

11. มีการเปิดเผยวิธีการสืบสวนในตอนจบโดยเน้นหลักเหตุผล นายทองอินซึ่งเป็นนักสืบและตัวละครเอกของเรื่อง จะอธิบายเรื่องราวทั้งหมดในตอนจบซึ่งปรากฏอยู่แทบทุกเรื่อง เช่น ในคดี “เข็มร้อยดอกไม้” นายทองอินสงสัยมาตั้งแต่แรกในกรณีที่เกิดการตายโดยมีเข็มแทงทะลุที่หัวใจ เขาได้ทำการสืบสวนไปตามข้อสันนิษฐานในขั้นแรกที่อยู่ในความคิดของเขา โดยยังมีได้อธิบายให้ผู้ใดทราบ นอกจากข้อสันนิษฐานของเขาจะได้ผลออกมาเป็นบทสรุปที่แน่ชัดและตรงกัน ตัวละครทุกตัวในเรื่องจะได้ทราบความเป็นมาทั้งหมดรวมทั้งข้อสันนิษฐานของเขาในขั้นแรกอย่างชัดเจนด้วย

แม้ว่านวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* จะมีทั้งเรื่องขนาดยาวและเรื่องสั้นจบเป็นตอนๆ ส่วนนวนิยายชุด*บัวโรต์* ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะเรื่องยาว และเรื่องสั้นที่มีเพื่อนนักสืบคือ เฮสติงส์ เป็นผู้เล่าเหตุการณ์เท่านั้น และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ซึ่งมีเฉพาะเรื่องสั้น แต่นวนิยายทั้งสามชุดนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงการสืบสวนสอบสวน และมีโครงเรื่องเหมือนกัน กล่าวคือจะต้องมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นโดยอาชญากรจะมีเหตุจูงใจต่างๆกันเช่น เรื่องชู้สาว การแก้แค้น หรือ เรื่องทรัพย์สินสมบัติ เป็นต้น ตัวละครเอกคือนักสืบ และเพื่อนของนักสืบจะทำการสืบสวนสอบสวนหาตัวคนร้าย โดยพิจารณาถึงหลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ หรือหลักฐานที่คนร้ายสร้างขึ้นเพื่อตบตาตำรวจ โดยมีผู้ต้องสงสัยที่ทำให้ตัวละครอื่นๆเข้าใจผิดคิดว่าเป็นคนร้าย เมื่อนักสืบได้พบคนร้ายตัวจริง และสามารถคลี่คลายปมปริศนาทั้งหมดแล้ว จึงอธิบายถึงวิธีการสืบสวน และเหตุผลในการค้นหาความจริงตั้งแต่ต้นจนจบ โดยมีเพื่อนของนักสืบทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องและเป็นผู้ช่วยของนักสืบ นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั้งสามชุดนี้จะมีโครงเรื่องในการคลี่คลายปมปริศนาของคดีอาชญากรรมเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างในด้านตัวละคร ฉาก และรายละเอียดบางประการ

เมื่อพิจารณาจากโครงเรื่องของนวนิยายทั้งสามชุดแล้ว พบว่านวนิยายชุด*เชอร์ลอคโฮล์มส์* นวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* เป็นนวนิยายแนวสืบสวนประเภทนวนิยายคลาสสิก และจากการศึกษาโดยยึดเอานวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* เป็นหลัก พบว่ารายละเอียดหลายประการในนวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* มีลักษณะเหมือนกับนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ถึงแม้ว่าจะมีผู้เขียนต่างชาติดกัน เขียนขึ้นในยุคสมัยที่ต่างกัน เป็นสิ่งที่ทำให้สันนิษฐานได้ว่า นวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* น่าจะได้รับอิทธิพลในการเขียนมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอคโฮล์มส์* ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาต่อไปว่านวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* มีอิทธิพลต่อนวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ในด้านใดบ้าง

บทที่ 4

จากเซอร์ลอค โฮล์มส์ ถึง ปัวโรต์ และนิทานทองอิน

ในบทที่สี่ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการมีอิทธิพลของนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ ที่มีต่อนวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร สถานที่ และกลวิธีการเล่าเรื่อง การได้รับอิทธิพลเช่นนี้จึงเป็นเหตุให้นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน มีความคล้ายคลึงกับนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ ถึงแม้ว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในนวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน จะมีส่วนคล้ายคลึงกับนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์มากเพียงใด แต่นวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ก็มีลักษณะเฉพาะของตัวเอง เพราะผู้ประพันธ์นวนิยายชุดปัวโรต์ คือ อกาธา คริสตี ซึ่งเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงจนได้รับสมญานามว่าเป็นราชินีแห่งเรื่องราวแนวสืบสวนสอบสวน (เรื่องเดช จันทรศิริ 2543ก : 7) ได้ใช้ความสามารถในการสอดแทรกความขัดแย้งต่าง ๆ ระหว่างตัวละคร รายละเอียดในด้านอุปนิสัยของตัวละคร รวมทั้งแนวความคิด และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าไปในโครงเรื่องหลัก ทำให้เรื่องราวในนวนิยายชุดปัวโรต์ มีความลึกลับ ซับซ้อน น่าติดตาม เหมาะกับยุคสมัยมากขึ้น ส่วนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาสามารถในทางด้านการประพันธ์ พระองค์ทรงนำอิทธิพลจากนวนิยายชุด เซอร์ลอค โฮล์มส์ มาผสมผสานเข้ากับสภาพสังคม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรม ประเพณีของไทย จนสามารถทำให้เรื่องราวในนวนิยายชุดนิทานทองอิน แสดงลักษณะความเป็นไทย มีความสมจริง และใกล้ชิดกับผู้อ่านมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาลักษณะเด่นเฉพาะตัวของนวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน พร้อมกับการศึกษาถึงอิทธิพลที่ได้รับจาก เซอร์ลอค โฮล์มส์

จากการศึกษาพบว่าอกาธา คริสตีได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ ในด้านลักษณะของตัวละคร วิธีการก่อคดีของคนร้าย วิธีการสืบสวนโดยการพิจารณาเหตุผล รวมทั้งวิธีการเล่าเรื่อง

หลังจากที่ได้อ่านนวนิยายชุดนิทานทองอินแล้ว ทำให้สันนิษฐานได้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับอิทธิพลในการประพันธ์นวนิยายชุดนี้มาจากนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ ทั้งในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร สถานที่ และกลวิธีการเล่าเรื่อง ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน ในหลายตอนดังจะได้อีกกล่าวถึงต่อไป

เพื่อให้เห็นว่านวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* มีอิทธิพลต่อ นวนิยายชุด*ป๊อโรต์*และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจึงศึกษาโดยแยกเป็นหัวข้อโครงเรื่อง ตัวละคร สถานที่ และกลวิธีการเล่าเรื่อง ดังนี้

4.1 อิทธิพลที่ได้รับจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์*

4.1.1 โครงเรื่อง

การเกิดคดีอาชญากรรม การดำเนินการสืบสวน และเปิดเผยตัวคนร้าย พร้อมความจริงทั้งหมด เป็นโครงเรื่องของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน ดังนั้น นวนิยายชุด*เซอร์ลอคโฮล์มส์* นวนิยายชุด*ป๊อโรต์*และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* จึงเริ่มต้นด้วยการเกิดคดีอาชญากรรม จากนั้นนักสืบ จะทำหน้าที่ในการสืบสวน รายละเอียดในด้านวิธีการสืบสวนจะต่างกันไป เพื่อนคู่หูของนักสืบทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยและผู้เล่าเรื่อง เมื่อนักสืบทำการสืบสวนจนค้นพบความจริงแล้ว จึงเปิดเผยเรื่องราวและวิธีการสืบสวนทั้งหมด จากนั้นคนร้ายจึงถูกลงโทษ

เมื่อได้ศึกษาโครงเรื่องของ นวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน*แล้ว พบว่ามีความคล้ายคลึงกัน แม้ว่าในนวนิยายแนวสืบสวนชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์*และนวนิยายชุด*ป๊อโรต์*นั้นจะมีโครงเรื่องหลักคือการเกิดคดีอาชญากรรม นักสืบดำเนินการสืบสวน จากนั้นจึงเปิดเผยตัวคนร้ายเหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงโครงเรื่องย่อยที่แทรกอยู่ในแต่ละตอนนั้นพบว่ามีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าอาภา คริสตี้ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* แล้วนำมาปรับเปลี่ยน ดัดแปลงให้มีลักษณะของตนเองที่แตกต่างออกไป ส่วนโครงเรื่องของนวนิยายชุด*นิทานทองอิน*นั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* ในลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก ซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ดังต่อไปนี้

นวนิยายชุดเชอร์ลอค โฮล์มส์ ตอน “A Scandal in Bohemia” และตอน “The Naval Treaty”
กับนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “ความลับแผ่นดิน”

ในตอน “A Scandal in Bohemia” กษัตริย์แห่งโบฮีเมียขอร้องให้เชอร์ลอค โฮล์มส์ ติดตามนำภาพถ่ายที่อยู่ในบ้านของหญิงสาวชื่อไอรีน แอดเลอร์ (Irene Adler) เชอร์ลอคโฮล์มส์ได้วางแผนปลอมตัวเป็นชายชราทำที่เป็นถูกรถม้าชน จึงได้เข้าไปพักในบ้านของไอรีน วัตสันที่ซ่อนตัวอยู่ข้างนอกก็โยนดอกไม้ไฟเข้าไปในบ้านให้เหมือนกับเกิดไฟไหม้ ไอรีนจึงรีบวิ่งมาอยู่ที่ซ่อนรูปภาพ ทำให้โฮล์มส์รู้ที่ซ่อนของรูปภาพ

ในตอน “ความลับแผ่นดิน” ท่านปลัดทูลฉลองมาขอความช่วยเหลือจากนายทองอินให้ติดตามหาเอกสารสำคัญของทางราชการซึ่งอยู่ที่บ้านของนายเปลี่ยน นายทองอินจึงวางแผนปลอมตัวเป็นชายแก่ถูกรถชนเพื่อที่จะเข้าไปพักในบ้านของนายเปลี่ยน นายวัตที่ซ่อนตัวอยู่ข้างนอกโยนดอกไม้ไฟเข้ามาให้เกิดควัน ดูเหมือนเกิดไฟไหม้ นายเปลี่ยนจึงรีบวิ่งมาอยู่ที่ซ่อนเอกสาร

จะเห็นได้ว่านวนิยายชุดเชอร์ลอค โฮล์มส์ ตอน “A Scandal in Bohemia” และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “ความลับแผ่นดิน” มีลักษณะโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากเป็นคดีที่นักสืบต้องตามหาวัตถุสิ่งของที่ถูกรังแกไปและมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และวิธีการสืบสวนก็มีลักษณะไม่แตกต่างกัน คือมีการปลอมตัวของนักสืบเพื่อเข้าไปยังสถานที่ซ่อนวัตถุสำคัญดังกล่าว ในขณะที่ผู้ช่วยนักสืบสร้างสถานการณ์ลวงผู้ร้ายให้เปิดเผยที่ซ่อนของวัตถุนั้น

...“You, of course, saw that everyone in the street was an accomplice. They were all engaged for the evening.”

“I guessed as much.”

“Then, when the row broke out, I had a little moist red paint in the palm of my hand. I rushed forward, fell down, clapped my hand to my face and became a piteous spectacle. It is an old trick.”

“That also I could fathom.”

“Then they carried me in. She was bound to have me in. What else could she do? And into her sitting-room, which was the very room which I suspected. It lay between that and her bedroom, and I was determined to see which. They laid me on a

couch, I motioned for air, they were compelled to open the window, and you had your chance.”

“How did that help you?”

“It was all-important. When a woman thinks that her house is on fire, her instinct is at once to rush to the thing which she value most... Now it was clear to me that our lady of to-day had nothing in the house more precious to her than what we are in quest of. She would rush to secure it. The alarm of fire was admirable done. The smoke and shouting here enough to shake nerves of steel...” (Doyle 1986a : 225-226)

ส่วนในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “ความลับแผ่นดิน” นายทองอินปลอมตัวเป็นชายชรา ทำที่เป็นถูกรถชนที่หน้าบ้านของนายเปลี่ยน ภรรยาของนายเปลี่ยนออกมาเห็นเหตุการณ์จึงกล่าวว่า

...“ลุงมาพักในบ้านฉันก่อนก็ได้”

พวกคนใช้นายเปลี่ยนช่วยกันหามนายทองอินเข้าไปในบ้าน ข้าพเจ้าก็ตามเข้าไป แต่ไม่ให้คนในบ้านเห็น แล้วข้าพเจ้าก็ไปแอบอยู่ในพุ่มไม้แห่งหนึ่งริมหน้าต่างห้องเขียนหนังสือ ส่วนนายทองอินนั้น นานๆ ก็ได้ยินเสียง แอ้อ้อ เอะอะเถียงคนยุ่งอยู่ จนต้องตกลงนำเข้าไปในห้องเขียนหนังสือตามประสงค์ของเขา

ข้าพเจ้าคอยอยู่ได้ยินเสียงเงียบไปสักครู่หนึ่ง แล้วก็ได้ยินเสียงนายทองอินเรียกชื่อข้าพเจ้าเบา ๆ ข้าพเจ้าก็เข้าใจซิคๆ ไฟจุดดอกไม้ ในทันใดนั้น นายทองอินก็ร้องกรี๊ดว่า ไฟไหม้ ข้าพเจ้าก็ปาดดอกไม้เข้าไปในห้องตามที่นัดกันได้ ไฟพลุ่ง ๆ ออกทางหน้าต่าง ดูคล้าย ๆ กับไฟไหม้จริง ๆ ประเดี๋ยวหนึ่งได้ยินผีเท่านายเปลี่ยนวิ่งมาจากข้างบน

นายทองอินก็ลุกขึ้นจากเก้าอี้ที่นอนอยู่ กวักมือให้ข้าพเจ้าเข้าไป ข้าพเจ้าก็รีบปีนตามเข้าไป แอบอยู่ข้างหลังเก้าอี้ นายทองอินลงนอนอย่างเดิม นายเปลี่ยนวิ่งเข้ามาในห้อง ไม่เหลียวซ้ายแลขวา ตรงไปที่ฝาผนังแห่งหนึ่ง เขามีอกดฝาผนังนั้น ก็เปิดโผล่ออกมา ในทันใดนั้น นายทองอินก็โดดขึ้นจากเก้าอี้ จะเข้าจับนายเปลี่ยน แต่นายเปลี่ยนหันมาตรงเข้าโถมนายทองอิน... นายทองอินพยักหน้าไปทางฝาผนังที่เปิดอยู่ ข้าพเจ้าเข้าใจจึงวิ่งไปหยิบหนังสือ ซึ่งอยู่ในรูผนังนั้น ได้ ๓ ของ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 356-357)

เห็นได้ชัดว่าวิธีการสืบหาของสำคัญในนวนิยายทั้ง 2 ตอนนี้ มีความคล้ายคลึงกันมาก แตกต่างกันในด้านรูปแบบ คือในตอน “A Scandal in Bohemia” เป็นภาพถ่าย ส่วนในตอน “ความลับแผ่นดิน” เป็นเอกสารสัญญาต่างประเทศ ทั้งภาพถ่ายและเอกสารล้วนทำด้วยกระดาษ มีลักษณะเป็นแผ่นแบน ๆ เพราะฉะนั้นทั้งสองสิ่งจึงจัดเป็นวัตถุประเภทเดียวกัน สำหรับผลของการสืบสวนในตอน “A

Scandal in Bohemia” เซอร์ลอค โฮล์มส์ เพียงแต่รู้ที่ซ่อนของวัตถุสำคัญแต่ไม่สามารถนำกลับออกมาได้ ส่วนในตอน “ความลับแผ่นดิน” นายทองอินสามารถนำร่างสัญญาต่างประเทศกลับมาคืนให้กับเจ้าคุณ ปลัดทูลฉลองได้

หากจะเปรียบเทียบวัตถุซึ่งเป็นเป้าหมายของการสืบสวน นวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “ความลับแผ่นดิน” มีความคล้ายคลึงกันกับนวนิยายชุดเซอร์ลอคโฮล์มส์ ตอน “The Naval Treaty” มากกว่า กล่าวคือ ในตอน “The Naval Treaty” เพื่อนเก่าของหมอวัตสันชื่อ เปรอร์ซี่ เฟล์ปส์ (Percy Phelps) ได้เขียนจดหมายมาขอความช่วยเหลือจากเซอร์ลอค โฮล์มส์ให้ช่วยติดตามหาเอกสารสัญญาฉบับระหว่างประเทศอังกฤษและอิตาลี ที่เขาได้รับมอบหมายจากลุงซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศให้ทำการคัดลอก แต่เอกสารกลับหายไปจากลิ้นชักโต๊ะทำงานของเขา เพราะโยเซฟ แฮร์ริสัน (Joseph Harrison) ผู้เป็นพี่ชายของแอนนี่ แฮร์ริสัน(Annie Harrison) ซึ่งเป็นคนรักของเปรอร์ซี่ขโมยไปเพื่อที่จะนำไปขายเนื่องจากมีหนี้สินจากการเล่นหุ้น เอกสารสำคัญในตอน “The Naval Treaty” คือ ต้นฉบับเอกสารสัญญาฉบับระหว่างประเทศอังกฤษและอิตาลี ที่ประเทศอื่น ๆ ต้องการจะทราบรายละเอียด ดังที่ เปรอร์ซี่ ได้อธิบายให้โฮล์มส์และวัตสันฟัง

...“ This,” said he, taking a gray roll of paper from his bureau, “is the original of that secret treaty between England and Italy of which, I regret to say, some rumours have already got into the public press. It is of enormous importance that nothing further should leak out. The French or the Russian Embassy would pay an immense sum to learn the contents of these papers.” (Doyle 1986a : 616)

ส่วนเอกสารสำคัญในตอน “ความลับแผ่นดิน” ไม่ได้มีการให้รายละเอียดมากนัก ท่านปลัดทูลฉลองได้เล่ารายละเอียดให้นายทองอินกับนายวัตฟังว่า

...“กระทรวงต่างประเทศได้ส่งสัญญาต่างประเทศฉบับหนึ่งมาหารือ เสนาบดีไม่อยู่ ฉันจึงรับไว้ก่อนเพื่อจะหารือเสนาบดี เมื่อเสนาบดีกลับ แต่ครั้นเช้าวันนี้ ฉันค้นดูร่าง สัญญานั้น หาไม่พบ ไม่ทราบว่าหายไปไหน” ...(นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 345)

รายละเอียดของคดีทั้งสามอาจนำมาสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

นวนิยาย	คดี	วิธีการสืบสวน	ผู้ต้องสงสัย	คนร้าย	สาเหตุในการก่อคดี
เชอร์ล็อก โฮลมส์ ตอน "A Scandal in Bohemia"	ซูเช็ลลู บังคับ	ปลอมตัวเข้าไป ในบ้านคนร้าย เพื่อหาภาพถ่าย	-	ไอรีน แอดเลอร์	กุ่มความลับที่มี ผลต่อความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ
เชอร์ล็อก โฮลมส์ ตอน "The Naval Treaty"	โจร กรรม เอกสาร	สร้างสถานการณ์ หลอกให้คนร้าย นำเอกสารมา	-	โยเซฟ แฮร์สัน	ต้องการเงิน จึงขโมย เอกสาร เพื่อนำไป ขาย
นิทานทองอิน ตอน "ความลับแผ่นดิน"	โจร กรรม เอกสาร	ปลอมตัวเข้าบ้าน นายเป็ลียนเพื่อ หาเอกสาร	-	นายเป็ลียน	เพื่อเปิดเผยความ ลับของประเทศ

นวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮลมส์ ตอน "The Boscombe Valley Mystery"
กับนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน "นายสวัสดิ์-ปิตุฆาฏ"

ในตอนที่ "The Boscombe Valley Mystery" จอห์น เทอร์เนอร์ (John Turner) เศรษฐีเจ้าของที่ดินลงมือฆาตกรรมชาร์ลส์ แมคคาร์ธี (Charles McCarthy) ผู้เช่าที่ดิน เพราะรู้ว่าแมคคาร์ธีต้องการให้ลูกชายของเขาคือ เจมส์ (James) แต่งงานกับอลิศ (Alice) ลูกสาวของเทอร์เนอร์ เนื่องจากแมคคาร์ธีต้องการจะได้ทรัพย์สมบัติของเทอร์เนอร์ จากการแต่งงานของลูกชาย บังเอิญเจมส์ผ่านเข้ามาในที่เกิดเหตุหลังจากที่เทอร์เนอร์หลบหนีไป ทำให้เจมส์ถูกกล่าวหาว่าฆ่าพ่อของตนเอง

ในนิทานทองอิน ตอน "นายสวัสดิ์-ปิตุฆาฏ" นายเปรม เจ้าของกิจการโรงพิมพ์ กินยาฆ่าตัวตายเพื่อหลบหนีความผิดจากการทำเงินปลอม แต่นายชายผู้เป็นหลานได้สร้างสถานการณ์ให้ตำรวจเห็นว่านายสวัสดิ์ผู้เป็นลูกชายของนายเปรมเป็นผู้วางยาฆ่าพ่อของตนเอง

คดีที่เกิดขึ้นในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั้งสองตอนนี้ มีลักษณะที่แตกต่างกันเนื่องจากตอนที่ "The Boscombe Valley Mystery" เป็นคดีฆาตกรรม ส่วนตอนที่ "นายสวัสดิ์-ปิตุฆาฏ" เป็นการกระทำอัตวินิบาตกรรมของตัวเอง แต่ผู้ต้องสงสัยในทั้ง 2 คดี คือ บุตรชายของผู้ตายเอง มีพยานให้การยืนยันเป็นหลักฐานว่าก่อนผู้ตายจะเสียชีวิตได้มีเหตุบาดหมางใจกันกับลูกชายอยู่ก่อน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่พยานเข้าใจผิด ในตอนที่ "The Boscombe Valley Mystery" มีพยาน 2 คนให้การว่า เจมส์ ถีอปีนเดินตามบิดาของตนไปที่หนองน้ำ "Boscombe Pool"

..., and two people saw him as he passed over this ground. One was an old woman, whose name is not mentioned, and the other was William Crowder, a game keeper in the employ of Mr. Turner. Both these witness depose that Mr. McCarthy was walking alone. The game-keeper adds that within a few minutes of his seeing Mr. McCarthy pass he had seen his son, Mr. James McCarthy, going the same way with a gun under his arm... (Doyle 1986a : 269)

ในขณะที่เดียวกันก็มีพยานอีกผู้หนึ่งคือ เพเทียนส์ มอแรน (Patience Moran) ลูกสาวของผู้ดูแลที่ดินได้ยินเสียง 2 พ่อลูกทะเลาะกันอย่างรุนแรง ก่อนที่ลูกชายจะวิ่งเข้ามาขอความช่วยเหลือ และบอกให้รู้ว่าพ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว

...A girl of fourteen, Patience Moran, who is the daughter of the lodge-keeper of the Boscombe Valley estate, was in one of the woods picking flowers. She states that while she was there she saw, at the border of the wood and close by the lake, Mr. McCarthy and his son, and that they appeared to be having a violent quarrel. She heard Mr. McCarthy the elder using very strong language to his son, and she saw the latter raise up his hand as if to strike his father. She was so frightened by their violence that she ran away and told her mother when she reached home that she had left the two McCarthys quarrelling near Boscombe Pool... (Doyle 1986a : 269-270)

ส่วนในคดีตอน “นายสวัสดี-ปิตุฆาฏ” มีการอ้างถึงพยานผู้เห็นเหตุการณ์ที่นายเปรมและนายสวัสดีขัดแย้งกัน แต่ไม่ได้ระบุว่าพยานผู้นั้นเป็นใคร ซึ่งเจ้ากรมอัยการฝ่ายโจทก์กล่าวถึงในการกล่าวคำฟ้องนายสวัสดีว่าเป็นผู้ฆ่าบิดาของตน

...เมื่อเดือน กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ นายเปรมกับจำเลยมีเรื่องขัดใจกัน ซึ่งทำให้จำเลยออกจากหน้าที่ผู้จัดการโรงพิมพ์เปรมปริดีราษฎร์ แลนายชายเข้ารับหน้าที่แทนข้าพเจ้าจะอ้างพยานให้ปรากฏในศาลนี้ได้ว่าในครั้งนั้น นายเปรมได้ปรารถนาจะแก้พิณัยกรรมใหม่แลว่าจะยกมรดกให้กับนายชายผู้หลาน จำเลยเมื่อได้ทราบความดังนั้น แสดงกิริยาโกรธแค้นเสียใจมาก แลได้ใช้วาจาอันไม่สมควรในครั้งนั้นว่า “ท่านบิดานี้แกเสียจริตเสียแล้ว ที่จะจวนตาย” การที่พูดเช่นนี้ ถ้านักดูสักหน่อยก็อาจเห็นได้ว่าจำเลยมีความโกรธเคืองบิดา แลมีความคิดปองร้ายบิดามาตั้งแต่นั้น...(นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 372)

รายละเอียดของคดีทั้งสองอาจนำมาสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

นวนิยาย	คดี	วิธีการสืบสวน	ผู้ต้องสงสัย	คนร้าย	สาเหตุในการก่อคดี
เชอร์ล็อก โฮล์มส์ ตอน "The Boscombe Valley Mystery"	ฆาตกรรม	สังเกตรอยเท้าที่ปรากฏในที่เกิดเหตุ	ลูกชายของผู้ตาย	เพื่อนของผู้ตาย	ป้องกันไม่ให้ผู้ตายสูบสมบัตินของตน
นิทานทองอิน ตอน "นายสวัสดิ์-ปีตุฆาฏ"	ฆาตกรรม	สืบสวนจากผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์และพบยานอนหลับในที่เกิดเหตุ	ลูกชายของผู้ตาย	-	หลบหนีความผิดจากการทำเงินปลอม

นวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ตอน "Silver Blaze" กับ นวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน "ยาม่าบังกะโล"

ในคดีตอน "Silver Blaze" จอห์น สเตรเกอร์ (John Straker) อดีตผู้ฝึกม้าหวังเงินเดิมพันในการแข่งม้าจึงขโมยม้าตัวเก่งชื่อ ซิลเวอร์ เบลซ (Silver Blaze) ออกจากคอกม้า เพื่อทำร้ายให้ม้าเกิดอาการบาดเจ็บ โดยสันชาตญาณ ม้าเกิดอาการตกใจ ดิ้นเข้าที่หน้าผาก ทำให้ จอห์น สเตรเกอร์ ถึงแก่ความตาย

ส่วนในคดีตอน "ยาม่าบังกะโล" จินอี่ เจ้าของม้าชื่อ บังกะโล ซึ่งเป็นม้าตัวเก่ง ต้องการเงินเดิมพันจากม้าตัวรอง ชื่อม้ายักษ์ ซึ่งเป็นม้าของตนเช่นกัน จึงวางแผนวางยาม้าตัวเก่งของตนเอง และวางเงินเดิมพันม้าตัวรอง ทำให้ได้เงินเดิมพันเป็นจำนวนมาก เพื่อความแนบเนียน จึงออกอุบายจ้างนายทองอินให้เข้าสืบสวนสาเหตุที่ม้าบังกะโลแพ้ ทำให้นายทองอินค้นพบความจริง

โครงเรื่องของคดี "Silver Blaze" และคดี "ยาม่าบังกะโล" เหมือนกัน คือคนร้ายซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับม้าพยายามทำร้ายม้าตัวเก่ง เพื่อให้ม้าตัวรองมีโอกาสชนะเพราะได้วางเงินเดิมพันกับม้าตัวรองไว้มาก ดังที่โฮล์มส์ได้อธิบายให้วัตสันและเจ้าของม้าฟังว่าเคยมีคดีในลักษณะเดียวกันนี้ปรากฏมาก่อน คือผู้ฝึกม้าได้วางเงินเดิมพันม้าคู่แข่งของตัวเองไว้มาก และวางแผนไม่ให้ม้าของตัวเองเข้าแข่งขัน

...There have been cases before now where trainers have made sure of great sums of money by laying against their own horses through agents and then preventing them from winning by fraud... (Doyle 1986a : 475)

ส่วนในตอน “ยาม้าบังกะไล” นายทองอินได้อธิบายให้นายวัดฟังในตอนท้ายเรื่อง ถึงสาเหตุที่ม้าบังกะไลแพ้เช่นกัน

... ม้าบังกะไลหั้นะไม่เจ็บ จินอีเอายาอะไรอย่างหนึ่งไปให้มันกิน เลยไม่สบายไป แล้วจึงไปตามหมอเถี่ยว ส่งไปให้หั้นะ จินอีได้เอาไปให้ม้ากินเอง...จินอีคงไปจัดการผสมอะไรเข้าไป นอกจากผสมมาจากร้านยา แต่ถึงอย่างนั้น ฉันก็ยังไม่ตกลงว่าเป็นการแน่นอนแท้ ยังมีของที่อยากทราบอยู่อีกอย่างหนึ่งว่าในการที่ม้าบังกะไลแพ้ แลม้ายักษ์ขณะครั้งนั้น ใครจะเป็นผู้ได้ผลประโยชน์มากกว่าผู้อื่น แลเสียเงินเสียอีก ๒๐ บาท ที่สนามม้า ก็ได้ความว่าจินอีไม่ได้เล่นม้าบังกะไลไว้เลย ในคราวถั่วยทองนั้น เล่นม้ายักษ์ไว้มาก แลได้จากแขกบูกี้ไว้ถึง ๓๐๐๐ กว่าบาท เข้าใจชิมหรือยัง ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 407-408)

รายละเอียดของคดีทั้งสองอาจนำมาสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

นวนิยาย	คดี	วิธีการสืบสวน	ผู้ต้องสงสัย	คนร้าย	สาเหตุในการก่อคดี
เซอร์ลอค ไฮล์มส์ ตอน "Silver Blaze"	ขโมยม้า	พบฝิ่นในอาหาร ของผู้ดูแลคอกม้า และสุนัขไม่เห่า	-	จอห์น สเตอร์เกอร์ อดีตผู้ฝึกม้า	หวังเงินเดิมพันจาก ม้าตัวอื่น
นิทานทองอิน ตอน "ยาม้าบังกะไล"	วางขาม้า	สืบจากหมอเถี่ยว ผู้ผสมยาให้ม้ากิน และอนุมานจาก เหตุการณ์ที่เกิด	-	จินอี ผู้เป็น เจ้าของม้า	หวังเงินเดิมพันจาก ม้าตัวอื่น

นวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ตอน “The Sign of Four” กับนวนิยายชุด นิทานทองอิน ตอน “เข็มร้อยดอกไม้”

ในตอน “The Sign of Four” โจนาธาน สมอลล์ (Jonathan Small) มาโฮเมท ซิงห์ (Mahomet Singh) อับดุลลา ข่าน (Abdullah Khan) และโดสท์ อัคบา (Dost Akbar) สัญญากันว่าเมื่อบ้านเมืองสงบจากสงคราม จะกลับมาแบ่งสมบัติที่ปล้นมาได้ แต่ความรู้ไปถึงร้อยเอกมอร์สตัน (Captain Morstan) และร้อยเอกชอลโต (Captain Sholto) ซึ่งเป็นทหารอยู่ในกองทัพที่สมอลล์ทำงานอยู่ นายทหารทั้งสองจึงนำสมบัติทั้งหมดไปเป็นของตน ทำให้สมอลล์ซึ่งเป็นสมาชิกคนเดียวที่เหลืออยู่ของกลุ่มติดตามแก้แค้น โดยใช้ลูกดอกอาบยาพิษฆ่าเหยื่อและทิ้งสัญลักษณ์ “รหัสแห่งสี่” ไว้เป็นหลักฐานในการแก้แค้น

ส่วนในตอน “เข็มร้อยดอกไม้” เกิดคดีฆาตกรรมเมื่อแม่เลี้ยง ภรรยาของนายบุญคง สะสมความแค้นที่ถูกนายบุญคงกดขี่ข่มเหงตลอดมา จึงลงมือฆ่านายบุญคง โดยการใช้เข็มร้อยดอกไม้อาบยาพิษแทงนายบุญคงจนถึงแก่ความตาย วิธีนี้เป็นวิธีที่แม่เลี้ยงได้รู้มาจากนายศิริ ผู้เป็นญาติ ซึ่งได้ไปเรียนมาจากเมืองนอก

ฆาตกรในตอน “The sing of Four” และตอน “เข็มร้อยดอกไม้” ต่างมีแรงจูงใจเดียวกันในการลงมือก่อคดีฆาตกรรม นั่นก็คือเกิดความแค้นและต้องการแก้แค้น วิธีการแก้แค้นมีความรุนแรงมากจนทำให้เหยื่อถึงแก่ความตาย สมอลล์ได้เล่าให้โฮล์มส์และวัตสันฟังในตอนท้ายเรื่องว่าร้อยเอกมอร์สตันและร้อยเอกชอลโตได้รู้เรื่องสมบัติที่เขากับพรรคพวกซ่อนไว้ ทั้งสองจึงไปยังที่ซ่อนนั้นเพื่อพิสูจน์ความจริงหลังจากลาออกจากกองทัพ แต่พวกเขาทั้งสองกลับคิดนำสมบัติทั้งหมดไปเป็นของตนเอง ทำให้สมอลล์เกิดความแค้น จึงติดตามทั้งสองไปเพื่อชิงสมบัติคืน และฆ่าคนทั้งสองเพื่อแก้แค้น เนื่องจากทำผิดสัญญา

...The villian Sholto went off to India, but he never came back again. ...

Morstan went over to Agra shortly afterwards and found, as we expected, that the treasure was indeed gone. The scoundrel had stolen it all without carrying out one of the conditions on which we had sold him the secret. From that I lived only for vengeance. I thought of it by day and I nursed it by night. It became an overpowering, absorbing passion with me. I cared nothing for the law-nothing for the gallous. To escape, to track down Sholto, to have my hand upon his throat-that was my one

thought. Even the Agra treasure had come to be a smaller thing in my mind than the slaying of Sholto. ... (Doyle 1986a : 200-201)

ในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “เข็มร้อยดอกไม้” ฆาตกรคือแม่เลียบซึ่งเป็นภรรยาของนายบุญคงผู้ตาย สาเหตุที่ทำให้แม่เลียบฆ่านายบุญคงเกิดจากความแค้นที่ถูกนายบุญคงซึ่งเป็นสามีกดขี่ข่มเหงตลอดมา ดังที่นายศิริผู้เป็นญาติของแม่เลียบได้เล่าเรื่องราวให้นายทองอินฟัง

... คุณหลวงขอรับ โปรดกรุณาที่เถอะ แม่เลียบยังสาวอยู่มากขอรับ แล้วได้ความเดือดร้อนเหลือเกิน นายบุญคงกดขี่ยิ่งกว่าทาสอีก เหลือที่มนุษย์จะอดกลั้นได้ ตัวผมที่เป็นญาติแม่เลียบก็สงสารเหลือทน เพราะยังงั้นจึงเล่าถึงการฆ่าคนด้วยเข็มให้แม่เลียบฟัง ไม่ได้นึกเลยว่าแม่เลียบจะกล้าทำ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 424)

นอกจากสาเหตุในการก่อคดีฆาตกรรมของทั้งสองตอนนี้จะเหมือนกันแล้ว วิธีการลงมือแก้แค้นก็มีความคล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือมีการใช้อาวุธที่มีปลายเล็กแหลม นำไปอาบยาพิษ ทำให้เหยื่อถึงแก่ความตายโดยไม่มีบาดแผลให้เป็นที่สังเกตได้เด่นชัด ในตอน “The Sign of Four” โฮล์มส์พบสาเหตุการตายของร้อยเอกซอลโต จากอาวุธที่มีลักษณะเหมือนหนามอาบยาพิษเล็กๆ ที่ตำอยู่ที่เหนืออกหูของศพ แต่ไม่มีบาดแผลอื่นใดที่ดูแล้วร้ายแรงทำให้ถึงแก่ความตายได้ ดังที่โฮล์มส์ได้คุยกับวัตสันในขณะที่กำลังทำการชันสูตรศพ

... He pointed to what looked like a long dark thorn stuck in the skin just above the ear.

“It looks like a thorn,” said I

“It is a thorn. You may pick it out. But be careful, for it is poisoned.”

I took it up between my finger and thumb. It came away from the skin so readily that hardly any mark was left behind. One tiny speck of blood showed where the puncture had been. ... (Doyle 1986a : 136)

ส่วนในตอน “เข็มร้อยดอกไม้” ปรากฏว่านายทองอินพบรอยเข็มที่ศพของนายบุญคง และพบหลักฐานคือเข็มร้อยดอกไม้อาบยาพิษตกอยู่ในห้องนอนของนายบุญคง

... พอพูดขาดคำนายทองอินก็ลงคานกับพื้น เอามือกวาดตามพรมที่ปูอยู่นั้น ข้าพเจ้ายิ่งแลดูก็ยิ่งประหลาดใจหนักขึ้น ไม่ทราบว่าเขาจะเล่นทำอะไร นายทองอินกวาดอยู่สักครู่หนึ่งแล้วก็หยิบอะไรขึ้นมาจากพรมอย่างหนึ่ง แล้วพูดว่า

“ได้ตัวแล้ว”

ข้าพเจ้าร้องถามว่า “ได้ตัวอะไร”

นายทองอินลุกขึ้นยืนแล้วพูดว่า “เข็ม”

ข้าพเจ้าถามซ้ำไปอีกว่า “เข็มอะไร”

นายทองอินตอบว่า “เข็มร้อยดอกไม้ เกอຍากดูหรือ มาดูซี”

ข้าพเจ้าก็เข้าไปดู เข็มนั้นเป็นเข็มเล็ก ยาวประมาณ ๑ คืบ มีสนิมจับรัง กับมีสิ่งประหลาดอีกอย่างหนึ่งคือที่ทำยมีก่อนครั้งติดอยู่ก่อนหนึ่ง...(นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 415)

รายละเอียดของคดีทั้งสองอาจนำมาสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

นวนิยาย	คดี	วิธีการสืบสวน	ผู้ต้องสงสัย	คนร้าย	สาเหตุในการก่อคดี
เซอร์ลอค โฮล์มส์ ตอน "The Sign of Four"	ฆาตกรรม	ตรวจสอบรอยของ ลูกดอกที่ศพ	-	โจนาธาน สมอลส์	เพื่อแก้แค้น
นิทานทองอิน ตอน "เข็มร้อยดอกไม้"	ฆาตกรรม	ตรวจสอบรอยเข็ม จากศพ	-	แม่เลี้ยง ภรรยาของ นายบุญคง	เพื่อแก้แค้น

นอกจากจะมีโครงเรื่องที่เหมือนกันแล้ว การเปิดเรื่องก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน การเปิดเรื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของนวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิก ที่มีตัวละครเพื่อนของนักสืบทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่อง

4.1.1.1 การเปิดเรื่อง

รูปแบบของการนำเสนอที่นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก ชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ ชุดบัวโรต และชุดนิทานทองอิน มีลักษณะตรงกันก็คือการดำเนินเรื่องผ่านบันทึกความทรงจำที่เพื่อนของนักสืบเป็นผู้จดบันทึกไว้ เพื่อนนักสืบซึ่งก็คือวัตสัน เฮสติงส์ และนายวัต เป็นผู้เล่าคดีที่พวกเขาได้ร่วมมือกับนักสืบทำการสืบสวน เหตุการณ์ทั้งหลายเหล่านี้จะต้องเกิดขึ้น และจบลงแล้วก่อนที่เพื่อนนักสืบจะทำหน้าที่บันทึกเรื่องราวเหล่านั้นไว้เป็นหลักฐาน จึงเป็นหน้าที่ของเพื่อนนักสืบในการนำเสนอการ

สืบสวนคดีต่าง ๆ ในการเปิดเรื่องของนวนิยายชุดเชอร์ล็อกโฮล์มส์ ตอน “The Adventure of the Cardboard Box” วัตสันพยายามอธิบายให้ผู้อ่านเห็นว่าเขาต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการคัดเลือกคดีที่เชอร์ล็อก โฮล์มส์ได้ทำการสืบสวนเพื่อนำมาเปิดเผยให้ผู้อ่านได้รับรู้ เพราะเรื่องวัตสันนำมาเล่าจะต้องเป็นเรื่องราวที่แปลกประหลาดและน่าสนใจ รวมทั้งสามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการคลี่คลายคดีของเชอร์ล็อกโฮล์มส์

...In choosing a few typical cases which illustrate the remarkable mental qualities of my friend, Sherlock Holmes, I have endeavored, as far as possible, to select those which presented the minimum of sensationalism, while offering a fair field for his talents... With this short preface I shall turn to my notes of what proved to be a strange, though a peculiarly terrible, chain of events. ... (Doyle 1986b : 321)

การเปิดเรื่องในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* เรื่องแรกคือ “The Mysterious Affair at Styles” เฮสติงส์เป็นผู้กล่าวนำเข้าสู่การเล่าเรื่อง เนื่องจากคดีความลึกลับที่เคหาสน์สโตนส์โตลล์เป็นคดีที่ผู้คนให้ความสนใจมาก เฮสติงส์จึงบันทึกเรื่องราวลึกลับที่เกิดขึ้นไว้ทั้งหมด เพราะเป็นคดีที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของ*ปัวโรต์*

...The intense interest aroused in the public by what was known at the time as “The Styles Case” has now somewhat subsided. Nevertheless, in view of the world-wide notoriety which attended it, I have been asked, both by my friend Poirot and the family themselves, to write an account of the whole story. This, we trust, will effectually silence the sensational rumours with the affair... (Christie 1984c : 1)

การเปิดเรื่องในตอน “The Lemesurier Inheritance” จะมีลักษณะเช่นเดียวกัน คือเฮสติงส์เป็นผู้กล่าวนำเข้าสู่การเล่าเรื่อง เฮสติงส์ได้กล่าวถึงคดีที่มีลักษณะแปลกประหลาดมากมายที่เขาได้เคยร่วมสืบสวนกับ*ปัวโรต์* แต่คดีนี้เป็นคดีที่มีลักษณะแปลกที่สุดในความเห็นของเฮสติงส์ ทำให้*ปัวโรต์*สนใจที่จะสืบสวน

...In company with Poirot, I have investigated many strange cases, but none, I think, to compare with that extraordinary series of events which held our interest over a period of many years, and which culminated in the ultimate problem brought Poirot to solve.... (Christie 1984d : 119)

ในการเปิดเรื่องตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” ในนวนิยายชุดนิทานทองอิน นายวัตได้กล่าวนำเข้าเรื่องโดยการเล่าถึงเหตุการณ์ฆาตกรรมที่แปลกประหลาด แตกต่างจากคดีฆาตกรรมทั่วไป

... เรื่องที่ข้าพเจ้านึกออกเวลานี้ก็เป็นเรื่องชอบกล เป็นเรื่องคนถูกฆ่าด้วยอาการน่าประหลาด นี่ท่านผู้อ่านคงนึกในใจว่าอะไรมีแต่เรื่องฆ่ากันตายกับเรื่องขโมยร่ำไป ข้าพเจ้ายอมรับว่าเป็นเช่นนั้นจริง เพราะความจริงผู้ร้ายโดยมากก็มีแต่ขโมย หรือฆ่าคนที่ทำผิดอย่างอื่น ๆ นาน ๆ จะมีสักครั้งที่น่าเล่า ข้าพเจ้าเห็นว่าที่จริงเป็นของประหลาดอยู่ที่ผู้ร้ายช่างมีความคิดใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อประพาศิขั้ว เพราะฉะนั้นถึงผลจะเหมือนกัน วิธีคิดต่างกัน จึงกล่าวนำเรื่องฆ่ากันตายมาเล่าซ้ำกันบ่อย ๆ พูดเพื่อเจ้อมามากแล้วจับเรื่องเสียที่... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 452-453)

อิทธิพลอีกส่วนหนึ่งที่นวนิยายชุด*ปัวโรต์*และชุดนิทานทองอิน ได้รับจากนวนิยายชุด*เชอร์ล็อก โฮล์มส์* ในตอนเปิดเรื่อง คือการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักสืบและเพื่อนนักสืบในขณะนั้น เพราะทั้งสองยังคงอาศัยอยู่ร่วมกัน แต่หลังจากนั้นเพื่อนนักสืบจะแต่งงานแล้วย้ายไปอยู่ที่อื่น ในนวนิยายชุด*เชอร์ล็อก โฮล์มส์* ตอน “The Adventure of the Speckled Band” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัตสันและโฮล์มส์ในขณะนั้นเป็นช่วงที่วัตสันยังไม่ได้แต่งงานและยังคงอาศัยอยู่กับโฮล์มส์ที่ถนนเบเกอร์วัตสันเล่าว่า

... The event in question occurred in the early days of my association with Holmes, when we were sharing room as bachelors in Baker Street... (Doyle 1986a : 346)

ในตอน “The Adventure of the Noble Bachelor” วัตสันเล่าว่าเป็นช่วงเวลาก่อนที่จะแต่งงาน แต่ขณะนั้นยังคงอาศัยอยู่ร่วมกับเชอร์ล็อก โฮล์มส์ที่ถนนเบเกอร์

... It was a few weeks before my own marriage, during the days when I was still sharing rooms with Holmes in Baker Street... (Doyle 1986a : 388)

ในนวนิยายชุด**ป๊อโรต์** ตอน “The Adventure of the Clapham Cook” แสดงให้เห็นว่าในช่วงนั้นเฮสติงส์ยังคงอาศัยอยู่ร่วมกับป๊อโรต์เช่นเดียวกัน และเป็นกิจวัตรที่เฮสติงส์จะอ่านหัวข้อข่าวในหนังสือพิมพ์ฉบับตอนเช้าให้ป๊อโรต์ฟัง

... At the time that I was sharing room with my friend Hercule Poirot, it was my custom to read aloud to him the headlines in the morning newspaper, The Dairy Blare... (Christie 1984d : 185)

นวนิยายชุด**นิทานทองอิน** ตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน นายวัตบอกให้ผู้อ่านทราบว่าในขณะนั้นตัวเขายังอาศัยอยู่กับนายทองอิน โดยใช้ประโยคที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับในตอน “The Adventure of the Speckled Band” ว่า

... ในสมัยแห่งเรื่องนี้ ข้าพเจ้ายังไม่ได้มีภรรยา เพราะฉะนั้นเวลานั้นข้าพเจ้าเข้าบ้านอยู่ด้วยกันกับนายทองอิน... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 453)

การที่ผู้เล่าคือเพื่อนนักสืบอาศัยอยู่กับนักสืบ เป็นเหตุผลหนึ่งในการสร้างความน่าเชื่อถือว่าวิธีการสืบสวนของนักสืบอยู่ในสายตาของเพื่อนนักสืบอย่างใกล้ชิด และเพื่อนนักสืบสามารถเก็บข้อมูลที่ได้จากนักสืบมาเขียนเป็นบันทึกความทรงจำได้มากกว่าช่วงที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.1.2 วิธีการสืบสวน

ในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ นวนิยายชุดบัวโร้ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน นักสืบจะสืบสวนหาตัวคนร้ายจากหลักฐานและร่องรอยที่คนร้ายทิ้งเอาไว้ การทำงานของนักสืบในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ให้ความสำคัญกับการพิจารณาหลักฐานอย่างละเอียดรอบคอบ ในคดีฆาตกรรมจากตอน “The Resident Patient” ตำรวจลงความเห็นว่ายี่อฆ่าตัวตาย แต่เชอร์ล็อก โฮล์มส์รู้ว่าเป็นการฆาตกรรมเพียงพิจารณาจากหลักฐานในที่เกิดเหตุได้แก่ ไขควง ตะปู และก้นชิการ์ที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ

... “Found a screw-driver and some screws on the wash hand stand. Seems to have smoked heavily during the night, too. Here are four cigar-ends that I picked out of the fireplace.”...

Holmes opened it and smelled the single cigar which it contained.

“Oh, this is a Havana, and these others are cigars of the peculiar sort which are imported by the Dutch from their East Indian colonies. They are usually wrapped in straw, you know, and are thinner for their length than any other brand.” He picked up the four ends and examined them with his pocket-lens.

“Two of these have been smoked from a holder and two without,” said he. “Two have been cut by a not very sharp knife and two have had the ends bitten off by a set of excellent teeth. This is no suicide, Mr. Lanner. It is a very deeply planned and cold-blooded murder.”... (Doyle 1986a : 591-592)

เนื่องจากโฮล์มส์พิจารณาก้นชิการ์ที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุอย่างละเอียดรอบคอบ เขาก็รู้ว่าเป็นชิการ์ที่มาจากต่างประเทศ สองมวนถูกสูบจากก้านต่อ อีกสองมวนไม่ได้ใช้ก้านต่อ สองมวนถูกตัดด้วยมีดที่ไม่คมนัก ส่วนอีกสองมวนถูกกัดด้วยฟันที่คมมาก ทำให้เขารู้ว่ามีคนอยู่ในที่เกิดเหตุมากกว่าหนึ่งคน คดีนี้จึงไม่ใช่การฆ่าตัวตาย แต่เป็นการฆาตกรรมอย่างเลือดเย็น

ในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” เป็นอีกตอนหนึ่งที่แสดงให้เห็นความสำคัญของการใช้หลักฐานในการเปิดเผยตัวคนร้ายเช่นเดียวกับในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ นายทองอินได้รับการขอร้องจากสารวัตรบุญเขตให้เข้าช่วยคลี่คลายคดีฆาตกรรมนายรอดที่บางขุนพรหม หลังจากทีนายทองอินได้รับฟังเรื่องราวทั้งหมดแล้วจึงเดินทางไปยังที่เกิดเหตุ และเข้าตรวจห้องนอนของ

นายรอดซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุเพื่อหาอาวุธที่ใช้ในการฆาตกรรม จึงพบว่าเป็นมีดโกนของนายรอดที่วางอยู่บนหลังตู้เสื้อผ้า รวมทั้งพบรอยเท้าของลิงในสวนหลังบ้านที่เกิดเหตุทำให้นายทองอินรู้ว่าฆาตกรเป็นสัตว์เดรัจฉาน

เนื่องจากอุปนิสัยที่รักการอ่านของคริสตี ทำให้เธอได้รับอิทธิพลในด้านวิธีการฆาตกรรมและวิธีการสืบสวนมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* และนำมาใช้ในงานเขียนของตนเอง (ซูลีพร พงศ์สุพัฒน์ ใน เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณาธิการ 2543ก : 184) วิธีการสืบสวนของปัวโรต์มีลักษณะคล้ายกับวิธีของเชอร์ลอค โฮล์มส์ คือการเก็บข้อมูลและนำมาคิดหาเหตุผลอย่างเป็นขั้นตอน สำหรับการพิจารณาหลักฐานในที่เกิดเหตุของนวนิยายชุด*ปัวโรต์* ในตอน “The Market Basing Mystery” แสดงว่าปัวโรต์ใช้หลักฐานที่อยู่ในที่เกิดเหตุเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสืบสวนเช่นกัน ถึงแม้ว่าในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* จะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักฐานในที่เกิดเหตุไม่มากนัก เพราะคริสตีจะเน้นที่ความสำคัญของเหตุจูงใจในการกระทำของคนร้ายมากกว่า อย่างไรก็ตามเรื่องสั้นเรื่องนี้ก็มีส่วนสนับสนุนว่านวนิยายชุด*ปัวโรต์* ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ในเรื่องหลักฐานซึ่งยังคงมีความสำคัญในการเปิดเผยความจริง เมื่อปัวโรต์สามารถปิดคดีด้วยหลักฐานในที่เกิดเหตุคือผ้าเช็ดหน้าเพียงผืนเดียวที่ซุกอยู่ในแขนเสื้อคลุมของผู้ตาย และกำนุหรี่ที่ตกเกลื่อนกลาดในที่เกิดเหตุ รวมทั้งวันบุหรี่ยี่ทำให้ปัวโรต์รู้ว่าในขณะที่เกิดเหตุ หน้าต่างของห้องต้องเปิดอยู่และถูกปิดหลังจากนั้น เพื่อสร้างฉากให้มีลักษณะเป็นห้องปิด(Locked Room) ถ้าหากหน้าต่างของห้องถูกปิดตั้งแต่นั้น ในห้องจะต้องมีวันบุหรี่ยี่หรือบอวลจนทำให้เกิดกลิ่นเหม็น แต่ช่วงที่ปัวโรต์เข้าไปที่เกิดเหตุ กลับไม่มีกลิ่นควันบุหรี่ยี่ซึ่งขัดกับหลักฐานที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ จึงทำให้เขาสามารถเปิดเผยความลับได้ และอธิบายให้เฮสติงส์ฟัง

... “Poirot,” I said, in a burst of enthusiasm, “you are magnificent. All that from the one little clue of the handkerchief!”

“And the cigarette-smoke. If the window had been closed, and all those cigarettes smoked, the room ought to have been full of stale tobacco. Instead, it was perfectly fresh, so I deduced at once that the window must have been open all night, and only closed in the morning, and that gave me a very interesting line of speculation. I could conceive of no circumstances under which a murderer could want to shut the window. It would be to his advantage to leave it open, and pretend that the murderer had escaped that way, if the theory of suicide did not go down. ... (Christie 1984d : 117-118)

หลักฐานและการตั้งร่องรอยที่ปรากฏในนวนิยายชุด*ป๊อโรต์* ตอน “The Market Basing Mystery” มีลักษณะคล้ายกับหลักฐานและร่องรอยที่ปรากฏในนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ตอน “The Resident Patient” คือเป็นยาสูบเหมือนกัน แต่มีรูปแบบต่างกัน หลักฐานในนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* คือก้นและเถ้าของซิการ์ ส่วนหลักฐานในนวนิยายชุด*ป๊อโรต์* คือก้นบุหรี่และกลิ่นควันของบุหรี่

ถึงแม้ว่า*ป๊อโรต์*จะแสดงให้เห็นว่า เขาสามารถคลี่คลายความลึกลับได้จากหลักฐาน เช่นเดียวกับ*เชอร์ลอค โฮล์มส์*ก็ตาม แต่สิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า*ป๊อโรต์*เน้นการใช้สมองในการหาตัวคนร้าย มากกว่าหลักฐานคือ “เซลล์สีเทาเล็ก ๆ” ที่เขามักจะพูดถึงเสมอ ซึ่งหมายถึงการใช้เซลล์สมองในการพิจารณาหลักเหตุผล ในเรื่องสั้นเรื่องแรกของนวนิยายชุด*ป๊อโรต์* คือ “The Affair at the Victory Ball” *ป๊อโรต์*พยายามอธิบายให้ผู้ที่อยู่ร่วมในที่เกิดเหตุฆาตกรรมเห็นถึงความสำคัญของวิธีการสืบสวนของเขา เขาพยายามชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่เห็นอาจไม่ใช่ความจริงเสมอไป การพิจารณาหาเหตุผลต้องใช้สมองซึ่งเป็นเซลล์สีเทาเล็กๆในความหมายของ*ป๊อโรต์*

... “And yet-you are all wrong! Your eyes have lied to you-as they lied to you on the night of the Victory Ball. To ‘see things with your own eyes’ as they say, is not always to see the truth. One must see with the eyes of the mind; one must employ the little cells of gray!...” (Christie 1984d : 103)

วิธีการสืบสวนของ*ป๊อโรต์*ในตอน “The Murder on the Link” แสดงให้เห็นว่าเขาไม่ชอบวิธีการสืบสวนหาพยานหลักฐานจากสิ่งของที่เป็นรูปร่างเช่น รอยเท้า หรือเถ้าบุหรี่ เพราะลักษณะเช่นนี้เป็นวิธีการสืบสวนแบบ*เชอร์ลอค โฮล์มส์* *ป๊อโรต์*คิดว่าการมุ่งสืบสวนหาวัตถุประเภทรูปนั้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยคลี่คลายคดีได้ แนวความคิดนี้ทำให้เห็นว่าวิธีการสืบสวนของนักสืบทั้งสองแตกต่างกัน *ป๊อโรต์*มักจะตบศีรษะรูปไข่ของเขาเบา ๆ พร้อมพูดด้วยท่าทางพอใจว่า งานสืบสวนที่แท้จริง ต้องมาจากสมอง จากคำบรรยายของ*เฮสติงส์*

... He had a certain disdain for tangible evidence, such as footprints and cigarette ash, and would maintain that, taken by themselves, they would never enable detective to solve a problem. Then he would tap his egg-shaped head with absurd complacency, and remark with great satisfaction: “The true work, it is done from within. The little grey cells-remember always the little grey cells, mon ami!”... (Christie 1984b : 17)

ข้อความนี้ทำให้เห็นถึงน้ำเสียงที่เสียดสีวิธีการสืบสวนของโฮล์มส์ ลักษณะเช่นเดียวกันนี้ปรากฏอยู่ในตอน “The ABC Murders” เมื่อมีการกล่าวอ้างถึงเซอร์ลอค โฮล์มส์ หลังจากเกิดคดีฆาตกรรมขึ้น เฮสติงส์ให้ความสำคัญกับหลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้ ทำให้บัวโรตักกล่าวเปรียบเปรยเฮสติงส์ว่าเหมือนสุนัขที่ซื้อสัตย์ที่ต้องการให้เขาบอกลักษณะของคนร้ายโดยพิจารณาจากหลักฐานเหมือนอย่างเซอร์ลอค โฮล์มส์ (Christie 1992a : 82)

ในขณะที่บัวโรตักให้ความสำคัญกับแรงจูงใจซึ่งเป็นสาเหตุในการก่อคดีมากกว่า บัวโรตักจึงกล่าวเปรียบเปรยว่าแทนที่เฮสติงส์จะให้ความสนใจกับก้านไม้ขีด แก้วบุหรี่ หรือรองเท้าที่มีตะปู อย่างเซอร์ลอค โฮล์มส์ เฮสติงส์ควรจะหันมาสนใจสาเหตุของการกระทำว่าทำไมคนร้ายจึงเอาคู่มือตารางเดินรถไฟไปวางทิ้งไว้ที่ศพ เพราะเหตุใดคนร้ายจึงฆ่าเหยื่อ และทำไมคนร้ายจึงเลือกสถานที่นี้ในการทำการฆาตกรรมมากกว่า แสดงให้เห็นว่าบัวโรตักเน้นความสำคัญในสิ่งที่ซับซ้อนกว่าพยานวัตถุที่เห็นด้วยตา หลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าวิธีการสืบสวนของบัวโรตักแตกต่างจากเซอร์ลอค โฮล์มส์ ตรงที่บัวโรตักให้ความสำคัญกับเหตุจูงใจและความรู้สึกภายในจิตใจของตัวคนร้ายมากกว่าหลักฐานซึ่งปรากฏในที่เกิดเหตุอย่างที่โฮล์มส์ ให้ความสำคัญ

นอกจากจะมีวิธีการสืบสวนโดยการพิจารณาถึงหลักฐานเหมือนกันแล้ว วิธีการคิดของนักสืบในนวนิยายทั้งสามชุดนี้ก็เข้าไปในลักษณะเดียวกันคือเป็นวิธีคิดแบบ “Armchair Detective” หมายถึงวิธีการคิด อนุมาน หาเหตุผลของการกระทำ ก็สามารถเข้าใจถึงวิธีการของคนร้ายได้ คำว่า “Armchair” สันนิษฐานว่ามาจากวิธีการคิดของเซอร์ลอค โฮล์มส์ เพราะเขามักจะนั่งจมอยู่กับความคิด พิจารณาหาเหตุผลของคนร้ายอยู่บนเก้าอี้นุ่มตัวโปรด (เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณาธิการ 2544ข : 4) เช่นเดียวกับบัวโรตักและนายทองอิน แต่ลักษณะการใช้ความคิดของนายทองอินจะแสดงออกในรูปการนั่งเฉย ไม่พูดกับใคร ลักษณะนี้แสดงให้เห็นในนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ตอน “The Adventure of the Creeping Man” เมื่อวัตสันไปพบโฮล์มส์ที่ห้องพัก พบว่าโฮล์มส์กำลังใช้ความคิด โดยการนั่งชุกตัวอยู่ที่เก้าอี้นุ่ม คาบกล้องยาเส้น และขมวดคิ้ว เนื่องจากกำลังคิดหาวิธีคลี่คลายปมปริศนา

... When I arrived at Baker Street I found him huddled up in his armchair.

With updrawn knees, his pipe in his mouth and his brow furrowed with thought. It was clear that he was in the throes of some vexatious problem. With a wave of his hand he indicated my old armchair, but otherwise for half an hour he gave no sign that he was aware of my presence. ... (Doyle 1986b : 588)

ลักษณะวิธีการนั่งคิดอนุมานหาเหตุผลนี้ แสดงให้เห็นในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* ตอน “The Big Four” และตอน “Peril at End House” เช่นกัน ผู้อ่านจะได้เห็นวิธีการสืบสวนที่มีลักษณะเฉพาะในความคิดของตัวละครคือ วิธีการสืบสวนที่พิจารณาตามขั้นตอนและประเด็นความคิดปลีกย่อย (little ideas) เพื่อใช้ “เซลล์สีเทาเล็ก ๆ ในสมอง” ค้นหาความจริง การที่เขานั่งที่เก้าอี้และพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทำให้เขามองเห็นในสิ่งที่คนอื่นมองข้ามไป ดังจะเห็นได้จากคำพูดที่ปัวโรต์อธิบายให้เฮสติงส์ฟัง

... “Hercule Poirot's methods are his own. Order and method, and 'the little grey cells.' Sitting at ease in our own arm-chairs we see the things that these others over look and we do not jump to the conclusion like the worthy Japp.”... (Christie 1984a : 2-3)

เฮสติงส์เล่าให้ผู้อ่านฟังว่าปัวโรต์นั่งคิดอยู่ตลอดคืนจนกระทั่งรุ่งเช้า

...It was daylight when I awoke.

Poirot was still sitting where he had been the night before.

His attitude was the same, but in his face was a difference. His eyes were shining with that queer Cat-like green light that I knew so well. ... (Christie 1992a : 89)

วิธีการคิดของนายทองอินแสดงออกในรูปของการนั่งเฉย จมอยู่กับความคิดของตนเอง ไม่ยอมพูดจากับใคร ซึ่งจะเห็นได้จากคำบอกเล่าของนายวัตในตอน “ความลับแผ่นดิน”

...ข้าพเจ้าคอยอยู่ที่บ้านของนายทองอินจนเกือบค่ำ นายทองอินจึงได้กลับมา แลไม่ยอมพูดจาอะไรกับข้าพเจ้า... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 348)

วิธีการสืบสวนอันมีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่ง นอกเหนือไปจากการคิดพิจารณาเหตุผล ที่นายทองอินนำมาจากเซอร์ลอค โฮล์มส์ คือการปลอมตัวเพื่อค้นหาความจริง วิธีการปลอมตัวเข้าสืบสวนเรื่องราวต่างๆของนายทองอินจากการอธิบายของนายวัต ลักษณะเหมือนกับวิธีการปลอมตัวของเซอร์ลอค โฮล์มส์ ซึ่งแนบเนียนเสียจนเพื่อนสนิทอย่างวัตสันจำไม่ได้

... It was close upon four before the door opened, and a drunken-looking groom, ill-kempt and side-whiskered, with an inflamed face and disreputable clothes, walk into the room . Accustomed as I was to my friend's amazing powers in the use of disguise, I had to look three times before I was certain that it was indeed he. ... (Doyle 1986a : 218)

ในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “นากพระโขงที่สอง” นายวัดอธิบายถึงอาชีพและความสามารถของนายทองอินว่านายทองอินเป็นสายลับที่เชี่ยวชาญในการปลอมตัว

...ข้าพเจ้าขอขยายความลับในข้อนี้ให้ท่านฟัง (ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตของนายทองอินแล้วให้ขยาย) นายทองอินนั้นทำการคล้ายพลตระเวนลับ คือเป็นผู้สืบข่าวต่างๆ โดยทางเงิบ ๆ บรรดาพวกนักเลงสำคัญ ๆ นายทองอินไม่รู้จักนั้นน้อย แต่นักเลงเหล่านั้นไม่มีใครจะรู้จักนายทองอินเพราะเขาชำนาญในการปลอมตน ข้าพเจ้าเองได้เคยเห็นเขาปลอมตนหลายครั้ง จึงรู้ว่าปลอมได้อย่างไร ถ้าลงเขาได้ปลอมตนแล้วเป็นไม่มีผิดของจริงเลย เขาได้เคยช่วยราชการกองตระเวนลับมาหลายครั้งแล้ว... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 297)

เมื่อเปรียบเทียบวิธีการสืบสวนของเซอร์ลอค โฮล์มส์ และปัวโรต์แล้ว ทำให้กล่าวได้ว่าวิธีการของเซอร์ลอค โฮล์มส์เป็นวิธีการสมัยใหม่ที่เน้นการลงมือปฏิบัติให้เห็นผลซึ่งมีความรวดเร็วกว่า ส่วนวิธีการของปัวโรต์เป็นวิธีการในสมัยเก่าที่เน้นข้อมูลในเชิงทฤษฎีซึ่งมีความสัมพันธ์กับการสืบสวนโดยเน้นความสำคัญของแรงจูงใจ เหตุผลอีกประการหนึ่งที่คริสตีไม่สามารถสร้างให้ปัวโรต์ปลอมตัวเข้าไปสืบสวนคดีลับต่าง ๆ ได้อย่างเซอร์ลอค โฮล์มส์ เพราะบุคลิกในด้านรูปร่างหน้าตาของปัวโรต์เป็นที่สังเกตได้ชัดเจนจากศีรษะรูปไข่ รวมทั้งหนวดที่เรียวงาม ทำให้ปัวโรต์ไม่สามารถปลอมตัวได้อย่างแนบเนียนเหมือนเซอร์ลอค โฮล์มส์ นอกจากนี้ ลักษณะเด่นที่คริสตีสร้างให้ปัวโรต์อีกประการหนึ่งคือ การใช้ไม้เท้า ทำให้ปัวโรต์ไม่มีความคล่องแคล่วอย่างเซอร์ลอค โฮล์มส์ และเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็นได้ง่าย

4.1.1.3 การจบเรื่อง

ลักษณะการจบเรื่องของนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* นวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ดำเนินไปในลักษณะเดียวกัน คือหลังจากที่นักสืบสามารถคลี่คลายปมปริศนาลึกลับทั้งหมดได้ คนร้ายจะถูกจับและได้รับการลงโทษ หลังจากนั้น นักสืบจะเป็นผู้เปิดเผยวิธีการสืบสวนทั้งหมด สำหรับในนวนิยายซึ่งแบ่งเป็นตอนหรือบทนั้น บทสุดท้ายจะเป็นบทสรุปที่นักสืบจะอธิบายเงื่อนไขทั้งหมด รวมทั้งบอกเล่าถึงวิธีการคิด และวิธีสืบสวนตั้งแต่ต้นจนจบให้เพื่อนนักสืบได้เข้าใจ ในนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ตัวละครคนร้ายจะมีบทบาทในการอธิบายถึงสาเหตุในการก่อคดีให้นักสืบรู้หลังจากถูกจับกุมแล้ว เพื่อเป็นการยืนยันให้เห็นว่าข้อสันนิษฐานของนักสืบเป็นความจริง ซึ่งแตกต่างจากนวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ที่นักสืบจะเป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวทั้งหมด โดยเฉพาะ*บัวโรต์*จะภูมิใจในการแสดงวิธีสืบสวนของตนเองมากที่สุด

การจบเรื่องในนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* นวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* จะทำให้ผู้อ่านพบกับคำตอบของความลึกลับทั้งหมดซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง ทำายที่สุดหลังจากที่นักสืบและเพื่อนนักสืบได้ร่วมมือกันสืบสวนคดีมาโดยตลอด ซึ่งถือได้ว่าได้ทำงานหนักมาจนถึงช่วงสุดท้าย หลังจากปมปริศนาต่างๆได้ถูกเปิดเผยแล้ว ในตอนจบเรื่องนักสืบจึงนิยมที่จะหาความสุขให้กับตนเองและเพื่อน เพื่อการผ่อนคลายหลังจากที่ได้ทำงานกันอย่างเคร่งเครียด สิ่งที่แสดงให้เห็นว่านวนิยายชุด*บัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ในการปิดเรื่อง ก็คือทั้ง*เชอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์* *อกาธา คริสตี* และ*พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว* ต่างใช้วิธีการจบเรื่องโดยการรับประทานอาหาร เพราะการรับประทานถือว่าการพักผ่อนหย่อนใจวิธีหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะร่วมในทศวรรษธรรม จึงทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำมาใช้ในนวนิยายชุด*นิทานทองอิน*ได้ ในนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ตอน “The Adventure of the Mazarin Stone” หลังจากโฮล์มส์และวัตสันได้ร่วมมือกันสืบสวนจนกระทั่งสามารถค้นพบและนำเพชรราคาหนึ่งแสนปอนด์ที่ถูกโจรกรรมไป กลับคืนมาได้เรียบร้อยแล้ว โฮล์มส์จึงได้สั่งให้บิลลี (Billy) ซึ่งเป็นเด็กรับใช้ไปนำอาหารมาให้รับประทาน

... “...Billy, you will show his Lord ship out, and tell Mrs. Hudson that I should be glad if she would send up dinner for two as soon as possible”... (Doyle 1986b : 518)

ในตอน “The Adventure of the Creeping Man” โฮล์มส์ชวนวัตสันดื่มชาที่ก่อนเดินทางกลับบ้านหลังจากสืบสวนคดีสำเร็จ

... "Watson, but I think we shall just have time for a cup of tea at the Chequers before we catch it."... (Doyle 1986b : 605)

เช่นเดียวกับตอนจบของเรื่องสั้น "The Market Basing Mystery" ในนวนิยายชุด *ป๊อโรต์* หลังจากที่ *ป๊อโรต์* ได้อธิบายถึงความลึกลับที่เกิดขึ้นให้ *เฮสติงส์* ฟังแล้ว *เฮสติงส์* จึงกล่าวชื่นชม *ป๊อโรต์* และชวนดื่มชา

... "Splendid!" I said heartily. "Now, what about some tea?"

"Spoken like a true English man," said Poirot with a sigh. "I suppose it is not likely that I could obtain here a glass of sirop?"... (Christie 1984d : 118)

ในนวนิยายชุด *นิทานทองอิน* ตอน "ยาม้าบังกะไล" หลังจากที่นายทองอินได้สืบสวนจนรู้ว่าเงินอ້ววงยาม้าของตนเองเพราะหวังเงินเดิมพันจากม้าอีกตัวหนึ่งแล้ว ปริศนาต่างๆ ก็จบลง นายทองอินสามารถคลี่คลายความลึกลับได้จึงอารมณ์ดี ชวนนายวัตรรับประทานอาหารเช่นเดียวกัน

... นายทองอินหัวเราะแล้วว่า "ถ้ายังงั้นกินข้าวเสียที่จะได้ละกระมัง"... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 408)

4.1.2 ตัวละคร

อิทธิพลในด้านตัวละครที่ นวนิยายชุด *เชอร์ลอค โฮล์มส์* มีต่อนวนิยายชุด *ป๊อโรต์* และนวนิยายชุด *นิทานทองอิน* จะเห็นได้จากลักษณะเด่นในด้านความสามารถ บุคลิก การแต่งกาย อุปนิสัย และการใช้ความคิดของ *เชอร์ลอค โฮล์มส์* ที่ปรากฏอยู่ในตัวละครนายทองอินอย่างชัดเจน สำหรับ *แอร์คูล ป๊อโรต์* นั้น อกาธา คริสตีก็ได้นำลักษณะเด่นมาจาก *เชอร์ลอค โฮล์มส์* แต่เพิ่มเติมรายละเอียดบางประการเข้าไป ทำให้ *ป๊อโรต์* มีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากต้นแบบ ความคล้ายคลึงที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือการสร้างตัวละครเพื่อนคู่หูของนักสืบ เพราะอกาธา คริสตีสร้างให้ *ร็อยเอก อาเธอร์ เฮสติงส์* เป็นผู้ช่วยของ *ป๊อโรต์* และทำหน้าที่เล่าเรื่อง ส่วนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสร้างให้นายวัตรเป็นผู้ช่วยของนายทองอินรวมทั้งทำหน้าที่บันทึกคดีที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับกับ *วัตสัน* ซึ่งเป็นเพื่อนคู่หูของ *เชอร์ลอค โฮล์มส์* สามารถเปรียบเทียบตัวละครต่าง ๆ ของนวนิยายทั้งสามชุดได้ดังนี้

4.1.2.1 นักสืบ

ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน ตัวละครสำคัญที่จะขาดไม่ได้คือ ตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นนักสืบซึ่งถือเป็นตัวละครเอกของเรื่อง ทำหน้าที่คลี่คลายปมปริศนาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการดำเนินเรื่อง นวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ใช้ชื่อของตัวละครนักสืบมาเป็นชื่อเรื่อง คือ เชอร์ล็อก โฮล์มส์ และนายทองอิน ส่วนนวนิยายชุดปัวโรต์ใช้ชื่อตอนที่แตกต่างกันไป การวิจัยในส่วนนี้จะศึกษาเปรียบเทียบการรับอิทธิพลมาจากตัวละครเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ในการสร้างตัวละครปัวโรต์และนายทองอิน ใน 3 ประเด็นคือ บุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ และทัศนคติ

ตัวละครเอกในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ชุดปัวโรต์ และชุดนิทานทองอิน ต่างก็เป็นนักสืบผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักของผู้คนโดยทั่วไป นักสืบทั้งสามได้ชื่อว่ามีฝีมือในการสืบสวนอย่างยอดเยี่ยมเหมือนกัน และบุคลิกท่าทางบางประการก็มีส่วนที่คล้ายคลึงกัน

- บุคลิกและการแต่งกาย

เชอร์ล็อก โฮล์มส์ คือตัวละครนักสืบที่ทำหน้าที่สืบสวน และคลี่คลายเรื่องราวความลึกลับที่เกิดขึ้น เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ แนะนำเชอร์ล็อก โฮล์มส์ผ่านคำบรรยายของวัตสัน ในนวนิยายตอน "A Study in Scarlet" บุคลิกของเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นที่น่าสังเกตคือ เป็นผู้ที่มึรูปร่างสูงและผอม มีดวงตาที่คมปลาบ จมูกงอจุ่มเหมือนเหยี่ยว ทำให้เขามีท่าทางที่ตื่นตัวตลอดเวลา เป็นคนช่างคิด และแน่แน่ว คางที่ร่นยังทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นรู้สึกว่าเขาเป็นผู้ที่ชอบไตร่ตรองหาเหตุผล เขาชอบทดลองด้านเคมีในเวลาว่าง โฮล์มส์เป็นผู้ที่มีความละเอียดอ่อน สังเกตได้จากแนวความคิดในด้านปรัชญาและนิสัยชอบเล่นดนตรีของเขา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

... His very person and appearance were such as to strike the attention of the most casual observer. In height he was rather over six feet, and so excessively lean that he seemed to be considerably tall. His eyes were sharp and piercing, save during those intervals of torpor to which I have alluded; and his thin, hawk-like nose gave his whole expression an air of alertness and decision. His chin, too, had the prominence and squareness which mark the man of determination. His hands were invariably blotted with ink and stained with chemicals, yet he was possessed of extraordinary delicacy of touch, as I frequently had occasion to observe when I watched him manipulating his fragile philosophical instruments.... (Doyle 1986a : 10)

การแต่งกายของโฮล์มส์มีระเบียบแบบแผน เขาเป็นผู้ที่ให้ความประณีตในเรื่องนี้มาก นอกเหนือไปจากการมีระเบียบทางด้านความคิด ซึ่งเขามักจะใช้ในการพิจารณาหาเหตุผลเพื่อเปิดเผยความจริงเสมอ

... in his methods of thought he was the neatest and most methodical of mankind, and although also he affected a certain quite primness of dress,... (Doyle 1986a : 527)

การสร้างตัวละครนักสืบแอร์คูล บัวโรต์ ของอกาธา คริสตี แสดงให้เห็นว่าได้รับอิทธิพลจากเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ ในด้านการสร้างตัวละครนักสืบให้มีลักษณะเด่นในด้านการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย การได้รับอิทธิพลในลักษณะเช่นนี้ไม่ใช่การลอกเลียนแบบ เพียงแต่ขอยืมลักษณะมาเป็นต้นแบบแล้วสร้างตัวละครใหม่ของตนเองขึ้นมา คริสตีสร้างให้บัวโรต์เป็นคนร่างเล็กที่มีลักษณะแปลก มีความสูงไม่เกิน 5 ฟุต 4 นิ้ว มีศีรษะที่มีรูปร่างเหมือนไข่ ที่มักจะเอียงไปด้านข้าง มีหนวดที่ทำให้แลดูขึงขัง แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเรียบร้อยมาก จนเฮสติงส์คิดว่าเขาคงไม่ยอมให้มีฝุ่นไปจับที่เสื้อผ้าของเขา แม้แต่น้อย เขาต้องใจไม่ทำเพราะเขาเดินขากระเผลกซึ่งเป็นผลมาจากอุบัติเหตุในสมัยที่เขาทำงานเป็นนักสืบอยู่ในกรมตำรวจของเบลเยียม เขามีผลงานที่ดีมาก เพราะสามารถสืบสวนคดีที่ลึกลับที่สุด และคลี่คลายปมปริศนาเหล่านั้นได้อย่างแจ่มแจ้ง ผู้อ่านจะสามารถเห็นบุคลิกลักษณะของบัวโรต์ผ่านคำบรรยายของเฮสติงส์ ซึ่งเป็นเพื่อนของนักสืบ ในคดีเปิดตัวบัวโรต์ตอน “The Mysterious Affair at Styles”

... Poirot was an extraordinary looking little man. He was hardly more than five feet, four inches, but carried himself with great dignity. His head was exactly the shape of an egg, and he always perched it a little on one side. His moustache was very stiff and military. The neatness of his attire was almost incredible. I believe a speck of dust would have caused him more pain than a bullet wound. ... (Christie 1984c: 19)

ตัวละครทั้งสองต่างมีลักษณะเด่นเป็นของตนเอง เซอร์ลอค โฮล์มส์ และปัวโรต์ ต่างมีบุคลิกที่เป็นจุดเด่นของตัวเอง ความโดดเด่นของโฮล์มส์อยู่ที่ความน่าเกรงขาม เห็นได้จากการบรรยายรูปร่างหน้าตา รวมทั้งการแต่งกายอย่างมีระเบียบ ซึ่งช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพให้โฮล์มส์แลดูน่าเชื่อถือในสายตาของผู้ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือ ต่างจากบุคลิกที่เป็นจุดเด่นของปัวโรต์คือลักษณะที่แลดูน่าตลก จากศีรษะรูปไข่และหนวดที่เรียวโค้งแบบคนโบราณ รวมทั้งการแต่งกายที่จะต้องประณีตอยู่เสมอ ลักษณะทางกายภาพเช่นนี้ทำให้ปัวโรต์แตกต่างจากเซอร์ลอค โฮล์มส์ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตน ปัวโรต์มักจะแต่งกายอย่างเป็นทางการเสมอโดยผูกหูกระต่าย สวมรองเท้าหนังที่เป็นมันเงาและค่อนข้างคับ ในบางครั้งจะสวมชุดที่ทำจากผ้าลินินหรือผ้าไหมสีขาว ดัดปลายหนวดให้โค้งด้วยขี้ผึ้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่เขาภูมิใจมาก ทรงผมของเขาหวีแสกกลาง และใส่น้ำมันแวววาว ลักษณะการแต่งกายเช่นนี้สามารถทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นรู้สึกได้ถึงความภูมิฐาน น่าเชื่อถือ แต่ปัวโรต์มักจะปกปิดสิ่งของมากมายติดตัว โดยใส่ไว้ตามกระเป๋าเสื้อและกระเป๋ากางเกง ทำให้เสียบุคลิก สิ่งของดังกล่าวได้แก่ อุปกรณ์สำหรับใช้ในการสืบสวนที่เขามักจะพกติดตัวอยู่เสมอ เช่น สายวัด แวนชยาย กล้องจุลทรรศน์ขนาดเล็ก ปากคิบบ ไฟฉาย กลักไม้ขีด ขวดบรรจุน้ำมันสน ตัวอย่างลายนิ้วมือ ฟองน้ำ และเครื่องมือโจรกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงอุปกรณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน เช่น หวี กระจก ผ้าเช็ดหน้าไหม กระเป๋าตังค์ สมุดบันทึก เข็มกลัด และนาฬิกาพก ทำให้เขาดูมีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับการแต่งกายของเขา ลักษณะอันน่าขบขันของปัวโรต์จะเห็นได้จากทัศนคติของเฮสติงส์ เมื่อเขาบรรยายความรู้สึกว่าเป็นเรื่องไม่ดีนักสำหรับผู้คนที่พบปัวโรต์ครั้งแรก และมักจะรู้สึกว่าปัวโรต์เป็นคนที่น่าตลก

... It was unfortunate circumstance that the first time people saw my friend they were always disposed to consider him as a joke of the first water. ... (Christie 1984c: 27)

คริสตี้สร้างลักษณะตลกในบุคลิกของปัวโรต์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งที่ดำเนินไปด้วยกันได้อย่างกลมกลืนระหว่างความขบขัน (comedy) และความเคร่งเครียด (seriousness) โดยทั่วไป นักสืบควรมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ ทำให้ผู้ที่มาขอความช่วยเหลือเกิดความไว้วางใจ แต่บุคลิกที่น่าขบขันของปัวโรต์มักจะทำให้ผู้ที่มาขอความช่วยเหลือ เกิดความรู้สึกสงสัยไม่มั่นใจ เช่นในตอน “The Adventure of the Clampham Cook”

... “You’re not a bit like what I thought you’d be,” said the lady, eyeing him with some disfavour. “Did you pay for the bit in the paper saying what a clever detective you were, or did they put it in themselves?”... (Christie 1984d : 186)

อย่างไรก็ตาม เมื่อปัวโรต์เริ่มกระบวนการสืบสวน ความตลกขบขันทั้งหมดจะถูกเปลี่ยนไปเป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งการใช้ความคิดอย่างเคร่งเครียด ซึ่งจำเป็นจะต้องเกิดขึ้นเพื่อให้เรื่องราวดำเนินไปสู่จุดสุดท้ายคือการเปิดเผยความลับทั้งหมด วิธีการคิดของนักสืบ รวมทั้งกระบวนการในการสืบสวนต้องดำเนินการไปอย่างจริงจัง ไม่มีลักษณะตลกขบขันเหมือนอย่างบุคลิกของนักสืบแฝงอยู่ เพื่อนำไปสู่กระบวนการในการคลี่คลายความลับอย่างเป็นขั้นตอน

ลักษณะของความขัดแย้งที่สามารถรวมอยู่ในตัวนักสืบได้อย่างผสมกลมกลืนเช่นนี้ ปรากฏให้เห็นในตัวของเซอร์ลอค โฮล์มส์เช่นกัน ถึงแม้ว่าผู้ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือจากโฮล์มส์จะไม่เคยขาดความไว้วางใจในตัวโฮล์มส์ แต่ในสายตาของเพื่อนนักสืบอย่างวัตสัน โฮล์มส์ก็ยังมีจุดอ่อน ซึ่งขัดแย้งกับกระบวนการสืบสวน นั่นก็คือลักษณะอาการเลื่อนลอย ขาดสติ ในยามที่โฮล์มส์ใช้ยาเสพติด ดังที่วัตสันบรรยายไว้ใน ตอน “A Study in Scarlet”

... Nothing could exceed his energy when the working fit was upon him; but now and again a reaction would seize him, and for days on end he would lie upon the sofa in a sitting-room, hardly uttering a word or moving a muscle from morning to night. On these occasions I have noticed such a dreamy, vacant expression in his eyes, that I might have suspected him of being addicted to the use of some narcotic... (Doyle 1986a : 10)

จากลักษณะที่วัตสันบรรยายทำให้ผู้อ่านเห็นบุคลิกอีกด้านหนึ่งของโฮล์มส์ซึ่งขัดแย้งกับกระบวนการใช้ความคิดในการสืบสวนอย่างมีเหตุมีผล เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เขียนในการผสมผสานความขัดแย้งระหว่างความซับซ้อนและความเคร่งเครียด ความเลือนลอยและความมีระเบียบในกระบวนการคิดในบุคลิกของตัวละคร

ลักษณะเด่นที่คริสตินำมาใช้ในการสร้างตัวละครนักสืบฝีมือเยี่ยมอย่าง แอร์คูล บัวโรต์ มีที่มาจากแหล่งต่างๆ ประการหนึ่งก็คือคริสตินาประสบการณ์จริงในช่วงที่เธอทำงานเป็นอาสาสมัครในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งเธอได้พบกับผู้ลี้ภัยชาวเบลเยียมจำนวนหนึ่ง เธอจึงสร้างตัวละครเอกของเธอให้เป็นผู้ลี้ภัยชาวเบลเยียมที่เข้ามาตั้งรกรากในประเทศอังกฤษ ส่วนอิทธิพลในด้านรูปร่างหน้าตาของบัวโรต์ที่คริสตินำมาแล้วพัฒนาให้มีลักษณะเด่นเป็นตัวละครบัวโรต์นั้น มีต้นแบบมาจากเออแฌน วัลมงต์ (Eugène Valmont) นักสืบชาวฝรั่งเศสของโรเบิร์ต บาร์ (Robert Barr) ที่มีท่าทางตลกและทะนงตนคล้ายกับบัวโรต์ ตัวละครนักสืบอีกตัวหนึ่งคือ แอร์คูล โปโป (Hercules Poirot) ของนักเขียนหญิงชาวอังกฤษชื่อมารี เบลล็อก โลว์นเดส (Marie Belloc Lowndes) ก็มีอิทธิพลต่อบัวโรต์ในด้านการตั้งชื่อ เพราะคริสตินาชื่อของนักสืบผู้นี้มาเปลี่ยนแปลงให้เป็นที่ชื่อของบัวโรต์ และยังอ้างอิงไปถึงตัวละครเซอร์คิลิสในเทพปกรณัมกรีกอีกด้วย (ดำรง เปลี่ยนศรีธรรม ใน เรื่องเศษ จันทรศิริ, บรรณานิกิตาร 2543ก : 197)

การที่คริสตินำอิทธิพลในด้านการแต่งกายอย่างประณีต บุคลิกท่าทางที่แลดูตลก และนิสัยทะนงตนมารวมกัน และสร้างเป็นนักสืบที่มีลักษณะเด่น มีเอกลักษณ์ของตนเองเช่นบัวโรต์ได้นั้น ทำให้กล่าวได้ว่าอิทธิพลส่วนหนึ่งได้มาจากตัวละครเซอร์ลอค โฮล์มส์ ซึ่งเป็นต้นแบบของนักสืบ ยอดนิยามที่ได้รับการกล่าวขวัญมาถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะเอกลักษณ์ในด้านการแต่งกายอย่างสุภาพ เป็นทางการ

สำหรับตัวละครนักสืบในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ก็ใช้ชื่อเดียวกันกับชื่อเรื่องนั่นก็คือ นายทองอิน นวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอนแรกมีชื่อว่าตอน “นากพระโขนงที่สอง” ซึ่งเป็นคดีเปิดตัวนักสืบของเรื่อง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงนำลักษณะเด่นด้านบุคลิกท่าทางมาจากตัวละครเซอร์ลอค โฮล์มส์ โดยเฉพาะด้านการแต่งกายที่มีระเบียบเรียบร้อย นายวัดได้อธิบายถึงลักษณะของนายทองอินดังนี้

... เพราะนี่ก็ขึ้นได้ว่านี่หรือนายทองอินซึ่งเดินไปไหนตื่นเปล่าไม่ได้เลย เจ็บตื่น ผ่าถุงหรือก็ต้องใหม่เอี่ยม เลื่อหรือก็ต้องขาวไม่มีผงติดจนนิดเดียว หมวกหรือก็เคยแต่บั้นมา ไม่ทำหรือก็ถือแต่เลี่ยมเงิน บุหรือหรือก็สูบแต่ซิการ์เร็ต หรือซิการ์อย่างดี... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 347)

ถึงแม้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะนำลักษณะการแต่งกายของนายทองอินมาจากเซอร์ลอค โฮล์มส์ แต่การแนะนำตัวนายทองอิน มีความแตกต่างจากเซอร์ลอค โฮล์มส์ เพราะไม่มีการอธิบายถึงรูปร่างหน้าตาของนายทองอิน แต่เน้นที่การให้ภูมิหลังของนายทองอินในด้านความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพคือการปลอมตัวเข้าสืบสวน คล้ายพลตระเวนลับ วิธีการเปิดเผยอาชีพของนักสืบเริ่มจากความสงสัยของเพื่อนนักสืบ

...มิตรของข้าพเจ้าผู้หนึ่ง ซึ่งในที่นี้ข้าพเจ้าจะเรียกว่านายทองอิน นายทองอินนี้เป็นคนมีสติปัญญาไหวพริบมาก ทั้งมีความรู้ดีด้วย ซึ่งทำให้ผู้ซึ่งรู้จักเขาประหลาดใจมากกว่าไม่ทำราชการในกระทรวงหนึ่งกระทรวงใดเลย อีกประการหนึ่งมีผู้ไม่ทราบอยู่โดยมากกว่า นายทองอินทำการหาเลี้ยงชีพอย่างไร เขาไม่ได้ค้าขาย ไม่ได้เป็นหมอความ แลดูเหมือนไม่ทำอะไรเลย แต่ก็มีบ้านอยู่สบาย และมีเงินใช้เสมอ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 297)

วิธีการเปิดเผยอาชีพของเซอร์ลอค โฮล์มส์ เริ่มจากความสงสัยของวัตสันเช่นเดียวกัน ในที่สุดโฮล์มส์ก็ได้อธิบายให้วัตสันฟังว่าเขามีอาชีพเป็นนักสืบ ความช่างสังเกตและการอนุมานของเขา ทำให้เจ้าหน้าที่จากทางราชการมาขอความช่วยเหลือจากเขาบ่อยครั้ง

... "Well, I have a trade of my own. I suppose I am the only one in the world. I'm a consulting detective, if you can understand what that is. Here in London we have lots of government detectives and lots of private ones. When these fellows are at fault, they come to me, and I manage to put them on the right scent."... (Doyle 1986a : 13)

บุคลิกลักษณะของเซอร์ลอค โฮล์มส์ ที่วัตสันได้บรรยายไว้ทำให้สรุปได้ว่า โฮล์มส์เป็นผู้ที่ประณีตในด้านการแต่งกายและด้านความคิด แต่นิสัยส่วนตัวจะมีลักษณะที่ตรงกันข้าม คือไม่มีระเบียบ

... AN ANOMALY which often struck me in the character of my friend Sherlock Holmes was that, although in his methods of thought he was the neatest and most methodical of mankind, and although also he affected a certain quite primness of dress, he was none the less in his personal habits one of the most untidy men that ever drove a fellow-lodger to distraction... (Doyle 1986a : 527)

จะเห็นได้ว่า เซอร์ลอค โฮล์มส์ และปัวโรต์ มีลักษณะเด่นด้านบุคลิกภาพและอุปนิสัยของตนเอง คริสตีนาลักษณะการแต่งกายที่ดูภูมิฐานและนิสัยความมั่นใจในตนเองแบบเซอร์ลอค โฮล์มส์ มาดัดแปลงให้เป็นลักษณะที่น่าขบขันแบบปัวโรต์ และสร้างให้นิสัยของปัวโรต์มีความแตกต่างจากเซอร์ลอค โฮล์มส์ คือทำให้ปัวโรต์เป็นคนหัวเก่า ความคิดและการปฏิบัติตัวของปัวโรต์จึงเป็นไปตามระเบียบแบบแผนทุกด้าน ผู้ที่ได้พบเห็นจะรู้สึกได้ว่าเขาไม่พยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคมและความคิดใหม่ ๆ ความมั่นใจในตนเองของปัวโรต์จึงอาจถึงขั้นที่แสดงออกในรูปของความหยิ่งทรนงในแนวความคิด และความสามารถของตัวเอง ปัวโรต์มักจะชื่นชมและยกย่องตนเองต่อหน้าผู้อื่นเสมอ ทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นเกิดความรู้สึกไม่เชื่อถือในตัวเขา แม้กระทั่งเพื่อนสนิทอย่างเฮสติงส์ก็ยังคงแสดงความรู้สึกเบื่อหน่าย นอกจากนั้น ปัวโรต์มักจะแสดงความภูมิใจในความสามารถของการใช้ “เชลล์สมองสีเทา” ของตนเองในการสืบสวน คิด พิเคราะห์ หาเหตุผล เพื่อเปิดเผยความลึกลับซับซ้อนที่เกิดขึ้น เช่นในตอน “The ABC Murders” ปัวโรต์แนะนำตัวเองว่าเป็นผู้ที่เก่งกว่าตำรวจ โดยไม่คิดว่าเป็นการโอ้อวด เพราะเขามักจะกล่าวชื่นชมตนเองอยู่เสมอ จนดูเป็นเรื่องธรรมดา

... “I am better than the police,” said Poirot. He said it without conscious arrogance.... (Christie 1974 : 38)

ส่วนในตอน “Peril at End House” ความหยิ่งทะนงของปัวโรต์แสดงออกในรูปของการกล่าวชื่นชมความสามารถของตนเองว่าเขาคือ แอร์คูล ปัวโรต์ ผู้ซึ่งฉลาดกว่าใครๆ เขามักจะเห็นในสิ่งที่ผู้อื่นไม่เห็นเสมอ

... “For I-I say it in all modesty-am a great deal more intelligent than une petite comme ça. I, Hercule Poirot, might see a connection where she sees none. ... (Christie 1992a : 43)

รายละเอียดด้านอุปนิสัยส่วนตัวของนายทองอินอย่างเช่นการแสดงความคิดเห็นในตนเองแบบ เซอร์ลอค โฮล์มส์ และปัวโรต์ ไม่มีปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน แต่การแสดงออกด้วยท่าทางและคำพูดของ นายทองอินทำให้เห็นว่าเขาเป็นคนที่ถ่อมตัว แสดงให้เห็นถึงลักษณะของคนไทยและความเป็นไทย เพราะ คนไทยมักจะมีนิสัยถ่อมตัว ไม่โอ้อวด ไม่แสดงความเชื่อมั่นในตนเองอย่างชัดเจนเช่นชาวตะวันตก จะเห็น ได้จากตอน “เข็มร้อยดอกไม้” หลังจากที่นายทองอินสืบสวนคดีสำเร็จ ท่านปลัดกรมจึงได้กล่าวชมเชยนาย ทองอิน

...ท่านปลัดกรมเข้ามาจับแขนนายทองอินแล้วพูดว่า

“ผมนับว่าคุณเป็นคนประหลาดคนหนึ่งที่เดียว ถ้าคุณมารับราชการในกองตระเวนคง จะต้องมีชื่อเสียงเป็นแน่”

นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า

“ก็ที่ผมช่วยราชการอยู่เต็มกำลังแล้ว ปล่อยให้ผมเป็นคนธรรมดาอยู่เช่นนี้จะดีกว่า ถ้า ผมไปเป็นคนราชการเสียแล้ว บางทีการสืบสวนก็จะยากขึ้น ผมคงจะช่วยราชการไม่ได้เหมือนกับ เวลานี้ คุณหลวงปล่อยผมไว้ตามสบายดีกว่าขอรับ เมื่อมีราชการอะไรเรียกผมใช้ได้เสมอ”... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 428)

แต่ตัวละครนายทองอินก็ได้รับอิทธิพลมาจากตัวละครเซอร์ลอค โฮล์มส์ ในการเป็นคนมี นิสัยช่างสังเกต มีความคิดรอบคอบ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของนักสืบที่ดี ความเป็นคนช่างสังเกตโดยไม่ ละเลยเรื่องเล็กๆน้อยๆที่ไม่ควรมองข้ามของโฮล์มส์จะเห็นได้จากในคดีแรกตอน “A Study in Scarlet” ซึ่งเป็นคดีเปิดตัวโฮล์มส์ ผู้อ่านจะได้รู้จักนิสัยช่างสังเกตของโฮล์มส์ ผ่านมุมมองของวัตสัน เมื่อโฮล์มส์และ วัตสันไปถึงที่เกิดเหตุ แทนที่โฮล์มส์จะรีบเข้าไปดูสถานที่เกิดเหตุในทันทีเหมือนบรรดาเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนใหญ่ โฮล์มส์กลับเดินพิจารณาสภาพแวดล้อมภายนอกบ้านอย่างสุขุมเยือกเย็น เพื่อพิจารณาหา หลักฐานประะเภทรอยเท้าบนพื้นดิน

... I had imagine that Sherlock Holmes would at once have hurried into the house and plunged into a study of the mystery. Nothing appeared to be further from his intention. With an air of nonchalance which, under the circumstances, seemed to me to border upon affection, he lounged up and down the pavement, and gazed vacantly at the ground, the sky, the opposite houses and the line of railings. Having finished his scrutiny, he proceeded slowly down the path, or rather down the fringe of grass which flanked the path, keeping his eyes rivets upon the ground... (Doyle 1986a : 21)

ในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “นางพระโขนงที่สอง” ลักษณะการช่างสังเกตของนายทองอินเสนอผ่านมุมมองของนายวัดเช่นเดียวกัน เมื่อนายทองอินและนายวัดพากันไปยังบ้านของพันโชติ เพื่อพิสูจน์ว่าผีนางนากมีจริงหรือไม่

... เดินไปไม่ช้านักก็ถึงบ้านพันโชติ ก่อนเข้าไปหาตัวเจ้าของบ้าน นายทองอินเที่ยวเดินดูตามข้างนอกเสียก่อนจนรอบ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 305)

สำหรับลักษณะเด่นในการสังเกตรายละเอียดในที่เกิดเหตุของบัวโรตี่ ไม่มีการแสดงภาพให้เห็นชัดเจนเนื่องจากนวนิยายชุดบัวโรตี่ เน้นการสืบสวนโดยมุ่งไปที่แรงจูงใจของคนร้ายเป็นหลัก หลักฐานในที่เกิดเหตุจึงเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งในการสืบสวน ทำให้ไม่สามารถเห็นภาพบัวโรตี่เข้าไปยังที่เกิดเหตุและมุ่งความสนใจไปที่รอยเท้าหรือลายนิ้วมือได้ แต่บัวโรตี่ไม่ได้ละเลยความสำคัญในการสังเกตเนื่องจากสภาพแวดล้อมในที่เกิดเหตุมีส่วนช่วยในการใช้วิธีอนุมานหาเหตุผลของนักสืบได้ ในตอน “The Market Basing Mystery” บัวโรตี่ใช้ความสังเกตจึงพบว่าคนร้ายสร้างฉากให้เป็นห้องปิดเพื่อลวงนักสืบ เพราะในห้องเต็มไปด้วยก้นบุหรี่ แต่กลับไม่มีกลิ่นบุหรี่เลย

นอกจากความช่างสังเกตในเวลาทำงานแล้ว นักสืบทั้งสามยังมีนิสัยจริงจังกับการทำงาน มีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานให้สำเร็จ มักจะจดจ่ออยู่กับความคิดของตนเองอย่างเคร่งเครียดในขณะทำงาน ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นจากตัวละครเซอร์ลอค โฮล์มส์ เพราะเมื่อโฮล์มส์ต้องใช้ความคิด เขามักจะไม่สนใจผู้คนที่อยู่รอบข้าง แม้ว่าคนผู้นั้นจะเป็นเพื่อนสนิทของตนเอง พฤติกรรมเช่นนี้มีความสัมพันธ์กับวิธีการสืบสวนแบบ “Armchair” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการใช้ความคิดและพิจารณาเหตุผลในตอนเปิดคดี “The Adventure of the Creeping Man” วัดสันไปหาโฮล์มส์ที่ห้องแต่พบว่าเขากำลังอยู่กับความคิดของตนเองเป็นเวลากว่าครึ่งชั่วโมงกว่าที่เขาจะลุกขึ้นมาทักทายวัดสัน

... When I arrived at Baker Street I found him huddled up in his armchair with updrawn knees, his pipe in his mouth and his brow furrowed with thought. It was clear that he was in the throes of some vexations problem. With a wove of his hand he indicated my old armchair, but otherwise for half an hour he gave no sign that he was aware of my presence... (Doyle 1986b : 588)

ตอน “The Adventure of the Retired Colourman” แสดงให้เห็นอาการเคร่งเครียดของ โฮล์มส์ ในขณะที่ครุ่นคิดเรื่องงาน

... Sherlock Holmes was in a melancholy and philosophic mood that morning. His alert practical nature was subject to such reactions... (Doyle 1986b : 649)

วิธีคิดของปัวโรต์มีลักษณะที่ต่างออกไป ปัวโรต์แสดงการใช้ความคิดอย่างเป็นรูปธรรม เขามักจะทำบันทึกในการลำดับความคิดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยเฉพาะการบันทึกรายละเอียดของผู้ต้องสงสัยเพื่อหาแรงจูงใจในการก่อคดีของคนร้าย

ส่วนนายทองอินนั้นมีความเคร่งเครียดในการใช้ความคิดเหมือนกับเชอร์ล็อกโฮล์มส์ เป็นการแสดงออกในรูปแบบของการนิ่งเฉย ไม่พูดจากับใคร ดังเช่นที่นายวัตอธิบายไว้ในตอน “ความลับแผ่นดิน”

... ข้าพเจ้าคอยอยู่ที่บ้านของนายทองอินจนเกือบค่ำ นายทองอินจึงได้กลับมา แลไม่ยอมพูดจาอะไรกับข้าพเจ้า...และ...นายทองอินไม่พูดจากับข้าพเจ้าอีกเลยจนถึงบ้าน... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 251)

นอกจากนั้น รูปแบบในการสืบสวนหาความจริงก็มีผลมาจากอุปนิสัยของนักสืบ คือการเก็บใจความคิดเอาไว้ในใจ และตั้งสมมติฐานจนได้คำตอบเสียก่อนจึงจะเปิดเผยตัวคนร้าย ดังนั้น จะเห็นได้ว่านักสืบมักจะแสดงพฤติกรรมที่แปลกประหลาดในการสืบสวนคดี เนื่องจากอยู่ในช่วงเวลาที่ต้องใช้ความคิด จึงไม่สามารถอธิบายเหตุผลในการกระทำนั้น ๆ ได้ ทำให้พฤติกรรมของนักสืบดูน่าสงสัย เช่น ในตอน “The Problem of the Thor Bridge” เมื่อโฮล์มส์และวัตสันเข้าสืบสวนคดีฆาตกรรม โฮล์มส์คาดเดาว่าผู้ต้องสงสัยจะไม่ใช่คนที่ลงมือก่อคดี แต่ผู้ตายคงจะฆ่าตัวตายเองแล้วโยนความผิดไปให้ผู้ต้องสงสัย โฮล์มส์ลงมือทดลองใช้ปืนผูกกับเชือกแล้วเหนียวไก ทำให้โฮล์มส์พบรอยกระแทงที่ราวสะพาน โฮล์มส์จึงรู้ว่าวิธีที่เขาตั้งสมมติฐานนั้นถูกต้อง แต่ในขณะที่โฮล์มส์ลงมือทำการทดสอบนั้น วัตสันและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้สืบคดีจะเกิดความสงสัยในตัวโฮล์มส์

... “Do you know, Watson,” said he, “I believe your revolver is going to have a very intimate connection with the mystery which we are investigating.”

“My dear Holmes, you are joking.”

“No, Watson, I am very serious. There is a test before us. If the test comes off, all will be clear. And the test will depend upon the conduct of this little weapon. One cartridge out. Now we will replace the other five and put on the safety catch. So that increases the weight and makes it a better reproduction.”

I had no glimmer of what was in his mind, nor did he enlighten me,...

“A clue, Mr. Holmes? What is it?”

“It all depends upon the behavior of Dr. Watson’s revolver.”

Said my friend. “Here it is. Now, officer, can you give me ten yards of string?”

“I think that this is all we will need,”... (Doyle 1986 : 584)

อาการเก็บใจความคิดแบบเซอร์ลอค โฮล์มส์ปรากฏให้เห็นในตัวนายทองอินด้วยเช่นกัน ในขณะที่เดินตรวจหาหลักฐาน ในตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม”

... ว่าดังนั้นแล้ว นายทองอินก็เที่ยวเดินออกนอกไปตามในสวนนั้น นัยน์ตามองดูพื้นดินบ้าง บนต้นไม้บ้าง แต่ในเวลานั้นก็ไม่ปรากฏว่าได้ความอะไร ส่วนข้าพเจ้าทราบอยู่ดีว่าเป็นเวลาแก่กำลังอยากปิดอยู่ คือยังไม่ได้ความแน่ หรือยังนึกไม่ออกว่าจะขยายความว่าอย่างไร จึงจะเข้าที่ พอแก่ดูรอบสวนแล้วแกก็บอกนายบุญเชิดขอให้ห้ามคนอย่าให้เข้าไปในสวนนั้นเลย เป็นอันขาด จนกว่านายทองอินจะบอกว่าเข้าได้... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 468)

วิธีการสืบสวนของปัวโรต์ที่เน้นการหาเหตุจูงใจของคนร้าย ทำให้ปัวโรต์ต้องเข้าไปใกล้ชิดกับตัวละครผู้ต้องสงสัยทุกคนให้มากที่สุด ดังนั้น เขาจึงใช้วิธีการพูดคุยเพื่อให้รู้ถึงอุปนิสัยที่แท้จริงของผู้ต้องสงสัย วิธีการสืบสวนจากหลักฐานตามแบบของเซอร์ลอค โฮล์มส์ จึงไม่ปรากฏในนวนิยายชุดปัวโรต์ ลักษณะการไม่เปิดเผยความคิดของปัวโรต์จึงแสดงออกในรูปความสงสัยของเฮสติงส์ เพราะเฮสติงส์มักจะไม่เข้าใจว่าเหตุใดปัวโรต์จึงไม่ให้ความสนใจต่อหลักฐาน แต่หันไปให้ความสนใจกับบุคคล

ลักษณะการแสดงการกระทำแต่ไม่แสดงความคิดคือ ไม่มีการอธิบายการกระทำนั้น เป็นการสร้างความสงสัยให้เกิดขึ้นกับเพื่อนนักสืบ รวมทั้งผู้อ่าน ทำให้เกิดปมปริศนาในใจของเพื่อนนักสืบซึ่งมีส่วนชักนำให้ผู้อ่านเกิดความคิดและเข้าใจผิดได้

4.1.2.2 ผู้ช่วยนักสืบ

ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญไม่แพ้นักสืบก็คือตัวละครเพื่อนนักสืบ ทั้ง เซอร์ลอค โฮล์มส์ แอร์คูล บัวโรต์และนายทองอินต่างก็มีเพื่อนคู่หูที่ทำหน้าที่คอยช่วยเหลือในการสืบสวนคดี วัดสันทำหน้าที่เป็นเพื่อนคู่หูของเซอร์ลอค โฮล์มส์ ส่วนเพื่อนของแอร์คูล บัวโรต์คือ เฮสติงส์ และเพื่อนของนายทองอินคือ นายวัด ตัวละครเพื่อนนักสืบทั้งสามนี้มีหน้าที่เหมือนกันคือ เป็นผู้เล่าเรื่อง และจับบันทึกคดีที่ตนเองและนักสืบได้ร่วมกันทำการสืบสวน

อิทธิพลที่นวนิยายชุดนิทานทองอิน ได้รับมาจากนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ เห็นได้เด่นชัดจากชื่อของเพื่อนนักสืบ ในนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ เพื่อนนักสืบมีอาชีพเป็นหมอมือชื่อว่า จอห์นวัตสัน (Dr. John Watson) ส่วนในนวนิยายชุดนิทานทองอิน เพื่อนนักสืบมีชื่อว่านายวัด มีอาชีพเป็นทนายความหรือหมอความ อิทธิพลในลักษณะเช่นนี้คือการนำมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย เนื่องจากคนไทยในสมัยนั้นมักจะมีชื่อสั้นๆเรียกกันเพียงพยางค์เดียว ดังนั้นชื่อ “นายวัด” จึงเป็นชื่อแบบไทยที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำมาจากชื่อของ หมอวัตสันในภาษาอังกฤษ

ตัวละครซึ่งทำหน้าที่เป็นเพื่อนของนักสืบและเป็นผู้ช่วยของนักสืบในการสืบสวนคดีที่เกิดขึ้นถือได้ว่าเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั้งสามชุดนี้ต่างใช้ตัวละครเพื่อนนักสืบในการดำเนินเรื่อง โดยการจับบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นการสืบสวน จนพบตัวคนร้าย และอธิบายเหตุการณ์ทั้งหมด ซึ่งล้วนแต่เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครสำคัญตัวนี้ การดำเนินเรื่องเป็นการเล่าเรื่องย้อนอดีต โดยเพื่อนนักสืบจะเป็นผู้เล่าเรื่องราว รวมทั้งอธิบายวิธีการสืบสวนของนักสืบและให้ข้อมูลหลักฐานตามที่เพื่อนนักสืบได้เห็นและเข้าใจ เพื่อนนักสืบจะต้องมีความสามารถด้อยกว่านักสืบทั้งในด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นกลวิธีของผู้เขียนในการจำกัดการรับรู้ข้อมูลของผู้อ่านเพื่อไม่ให้รู้ความคิดและการกระทำของนักสืบทั้งหมด มิฉะนั้นจะทำให้เรื่องขาดความลึกลับ ไม่น่าติดตาม บทบาทของตัวละครเพื่อนนักสืบมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนสมมติฐานว่านวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ มีอิทธิพลต่อนวนิยายชุดบัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน เพราะภูมิหลังของตัวละครเพื่อนนักสืบทั้งสามมีความคล้ายคลึงกันมาก

- ภูมิหลังของตัวละคร

เพื่อนคู่หูของเซอร์ลอค โฮล์มส์ คือหมอวัตสัน เป็นแพทย์ทหารปลดประจำการมาจากสงครามในอาฟกานิสถานเนื่องจากได้รับบาดเจ็บจึงต้องได้รับการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ เขาได้รับอนุญาตให้พักรักษาตัว จึงได้มาที่ลอนดอน

...Worn with pain, and weak from the prolonged hardships which I had undergone, I was removed, with a great train of wounded sufferers, to the base hospital at Peshawar. Here I rallied, and had already improved so far as to be able to walk about the wards, and even to bask a little upon the veranda, when I was struck down by enteric fever, that curse of our Indian possessions. For months my life was despaired of, and when at last I came to myself and became convalescent, I was so weak and emaciated that a medical board determined that not a day should be lost in the Orontes, and landed a month later on Portsmouth jetty, with my health irretrievably ruined, but with permission from a paternal government to spend the next nine months in attempting to improve it. ... (Doyle 1986a : 3-4)

หลังจากที่วัตสันได้รู้จักกับยอดนักสืบเซอร์ลอค โอลด์มส์แล้ว ทั้งสองก็ตกลงเช่าห้องอยู่ร่วมกัน ภายหลังหมอวัตสันแต่งงานจึงแยกออกไปสร้างครอบครัวใหม่ แต่ก็ยังคงไปมาหาสู่ และเป็นเพื่อนคู่หูในการสืบสวนคดีกับโฮล์มส์เช่นเดิม

... One summer night, a few months after my marriage, I was seated by my own hearth smoking a last pipe and nodding over a novel, for my day's work had been an exhausting one. My wife had already gone upstairs, and the sound of the locking of the hall door some time before told me that the servants had also retired. I had risen from my seat and was knocking out the ashes of my pipe when I suddenly heard the clang of the bell.

I looked at the clock. It was a quarter to twelve. This could not be a visitor at so late an hour. A patient evidently, and possibly an all-night sitting. With a wry face I went out into the hall and opened the door. To my astonishment it was Sherlock Holmes who stood upon my step. ... (Doyle 1986a : 562)

เช่นเดียวกับเพื่อนคู่หูของนายทองอินคือ นายวัด มีอาชีพเป็นหมอคความ หรือทนายความ ได้อาศัยเช่าบ้านอยู่กับนายทองอิน แต่ต่อมามีภรรยาจึงต้องแยกจากกัน อย่างไรก็ตามนายวัดยังคงร่วมมือกับนายทองอินเข้าสืบสวนคดีต่างๆเช่นเดิม

... วันหนึ่ง ข้าพเจ้าพอทำงานเสร็จก็แวะไปที่บ้านนายทองอิน หมายถึง อยู่ว่างๆจะไปนั่งคุยเล่น พอข้าพเจ้าเดินขึ้นไปถึงห้องเขียนหนังสือ แลเห็นชายหนุ่มผู้หนึ่งนั่งพูดอยู่กับนายทองอิน ข้าพเจ้าก็คิดจะกลับออกไปเสียจากห้องนั้นก่อน แต่นายทองอินแลเห็นข้าพเจ้าแล้วจึงพูดขึ้นว่า... .. (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 477)

การสร้างตัวละครร้อยเอกอาเธอร์ เฮสติงส์ ให้เป็นเพื่อนคู่หูของ แอร์คูล บิวโรต์นั้น อกาธา คริสตี ได้แสดงให้เห็นว่าได้รับอิทธิพลมาจากเซอร์ อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ ผู้อ่านจะได้พบกับเฮสติงส์ในคดีแรกของบิวโรต์คือ "The Mysterious Affair at Styles" เฮสติงส์เป็นทหารที่ได้รับบาดเจ็บมาจากสงคราม หลังจากที่ได้รับการรักษาตัว และพักอยู่ในสถานพักฟื้นเป็นเวลาหลายเดือน ก็ได้รับอนุญาตให้ลาพักผ่อน เขาจึงได้ไปพักอยู่ที่คฤหาสน์สไตล์ส์(Styles) ในชนบทของเอสเส็กซ์(Essex) ทำให้เขาได้มาพบกับแอร์คูล บิวโรต์ ซึ่งเป็นชาวเบลเยียมที่ลี้ภัยเข้ามาอยู่ในประเทศอังกฤษ และเริ่มต้นประกอบอาชีพนักสืบเอกชน เมื่อเกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมที่คฤหาสน์สไตล์ส์ บิวโรต์ และเฮสติงส์ จึงได้ร่วมกันสืบสวนคดี

... I had been invalided home from the Front; and, after spending some months in a rather depressing Convalescent Home, was given a month's sick leave. Having no near relations or friends, I was trying to made up my mind what to do, when I ran across John Cavendish. I had seen very little of him for some years. ... As a boy, though, I had often stayed at Styles, his mother's place in Essex. ... (Christie 1984c : 1-2)

ลักษณะร่วมของวัตสันและเฮสติงส์ก็คือ การได้รับบาดเจ็บจากสงคราม และได้รับอนุญาตให้กลับมาพักรักษาตัว ทำให้ได้มาพบกับนักสืบ และกลายเป็นเพื่อนคู่หู ร่วมมือกันสืบสวนคดีตั้งแต่นั้นมา

ส่วนภูมิหลังของนายวัตสันจะแตกต่างไปจากวัตสันและเฮสติงส์ เนื่องจากนายวัตสันไม่ได้เป็นผู้ที่กลับมาจากการสู้รบในสงคราม แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงนำจุดเด่นของตัวละครมาจากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮลมส์ ทั้งหมด แต่พระองค์ทรงคำนึงถึงความเป็นไปได้เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย เนื่องจากในสมัยนั้นประเทศไทยไม่มีศึกสงครามกับประเทศใด ดังนั้น พระองค์จึงสร้างให้นายวัตสันอาชีพเป็นหมอความเพื่อให้มีความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีลึกลับ อันจะนำไปสู่การสืบสวนต่อไป

- ทศนคติต่อนักสืบ

วัตสัน เฮสติงส์ และนายวัตมีทัศนคติประการหนึ่งที่เหมือนกัน คือการชื่นชมและเชื่อมั่นในความสามารถของนักสืบ แม้ว่าในบางครั้งเพื่อนนักสืบจะไม่สามารถติดตามความคิดของนักสืบได้ จึงมักจะแสดงความประหลาดใจต่อการกระทำของนักสืบ ทำให้ถูกนักสืบตำหนิก็ตาม ในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ตอน “The Yellow Face” วัตสันแสดงความชื่นชมความสามารถของโฮล์มส์ เนื่องจากในยามที่เขาต้องสืบสวนคดี เขาจะแสดงพลังงานที่มีอยู่ในตัวและความรอบรู้ทั้งหมดออกมาให้เห็น

... - for, indeed, it was when he was at his wit's end that his energy and his versatility were most admirable -... (Doyle 1986a : 477)

ในตอน “The Resident Patient” วัตสันกล่าวชื่นชมว่าโฮล์มส์เป็นคนช่างสังเกต และมีความสามารถในการอนุมาน พิจารณาหาเหตุผล

... His characteristic talk, with its keen observance of detail and subtle power of inference, held me amused and enthralled. ... (Doyle 1986a : 368)

ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างปัวโรต์และเฮสติงส์มีลักษณะที่ต่างไป เนื่องจากอุปนิสัยของปัวโรต์ที่มักจะโอ้อวดและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมาก ทำให้ปัวโรต์มักจะกล่าวตำหนิเฮสติงส์เสมอ การแสดงความรู้สึกของเฮสติงส์ต่อปัวโรต์ จึงมีความชัดเจนน้อยกว่าความรู้สึกของวัตสันที่แสดงต่อเชอร์ล็อก โฮล์มส์ อย่างไรก็ตาม เฮสติงส์ยังคงมีความเชื่อมั่นในความสามารถของปัวโรต์เช่นเดียวกับวัตสัน ซึ่งเห็นได้จากตอน “Peril at End House” เฮสติงส์คิดว่าทุกอย่างจะต้องดีขึ้นถ้ามีปัวโรต์ ทำให้ปัวโรต์มีกำลังใจในการสืบสวนคดีต่อไป

... “Not while you’re about,” I said stoutly.

He stopped and wrung my hand.

“Merci, mon ami! Merci! You still have confidence in the old one-you still have the faith. You put new courage into me...” ... (Christie 1992a : 77)

นวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “ยาม่าบังกะโล” แสดงให้เห็นว่านายวัตชื่นชมในความสามารถของนายทองอิน หลังจากที่นายทองอินสืบสวนจนได้ความว่าเงินอื้อวางยาม่าตัวเก็งของ

ตนเองเพื่อหวังเงินเติมพันธจากม้าตัวรองแล้ว นายทองอินจึงได้รับเงินรางวัลจากเงินนี้ตามสัญญา นายวัตจึงกล่าวชมนายทองอิน

... “ฉันเห็นแก่งามตามเคย แต่ฉันอยากรู้ที่อยู่สักหน่อยว่า เมื่อเข้านี้หายไปไหน”... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 406)

ทัศนคติของวัตสัน เฮสติงส์ และนายวัต ที่มีต่อเซอร์ลอคโฮลมส์ ปัวโรต์ และนายทองอิน เป็นไปในลักษณะเดียวกันคือ ชื่นชมและยกย่องในความสามารถของเพื่อน แต่การแสดงออกมากหรือน้อยต่างกัน ส่วนความคล้ายคลึงกันอีกประการหนึ่งของตัวละครเพื่อนนักสืบทั้งสามนี้ก็คือ หลังจากที่อยู่ร่วมสืบสวนคดีกับนักสืบได้ระยะหนึ่ง ทั้งสามคนก็ได้แต่งงานและแยกครอบครัวออกไป หมอวัตสันแต่งงานและกลับไปเปิดคลินิกที่เคนซิงตัน ส่วนเฮสติงส์ได้แต่งงานและย้ายไปทำฟาร์มปศุสัตว์อยู่ในอาร์เจนตินา นายวัตได้แต่งงานกับแม่แซมซึ่งเป็นผู้ที่เคยมาขอความช่วยเหลือจาก นายทองอิน อย่างไรก็ตามเพื่อนนักสืบทั้งสามก็กลับมาเยี่ยมนักสืบและร่วมกันสืบสวนคดีอยู่เสมอ แม้ว่าแต่งงานไปแล้ว

บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เห็นว่านวนิยายชุดปัวโรต์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮลมส์ ก็คือ การที่เพื่อนนักสืบแสดงความงุนงงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะไม่เข้าใจถึงความคิดของนักสืบที่ฉลาดหลักแหลมกว่า ข้อสงสัยของเฮสติงส์มักจะนำมาซึ่งคำตำหนิจากปัวโรต์ก่อนคำอธิบายอยู่เสมอ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักสืบและเพื่อนนักสืบนั้น ปัวโรต์แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ที่เขามีต่อเฮสติงส์ แตกต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างเซอร์ลอค โฮลมส์ และวัตสัน เนื่องจากปัวโรต์มักจะตำหนิเฮสติงส์ในเรื่องการใช้ความคิด เพราะเฮสติงส์ไม่เข้าใจความคิดของปัวโรต์ เช่นในตอน “Peril at End House” มีหลายตอนที่แสดงให้เห็นว่าปัวโรต์ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเฮสติงส์ เพราะปัวโรต์คิดว่าเฮสติงส์มักจะมีความคิดที่ตรงกันข้ามกับตน ซึ่งคอยแต่จะชักนำให้หลงทาง ทว่าแท้ที่จริงแล้วเป็นกลวิธีของผู้เขียนที่ตั้งใจจะทำให้ผู้อ่านหลงทาง ไม่ใช่ตัวละครนักสืบ

... “You have an extraordinary effect on me, Hastings. You have so strongly the *flair* in the wrong direction that I am almost tempted to go by it!... (Christie 1992a :82)

ในบางครั้งบ๊วโรตคิดว่าเฮสติงส์ไม่สามารถช่วยเขาคิดได้ ดังนั้นบ๊วโรตจึงต้องคิดเอง

... “Most faithful of dogs! But see you, Hastings, you cannot assist me to think. That is all I am going to do, think.”... (Christie 1992a :82)

ลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าบทบาทของเฮสติงส์ในสายตาของบ๊วโรต คือผู้ที่คอยติดตามความคิดของเขา แล้วนำมาจดบันทึกเท่านั้น จากการทำบ๊วโรตมักจะตำหนิเฮสติงส์อยู่เสมอในเรื่องการใช้ความคิดตีความไปผิดทาง เป็นเหมือนการบอกผู้อ่านทางอ้อมว่าความคิดของเฮสติงส์เป็นความเข้าใจผิด ไม่ใช่ความจริง รวมทั้งเป็นการเน้นให้เห็นความสามารถของตัวนักสืบมากขึ้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าทั้งนักสืบเชอร์ล็อก โฮล์มส์ และนายทองอินมีความไว้วางใจในตัวเพื่อนมาก จนถึงกับเรียกได้ว่าเป็นเพื่อนคู่หู คู่คิดในยามที่ต้องเผชิญเรื่องลึกลับด้วยกัน ดังนั้นอุปนิสัยและบุคลิกของเพื่อนนักสืบในนวนิยายทั้งสองชุดนี้จึงต้องทำให้นักสืบไว้วางใจได้ ซึ่งแตกต่างจากความคิดของบ๊วโรตที่มีต่อเฮสติงส์ มีหลายคดีที่มีความเกี่ยวข้องกับชื่อเสียงของบุคคลสำคัญในสังคม หากเรื่องราวถูกแพร่งพรายออกไป จะเกิดผลเสียต่อตัวนักสืบและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการยึดมั่นในคำพูดและความซื่อสัตย์จึงเป็นอุปนิสัยที่มีอยู่ในตัวของเพื่อนนักสืบทั้งสองคน คดีที่วัดสันและนายวัดได้บันทึกถึงการสืบสวนและได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ นั้น เป็นบางส่วนของบันทึกคดีที่วัดสันและนายวัดได้จดไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น ก่อนที่วัดสันและนายวัดจะนำคดีที่จดบันทึกไว้มาตีพิมพ์เผยแพร่ จึงต้องปรึกษากับนักสืบก่อน เพื่อความมั่นใจว่าจะไม่มีผลกระทบต่อชื่อเสียงของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นในตอน “The Adventure of the Illustrious Client” โฮล์มส์ได้อนุญาตให้วัดสันนำคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในสังคมชั้นสูงมาเปิดเผยหลังจากที่เวลาผ่านไปนานหลายปี โดยให้เหตุผลว่า คงไม่มีผลกระทบต่อผู้หนึ่งผู้ใดอีกต่อไป เพราะเวลาได้ผ่านไปเนิ่นนานแล้ว

... “It can't hurt now,” was Mr. Sherlock Holmes's comment when, for the tenth time in as many years, I asked his leave to reveal the following narrative, so it was at last I obtained permission to put on record what was, in some ways, the supreme moment of my friend's career... (Doyle 1986b : 462-463)

ส่วนในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน“นางพระโขนงที่สอง” มีการแสดงให้เห็นภาพอุปนิสัยของนายวัดผ่านการบอกเล่าของตนเองว่า

... ข้าพเจ้าได้เคยไปกับนายทองอินบ้างแล้วบางครั้ง ในเวลาเขาไปสืบการต่าง ๆ แล บางทีก็ได้ช่วยเขาบ้างตามสติกำลังของข้าพเจ้า แต่อย่างไร ๆ ก็ดี นายทองอินเป็นเชื่อได้แน่ว่า ข้าพเจ้าไม่เป็นคนปากพล่อย สิ่งใดเขายังไม่อนุญาตให้ขยายเป็นไม่ขยายเด็ดขาด เพราะฉะนั้น นายทองอินจึงเรียกข้าพเจ้าไปเป็นเพื่อนเนื่อง ๆ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 301)

- ความสัมพันธ์กับนักสืบ

ลักษณะที่แตกต่างกันในด้านความสัมพันธ์ของตัวละครก็คือ ถึงแม้ว่าวัตสันและนายวัตจะไม่ สามารถติดตามความคิดของเซอร์ลอค โฮล์มส์ และนายทองอินได้ทันเช่นเดียวกันกับเฮสติงส์ แต่ โฮล์มส์ก็ไม่เคยใช้วาจาที่รุนแรงต่อว่าวัตสัน เหมือนเช่นที่ปัวโรต์พูดกับเฮสติงส์เลย ในทางกลับกัน ความสัมพันธ์ระหว่างโฮล์มส์และวัตสันเริ่มแน่นแฟ้นขึ้นหลังจากที่ได้ร่วมงานกันมาระยะหนึ่ง จะเห็นได้ว่านักสืบในนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน มีความไว้วางใจในตัวเพื่อน เสมือนเป็นเพื่อนคู่คิด หรือผู้ช่วยในยามที่ต้องเผชิญอันตรายด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นคดีในลักษณะที่ร้ายแรง เพียงใด หากมีโอกาส เพื่อนนักสืบมักจะเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง ทำให้นักสืบมีความเชื่อมั่นในตัวเพื่อน จึงเปิดเผยเรื่องราวต่าง ๆ ให้เพื่อนรู้โดยไม่มี การปิดบัง แม้ว่าผู้ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือจากนักสืบจะแสดงความไม่ไว้วางใจในตัวเพื่อนของนักสืบ แต่นักสืบจะให้เกียรติกับเพื่อนโดยแจ้งให้ผู้จ้างวานทราบ ว่าเพื่อนนักสืบคือเพื่อนร่วมงานของตนเองเสมอ เช่นในตอน “A Scandal in Bohemia” กษัตริย์แห่งโบฮีเมียมาปรึกษา กับโฮล์มส์ แต่ไม่ต้องการที่จะพูดต่อหน้าวัตสัน โฮล์มส์จึงให้การยืนยันว่าวัตสันคือเพื่อนร่วมงานของโฮล์มส์

... “This is my friend and colleague, Dr. Watson, who is occasionally good enough to help me in my case...”

“... I understand that this gentleman, your friend, is a man of honour and discretion, whom I may trust with a matter of the most extreme importance. If not, I should much prefer to communicate with you alone.”

I rose to go, but Holmes caught me by the wrist and pushed me back into my chair. “It is both, or none,” said he. “You may say before this gentleman anything which you may say to me.”... (Doyle 1986a : 214)

ในตอน “The Adventure of the Creeping Man” ผู้อ่านได้เห็นถึงความไว้วางใจที่โฮล์มส์มีต่อวัตสันอย่างเห็นได้ชัดเมื่อ มิสเตอร์ เบนเน็ต (Mr. Bennett) ผู้เป็นตัวแทนของศาสตราจารย์เพรสเบอร์รี่ (Professor Presbury) เข้ามาขอความช่วยเหลือจากโฮล์มส์ และเกรงว่าเรื่องจะแพร่กระจายออกไป เพราะเห็นว่ามีบุคคลที่สามอยู่ด้วย แต่โฮล์มส์ก็ยืนยันว่าวัตสันเป็นเพื่อนร่วมงานของเขาที่สามารถไว้วางใจได้

... “Have no fear, Mr. Bennett. Dr. Watson is the very soul of discretion, and I can assure you that this is a matter in which I am very likely to need an assistant.”... (Doyle 1986b : 589)

ส่วนในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “ความลับแผ่นดิน” นายทองอินได้แสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจที่มีต่อนายวัต เช่นเดียวกับโฮล์มส์ เมื่อท่านปลัดทูลฉลองมาขอความช่วยเหลือ จากนายทองอิน และพบว่านายวัตอยู่ด้วยในขณะนั้น

... “ฉันจะมาหาเรื่องไปรเวท”

แล้วก็แลดูข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าเห็นดังนั้น ข้าพเจ้าก็ขยับตัวลุกขึ้นจะไปเสียมิให้กีด แต่ นายทองอินซึ่งพูดขึ้นว่า

“นายวัตนี้เป็นเพื่อนเอกของกระผม กับเป็นผู้ช่วยอย่างสำคัญด้วย เพราะฉะนั้นถ้าได้ เค้าจะมาหากระผมด้วยธุระเกี่ยวข้องกับการสืบอะไรทางลับ ได้เท่าไรไว้นายวัตได้”... (นายแก้ว- นายขวัญ 2509 : 341)

ลักษณะเช่นเดียวกันนี้ก็ปรากฏอยู่ในตอน “ระเด่นลันได”

... แม่แหม่มแลดูนายทองอิน แล้วแลมาทางข้าพเจ้า แต่ยังหาพูดว่าอะไรไม่ ข้าพเจ้านึกเดาว่าคงจะรู้สึกกีดในตัวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงตั้งท่าจะลุกออกไป แต่นายทองอินโบกมือแล้วหันไปพูดกับแม่แหม่มว่า

“นายวัตคนนี้เป็นคนเคยทำงานร่วมกับผมมาหลายครั้ง ได้เป็นกำลังกับผมมาก ผมรับประกันได้ว่าเป็นผู้ควรไว้วางใจได้ทีเดียว”... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 384)

ลักษณะนี้ แตกต่างจากปัวโรต์ที่มักจะตำหนิเฮสติงส์รวมทั้งไม่เคยไว้วางใจในตัวของเขาเลย ในทางกลับกันข้อสงสัยหรือข้อสังเกตของวัตสันจะมีส่วนช่วยทำให้โฮล์มส์เกิดความคิดใหม่ อันจะนำไปสู่การเปิดเผยตัวคนร้ายได้ เช่นในตอนเปิดเรื่องตอน “The Hound of the Baskervilles” วัตสันได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการอนุมานหาเจ้าของไม้เท้าที่มีผู้มาลี้ภัยที่ห้อง ทำให้โฮล์มส์กล่าวชื่นชมวัตสันว่า

สามารถช่วยชี้ทางให้เขาเห็นข้อเท็จจริงได้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าวัตสันมีบทบาทในการกระตุ้นความคิดของโฮล์มส์

... “Really, Watson, you excel yourself,” said Holmes, pushing back his chair and lighting a cigarette. “I am bound to say that in all the account which you have been so good as to give of my own small achievement you have habitually underrated your own abilities. It may be that you are not yourself luminous, but you are a good conductor of light. Some people without possessing genius have a remarkable power of stimulating it. I confess, my dear fellow, that I am very much in your debt.”... (Doyle 1986b : 4)

สำหรับในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตอน “นากพระโขนงที่สอง” นายทองอินได้กล่าวชมนายวัต เมื่อนายวัตได้เสนอความคิดเห็นของตนเองในการตั้งสมมติฐานหาเหตุผลของผู้ที่มาปลอมตัวเป็นผีฟ้าบ้านของพันโชติ และสมมติฐานนั้นสามารถทำให้นายทองอินเห็นด้วย

... นายทองอินพยักหน้า ยิ้ม แล้วตอบว่า “ถูก! ถูก! เออใช้ความคิดบ้างอย่างนี้ถึงจะดี ตัวฉันนี้ถ้าไม่มีผู้เถียงไว้บ้าง ฉันจะเลยเชื่อดัว แลความฉลาดของตัวเองจนเกินไป บางทีจะทำให้เสียการได้ ที่พ่อวัดทักขึ้นครั้งนี้ถูกทีเดียว...”... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 299)

การแสดงความคิดเห็นของเฮสติงส์ที่ทำให้ปัวโรต์เห็นด้วยจะไม่มีปรากฏให้เห็น สืบเนื่องมาจากนิสัยความเชื่อมั่นในตนเองของปัวโรต์ ประกอบกับการที่เฮสติงส์มักจะตามความคิดของปัวโรต์ไม่ทัน ทำให้ปัวโรต์ไม่มีความไว้วางใจในตัวเฮสติงส์ รวมทั้งการตั้งข้อสังเกตของเฮสติงส์ที่มักจะขัดกับความคิดของปัวโรต์เสมอ และปัวโรต์ก็สามารถแสดงให้เห็นว่าความคิดของเขาถูกต้องจึงทำให้บทบาทของเฮสติงส์ในส่วนนี้แตกต่างจากวัตสันและนายวัต

ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเซอร์ลอค โฮล์มส์และวัตสัน กลับไปแสดงให้เห็นเด่นชัดที่ความสัมพันธ์ระหว่างปัวโรต์และจอร์จ (George) ซึ่งเป็นคนสนิทที่คอยรับใช้ปัวโรต์ ปัวโรต์แสดงความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อจอร์จมากกว่าที่แสดงต่อเฮสติงส์ ทั้ง ๆ ที่เฮสติงส์มีส่วนช่วยในการสืบสวนคดีของปัวโรต์มากกว่า แต่ปัวโรต์ให้ความสำคัญกับจอร์จและมอบหน้าที่ซึ่งควรจะเป็นของเฮสติงส์ให้กับจอร์จ เป็นเพราะจอร์จทำงานใกล้ชิดกับปัวโรต์มานาน จึงรู้จักปัวโรต์และมีผลงานเป็นที่น่าพอใจกว่าเฮสติงส์

ลักษณะที่ตรงกันข้ามระหว่างเฮสติงส์และจอร์จสามารถเห็นได้จากคำพูดของปัวโรต์ในเรื่องสั้นตอน “The Under Dog” หลังจากที่จอร์จแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน

...“Ha!” said Poirot, “it is suggestive-that.”...

“You are very useful to me, George,” he murmured. ... (Christie 1984d : 24)

แม้ว่ากาธา คริสตี จะดัดแปลงให้รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัวโรต์และเฮสติงส์แตกต่างไปจากเซอร์ลอค โฮล์มส์และวัตสัน แต่ความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวยังคงแสดงให้เห็นในนวนิยายชุด *ปัวโรต์* ลักษณะความสัมพันธ์ของนักสืบและเพื่อนนักสืบในนวนิยายชุด *เซอร์ลอค โฮล์มส์* จึงมีอิทธิพลต่อนวนิยายชุด *ปัวโรต์* เพียงแต่เปลี่ยนบทบาทของตัวละคร จะเห็นได้ว่าคริสตีมักจะใช้น้ำเสียงของตัวละครแสดงคำพูดที่เสียดสีโฮล์มส์ไม่ว่าจะเป็นในด้านวิธีการสืบสวนโดยเน้นการพิจารณาจากหลักฐานหรือการตำหนิเฮสติงส์ว่าเป็นสุนัขที่ซื่อสัตย์เหมือนวัตสัน “Most faithful of dogs!” (Christie 1992a : 82) ทั้งๆที่คริสตีได้นำวิธีการเหล่านี้มาใช้ในนวนิยายชุด *ปัวโรต์* เช่นกัน เพียงแต่ดัดแปลงให้มีรูปแบบที่ต่างไปเท่านั้น

นอกจากนั้นทั้งวัตสัน และนายวัต ยังเป็นเพื่อนคู่หูที่เข้าใจและรู้ใจนักสืบในสถานการณ์ที่ตั้งเครียดและคับขัน เช่นในเวลาที่ต้องสืบสวนคดีแข่งกับเวลา หลายครั้งที่โฮล์มส์ และนายทองอินกระทำการประหลาดที่วัตสันและนายวัตไม่เข้าใจ แต่เพื่อนนักสืบทั้งสองต่างรู้ว่าการกระทำนั้นๆของนักสืบมีเหตุผล และเมื่อถึงเวลานักสืบจะเป็นผู้อธิบายเองว่ากระทำอาการเหล่านั้นไปเพื่ออะไร เช่นในตอน “The Adventure of the Dancing Men” โฮล์มส์พูดเป็นปริศนาให้วัตสันสงสัย ดูเหมือนว่าโฮล์มส์จะรู้คำตอบของคดีลึกลับที่มีการตีความจากรหัสภาพตุ๊กตาเดินรำ ถึงแม้ว่าวัตสันจะเกิดความงุนงงต่อการกระทำของโฮล์มส์เพียงใด เขาก็รู้ว่าเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม โฮล์มส์จะอธิบายทุกสิ่งทุกอย่างให้เขาฟังในที่สุด

... I confess that I was filled with curiosity, but I was aware that Holmes liked to make his disclosures at his own time and in his own way, so I waited until it should suit him to take me into his confidence... (Doyle 1986a : 712)

ส่วนในตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” ผู้อ่านจะเห็นว่านายวัตมีความเข้าใจในความคิดและการกระทำของนายทองอิน

... ส่วนข้าพเจ้าทราบอยู่ดีว่านี่เป็นเวลาแกกำลังอยากปิดอยู่ คือยังไม่ได้ความแน่หรือ
 ยังนึกไม่ออกว่าจะขยายความอย่างไรจึงจะเข้าที่... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 468)

ในตอน “นายจรรยาเศรษฐี” เป็นอีกตอนหนึ่งที่นายวัดแสดงให้ผู้อ่านเห็นว่าเข้าใจในการกระทำของ
 นายทองอิน

... ข้าพเจ้าคอยจะให้ นายทองอินอธิบายเรื่องราว ก็หาอธิบายไม่ ข้าพเจ้าอยากทราบ
 จนใจเต็ม แต่ทราบอยู่ว่าถ้านายทองอินจะบอกอะไรแก่บอกเอง ไม่ต้องให้ถาม แต่ถ้าแกไม่บอก
 แล้ว ถึงถามก็ไม่บอก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงไม่ถาม เลยขับรถหนึ่งไปจนถึงบ้านนายทอง
 อิน... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 493)

ในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* ตอน “Peril at End House” มีการกล่าวถึงวัดสัน เมื่อปัวโรต์กล่าว
 แนะนำตนเองอย่างโอ้อวดต่อ นิค(Nick) ซึ่งเป็นคนร้ายที่แท้จริง ทำให้นิคไม่พอใจกล่าวตำหนิปัวโรต์ว่าถ้า
 หากเลี้ยงสุนัขแล้วไม่ควรจะเห่าเอง หมายความว่าในเมื่อปัวโรต์มีเพื่อนคือ เฮสติงส์ ควรจะให้เพื่อนเป็นผู้
 กล่าวยกย่อง ไม่ควรยกย่องตนเอง โดยมีการอ้างอิงถึงสุนัขตัวนั้นว่าคือวัดสัน ซึ่งในความหมายของนิค
 วัดสันก็คือสุนัขของโฮล์มส์ ดังจะเห็นได้จากบทสนทนายระหว่างนิคกับปัวโรต์และเฮสติงส์ ความว่า

... “Ah, yes, but it is more agreeable to have been able to reserve the
 modesty. One should not sing one's own praises.”

“One should not keep a dog and have to bark oneself,” agreed Nick, with
 mock sympathy. “Who is the dog, by the way? Dr. Watson, I presume

“My name is Hastings,” I said coldly. ... (Christie 1992a : 27)

จะเห็นได้ว่าอภราธา คริสตี เปรียบเทียบเฮสติงส์กับสุนัขบ่อยครั้ง ในที่นี้มีการกล่าวอ้างถึงวัด
 สันที่เป็น “สุนัข” ของโฮล์มส์ คำเปรียบเปรยนี้แสดงให้เห็นว่าในสายตาของนิค บทบาทของเฮสติงส์ไม่
 มีความแตกต่างจากวัดสันเลย หากพิจารณาจากแนวความคิดของคนในสังคมตะวันตกพบว่า คน
 ตะวันตกให้ความสำคัญกับสุนัข เปรียบเสมือนเพื่อนผู้ซื่อสัตย์ที่คอยอยู่ใกล้ชิดไม่ว่าในเวลาใด ดังจะ
 เห็นได้จากสำนวนในภาษาฝรั่งเศสที่ว่า “fidèle comme un chien” วัดสันและเฮสติงส์คอยติดตาม
 โฮล์มส์และปัวโรต์ไปในการสืบสวนคดีทุกครั้งที่มีโอกาส จึงไม่ต่างจากสัตว์เลี้ยงผู้ภักดีต่อเจ้านาย

แม้ว่าจะไม่สามารถให้ความช่วยเหลือในด้านการใช้ความคิดในการสืบสวนมากนัก ทว่า บทบาทของเพื่อนนักสืบในสายตาของนักสืบก็เป็นเพื่อนร่วมทางที่คอยรับฟังความคิดเห็น และเป็นผู้ช่วยในยามจำเป็น เซอร์ลอค โฮล์มส์ ได้แสดงความคิดเห็นว่าเนื่องจากความไม่รู้ทำให้วัตสันจดบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างสนุกสนานน่าติดตาม ทรรศนะของนักสืบในประเด็นนี้แสดง ให้เห็นในนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* ตอน “The Adventure of the Lion’s Mane” ซึ่งเป็นตอนหนึ่งที่มีมุมมองในการเล่าเรื่องแตกต่างจากตอนอื่นๆ คือเซอร์ลอค โฮล์มส์เป็นผู้เล่าเรื่องเอง ทั้งหมดโดยใช้สรรพนาม “I” ทำให้ปมปริศนาลึกลับถูกเปิดเผยอย่างเป็นขั้นตอนตามมุมมองของโฮล์มส์ จึงขาดความตื่นเต้นและน่าติดตาม แตกต่างจากการเล่าเรื่องของวัตสัน

...At this period of my life the good Watson had passed almost beyond my ken. An occasional week-end visit was the most that I ever saw him. Thus I must act as my own chronicler. Ah! had he but been with me, how much he might have made of so wonderful a happening and of my eventual triumph against every difficulties! As it is, however, I must needs tell my tale in my own plain way, showing by my words each step upon the difficult road which lay before me as I searched for the mystery of the Lion’s Mane. (Doyle 1986b : 606)

4.1.2.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจ

เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่มีส่วนชักนำให้นักสืบเข้าไปมีส่วน เกี่ยวข้องกับคดี เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเข้ามาขอความช่วยเหลือจากนักสืบอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีบทบาทในนวนิยายชุด*เซอร์ลอคโฮล์มส์* หลายคนทำงานร่วมกับโฮล์มส์ เช่น สารวัตร แลนเนอร์ (Lanner) สารวัตรเกรกสัน (Gregson) สารวัตรฮอปกินส์ (Hopkins) และสารวัตรเลสเตรด(Lestrade) เป็นต้น แต่ผู้ที่มีบทบาทและทำงานร่วมกับเซอร์ลอคโฮล์มส์ต่อเนื่องที่สุดก็คือ สารวัตรเลสเตรด ทำหน้าที่เป็นนักสืบของทางราชการหรือเรียกว่า สก็อตแลนด์ ยาร์ด (Scotland Yard) มีบทบาทปรากฏอยู่ในคดีหลายตอน เช่นตอน “The Norwood Builder” ตอน “Charles Augustus Milverton” ตอน “The Six Napoleons” และตอน “A Study in Scarlet” เป็นต้น ส่วนในนวนิยายชุด*บ๊วโรต์* มีส่วนคล้ายคลึงกับนวนิยายชุด*เซอร์ลอคโฮล์มส์* ในด้านตัวละครเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะในนวนิยายชุด*บ๊วโรต์* ก็มีตำรวจที่มักจะเข้ามาขอความช่วยเหลือจากบ๊วโรต์อยู่เสมอคือ สารวัตรแจปป์ มีบทบาทปรากฏอยู่ในคดีตอน “The Affair at the Victory Ball” ตอน “The Market Basing Mystery” ตอน “The Murder on the Links”

และตอน “The ABC Murders” เป็นต้น สำหรับนวนิยายแนวสืบสวนชุดนิทานทองอิน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ามาขอความช่วยเหลือจากนายทองอินอยู่เสมอคือสารวัตรบุญเชิด

หน้าที่ของตัวละครเจ้าหน้าที่ตำรวจในนวนิยายทั้งสามชุดคือการเข้ามาขอคำปรึกษา หรือความช่วยเหลือจากนักสืบและชักนำให้นักสืบได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี ตัวละครเจ้าหน้าที่ตำรวจมีลักษณะคล้ายกับเพื่อนนักสืบคือ มีความสามารถด้อยกว่านักสืบและมักจะตามความคิดของนักสืบไม่ทัน เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะสรุปสำนวนคดีอย่างง่าย ๆ ตามหลักฐานที่ได้พบอย่างผิวเผิน จึงหลงกลคนร้าย ทำให้ผู้ต้องสงสัยถูกจับ หากนักสืบไม่เข้ามาคลี่คลายปมปริศนา ผู้ต้องสงสัยจะต้องถูกลงโทษแทนคนร้ายที่แท้จริง ดังนั้น หลังจากที่จากนักสืบสามารถเปิดเผยความลึกลับทั้งหมดได้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจจะแสดงความชื่นชมยกย่องความสามารถของนักสืบเป็นอย่างมาก เพราะการคลี่คลายคดีของนักสืบนั้นมักจะเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจคาดไม่ถึง

ลักษณะดังกล่าวเป็นการนำเสนอให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสามารถของนักสืบในทางอ้อม เนื่องจากหน้าที่ในการเปิดเผยตัวคนร้ายควรจะเป็นการแสดงบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจกลับต้องมาขอความช่วยเหลือจากนักสืบ เป็นนัยที่แสดงให้เห็นว่าตำรวจไม่มีความสามารถเทียบเท่านักสืบ และส่งเสริมความสามารถของนักสืบให้โดดเด่นขึ้น

4.1.2.4 คนร้าย

ตัวละครผู้ร้ายหรือฆาตกรเป็นตัวละครที่บทบาทสำคัญเช่นกัน เป็นตัวละครที่นักสืบต้องค้นหาเพราะเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดความลึกลับขึ้น ตัวละครผู้ร้ายในนวนิยายแนวสืบสวนทั้งสามชุดนี้ล้วนมีจุดประสงค์ส่วนตัวในการก่อคดี แต่มีเหตุจูงใจในการกระทำที่แตกต่างกัน ตัวละครผู้ร้ายในนวนิยายแนวสืบสวนทั้งสามชุดนี้ต่างปรากฏตัวปะปนอยู่กับตัวละครอื่นๆ อาจตกเป็นผู้ต้องสงสัยหรือไม่ก็ได้

อิทธิพลที่นวนิยายชุดนิทานทองอิน ได้รับมาจากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ คือ ลักษณะของคนร้ายที่มีเหตุจูงใจในการก่อคดี เช่น เกิดความแค้นหรือเพื่อปกปิดความลับ ลักษณะของคนร้ายที่ปรากฏในนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ และนวนิยายชุดนิทานทองอิน จะคล้ายคลึงกันคือ เป็นคนธรรมดาแต่มีเหตุจำเป็นทำให้ต้องก่อคดีอาชญากรรมขึ้น คดีที่ก่อขึ้นนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องรุนแรงจนทำให้เหยื่อถึงแก่ชีวิต เช่น การสร้างสถานการณ์หลอกลวงเพื่อปกปิดความลับ แต่คนร้ายในนวนิยายสืบสวนชุดปัวโรต์มีลักษณะที่ต่างออกไปเนื่องจาก อกาธา คริสตี ให้ความสำคัญกับเหตุจูงใจของคนร้าย ดังนั้น ตัวละครคนร้ายที่ปัวโรต์จะต้องสืบหา นั้นจะดูลึกซึ้งกว่าตัวละครคนร้ายของเชอร์ล็อก โฮล์มส์และนายทอง

อิน แม้ว่าคนร้ายของบัวโรต์จะมีเหตุผลส่วนตัวในการก่อคดีอาชญากรรมเช่นเดียวกัน แต่จะมีความซับซ้อนมากกว่า เพราะจะต้องพิจารณาถึงเหตุผลเบื้องลึกในจิตใจของตัวละครที่กดดันมากจนสามารถทำให้ตัวละครสามารถก่อคดีได้ มีการใช้ความรู้ด้านจิตวิเคราะห์เข้ามาอธิบายการกระทำ ผลที่เกิดจากแรงผลักดันภายในใจจะทำให้ตัวละครแสดงการกระทำที่รุนแรงและซับซ้อน คดีส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจึงค่อนข้างรุนแรงจนทำให้เหยื่อถึงแก่ความตาย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าตัวละครผู้ร้ายของบัวโรต์มีความลึกซึ้งและรุนแรงกว่าคนร้ายของเซอร์ลอค โฮล์มส์และนายทองอิน

4.1.2.5 ผู้ต้องสงสัย

ผู้ต้องสงสัยเป็นตัวละครหนึ่งที่มีบทบาททำให้การดำเนินเรื่องไปถึงจุดสิ้นสุด เพราะนักสืบจะต้องเข้าสืบสวนเพื่อช่วยให้ตัวลครนี้พ้นผิด ในนวนิยายแนวสืบสวนชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์และนวนิยายชุดนิทานทองอิน บางตอนอาจจะไม่มีบทบาทของตัวลครนี้ แต่หากมี ก็จะต้องเป็นผู้ที่น่าสงสัยที่สุดเพราะมีหลักฐานมัดตัวและชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าน่าจะเป็นคนร้าย ดังนั้น ตัวลครผู้ต้องสงสัยจึงมักจะตกเป็นเหยื่อของตำรวจที่ทำการสอบคดีอย่างผิวเผิน เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะสรุปสำนวนคดีอย่างง่าย ๆ ตามหลักฐานที่ได้พบ

ในนวนิยายแนวสืบสวนชุดบัวโรต์ จะมีลักษณะที่ต่างออกไปเนื่องจากบัวโรต์ไม่เน้นความสำคัญของหลักฐาน แต่หันมาให้ความสนใจกับแรงจูงใจของคนร้ายทำให้ตัวละครทุกตัวที่อยู่ร่วมในที่เกิดเหตุตกเป็นผู้ต้องสงสัยทั้งหมด จากนั้นบัวโรต์จึงค่อยพิจารณาความเป็นไปได้ รวมทั้งใช้หลักฐานเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาว่าผู้ใดน่าจะเป็นคนร้าย ตัวลครผู้ต้องสงสัยของบัวโรต์หลายคนเป็นที่น่าสงสัยว่าเป็นคนร้ายในแต่ละคดี เพราะมีเหตุจูงใจที่ใกล้เคียงกัน ทำให้บัวโรต์ต้องใช้ความคิดอย่างหนักเพื่อพิสูจน์ให้ได้ว่าใครคือ ผู้ร้ายที่แท้จริง

4.1.3 สถานที่

สถานที่เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ เรื่องราวแนวสืบสวนสอบสวนเป็นเรื่องที่มีลักษณะลึกลับ น่าติดตาม สถานที่ในนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกจะมีลักษณะสงบเงียบ อยู่ห่างไกลจากสังคมเมือง หรือเป็นสังคมในหมู่บ้านเล็ก ๆ สถานที่เกิดเหตุมักจะเป็นห้องเล็กๆที่มีทางเข้า-ออก เพียงทางเดียว แต่ถูกปิด ลงกลอนจากด้านใน ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าคนร้ายเข้าไปทำร้ายเหยื่อในห้องได้อย่างไร ลักษณะเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความตื่นเต้น ระทึกใจ ชวนให้ติดตามจนจบ

อิทธิพลในส่วนของสถานที่ที่นวนิยายชุด*ปัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* รับมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ล็อก โฮล์มส์* เริ่มที่ห้องพักของนักสืบ ทั้งเชอร์ล็อก โฮล์มส์ และปัวโรต์ ต่างมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ห้องพักของนักสืบทั้งสองมีลักษณะเป็นห้องเช่าหรือแฟลตที่นักสืบเช่าอยู่ร่วมกับเพื่อนคู่หู สถานที่พักของเชอร์ล็อก โฮล์มส์ และวัตสันก็คือ เลขที่ 221B ถนนเบเกอร์ กรุงลอนดอน ปรากฏอยู่ในตอน “A Study in Scarlet” ซึ่งเป็นคดีเปิดตัวนักสืบ และเป็นตอนแรกที่เชอร์ล็อก โฮล์มส์ พบกับวัตสัน

... We met next day as he had arranged, and inspected the rooms at No. 221B, Baker Street, of which he had spoken at our meeting. ... (Doyle 1986a :12)

ส่วนที่อยู่ของ แอร์คูล ปัวโรต์ และ เฮสติงส์ จะปรากฏอยู่ในตอน “The Big Four” ห้องพักของปัวโรต์ และเฮสติงส์ เป็นแฟลตเช่นเดียวกับที่พักของโฮล์มส์และวัตสัน ตั้งอยู่เลขที่ 14 ถนนฟาราเวย์(Faraway) ใจกลางกรุงลอนดอนเช่นกัน

... “M. Hercule Poirot, 14 Faraway Street.”...(Christie 1984d : 7)

ส่วนสถานที่พักของนายทองอินและนายวัดจะแตกต่างออกไป เนื่องจากในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น แม้ว่าสังคมไทยจะได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกแล้วหลายด้าน แต่สภาพของห้องเช่าที่มีลักษณะอย่างแฟลตแบบตะวันตกยังไม่มีปรากฏในสังคมไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงดัดแปลงสภาพที่พักของนายทองอินและนายวัดให้เป็นบ้านเช่าตามสภาพการดำเนินชีวิตของคนในสมัยนั้น โดยยังคงลักษณะที่ได้รับมาคือการเป็นห้องเช่าที่นักสืบเช่าร่วมอยู่ด้วยกันกับเพื่อน

สถานที่เกิดเหตุที่นวนิยายชุด*ปัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ล็อก โฮล์มส์* คือลักษณะของห้องปิดที่เรียกว่า “Locked Room” เป็นห้องที่มีทางเข้า-ออกทางเดียว หากมีหน้าต่างก็มักจะปิดและประตูก็จะถูกเจ้าของห้องลงกลอนจากด้านใน หรือในอีกลักษณะหนึ่งอาจเป็นสถานที่ที่มีทางเข้า-ออก ได้สองทาง แต่หากคนร้ายจะผ่านเข้า-ออก ในทางใดทางหนึ่งจะต้องมีผู้สังเกตเห็นเพราะจะต้องเดินผ่านในที่ที่คนสามารถมองเห็นได้ แม้ว่าสภาพของห้องจะไม่เอื้ออำนวยให้มีผู้หนึ่งผู้ใดล่วงล้ำเข้าไปได้นอกจากเจ้าของห้อง แต่คนร้ายก็ยังสามารถบุกกรุกเข้าไปก่อคดีได้ ทำให้เกิดความลึกลับที่นักสืบจะต้องคลี่คลายให้ได้ว่าคนร้ายเข้าไปในที่เกิดเหตุได้อย่างไร ในนวนิยายชุด*เชอร์ล็อก โฮล์มส์* นั้น มีการใช้ฉากแบบห้องปิด ในการสร้างปริศนาของคดีมาก ในขณะที่คริสตีใช้ฉากในลักษณะเช่นนี้น้อยกว่า แต่ก็มีปรากฏให้เห็น สถานที่แบบปิดที่คริสตีนำมาใช้ไม่ใช่ที่เกิดเหตุในห้อง

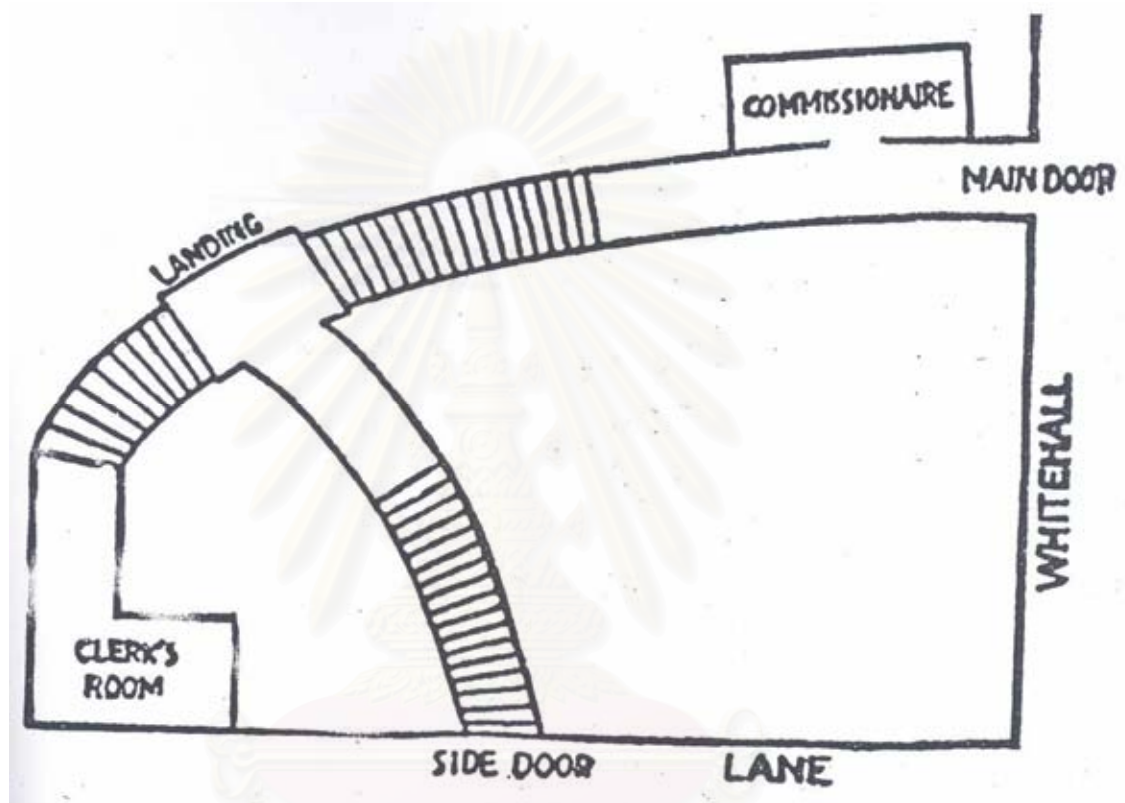
ปิดทั้งหมด แต่เป็นสถานที่ที่ไม่น่าจะมีผู้คนเข้า-ออกได้ในขณะเกิดเหตุ เป็น “พื้นที่ปิด” เช่น บนเกาะส่วนตัว บนรถไฟ หรือบนเครื่องบิน เป็นต้น คริสตี้มักใช้ฉากการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในงานเลี้ยง หรือสถานที่ที่มีผู้มาร่วมตัวกันเป็นจำนวนมาก ทำให้ปัวโรต์สามารถแสดงความสามารถในการสืบสวนได้จากการพิจารณาแรงจูงใจของตัวละคร

เมื่อพิจารณาจากนวนิยายชุดเชอร์ล็อก โฮล์มส์ ตอน “The Naval Treaty” และ “The Adventure of the Golden Pince-Nez” จะเกิดข้อสงสัยว่าคนร้ายลอบเข้าไปโมยเอกสารได้อย่างไร และโดยทางใด โดยที่ไม่มีผู้ใดรู้เห็น ในคดีทั้งสองตอนนี้มีภาพประกอบเป็นแผนที่ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น

คดีตอน “The Naval Treaty” เป็นคดีที่เอกสารสำคัญหายออกไปจากห้องทำงานของ เปรอร์ซี เฟลป์ส (Mr. Percy Phelps) ในกระทรวงต่างประเทศ ห้องทำงานดังกล่าวเป็นห้องที่อยู่ด้านในสุด แต่ในขณะที่เกิดเหตุ เจ้าของห้องได้เดินออกจากห้องทำงานไปยังห้องตีหมาแพ่ ซึ่งมีทางเดินเพียงทางเดียวที่จะเข้า ออกได้ ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า คนร้ายเข้าไปในห้องที่เกิดเหตุได้อย่างไร พร้อมกันนั้นก็ยังมีแผนที่อธิบายลักษณะของสถานที่เกิดเหตุไว้อย่างคร่าวๆด้วย

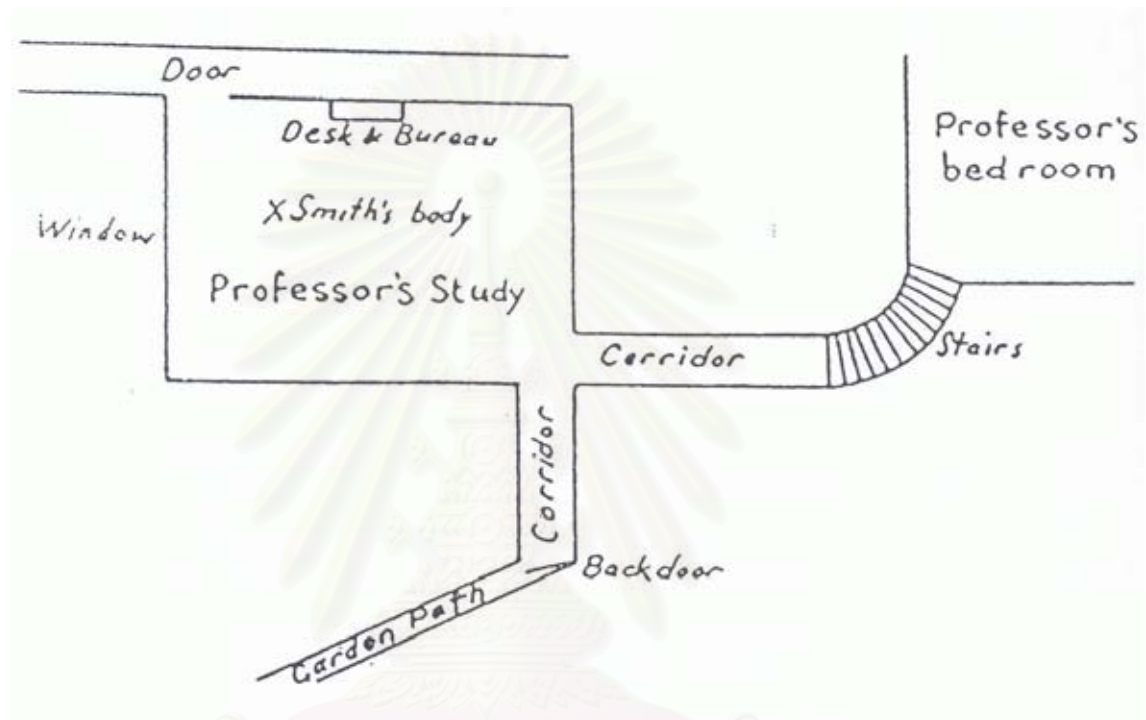
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“..., I started down the corridor to find out. There was a straight passage, dimly lighted, which led from the room in which I had been working, and was the only exit from it. It ended in a curving staircase in a small landing, with another passage running into it at right angles. This second one leads by means of a second small stair to a side door, used by servants, and also as a short cut by clerks when coming from Charles Street. Here is a rough chart of the place.”... (Doyle 1986a : 617-618)

ฉากในลักษณะเดียวกันนี้ปรากฏอยู่ในตอน “The Adventure of the Golden Pince-Nez” เมื่อคนร้ายลอบเข้าไปในบ้านของศาสตราจารย์โคแรม (Coram) เพื่อขโมยเอกสาร แต่เลขานุการของศาสตราจารย์เห็นเข้าจึงถูกคนร้ายฆ่าตาย ไม่ปรากฏร่องรอยว่าคนร้ายเข้าไปในบ้านโดยทางใด เพราะไม่มีรอยเท้า หรือร่องรอยใด ๆ ที่ังไว้เป็นหลักฐาน มีการคาดเดาว่าคนร้ายอาจจะเข้ามาทางด้านหลังของบ้านซึ่งมีทางเดินเชื่อมไปที่ถนน หากคนร้ายหนีออกไปที่ทางออกอื่นจะต้องมีผู้พบเห็น เพราะสาวใช้ชื่อซุซัน (Susan) วิ่งเข้ามาที่ห้องโถง จึงสามารถมองเห็นทางออกของบ้านได้อีกทางหนึ่ง พร้อมกันนั้นยังมีการแสดงภาพของสถานที่เกิดเหตุประกอบคำบอกเล่าด้วย

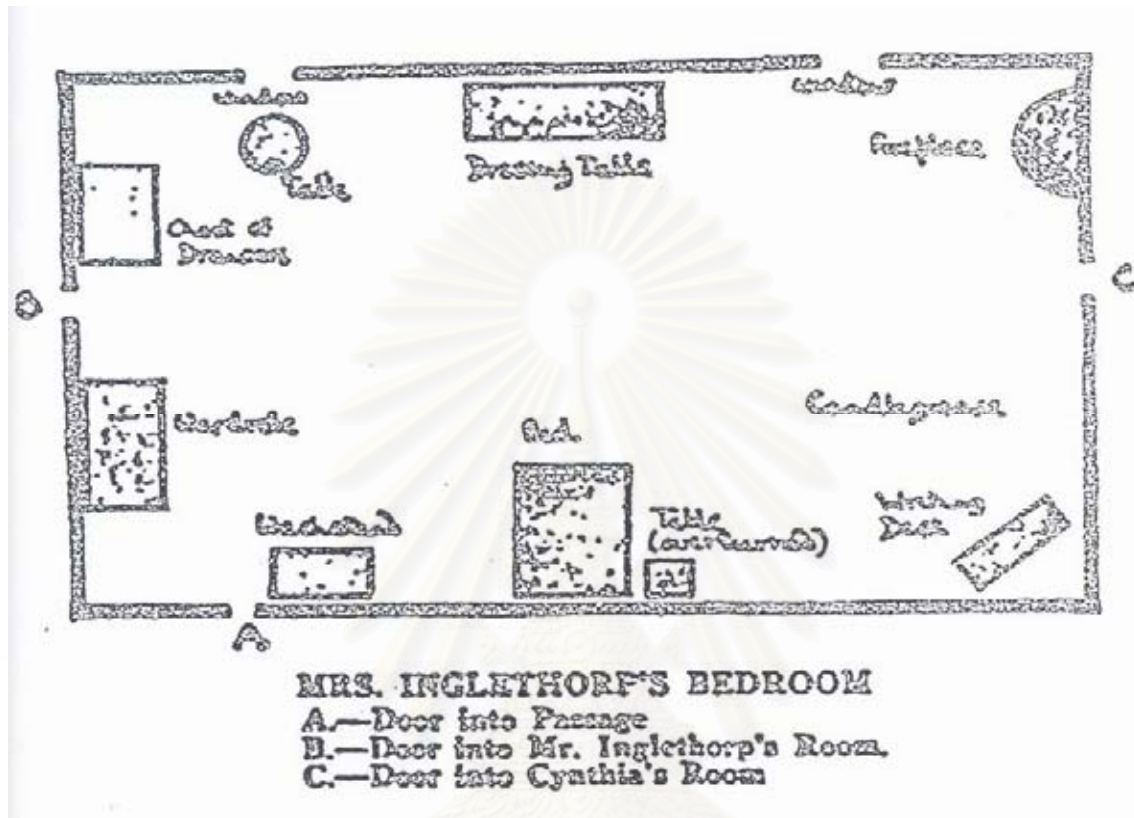
... “Now, first of all, presuming that the assassin entered the house, how did he or she come in? Undoubtedly by the garden path and the back door, from which there is direct access to the study. Any other way would have been exceedingly complicated. The escape must have also been made along that line, for of the two exist from the room one was blocked by Susan as she ran downstairs and the other lead straight to the professor’s bedroom.”... (Doyle 1986a : 846)

คริสตีสร้างฉากในลักษณะเดียวกันนี้ให้ปรากฏในตอน “The Mysterious Affair at Styles” เมื่อนางอิงเกิ้ลทอร์ป (Mrs. Inglethorp) ถูกวางยาพิษภายในห้องนอนของตนเอง ประตูห้องนอนของเธอถูกลงกลอน ส่วนทางเข้าห้องนอนที่มีทางเชื่อมกับห้องนอนที่อยู่ติดกันก็ถูกใส่กลอนไว้ทั้งหมด ทำให้เกิดปมปริศนาว่าคนร้ายเข้าไปในห้องนอนของเหยื่อได้อย่างไร คริสตียังได้อธิบายแผนผังของคดีที่เกิดขึ้นโดยใช้แผนที่ โดยให้เฮสติงส์เป็นผู้วาดภาพบรรยายห้องนอนที่เกิดเหตุ รวมทั้งภาพรวมของคดีสนธิไว้อย่างละเอียดในต้นฉบับ

... John rattled the handle of Mrs. Inglethorp's door violently, but with no effect. It was obviously locked or bolted on the inside.

... We went straight to the connecting door. That, too, was locked or bolted on the inside. What was to be done?... (Christie 1984c:21)

ส่วนในคดีสุดท้ายของป๊อโรต์ตอน “Curtain” ฉากที่เกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมก็มีลักษณะเป็นแบบห้องปิด เช่นเดียวกัน เพราะนอร์ตัน (Norton) ซึ่งเป็นคนร้าย ถูกฆ่าตายในห้องนอนของตนเอง ประตูถูกล็อกจากด้านใน และหน้าต่างปิดลงกลอนอย่างแน่นหนา

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

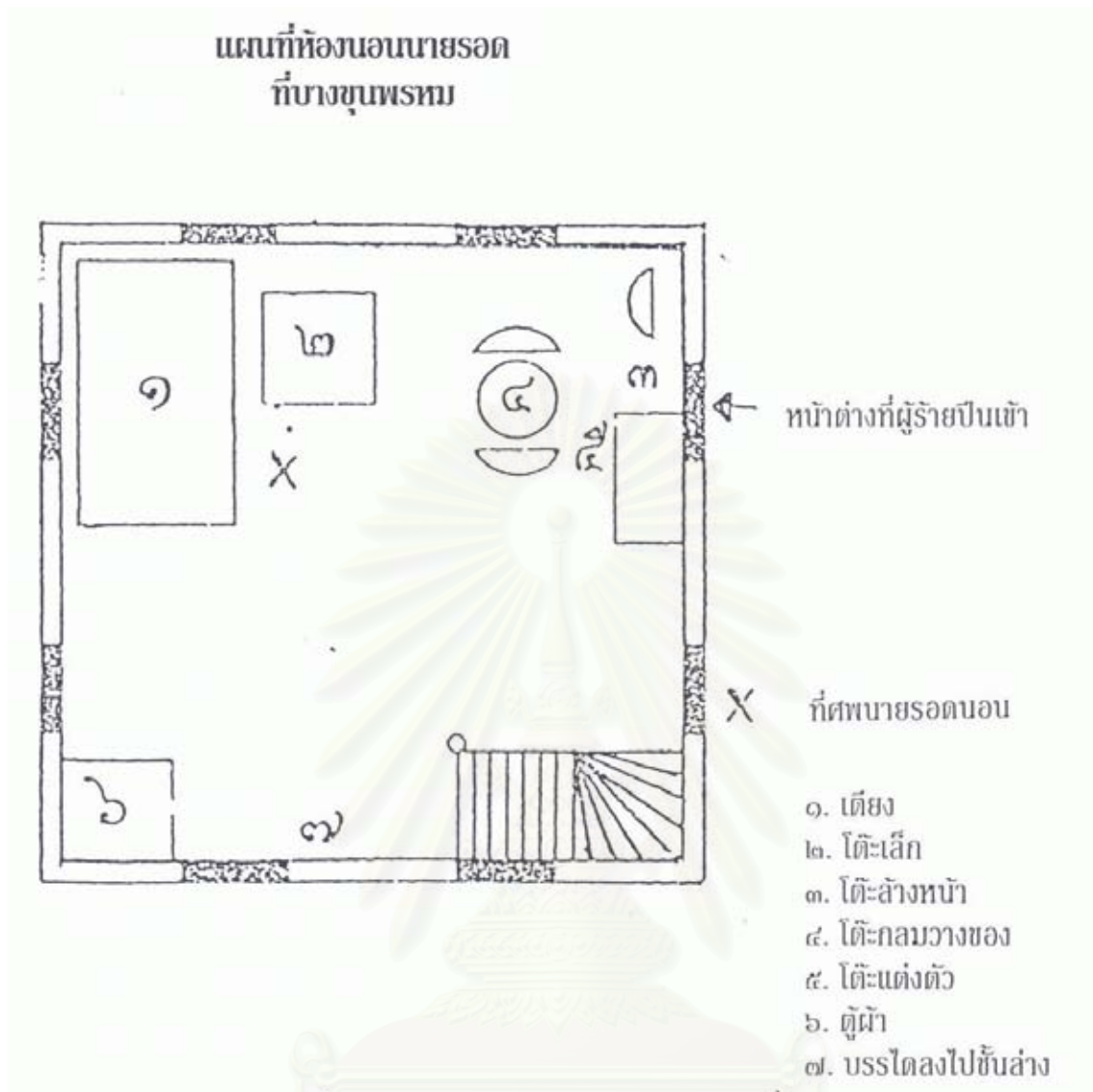
... The whole thing was so plain. The door locked on the inside, the key in the dead man's pocket, the windows closely shuttered-the pistol in his hand.... (Christie 1975 : 57)

ในเรื่องสั้นของนวนิยายชุด**ป๊อโรต์** ตอน “The Market Basing Mystery” สถานที่เกิดเหตุก็คือห้องที่มีลักษณะ“locked room” เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาขอความช่วยเหลือจากป๊อโรต์ และอธิบายลักษณะของห้องปิด

... He's puzzled to death, the door being locked on the inside and the window bolted;... (Christie 1984d :93)

ในนวนิยายแนวสืบสวนชุด**นิทานทองอิน** ตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” มีการบรรยายสถานที่เกิดเหตุในลักษณะเดียวกันนี้ เมื่อนายรอดถูกฆ่าตายในห้องของตน ในขณะที่ห้องถูกปิดลงกลอนจากภายใน และห้องนอนของนายรอดเป็นที่เกิดเหตุซึ่งอยู่แยกออกมาโดดเดี่ยว ไม่ใช่ห้องที่อยู่ในเรือนใหญ่ ทำให้ไม่มีผู้ใดรู้เห็นในขณะที่เกิดเหตุ นายวัดเป็นผู้บรรยาย และวาดแผนที่ไว้ในตัวบท ดังนี้

... นายรอดหาได้นอนในเรือนไม้ ไปทำหอไว้ต่างหาก ห่างจากตัวเรือนประมาณ ๑๕ ก้าว หอนั้นมีสองชั้นๆละห้องเดียว ประมาณ ๑๐ ศอก สีเหลืองม ชั้นล่างใช้เป็นห้องนั่ง หรือ ออฟฟิศ ชั้นบนเป็นห้องนอน ริมหอสูงนั้นมีต้นไม้ใหญ่ๆหลายต้น เมื่อขึ้นไปชั้นบนแล้วมองออกไปเห็นสวนอย่างไทยๆอย่างข้างนอกรั้ว ตัวหอเองอยู่ห่างรั้วไม่เกิน ๓ ก้าว ในห้องนอนนั้นก็ไม่มีเครื่องแต่งอะไรมาก มีเตียงอยู่เตียงหนึ่ง แลของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ต้องการใช้ในเวลา กลางคืน มี โต๊ะล้างหน้าตัวหนึ่ง โต๊ะแต่งตัวตัวหนึ่ง ตู้ผ้าเล็ก ๆ ตู้หนึ่ง กลางห้องมีโต๊ะกลางโต๊ะหนึ่ง... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 463)

สถานที่ในอีกลักษณะหนึ่งที่นวนิยายชุด*บัวโรด* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ได้รับอิทธิพลมาจาก นวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* คือสถานที่เกิดเหตุในชนบทที่แยกห่างออกจากสังคมเมือง ห่างไกลความเจริญ ในนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* ตอน "The Adventure of the Solitary Cyclist" รายละเอียดในที่เกิดเหตุมีลักษณะเป็นที่เปลี่ยว ห่างไกลผู้คน สองข้างทางเต็มไปด้วยต้นไม้รกทึบ มีทางเดินอยู่ตรงกลาง ทำให้มิสสมิธ (Miss Smith) เกิดความหวาดกลัวเมื่อจะต้องขี่จักรยานผ่านสถานที่แห่งนี้ตามลำพังทุกวัน โดยมีผู้สะกดรอยตามมาอยู่เสมอ

... It was impossible to mistake the scene of the young lady's adventure, for the road runs between the open heath on one side and an old yew hedge upon the other, surrounding a park which is studded with magnificent trees. There was a main gateway of lichen-studded stone, each side pillar surmounted by mouldering heraldic emblems,... (Doyle 1986a : 732)

ตอน "The Hound of the Baskervilles" เกิดเหตุลึกลับขึ้นที่คฤหาสน์บาสเกอร์วิลล์ (Baskervilles) ซึ่งตั้งอยู่ที่เดวอนเชียร์ (Devonshire) ชนบทแห่งหนึ่งของอังกฤษ

สถานที่เกิดเหตุในนวนิยายชุดบ๊วโรต์ตอน "The Mysterious Affair at Styles" เกิดเหตุฆาตกรรมที่คฤหาสน์สไตลส์ ซึ่งเป็นบ้านของตระกูลเก่าแก่ในชนบทที่ตั้งอยู่ในเมืองเอสเส็กซ์ และในตอน "Peril at End House" เหตุการณ์เกิดขึ้นแถบชายทะเลทางตอนใต้ของอังกฤษที่หาดเซนต์ลู (Saint Lu) สถานที่เกิดเหตุฆาตกรรมคือบ้านพักตากอากาศชื่อบ้านปลายทาง (End House)

สถานที่เกิดเหตุในนวนิยายชุดนิทานทองอินตอน "กำนันคงบ้านโยคี" มีลักษณะเป็นสถานที่อยู่ในชนบท นายทองอินต้องเดินทางไปยังหัวเมืองสระบุรี อำเภอบึงสามพัน หมู่บ้านโยคี บริเวณชายดงพระยาไฟ เพื่อทำการติดตามจับกุมอ้ายมันมือเหล็ก ซึ่งตั้งตนเป็นโจรออกปล้นชาวบ้าน ในบริเวณนั้น ลักษณะของฉากที่ปรากฏตามคำบรรยายของนายวัต ซึ่งติดตามเดินทางไปกับนายทองอิน แสดงให้เห็นถึงสภาพท้องถิ่นหัวเมือง

... ครั้นรุ่งขึ้นเวลาประมาณตี ๕ นายทองอินกับข้าพเจ้าก็ออกจากทับทรวง ออกเดินไปในดง ทางโดยมาร่มรื่น สบายดี เพราะฉะนั้นข้าพเจ้ากับนายทองอินจึงไม่มีใครได้ไปในเกวียนชวนกันลงเดินเสียโดยมาก เดินไปจนประมาณ ๕ โมงเช้า จึงหยุดหุงข้าวรับประทาน พักสบายเสียจนบ่ายโมง แล้วจึงเดินต่อไป เวลาบ่ายเกือบ ๓ โมงถึงบ้านโยคี ตรงไปที่บ้านกำนันคง นายทองอินจึงไปบอกขออาศัยอยู่ที่นั่น... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 452)

รูปแบบของสถานที่ในชนบทมีส่วนเอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรม เนื่องจากห่างไกลจากเมืองหลวง บทลงโทษทางกฎหมาย และการทำงานของตำรวจเข้ามาถึงช้า ทำให้นวนิยายชุดเซอร์ลอร์ดโฮล์มส์ นวนิยายชุดบ๊วโรต์และนวนิยายชุดนิทานทองอิน ได้ใช้ประโยชน์จากสถานที่ในลักษณะเช่นนี้ เพื่อสร้างความลึกลับให้กับเนื้อเรื่อง ชวนให้น่าติดตาม

4.2 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายชุด*ป๊อโรต์*

จากการศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายแนวชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* และชุด*ป๊อโรต์* พบว่านวนิยายชุด*ป๊อโรต์* ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* โดยพิจารณาจากลักษณะโครงเรื่อง ตัวละคร และมุมมองในการเล่าเรื่อง ที่มีความคล้ายคลึงกัน ในขณะที่คริสตีได้นำอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* เพื่อมาสร้างสรรค์นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* ขึ้นนั้น คริสตีก็ได้นำประสบการณ์ ความรู้ และความชำนาญในด้านต่างๆของตนเองมาผสมผสานกับอิทธิพลที่ได้รับ ทำให้นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* มีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของคริสตีโดยแยกเป็นการศึกษาด้านโครงเรื่องย่อย ตัวละคร และสถานที่ ที่ทำให้นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* มีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์*

4.2.1 ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร

ลักษณะเด่นที่สำคัญซึ่งทำให้นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* มีลักษณะที่ต่างไปจากนวนิยายชุด *เซอร์ลอค โฮล์มส์* คือความขัดแย้งระหว่างตัวละคร เมื่อพิจารณาจากลักษณะของโครงเรื่องในนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* พบว่าเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ ให้ความสำคัญกับโครงเรื่องคือ เน้นการสืบสวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้น และเปิดเผยตัวคนร้าย ในขณะที่นวนิยายของคริสตีมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดเผยตัวคนร้ายในคดีอาชญากรรมเช่นเดียวกัน แต่มีการแทรกความขัดแย้งระหว่างตัวละคร เข้ามา เช่น เรื่องความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร และความขัดแย้งของคนในครอบครัว ทำให้เรื่องราวมีสีสันมากขึ้น ผู้อ่านไม่มุ่งเน้นไปที่การสืบสวนคดีอาชญากรรมเพียงประการเดียว แต่หันมาให้ความสนใจกับเรื่องราวที่สร้างบรรยากาศให้กับเรื่องเพิ่มขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่า จะให้ความสำคัญในโครงเรื่องหลักลดลง ทว่ากลับยิ่งเป็นการสร้างความซับซ้อนให้เกิดขึ้น เกิดเป็นปมปัญหาที่ชวนให้ผู้อ่านติดตามมากขึ้น นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* ในแต่ละตอนมีความขัดแย้งระหว่างตัวละครแทรกอยู่ในโครงเรื่องมากมาย และความสำคัญของความขัดแย้งระหว่างตัวละครก็คือการโยงประเด็นไปเพื่อคลี่คลายปมปัญหาในโครงเรื่อง การที่มีความขัดแย้งระหว่างตัวละครปรากฏอยู่ในโครงเรื่องมากเท่าใด จะเป็นการเพิ่มความซับซ้อน นำติดตามให้กับเรื่องมากขึ้น รวมทั้งเป็นการแสดงให้เห็นความสามารถของนักสืบที่ทำให้เรื่องราวหลาย ๆ ส่วนมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือการเปิดเผยตัวคนร้าย

การใส่รายละเอียดด้านต่างๆเข้าไปในโครงเรื่องทำให้เนื้อเรื่องดูมีสีสัน และสร้างความลึกซึ้งทำให้ผู้อ่านอยากติดตามมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ได้มาจากประสบการณ์ชีวิตของคริสตีที่ได้นำมาถ่ายทอดในงานเขียน ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราว และความรู้ต่างๆทั้งในด้านการชู้ตคั่นทางโบราณคดี หรือการเดินทางโดยเรือ และรถไฟข้ามทวีป (ซูลีพร พงศ์สุพัฒน์ ใน เรื่องเดช จันทศิริ, บรรณาธิการ 2543 ก : 187)

การที่คริสตีนำแนวความคิดมาจากสิ่งที่เธอเคยอ่าน และประสบการณ์ที่ได้เคยพบเห็นมาใส่ไว้ในงานเขียนนั้น ทำให้เกิดลักษณะของความซับซ้อนที่ทำให้เรื่องราวมีชีวิตชีวา นอกเหนือไปจากบรรยากาศลึกลับที่เกิดขึ้นในเรื่อง คริสตีมีความสามารถในการนำเอาเหตุการณ์หนึ่ง หรือจุดที่น่าสนใจเพียงจุดเดียวมาขยายเป็นเรื่องราวที่สมบูรณ์ สลับซับซ้อน เป็นเหตุเป็นผล สอดคล้องกับโครงเรื่องคือการสืบสวนคดีอาชญากรรม เช่น การนำเสนอประเด็นเรื่องความอิจฉาริษยา และความโลภของคนร้าย มาขยายความให้เป็นเหตุฆาตกรรมสะเทือนขวัญ ในตอน “Peril at End House” ที่บิวโรต์ต้องหาแรงจูงใจจากผู้ต้องสงสัยหลายคนที่มาวมตัวกันที่บ้านของเหยื่อ แต่เป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะผู้ต้องสงสัยเหล่านั้นล้วนแสดงให้เห็นว่าชอบพอกับเหยื่อ เพราะเหยื่อเป็นที่รักของคนทั่วไป ทำให้เรื่องราวมีความซับซ้อนมากขึ้น ปมปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมักจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้ง ไม่ว่าจะจะเป็นความขัดแย้งภายในใจของตัวละครเอง หรือความขัดแย้งกับตัวละครอื่น รวมทั้งความขัดแย้งต่อสังคม ซึ่งจะนำไปสู่เรื่องราวการฆาตกรรม

คริสตีมักจะเชื่อมโยงบุคลิกและความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่องกับการสืบสวนหาตัวฆาตกร คริสตีให้ความสำคัญกับการนำเสนอปัญหาของตัวละครแต่ละตัว เพื่อที่จะหาแรงจูงใจว่าใครน่าจะเป็นผู้ลงมือก่อคดีมากที่สุด จึงทำให้ผู้อ่านได้พบกับสภาพการดำเนินชีวิต พื้นฐานความรู้สึกรักนึกคิด อุปนิสัย และความสัมพันธ์ของตัวละครแต่ละตัวที่มีต่อกัน นอกเหนือไปจากสภาพพื้นฐานชีวิตของตัวละครที่ตกเป็นเหยื่อ ทำให้เกิดเป็นความขัดแย้งมากมาย ปมปัญหาเหล่านี้เชื่อมโยงกับปมปัญหาหลักในโครงเรื่อง ตัวอย่างเช่นในนวนิยายชุดบิวโรต์ตอน “Peril at End House” โครงเรื่องก็คือการสืบสวนหาสาเหตุฆาตกรรมแม็กกี้ บัคลีย์ (Maggie Buckley) นิค บัคลีย์ (Nick Buckley) ซึ่งเป็นญาติของผู้ตายพยายามสร้างสถานการณ์ให้ดูเหมือนว่าตนเองกำลังถูกปองร้าย ทำให้แม็กกี้ ซึ่งเป็นญาติต้องมารับเคราะห์แทน นอกจากนั้นยังมีการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวละครอื่นที่อยู่ในเหตุการณ์คือ เฟรเดอริกา ไรซ์ (Frederica Rice) ที่คิดว่าสามีของเธอเป็นผู้ลงมือฆ่าแม็กกี้ ทำให้เธอไม่กล้าเปิดเผยว่าเขา คือสามีของเธอ ส่วนความลึกซึ้งในการแบ่งทรัพย์สินจากพินัยกรรมก็เป็นปริศนาที่ทำให้โครงเรื่องมีความซับซ้อนมากขึ้น เมื่อปมปัญหาแต่ละเรื่องได้รับการเปิดเผย จึงทำให้พบตัวคนร้าย และรู้แรงจูงใจของคนร้าย แท้จริงแล้วคนร้ายก็คือ นิค บัคลีย์ ผู้ต้องการทรัพย์สินที่แม็กกี้ได้รับมาจากพินัยกรรมที่

คู่หมั้นของเธอมอบให้ นิคจึงสร้างสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้คนเห็นว่ามีคนคิดฆ่านิค แต่ผู้ที่มารับเคราะห์แทนคือ แม็กกี้ คนร้ายที่อยู่เบื้องหลังแผนการณ์ทั้งหมดก็คือตัวนิกเอง

ความสลับซับซ้อนต่างๆที่แทรกอยู่ตลอดเรื่อง ไม่ได้ทำให้ความสำคัญของโครงเรื่องลดบทบาทลง แต่กลับเป็นการสร้างให้โครงเรื่องมีเงื่อนงำ เป็นปริศนาน่าค้นหาตอบมากขึ้น การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละครให้มีเหตุมีผลสอดคล้องกับโครงเรื่องเช่นนี้ เป็นอัจฉริยภาพของผู้ประพันธ์ที่ทำให้นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* มีความสลับซับซ้อน น่าติดตาม

โครงเรื่องของนวนิยายแนวสืบสวนชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* จะแตกต่างจากนวนิยายชุด*ป๊อโรต์* กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสั้นหรือเรื่องยาว ในนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* จะเน้นไปที่ปมปัญหาของโครงเรื่องหลักเป็นสำคัญ ลักษณะการดำเนินเรื่องจึงไม่ซับซ้อนและไม่มีตัวละครที่อยู่ในเหตุการณ์มากมายเท่ากับในนวนิยายชุด*ป๊อโรต์* นักสืบจะให้ความสำคัญกับหลักฐานมากที่สุด

ในนวนิยายชุด*ป๊อโรต์* เน้นกระบวนการสืบสวนหาตัวคนร้ายเช่นกันเพราะเป็นโครงเรื่องหลัก รายละเอียดในการสร้างความซับซ้อนในโครงเรื่องของคริสตีมักจะเป็นความสัมพันธ์ของตัวละครหลาย ๆ ตัวซึ่งตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดี เมื่อ*ป๊อโรต์*ต้องพิจารณาหามูลเหตุจูงใจจากตัวละครเหล่านี้ คริสตีจึงจำเป็นต้องให้รายละเอียดของตัวละครผู้ต้องสงสัยแต่ละตัว เพื่อแสดงให้เห็นความคิดเบื้องลึกภายในจิตใจ ประกอบกับความสัมพันธ์ในหมู่ตัวละครผู้ต้องสงสัยด้วยกันเอง ซึ่งมีการปิดบัง ซ่อนเร้น มีผลเชื่อมโยงไปสู่ปมปริศนาในโครงเรื่องหลัก จึงเกิดความสัมพันธ์ระหว่างโครงเรื่องหลักและโครงเรื่องย่อย หากต้องการจะคลี่คลายปมปัญหาในโครงเรื่องหลัก จึงจำเป็นต้องค้นพบความจริงที่ถูกซ่อนอยู่ในโครงเรื่องย่อยให้ได้ วิธีการค้นหาแรงจูงใจของคนร้ายนั้น จะมีความสัมพันธ์กับการศึกษาด้านจิตวิเคราะห์

4.2.2 การสืบสวนหาตัวคนร้ายโดยใช้หลักจิตวิทยา

วิธีการสืบสวนหาตัวคนร้ายของ เซอร์ลอค โฮล์มส์และ*ป๊อโรต์* ที่มีความสอดคล้องกันก็คือ การพิจารณาจากหลักฐาน และคิดทบทวนเพื่อหาเหตุผลในการกระทำ แต่คริสตีได้ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการกระทำของตัวฆาตกรมาก ทำให้วิธีการสืบสวนของ*ป๊อโรต์*มีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจาก เซอร์ลอค โฮล์มส์

เหตุจูงใจ (motive) ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* นั้นจะเป็นไปในลักษณะของความสัมพันธ์ชั้นผู้สาว ความโลภ หรืออิทธิพลของเงิน ความอาฆาตพยาบาท และความหวาดกลัวว่าความผิดที่เคยทำจะถูกเปิดเผย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การฆาตกรรม แม้ว่าเหตุจูงใจของคนร้ายในเรื่องหนึ่ง จะไม่แตกต่างจากของคนร้ายในอีกเรื่องหนึ่ง แต่โครงเรื่องจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการสร้างสรรค์ลักษณะนิสัยของตัวละครในแต่ละเรื่อง

ตัวละครทุกตัวที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุล้วนแล้วแต่มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นฆาตกร หากสถานการณ์แวดล้อมเอื้ออำนวย จุดนี้จึงมีความสัมพันธ์กับการกลบเกลื่อนร่องรอยเพื่อทำการฆาตกรรมให้แนบเนียนที่สุด เพื่อให้ไม่ให้อ่านจับได้ ผู้ประพันธ์จึงต้องกำหนดรายละเอียดในด้านแรงจูงใจเพื่อให้ตัวละครหลายตัวมีเหตุจูงใจในการฆ่าคนคนเดียวกัน

วิธีการสำคัญประการหนึ่งที่*ปัวโรต์* ใช้ในการสืบสวนหาตัวฆาตกรก็คือ การใช้หลักจิตวิทยา ตัวละครทุกตัวในเรื่องสามารถลงมือก่อคดีอาชญากรรมได้ด้วยมูลเหตุจูงใจที่แตกต่างกัน ผู้ที่ลงมือกระทำได้นั้นจะต้องอาศัยแรงกดดันในใจ และแสดงออกในรูปของการฆาตกรรม ดังนั้น ในการพิสูจน์หาตัวฆาตกรจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงอุปนิสัยของผู้ต้องสงสัยแต่ละคน แล้วนำมาพิจารณาทบทวนอีกครั้งว่าผู้ที่น่าจะมีความเป็นไปได้ว่าเป็นฆาตกรคือใคร ในคดีสุดท้ายของ*ปัวโรต์* ตอน “Curtain : Poirot's Last Case” *ปัวโรต์* ได้แสดงให้เห็นการใช้หลักจิตวิเคราะห์เพื่อหามูลเหตุจูงใจของคนร้าย จากการศึกษาภูมิหลังของผู้ต้องสงสัยในที่เกิดเหตุทุกคนแล้ว พบว่าตัวคนร้ายเป็นผู้ที่มีปมด้อย ขาดความอบอุ่น ไม่มีผู้ดูแลเอาใจใส่ จึงสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้น โดยสร้างสถานการณ์ให้คู่สามีภรรยาเกิดความขัดแย้งกัน ทำให้เพื่อนเกิดความแคลงใจกัน ทำให้พ่อลูกไม่เข้าใจกัน ในขณะที่เดียวกันกับที่เกิดคดีอาชญากรรมขึ้น ปมปริศนาจึงเกิดจากความขัดแย้งระหว่างตัวละครหลายคู่ ทำให้*ปัวโรต์* ต้องศึกษาภูมิหลัง และความรู้สึกเบื้องลึกที่ซ่อนอยู่ในใจของผู้ต้องสงสัยทั้งหมด ในที่สุดจึงพบว่าตัวคนร้ายมีปมปัญหาทางจิต ทำให้เกิดคดีฆาตกรรมสะเทือนขวัญขึ้น

ในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* ตอน “Peril at End House” *ปัวโรต์* ศึกษาปมปัญหาในจิตใจของผู้ต้องสงสัยทั้งหมดแล้วพบว่า ความขัดแย้งในใจของคนร้ายเกิดจากความอิจฉาริษยา เนื่องจากคนร้ายไม่เคยได้รับในสิ่งที่เหยื่อมี *ปัวโรต์* ให้ความสำคัญกับเหตุจูงใจเมื่อต้องการหาตัวฆาตกรที่ฆ่าแม่ก็ บัคเคิลีย์ และพยายามทำร้ายนิค บัคเคิลีย์ สิ่งสำคัญสิ่งแรกที่*ปัวโรต์* นึกถึงก็คือ เหตุจูงใจของคนร้าย ดังที่เขาบอกกับเฮสติงส์ว่าถ้าหากต้องการที่จะเข้าใจเรื่องที่เกิดขึ้น ต้องหามูลเหตุจูงใจก่อน

... “Voilà – it is always that we come back to! Motive! We must find the motive if we are to understand this crime. And it is there, Hastings, that I am continually baffled. Who can possibly have a motive for doing away with Mademoiselle Nick?...”
(Christie 1992a : 174)

แต่การหาเหตุจูงใจในการก่อคดีของคนร้าย จากตัวละครหลายตัวซึ่งอยู่ในที่เกิดเหตุร่วมกัน ไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นปัวโรต์จึงต้องคิดถึงเหตุจูงใจที่มีความเป็นไปได้ทั้งหมดก่อน และตัวละครทุกตัวซึ่งอยู่ในที่เกิดเหตุแล้วแต่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยในสายตาของปัวโรต์ทั้งสิ้น ผู้ต้องสงสัยในนวนิยายชุด *ปัวโรต์* จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากนวนิยายชุด *เชอร์ล็อก โฮล์มส์* เพราะผู้ต้องสงสัยของเชอร์ล็อก โฮล์มส์ มักจะมีหลักฐานที่ชี้ให้เห็นเด่นชัดว่าน่าจะเป็นคนร้าย

... “Anyone who was at End House last night comes under suspicion.”...
(Christie 1992a : 124)

จากนั้นปัวโรต์จึงพิจารณาแต่ละประเด็นและจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่ามีเหตุจูงใจอะไรในการก่อคดีฆาตกรรมครั้งนี้ได้บ้าง เขาให้ความสำคัญกับหลักฐานในฐานะที่เป็นเพียงองค์ประกอบในการพิจารณาเท่านั้น

... “Motive!” he said. “Let us come back to that, and regard this problem calmly and methodically. To begin with how many kinds of motive are there for murder? What are the motives which lead one human being to take another human being’s life?”

... “What are the motives that actuate such a murder as that?... (Christie 1992a : 175)

ในขณะที่พิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจในแต่ละประเด็น ปัวโรต์ได้พิจารณาด้วยว่าตัวละครใดควรจะมีเหตุจูงใจประการนั้นๆ เหตุจูงใจประการแรกคือ ผลประโยชน์ที่จะได้จากผู้ตาย ปัวโรต์อธิบายให้เฮสติงส์ฟังว่าผู้ที่น่าจะได้รับประโยชน์จากการตายครั้งนี้คือ ชาร์ล ไวส์ (Charles Vyse) และ มาดามไรซ์ (Madame Rice) ซึ่งจะเป็นผู้ที่ได้มรดก

... “There is, first, Gain. Who stood to gain by Mademoiselle Buckley’s death? Directly or indirectly? Well, we can put down Charles Vyse. He inherits a property that, from the financial point of view...”

“The only other person who would benefit at all by Mademoiselle Buckley’s is her friend, Madame Rice. But the amount would clearly be a very small one. Nobody else, as far as I can see, gains by Mademoiselle Buckley’s death.”... (Christie 1992a :182)

แรงจูงใจประการต่อมาคือ ความเกลียดชังที่เกิดจากความรัก ผู้ที่ต้องสงสัยและถูกจัดให้อยู่ใน เหตุจูงใจประเด็นนี้คือ ชาร์ลส์ ไวส์ และนาวาโทชาเลนเจอร์ (Commander Challenger)

... “What is another motive? Hate-or love that has turned to hate. *The crime passionnel*. Well, there again we have the word of the observant Madame Croft that both Charles Vyse and Commander Challenger are in love with the young lady.”... (Christie 1992a :183)

เหตุจูงใจอีกประการหนึ่งก็คือ ความริษยา ซึ่งไม่จำเป็นต้องมาจากเรื่องของความรัก ผู้ต้องสงสัยในประเด็นนี้คือ มาตามไรซ์

... “Another motive for crime-Jealousy. I separate it from the last, because jealousy may not, necessarily, be a sexual emotion. ... Who has reason to envy Mademoiselle? Another woman? There is only Madame Rice....” (Christie 1992a :182)

ประเด็นสุดท้ายคือ ความกลัว ผู้ตายอาจจะล่วงรู้ความลับบางอย่างของฆาตกร คนร้ายกลัวว่า ความลับจะถูกเปิดเผย จึงลงมือฆาตกรรม

... “Lastly-Fear. Does Mademoiselle Nick, by any chance, hold somebody’s secret in his power?”... (Christie 1992a :184)

จะเห็นได้ว่าประเด็นต่างๆเหล่านี้เป็นสมมติฐานที่ปัวโรต์ตั้งขึ้น และให้ความสำคัญมากกว่าเหตุผลอื่นๆ เขาเห็นว่าสมมติฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจที่เขาตั้งขึ้นมานั้นสามารถนำไปสู่การเปิดเผยข้อเท็จจริงได้ เพราะจะต้องมีเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ถูกต้อง เมื่อเขาอธิบายให้เฮสติงส์ฟังว่า

... "It is a hypothesis. I am driven to it by the difficulty of finding a reasonable theory elsewhere. When you have eliminated other possibilities you turn to the one that is left and say-since the other is not-this must be so..." (Christie 1992a :190)

หลังจากที่ได้พิจารณาถึงเหตุจูงใจทั้งหมด ที่มีความเป็นไปได้แล้ว ปัวโรต์จึงหันมาพิจารณาตัวละครทั้งหมดที่อยู่ในที่เกิดเหตุว่าตัวละครใดน่าจะมีเหตุจูงใจตรงกับที่เขาได้ตั้งสมมติฐานไว้ จะเห็นได้ว่าคริสตีให้ความสำคัญกับการสืบสวนโดยเน้นแรงจูงใจของตัวละครมากกว่าประเด็นอื่น โดยพิจารณาจากบัญชีรายชื่อที่ปัวโรต์ทำขึ้นอย่างเป็นระบบ บัญชีรายชื่อนี้รวบรวมรายละเอียดของคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ตาย ปัวโรต์มั่นใจว่าหากทฤษฎีที่เขาตั้งสมมติฐานในเรื่องแรงจูงใจของฆาตกรมีความถูกต้อง ฆาตกรจะต้องเป็นบุคคลหนึ่งในรายชื่อที่เขาบันทึกไว้ และในบัญชีรายชื่อจะมีการระบุแรงจูงใจที่มีความเป็นไปได้ว่าตัวละครใดอาจเป็นฆาตกรได้มากกว่ากัน

ในขณะที่นวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* เน้นการให้ความสำคัญกับหลักฐานในที่เกิดเหตุเช่น รอยเลือด รอยเท้า เล้าบุหรี่ หรือบาดแผล รวมทั้งบุคลิกลักษณะของตัวละครมากกว่า ในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* ก็มีการให้ความสำคัญกับหลักฐานในที่เกิดเหตุเช่นเดียวกัน แต่จัดเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่สามารถนำไปสู่ตัวฆาตกรได้ สิ่งที่จะนำไปสู่การคลี่คลายความลับที่สำคัญที่สุดอยู่ที่มูลเหตุจูงใจ ซึ่งมีส่วนช่วยให้เรื่องราวมีความสมจริงมากขึ้น เนื่องจากมูลเหตุจูงใจสามารถทำให้ตัวละครทุกตัวตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าน่าจะเป็นคนร้าย ส่วนในนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ผู้ต้องสงสัยจะมีเพียงคนเดียว อันเป็นผลมาจากวิธีการสืบสวนที่ให้ความสำคัญกับหลักฐานที่ชี้ตัวผู้ต้องสงสัยแต่เพียงประการเดียว ต่างจากนวนิยายชุด*ปัวโรต์* ที่ให้ความสำคัญกับเหตุจูงใจ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้กับตัวละครหลายตัว ดังนั้น ผู้ต้องสงสัยของปัวโรต์จึงมีหลายคน

4.2.3 สถานที่

อิทธิพลที่นวนิยายชุด*บัวร์ไวต์* ได้รับมาจากชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* ส่วนหนึ่งคือการทำหนดให้สถานที่เกิดเหตุมีลักษณะเป็นห้องที่ปิด แต่เนื่องจากคริสตีเน้นการให้ความสำคัญกับเหตุจูงใจ ทำให้ตัวละครทุกตัวซึ่งอยู่ในที่เกิดเหตุมีความเป็นไปได้เท่ากันว่าจะเป็นฆาตกร ดังนั้น คริสตีจึงมักจะกำหนดสถานที่ของการเกิดการฆาตกรรมให้มีขอบเขตจำกัด เพื่อให้ตัวละครได้เข้ามาอยู่รวมกัน มีความสัมพันธ์ หรือทำกิจกรรมร่วมกัน หมายความว่าเมื่อมีเหตุฆาตกรรมเกิดขึ้น นักสืบจะสามารถรู้ได้ทันทีว่าฆาตกรจะต้องเป็นตัวละครที่อยู่ในกลุ่มคนเหล่านี้ สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่จึงเป็นพื้นที่ปิด เช่น ในบ้าน โรงแรม บนรถไฟ ในเรือ หรือบนเครื่องบิน เป็นต้น

ลักษณะเช่นนี้จะทำให้นวนิยายชุด*บัวร์ไวต์* มีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* เพราะฉากส่วนใหญ่ในชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* จะเกิดในชนบท หรือบริเวณชานเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่สงบเงียบ แยกตัวจากสังคม ในขณะที่ฉากในนวนิยายชุด*บัวร์ไวต์* ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะเพียงแคในชนบทเท่านั้น แม้กระทั่งในเมือง หรือในงานเลี้ยงที่มีคนมากมาย คริสตีก็สามารถใช้เป็นสถานที่ในการก่อคดีฆาตกรรมได้ เพียงแต่สถานที่ของคริสตีจะต้องเป็นสถานที่หนึ่งที่มีผู้คนมารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมหนึ่ง และบังเอิญเกิดเหตุฆาตกรรมขึ้น เป็นพื้นที่จำกัด เช่น ในคดีเปิดตัวบัวร์ไวต์ตอน “The Mysterious Affair at Styles” ผู้คนมารวมตัวพักผ่อนกันที่คลับสไนล์สไคล์ และเกิดเหตุฆาตกรรมขึ้น ทำให้ผู้ที่มารวมตัวกันอยู่ในที่นั้นตกเป็นผู้ต้องสงสัย ส่วนในตอน “Peril at End House” ก็มีผู้คนมารวมตัวเพื่อพักผ่อนกันที่ชายทะเล ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของอังกฤษ และสถานที่เกิดเหตุก็คือ บ้านปลายทาง (End House) ที่มีการฆาตกรรมเกิดขึ้น ฆาตกรจึงต้องเป็นหนึ่งในผู้ที่มาพักที่บ้านแห่งนี้

สถานที่ในลักษณะพื้นที่ปิดเช่นนี้จึงเป็นจุดเด่นของนวนิยายชุด*บัวร์ไวต์* นอกเหนือจากการที่ได้รับอิทธิพลมาจากสถานที่แบบห้องปิด ในนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* เพราะสถานที่ที่สามารถทำให้ตัวละครมารวมตัวกันได้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสืบสวนที่เน้นแรงจูงใจ ลักษณะนี้เป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งที่คริสตีแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประพันธ์นวนิยายแนวสืบสวนที่มีลักษณะเป็นแบบฉบับของตนเอง จนได้รับสมญานามว่าเป็นราชินีแห่งเรื่องราวแนวสืบสวน นอกเหนือไปจากการที่ได้รับอิทธิพลมาจากเซอร์ อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ เพียงอย่างเดียว

4.3 ลักษณะเฉพาะของนวนิยายชุดนิทานทองอิน

สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในการพระราชนิพนธ์นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุดนิทานทองอิน ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็คือ การปรับเปลี่ยนรายละเอียดของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมจากประเทศตะวันตกที่ทรงได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุดเซอร์ลอค โอลิเวอร์ ให้เป็นบริบทแบบไทย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมและวัฒนธรรมไทย และเพื่อให้ผู้อ่านชาวไทยได้มีความรู้สึกร่วม สถานที่ที่พระองค์ได้ทรงเปลี่ยนแปลงจากประเทศอังกฤษ มาเป็นประเทศไทยนี้มีส่วนแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณีไทยได้อย่างชัดเจน

4.3.1 การแสดงสภาพสังคมและวัฒนธรรม

สภาพสังคมประการหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นในตอน “นากพระโขงที่สอง” คือเรื่องการศึกษาของคนในสังคมสมัยนั้น คนที่อ่านออกเขียนได้และมีการศึกษามีอยู่เป็นจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะชาวบ้านทั่วไป จะเห็นได้จากกรณีที่นายทองอินใช้การอ่านออกเขียนได้เป็นหลักฐาน และพิสูจน์ให้เห็นว่าผีในเรื่องนี้เป็นใครกันแน่ เนื่องจากผีตนนี้สามารถส่งจดหมายมาให้พันโชติ ทำให้นายทองอินรู้ว่าผีตนนี้ก็คือคน และต้องเป็นคนที่อ่านออกเขียนได้ด้วย ซึ่งก็มีอยู่ไม่มากนักในสมัยนั้น นอกจากนั้นการที่มีปีศาจนางนากออกอาละวาด ก็แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องภูติผีปีศาจของคนในสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากคำพูดของพันโชติ

... “ ขอบกลจริงขอรับ นายเห็นยังไง ผมจะทำยังไงดีถึงจะพ้นทุกข์ได้ พระกนิมนต์มาสวด มาประนํามนต์แล้ว หมอผีก็เอามาแล้วไม่เห็นมันไป”...(นายแก้ว-นายขวัญ 2509: 213)

ตอน “นายสุวรรณฤกษ์โมย” สามารถสะท้อนสภาพสังคมให้เห็นเรื่องการพัฒนาทางการสื่อสารมวลชน จะเห็นว่าในสมัยนั้นการพิมพ์พัฒนาขึ้นมากจนกระทั่งมีการเผยแพร่ข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลความเป็นไปของสังคมในตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” แสดงให้เห็นว่าในสมัยนั้นมีการลงประกาศโฆษณาทางหนังสือพิมพ์เหมือนอย่างตะวันตกแล้ว เมื่อนายทองอิน ลงประกาศในหนังสือพิมพ์หาเจ้าของตัวเบื้อหรือลิงออร์ัง-อุตัง

...นายทองอินส่งหนังสือพิมพ์ให้ข้าพเจ้าฉบับหนึ่ง แลชี้ให้ดูแจ้งความ มีทั้งหนังสือไทย แลภาษาอังกฤษ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509: 231)

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงสะท้อนปัญหาของการพนันในสมัยนั้นในตอน “นายสุวรรณฤกษ์โมย” หากพิจารณาจากบริบททางสังคมในรัชสมัยของพระองค์แล้ว จะเห็นว่าทรงเล็งเห็นปัญหาการพนันอย่างจริงจัง เมื่อทรงครองราชย์ก็ได้ทรงออกกฎหมายเลิกหวยก.ข. และป้อนเบี้ยโดยสิ้นเชิง (สุชาติ สวัสดิ์ศรี ใน เรื่องเดช จันทศิริ, บรรณาธิการ 2543ข : 191)

ประเด็นการสะท้อนสภาพสังคมในตอน “นายสวัสดิ์-‘ปิตุฆาฏ’” คือการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้รับอิทธิพลตะวันตกในวิทยาการด้านการแพทย์ เช่นยาที่พ่อของนายสวัสดิ์ใช้กินเพื่อฆ่าตัวตายคือมอร์ฟีน (morphine) ส่วนเรื่องเงินปลอมซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดอยู่ในทุกชาติทุกสมัยก็สะท้อนให้เห็นได้จากเรื่องนี้เช่นกัน

การสะท้อนสภาพสังคมจากตอน “นายจรรยาเศรษฐี” คือการพัฒนาการในด้านกฎหมาย ซึ่งจะเห็นได้จากการทำพินัยกรรมยกมรดก และหนทางในการใช้กฎหมายหาประโยชน์เข้าสู่ตัว สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของมนุษย์ที่มีความโลภ และแสวงหาหนทางคดโกงที่มีอยู่ทุกสมัยส่วนตอน “นายสวัสดิ์-‘ปิตุฆาฏ’” แสดงให้ผู้อ่านเห็นถึงพัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมในสังคมไทยสมัยนั้น เพราะมีการสืบสวนคดีกันในศาล

ตอน “เข็มร้อยดอกไม้” สะท้อนให้เห็นสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่เริ่มมีการรับวัฒนธรรมตะวันตก โดยแสดงให้เห็นจากท่าทางการทักทาย และการรับวิทยาการต่าง ๆ มาจากตะวันตก ผู้คนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักวิทยาการสมัยใหม่เหล่านั้นเช่น การพิสูจน์หลักฐานด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างคือ การนำเข็มร้อยดอกไม้ไปพิสูจน์โดยการส่องกล้อง “ไมโกรสะโก๊ป” (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 416) หรือความรู้ใหม่ๆที่ได้จากทางตะวันตก เช่นความรู้ในเรื่องการใช้เข็มฆ่าคน ซึ่งไม่ใช่ความรู้ที่คนทั่วไปทราบ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในนิตยสารของฝรั่ง (นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 423) คนที่มีความสามารถในภาษาต่างประเทศเท่านั้นจึงจะรู้ ทำให้นายทองอินสามารถสืบสวนคดีได้สำเร็จ อีกประการหนึ่งคือการแสดงให้เห็นว่าผู้คนที่มีฐานะในสมัยนั้นนิยมไปศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรม รวมทั้งวรรณกรรมตะวันตกต่อมา

การสะท้อนสภาพสังคมในตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” คือการแสดงให้เห็นว่ามีการติดต่อค้าขายกับชนชาติอื่น เช่น จีน สิงคโปร์ และอังกฤษ จึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมีเรื่องราวแปลกพิสดารเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่เจ้าของลิงคนเดิมเป็นชาวสิงคโปร์ ซึ่งเป็นกลาสีเรือที่เข้ามาค้าขาย และเจ้าของคนถัดไปกลับเป็นฝรั่งซึ่งพูดภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นยังเห็นถึงพัฒนาการในด้านการสื่อสารมวลชน ซึ่งเห็นได้จากการลงแจ้งความในหนังสือพิมพ์ซึ่งใช้เป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารของคนในสมัยนั้น

ตอน “ระเด่นลันได” แสดงให้เห็นว่ามีเทคโนโลยีใหม่ๆเกิดขึ้นในสมัยนั้นเพราะมีการพูดถึงการเปิดการเดินรถไฟเมื่อไม่นาน นอกจากนั้นยังมีการติดต่อสื่อสารกันโดยผ่านโทรเลข และผู้อ่านยังสามารถรู้ได้จากคำบรรยายของนายวัดว่า ในสมัยที่เกิดเหตุนี้ผู้คนในสังคมไทยใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะ

... ข้าพเจ้า จึงชวนนายมุ่ยขึ้นรถของข้าพเจ้าไปบ้านนายทองอิน เล่าความให้นายทองอินฟังทุกประการ... (นายแก้ว-นายขวัญ 2509: 265)

ในตอน “นากพระโขงที่สอง” ซึ่งเป็นตอนแรกของนวนิยายชุดนิทานทองอินนั้น ผู้อ่านจะเห็นถึงสภาพสังคมชนบทของไทยในสมัยนั้นที่ทุกบ้านเรือนมักจะเลี้ยงกระบือไว้เพื่อไถนา และต้องมีการตักน้ำจากคลองมาไว้ในตุ่มเพื่อใช้ในชีวิตรประจำวัน แต่เมื่อปีศาจนางนากออกอาละวาดบริเวณบ้านของพันโชติ ทำให้โจรผู้ร้ายที่เข้าไปขโมยกระบือตามบ้านไม่กล้าเข้าไปที่บ้านของพันโชติ และปีศาจยังช่วยตักน้ำให้เต็มตุ่มทุกคืน

การที่นายวัดบรรยายถึงความสามารถในการปลอมตัวของนายทองอิน ทำให้เห็นว่าสังคมไทยในสมัยนั้นมีการต้มสุราเถื่อนโดยพวกญวน ซึ่งเป็นสิ่งผิดกฎหมาย นอกจากนั้นยังรู้ว่าพวกญวนในสมัยนั้นตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณที่เรียกว่าสามเสนด้วย

... ครั้งหนึ่งเขาปลอมตัวเป็นญวนเข้าไปในบ้านญวนสามเสน เพื่อจับผู้ต้มสุราเถื่อนพวกญวนไม่ได้สงสัยเลย ถ้าพลตระเวนไม่ขาดนัดเสียครั้งนั้น ก็คงจะจับกุมผู้ต้มสุราเถื่อนได้หลายคน...(นายแก้ว-นายขวัญ 2509 : 217)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้สถานที่ซึ่งมีอยู่จริงในตอน “นายสุวรรณ ถูกขโมย” เมื่อมีการกล่าวถึงสถานที่ตั้งร้านของนายสุวรรณว่าตั้งอยู่ที่ตึกแถว ถนนบ้านตะนาว ซึ่งก็คือถนนตะนาวในปัจจุบัน เมื่อนายสุวรรณถูกขโมย จึงต้องไปแจ้งความที่โรงพักประจำอำเภอรามบุรี ที่เป็นสถานีตำรวจอำเภอรามบุรีในปัจจุบัน และถนนตะนาวก็เป็นเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจแห่งนี้

ตัวอย่างของตอนที่แสดงให้เห็นว่านวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* มีอิทธิพลต่อนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* แต่มีการดัดแปลงให้มีลักษณะเฉพาะในด้านวัฒนธรรม คือเรื่องสั้นเรื่อง “The Sussex Vampire” เป็นคดีเกี่ยวกับผีดิบออกอาละวาด ดอยล์ผูกปมให้เห็นว่าแม่ดูดเลือดลูกชายตนเองราวกับเป็นผีดิบ ซึ่งเป็นภาพที่น่ากลัวและสยดสยอง แต่ในที่สุดเรื่องราวมีการพลิกผันและคลายปมว่าเป็นเรื่องของครอบครัวที่ถูกภรรยาเก่าอิจฉาลูกของภรรยาใหม่ของผู้นั้น พ่อ จึงยิงลูกดอกอาบยาพิษไปที่คอ ผู้เป็นแม่ต้องดูพิษให้แต่ไม่ได้บอกเรื่องนี้กับใครในตอนแรกด้วยความปรารถนาดีกับครอบครัว เซอร์ลอค โฮล์มส์ จึงต้องเข้ามาสืบสวน และพบที่มาที่ไป เป็นอันว่าผู้ที่ถูกเข้าใจผิดในตอนแรก กลับกลายเป็นผู้บริสุทธิ์ในที่สุด ส่วนในนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ก็มีเรื่องราวเกี่ยวกับผีเช่นเดียวกัน แต่มีลักษณะเป็นผีไทย แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย และเรื่องราวของสังคมไทย เพื่อให้คนไทยได้เข้าใจ และสัมผัสถึงวรรณกรรมประเภทนี้ได้มากขึ้นแม้จะมีแนวหลักที่คล้ายกัน คือตอน “นากพระโขนงที่สอง” ซึ่งเริ่มเรื่องโดยการให้มีผีออกอาละวาดเป็นทีห้วนเกรงไปทั่ว แต่เป็นผีของไทย การดำเนินเรื่องมีรายละเอียดที่ต่างจากนั้นจึงมีการคลายปมว่าเป็นเรื่องของครอบครัวที่ถูกชายปลอมเป็นผีแม่ของตัวเองมาคอยเฝ้าวนเวียนดูแลพ่อ เพราะไม่อยากให้พ่อมีภรรยาใหม่

ในนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ตอน “เข็มร้อยดอกไม้” ก็ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เซอร์ลอค โฮล์มส์* ตอน “The Sign of Four” เพราะคนร้ายในนวนิยายทั้งสองชุดต่างใช้อาวุธที่มีลักษณะปลายเล็กแหลม อาบด้วยยาพิษ ในการฆ่าเหยื่อ คนร้ายในตอน “The Sign of Four” เป็นคนป่า ดังนั้นจึงมีความสามารถในการใช้ลูกดอก คนร้ายจึงใช้ลูกดอกอาบยาพิษเป่าไปที่เหยื่อในขณะที่เหยื่อนั่งอยู่ในห้องนอนของตนเอง ส่วนคนร้ายในตอน “เข็มร้อยดอกไม้” เป็นภรรยาของเหยื่อที่เกิดความแค้น เนื่องจากถูกสามีกดขี่มาโดยตลอด เมื่อสามีนอนหลับ ภรรยาจึงนำเข็มร้อยดอกไม้อาบยาพิษแทงไปที่หัวใจของสามีจนถึงแก่ความตาย จะเห็นได้ว่าอาวุธของคนร้ายทั้งสองมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดัดแปลงลักษณะอาวุธของคนร้ายจากลูกดอกของคนป่า ให้เป็นเข็มร้อยดอกไม้ซึ่งเป็นทีคู่คนเคยของคนในสังคมไทย และมีลักษณะปลายแหลม เช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่ากลวิธีการดำเนินเรื่องโดยการให้การผูกปม คลายปม ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีความคล้ายคลึงกับเซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ แต่ปริศนา ความแสบยล และเหตุการณ์ที่เป็นเหตุให้เกิดปมปัญหา และคลายปมมีความเป็นไทย ทำให้กล่าวได้ว่าพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมเรื่องนี้โดยมิได้ลอกเลียนจากนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ โดยตรง แต่ทว่าได้ทรงดัดแปลงให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอยู่เป็นอย่างมาก

4.3.2 การตั้งชื่อเรื่อง

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่านวนิยายชุดนิทานทองอิน จะได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ แต่วิธีการตั้งชื่อเรื่องในแต่ละตอนจะมีลักษณะที่แสดงให้เห็นเงื่อนงำบางอย่างที่ซ่อนอยู่ในเนื้อเรื่อง สันนิษฐานว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำการตั้งชื่อตอน “นากพระโขงที่สอง” มาจากความเชื่อเรื่อง “ผีแม่นากพระโขง” ที่มีชื่อเสียงเรื่องการยึดมั่นในความรัก แม้ว่าตนเองจะเสียชีวิตไปแล้ว และไม่ต้องการให้สามีไปมีภรรยาใหม่ เช่นเดียวกับ “ผีแม่นากพระโขงที่สอง” ซึ่งเป็นลูกชายที่ปลอมตัวเป็นผีแม่ของตัวเองเพื่อกีดกันไม่ให้หญิงอื่นมายุ่งเกี่ยวกับพ่อ เนื่องจากไม่ต้องการให้พ่อมีภรรยาใหม่

การตั้งชื่อตอน “นายสุวรรณถูกขโมย” เป็นการตั้งชื่อเรื่องให้ขัดแย้งกับความเป็นจริงในเรื่อง เพราะนายสุวรรณผู้เป็นเจ้าของทุกชิ้นตอนแรก กลับกลายเป็นคนร้ายที่ขโมยของของตนเอง เนื่องจากมีหนี้สินจากการพนัน

ส่วนการตั้งชื่อตอน “นายสวัสดิ์-ปีตุสมาฎ” เป็นการแสดงให้เห็นความขัดแย้งกับข้อเท็จจริงเช่นกัน เพราะนายสวัสดิ์ถูกใส่ร้ายว่าฆ่าพ่อของตนเอง แต่ความจริงคือ พ่อของนายสวัสดิ์ฆ่าตัวตายเพื่อหลบหนีความผิดเรื่องการทำเงินปลอม

การที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งชื่อเรื่องที่ภรรยาฆ่าสามีของตนเองว่า ตอน “เข็มร้อยดอกไม้” สันนิษฐานว่าพระองค์ทรงพยายามบอกเป็นนัยให้รู้ว่าคนร้ายในคดีนี้เป็นผู้หญิง เพราะเข็มร้อยดอกไม้เป็นอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับงานฝีมือของผู้หญิง และมีใช้ในครัวเรือน ภรรยาจึงสามารถนำเข็มร้อยดอกไม้มาเป็นอาวุธในการสังหารสามีได้

การใช้คำว่า “ผู้ร้าย” ในตอน “ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม” เป็นการใช้คำสามัญที่มีความหมายทั่วไป และไม่ชี้เฉพาะเจาะจง เป็นการลงให้ผู้อ่านคิดว่า “ผู้ร้าย” ในที่นี้เป็นคนร้ายตามความเข้าใจโดยทั่วไป แต่แท้จริงแล้ว ผู้ร้ายในเรื่องนี้คือลิง “ออรัง-อุตัง” ในขณะที่คำว่า “คน” ซึ่งหมายถึงเหยื่อของการสังหาร กลับบ่งบอกว่าเป็นมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการเล่นคำระหว่างคำว่า “ผู้ร้าย” กับคำว่า “คน” ในชื่อตอน

ตอน “ระเด่นลันได” เป็นอีกตอนหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้ชื่อระเด่นลันได ตัวละครเอกในเรื่อง *ระเด่นลันได* ของพระมหมานตรี (ทรัพย์) ผู้แต่งกวีนิพนธ์ล้อเลียนราชสำนัก (สุชาติ สวัสดิ์ศรี ใน เรื่องเดช จันทรศิริ, บรรณาธิการ 2543ข : 189) มาตั้งเป็นชื่อตอนในนวนิยายชุดนิทานทองอิน ตัวละครระเด่นลันไดเป็นขอลาน ร้องเพลงแลกเงิน มีลักษณะตรงกับนายวงซึ่งเป็นตัวละครในตอน “ระเด่นลันได” นายวงมักจะหายออกไปจากบ้านเป็นประจำ ภายหลังนายทองอินสืบได้ว่า นายวงปลอมตัวเป็นขอลานเที่ยวเร่ร่อนขอเงินไปตามสถานที่ต่าง ๆ

การตั้งชื่อตอน “สร้อยคอร้อยชั่ง” มีลักษณะขัดแย้งกับความเป็นจริง เมื่อปรากฏว่าสร้อยคอราคาแพงที่นายทองอินตามหากลั้บกลายเป็นสร้อยคอของปลอม ส่วนเส้นที่เป็นของจริงถูกขายไปนานแล้ว

ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า แม่ว่านวนิยายแนวสืบสวนชุดนิทานทองอิน จะได้รับอิทธิพลหลาย ๆ ด้านมาจากนวนิยายชุด *เชอร์ล็อกโฮล์มส์* แต่ก็มีลักษณะเด่นของตนเอง เนื่องจากพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงปรับเปลี่ยนนำเอาวัฒนธรรมตะวันตกที่คนไทยไม่คุ้นเคยให้เข้ากับขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และประเพณีไทย ทำให้ผู้อ่านชาวไทยได้มีความรู้สึกใกล้ชิดและคุ้นเคยกับเรื่องราวมากยิ่งขึ้น นับได้ว่านวนิยายชุดนิทานทองอินเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนรุ่นบุกเบิกที่เป็นต้นแบบของนวนิยายแนวสืบสวนของไทยในระยะต่อมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษานวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* นวนิยายชุด*ปัวโรต์*และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* เพราะนวนิยายทั้งสามชุดถือเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่ได้รับความนิยมและเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่านักประพันธ์ไทยได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมตะวันตกในการวิจัยเน้นการศึกษาถึงลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิกโดยศึกษาจากนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* นวนิยายชุด*ปัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ศึกษานวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ที่มีอิทธิพลต่อนวนิยายชุด*ปัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* รวมทั้งศึกษาความมีลักษณะเฉพาะตนของนวนิยายชุด*ปัวโรต์* ที่อากาธา คริสตีได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* แล้วนำมาสร้างสรรค์ใหม่ให้มีแบบฉบับของตนเอง ส่วนนวนิยายชุด*นิทานทองอิน*เป็นการรับอิทธิพลแล้วนำมาดัดแปลง โดยการใช้ภาษา เนื้อเรื่อง ฉากและรายละเอียดให้เข้ากับสังคมไทย

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก เป็นนวนิยายแนวสืบสวนในยุคแรกๆ ที่ได้รับความนิยม นวนิยายประเภทนี้เป็นนวนิยายที่มีเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนคดีต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคดีฆาตกรรม ที่ต้องมีการพิสูจน์และหาหลักฐานประกอบกับการใช้ความสังเกตและไหวพริบของนักสืบ รวมทั้งการใช้ความรู้ในด้านจิตวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาหาแรงจูงใจของคนร้าย นวนิยายประเภทนี้สร้างความสงสัยให้เกิดแก่ผู้อ่านด้วยความลึกลับและปมปริศนา ในที่สุดนักสืบซึ่งเป็นตัวละครเอกก็สามารถจับตัวคนร้ายและคลี่คลายความลึกลับได้ สาเหตุที่มีผู้นิยมอ่านวรรณกรรมประเภทนี้เป็นเพราะนวนิยายแนวสืบสวนจัดอยู่ในวรรณกรรมหลีกหนีประเภทหนึ่ง ทำให้ผู้อ่านสนใจที่จะติดตามเรื่องราวสนุกสนาน ลึกลับ น่าตื่นเต้นที่ไม่สามารถพบได้ในชีวิตจริง เพื่อหลีกหนีออกจากสภาพความจำเจในชีวิตประจำวัน

เมื่อผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั้งสามชุด คือนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* นวนิยายชุด*ปัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* พบว่านวนิยายแนวสืบสวนแบบคลาสสิกจะต้องมีองค์ประกอบคือ มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นและจบลงก่อนการสืบสวนจะเริ่มต้น รวมทั้งจะต้องมีตัวละครนักสืบเป็นผู้ทำหน้าที่สืบหาตัวคนร้ายจากคดีอาชญากรรม โดยมีเพื่อนนักสืบทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยและผู้เล่าเรื่อง มีเหยื่อผู้ถูกกระทำซึ่งอาจจะไม่สามารถปรากฏตัวในขณะที่มีชีวิตอยู่ได้เพราะถูกฆาตกรรมไปก่อนที่จะเปิดเรื่อง นักสืบจะทราบบัญชีหลังและรายละเอียดของเหยื่อผ่านตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องซึ่งเป็นผู้เล่าชั้นสอง นอกจากนั้นจะมีผู้ต้องสงสัยซึ่งมีหลักฐานชี้ให้เห็นชัดเจนว่าน่าจะเป็นผู้ก่อคดี และมีคนร้ายซึ่งก่อคดีอาชญากรรมโดยมีวัตถุประสงค์ส่วนตัว เป้าหมายสำคัญของนวนิยาย

แนวสืบสวนประเภทนี้คือ การแสดงให้เห็นถึงหลักเหตุผลในการใช้ความคิดของนักสืบเพื่อเปิดเผยตัวคนร้ายและคลี่คลายความลึกลับทั้งหมดอย่างเป็นขั้นตอน สิ่งเหล่านี้จัดเป็นลักษณะเด่นของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนแบบคลาสสิก

หลังจากที่ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนทั้งสามชุดแล้วพบว่า นวนิยายชุด*ปัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ต่างได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* แต่เป็นการได้รับอิทธิพลที่ไม่เหมือนกัน อกาธา คริสตี ผู้แต่งนวนิยายชุด*ปัวโรต์* นำเพียงลักษณะวิธีการสืบสวนโดยใช้หลักเหตุผลและการอนุมานของตัวละครนักสืบเชอร์ลอค โฮล์มส์ มาใช้กับ*ปัวโรต์* รวมทั้งนำลักษณะเด่นของเชอร์ลอค โฮล์มส์ มาเป็นแบบอย่างในการสร้างตัวละคร*ปัวโรต์* และนำกลวิธีการเล่าเรื่องโดยเพื่อนนักสืบ มาเป็นแนวทางในการประพันธ์นวนิยายชุด*ปัวโรต์* ส่วนนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นการดัดแปลงมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* โดยได้รับอิทธิพลมาทั้งโครงเรื่อง วิธีการสืบสวนโดยใช้หลักเหตุผลและวิธีอนุมาน ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมตัวละคร สถานที่เกิดเหตุ และกลวิธีการเล่าเรื่องโดยเพื่อนนักสืบ

แม้ว่าอกาธา คริสตี และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะได้รับอิทธิพลในการประพันธ์มาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* แต่นวนิยายแนวสืบสวนชุด*ปัวโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน* ต่างมีลักษณะเป็นแบบฉบับของตนเอง เนื่องจากการได้รับอิทธิพลนั้นเป็นการได้รับอิทธิพลแล้วนำอิทธิพลที่ได้รับมาสร้างสรรค์และดัดแปลงให้เหมาะกับบริบทของสังคมในแต่ละยุคสมัย โดยอกาธา คริสตีได้นำความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาสร้างสรรค์ให้เนื้อหาของเรื่องสนุกสนาน ตื่นเต้นชวนติดตาม เป็นการรับอิทธิพลแล้วนำมาสร้างสรรค์ต่อ คริสตีรับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ในด้านวิธีการสืบสวนโดยใช้หลักเหตุผล แต่เน้นความสำคัญที่แรงจูงใจของคนร้ายมากกว่าการให้ความสำคัญกับหลักฐานแบบเชอร์ลอค โฮล์มส์ ทำให้มีตัวละครผู้ต้องสงสัยหลายคนในนวนิยายชุด*ปัวโรต์* เนื่องจากไม่มีหลักฐานชี้ชัดว่าตัวละครตัวใดตัวหนึ่งน่าจะเป็นคนร้าย ดังนั้น*ปัวโรต์* จึงต้องใช้หลักจิตวิเคราะห์เพื่อหาแรงจูงใจของคนร้าย นอกจากนี้ คริสตีได้นำลักษณะเด่นด้านบุคลิกของเชอร์ลอค โฮล์มส์ ที่ดูภูมิฐาน น่าเชื่อถือ มาเป็นแบบอย่างในการสร้างบุคลิกของ*ปัวโรต์* แต่ได้เพิ่มรายละเอียดทำให้*ปัวโรต์* เป็นนักสืบที่เจ้าระเบียบ และทะนงตน ลักษณะการได้รับอิทธิพลเช่นนี้เป็นตัวอย่างที่ดีในการประพันธ์ เนื่องจากการได้รับอิทธิพลและนำมาผสมผสานกับประสบการณ์ รวมทั้งความรู้เพื่อทำให้นวนิยายมีความแปลกใหม่ มีส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้แวดวงวรรณกรรมมีการพัฒนาต่อไป ส่วนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับอิทธิพลมาจากนวนิยายชุด*เชอร์ลอค โฮล์มส์* ในเชิงดัดแปลง โดยยังคงโครงเรื่อง วิธีการสืบสวน ตัวละคร เหตุการณ์บางส่วนและกลวิธีการเล่า

เรื่องแบบเดิมไว้ แต่ทรงดัดแปลงลักษณะของฉากและสอดแทรกวัฒนธรรม ประเพณีให้เข้ากับรูปแบบในการดำเนินชีวิตแบบไทย

ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการศึกษาลักษณะการได้รับอิทธิพลต่อกันในด้านต่างๆของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประเภทอื่น เพื่อให้เห็นถึงลักษณะการมีอิทธิพลต่อกันในหลายๆรูปแบบ และศึกษาว่านวนิยายแนวสืบสวนชุด*เชอร์ล็อก โฮล์มส์* มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนของตะวันตกและของไทยเรื่องอื่นอีกหรือไม่ นอกเหนือไปจาก นวนิยายชุด*ป๊อโรต์* และนวนิยายชุด*นิทานทองอิน*

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์. 2507. *เชอร์ล็อก โฮล์มส์ ชุดจดหมายเหตุ*. แปลจาก THE FINAL PROBLEM . โดย อ.สายสุวรรณ . กรุงเทพฯ :ป.พิศนาคะ.
- เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์. 2507. *เชอร์ล็อก โฮล์มส์ ชุดจดหมายเหตุ*. แปลจาก THE FINAL PROBLEM . โดย อ.สายสุวรรณ . กรุงเทพฯ :ป.พิศนาคะ.
- เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์. 2544. ก. *เรื่องสั้นชุดแฟ้มคดีเด็ด*. แปลจาก THE CASE BOOK OF SHERLOCK HOLMES . โดย พิรุณรัตน์ . กรุงเทพฯ : อุษากการพิมพ์.
- เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์. 2544. ข. *เรื่องสั้นชุดอำลา*. แปลจาก HIS LAST BOW . โดย มิ่งขวัญ . กรุงเทพฯ : อุษากการพิมพ์.
- เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์. 2543. ก. *หมาป่าจากแห่งบาสเกอร์วิลล์*. แปลจาก THE HOUND OF THE BASKERVILLES . โดย ดวงใจ กวียะ . กรุงเทพฯ : อีระการพิมพ์ .
- เซอร์อาเธอร์ โคนัน ดอยล์. 2543. ข. *หุบเขาแห่งความกลัว*. แปลจาก THE VALLEY OF FEAR. โดย ดวงใจ กวียะ . กรุงเทพฯ : อีระการพิมพ์ .
- ธรณินทร์ มีเพียร. 2542. “นวนิยายแนวสืบสวนในทรวงคณะของชเวทาน โตโดรอฟ,” *วารสารอักษรศาสตร์วิจารณ์*. 1(มกราคม-มิถุนายน), 90-101.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว , พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว . 2509 . *ชุมนุมนิทานพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว* . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณาคาร .
- เรื่องเดช จันทศิริ (บรรณานิการ). 2543. ก. *ขอบคณอกาธา คริสต์* . 13 เรื่องสั้นแนวสืบสวนและสยองขวัญ . กรุงเทพฯ : โอ . เอส. พรินตติ้งเฮาส์ จำกัด .
- เรื่องเดช จันทศิริ (บรรณานิการ). 2543. ข. *ข. ย่อมาจากฆาตกรรม* . 13 เรื่องสั้นแนวสืบสวนและสยองขวัญ . กรุงเทพฯ : โอ . เอส. พรินตติ้งเฮาส์ จำกัด .
- เรื่องเดช จันทศิริ (บรรณานิการ). 2544. ก. *ฆาตกรรมที่ถนนมอร์ก* . 11 เรื่องสั้นแนวสืบสวนและสยองขวัญ . กรุงเทพฯ : โอ . เอส. พรินตติ้งเฮาส์ จำกัด .
- เรื่องเดช จันทศิริ. 2544. ข. *ประวัติศาสตร์สังเขปของรหัสคดี* . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ . เอส. พรินตติ้งเฮาส์ จำกัด .
- สุพรรณิ วราทร. 2529. *ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึงพ.ศ. 2475* . กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์ .
- อกาธา คริสต์ . 2533. ก. *ฆ่าลอร์ดเอ็ดจ์เวิร์* . แปลจาก LORD EDGWARE DIES . โดย ปรีชา-ดวงตา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประทานพร.

- อกาธา คริสตี้ . 2533. ข. *คลับนวนดบัวโรต์* . แปลจาก PERIL AT END HOUSE . โดย ปรีชา-ดวงตา .
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประทานพร.
- อกาธา คริสตี้ . 2533. ค. *สนามกอล์ฟมรณะ* . แปลจาก THR MURDER ON THE LINK . โดยปรีชา-
ดวงตา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประทานพร .
- อกาธา คริสตี้ . 2542. ก. *ฆาตกรรมวิปริต* . แปลจาก THE ABC MURDERS . โดย ปรีชา-ดวงตา .
กรุงเทพฯ : เดอะไลบรารี พับบลิชิง จำกัด .
- อกาธา คริสตี้ . 2542 .ข. *สี่อาชญากร* . แปลจาก THE BIG FOUR . โดย ปรีชา-ดวงตา . กรุงเทพฯ :
เดอะไลบรารี พับบลิชิง จำกัด .
- สุธา ศาสตรี . 2525 . *วรรณคดีเปรียบเทียบ* . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช .

ภาษาอังกฤษ

- Barnet, S., Berman , M., and Burto , W. 1976 . *An Introduction to Literature, Fictions, Poetry, and Drama* . U.S.A. : Little Brow and Company (Canada).
- Burack, A.S., ed. 1945. *Writing Detective and Mystery Fiction* . Boston : The Writer.
- Cawelti , J., G. 1976 . *Adventure , Mystery, and Romance : Formula Stories as Art and Popular Culture* . U.S.A. : The University of Chicago Press.
- Christie , A. 1975. *Curtain* . New York : Harper Collins.
- Christie , A. 1992.a *Peril at End House* . New York : Harper Collins.
- Christie , A. 1992.b *Poirot Investigates* . New York : Harper Collins.
- Christie , A. 1987. *The ABC Murders* . New York : Harper Collins.
- Christie , A. 1984.a *The Big Four* . New York : Berkley.
- Christie , A. 1984.b *The Murder on the Links* . New York : Berkley.
- Christie , A. 1984.c *The Mysterious Affair at Styles* . New York : Berkley.
- Christie , A. 1984.d *The Under Dog and Other Stories* . New York : Berkley.
- Doyle, A., C. 1986.a *Sherlock Holmes : The Complete Novels and Stories* . Vol.1. New York : Bantam.
- Doyle, A., C. 1986.b *Sherlock Holmes : The Complete Novels and Stories* . Vol.2. New York : Bantam.
- Holman, C., H. and William, H. 1992. *A Handbook to Literature* . 6th ed. New York : Macmillan.

Keating, H.R.F.1997. *Agatha Christie : First Lady of Crime* . England.

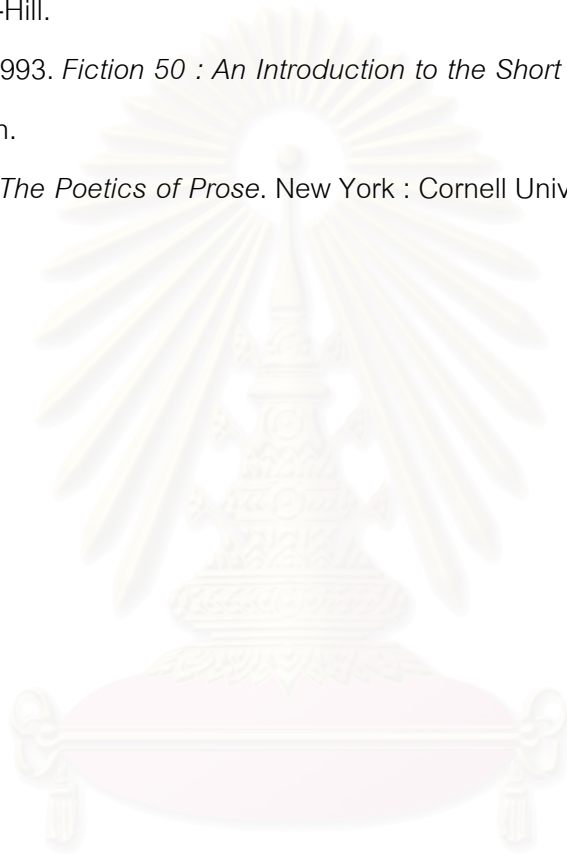
Longhurst, D. 1989. *Gender, Genre and Narrative Pleasure* . London : Academic Division
of Unwin Hyman.

Malmgren, C., D. 1997. Anatomy of murder : Mystery , Detective, and Crime Fiction .
Journal of Popular Culture 30 : 115-135 .

Muller, G., H. and Williams, J., A. 1985. *Introduction to Literature* . 2nd ed. New York :
McGraw -Hill.

Pickering , J., H. 1993. *Fiction 50 : An Introduction to the Short Story* . New York :
Macmillan.

Todorov, T. 1977. *The Poetics of Prose*. New York : Cornell University.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อตอนของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด เซอร์ลอคโฮล์มส์
เรื่องยาว

1. *A Study in Scarlet*
2. *The Sign of Four*
3. *The Hound of the Baskervilles*
4. *The Valley of Fear*

เรื่องสั้น

ตอน *The Adventures of Sherlock Holmes*

1. *A Scandal in Bohemia*
2. *The Red-Headed League*
3. *A Case of Identity*
4. *The Boscombe Valley Mystery*
5. *The Five Orange Pips*
6. *The Man with the Twisted Lip*
7. *The Adventure of the Blue Carbuncle*
8. *The Adventure of the Speckled Bond*
9. *The Adventure of the Engineer's Thumb*
10. *The Adventure of the Noble Bachelor*
11. *The Adventure of the Beryl Coronet*
12. *The Adventure of the Copper Beeches*

ตอน *The Memories of Sherlock Holmes*

13. *Silver Blaze*
14. *The Yellow Face*
15. *The Stock-broker's Clerk*
16. *The "Gloria Scott"*
17. *The Musgrave Ritual*
18. *The Reigate Puzzle*

19. *The Crooked Man*
20. *The Resident Patient*
21. *The Greek Interpreter*
22. *The Naval Treaty*
23. *The Final Problem*

ตอน The Return of Sherlock Holmes

24. *The Adventure of the Empty House*
25. *The Adventure of the Norwood Builder*
26. *The Adventure of the Dancing Men*
27. *The Adventure of the Solitary Cyclist*
28. *The Adventure of the Priory School*
29. *The Adventure of Black Peter*
30. *The Adventure of Charles Augustus Milverton*
31. *The Adventure of the Six Napoleons*
32. *The Adventure of the Three Students*
33. *The Adventure of the Golden Pince-Nez*
34. *The Adventure of the Missing Three Quarter*
35. *The Adventure of the Abbey Grange*
36. *The Adventure of the Second Stain*

ตอน His Last Bow

37. *The Adventure of Wisteria Lodge*
38. *The Singular Experience of Mr. John Scott Eccles*
39. *The Tiger of San Pedro*
40. *The Adventure of the Cardboard Box*
41. *The Adventure of the Red Circle*
42. *The Adventure of the Bruce-Partington Plans*
43. *The Adventure of the Dying Detective*
44. *The Disappearance of Lady Frances Carfax*

45. *The Adventure of the Devil's Foot*

46. *His Last Bow*

ตอน The Case Book of Sherlock Holmes

47. *The Adventure of the Illustrious Client*

48. *The Adventure of the Blanched Soldier*

49. *The Adventure of the Mazarin Store*

50. *The Adventure of the Three Gables*

51. *The Adventure of the Sussex Vampire*

52. *The Problem of Thor Bridge*

53. *The Adventure of the Lion's Mane*

54. *The Adventure of the Violed Lodger*

55. *The Adventure of the Shoscombe Old Place*

56. *The Adventure of the Retired Colourman*

รายชื่อตอนของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด ปัวโรต์
เรื่องยาว

1. *The Mysterious Affair at Style*

2. *Murder on the Links*

3. *The Big Four*

4. *Peril at the End House*

5. *Lord Edgware Dies*

6. *The A.B.C. Murders*

7. *Curtain : Poirot's Last Case*

เรื่องสั้น

1. *The Under Dog*

2. *The Plymouth Express*

3. *The Affair at the Victory Ball*

4. *The Market Basing Mystery*

5. *The Lemesurier Inheritance*
6. *The Cornish Mystery*
7. *The King of Clubs*
8. *The Submarine Plans*
9. *The Adventure of the Clapham Cook*
10. *The Adventure of "The Western Star"*
11. *The Tragedy at Marsdon Manor*
12. *The Adventure of the Cheap Flat*
13. *The Mystery of Hunter's Lodge*
14. *A Million Dollar Bond Robbery*
15. *The Adventure of the Egyptian Tomb*
16. *The Jewel Robbery at the Grand Metropolitan*
17. *The Kidnapped Prime Minister*
18. *The Disappearance of Mr. Davenheim*
19. *The Adventure of the Italian Nobleman*
20. *The Case of the Missing Will*
21. *The Veiled Lady*
22. *The Lost Mine*
23. *The Chocolate Box*

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อตอนของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนชุด นิทานทองอิน

1. นากพระโขนงที่สอง
2. นายสุวรรณถูกขโมย
3. ความลับแผ่นดิน
4. นายสวัสดิ์ “ปีตุฆาต”
5. ยาม้าบังกะโล
6. เข็มร้อยดอกไม้
7. กำเนิดคนบ้านโยคี
8. ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม
9. นายจรรยาเศรษฐี
10. ระเด่นลันได
11. สร้อยคอร้อยขี้

* หมายเหตุ : สุพรรณิ วราทร ระบุไว้ในงานวิจัยชื่อ ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทยตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึงพ.ศ. 2475 ว่านวนิยายชุดนิทานทองอินมีทั้งหมด 2 ชุด รวม 15 เรื่อง แต่จากการศึกษาจากต้นฉบับของนวนิยายแนวสืบสวนชุดนิทานทองอิน ทั้งจากหอสมุดแห่งชาติและศูนย์เอกสารและหลักฐานแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านวนิยายชุดนิทานทองอินมีตัวบทเหลืออยู่เพียง 11 เรื่อง เท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวอังคณา สุขวิเศษ เกิดวันอังคารที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2519 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกภาษาและวรรณคดี อังกฤษ จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2539 จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541 ปัจจุบันทำงานเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย